ROMAN ISTORIC

DUCESA DE MILANO

MICHAEL ENNIS

Cartea I

Crime, minciuni, manipulări ...din culisele curții de la Milano și până la misterele Vaticanului, romanul de față este un thriller politic, o lectură pasionantă despre iubire și război, artă și distrugere.

În acele vremuri luminoase, în plină epocă a Renașterii, vestea neagră a războiului se apropie. Cele două ducese, Beatrice d'Este și Isabela de Aragon, care s-au înfruntat până la moarte, au exercitat o autoritate neștirbită. Grație puterii lor de seducție și a uluitorului lor simț politic, ele au știut să întoarcă în favoarea lor situațiile cele mai disperate. Prin această magnifică frescă istorică ce răsună de zgomotul armelor și de larma ospețelor, autorul ne poartă, în cartea întâi a romanului, în lumea lui Leonardo da Vinci și a lui Lodovico Sforza Maurul. Epic și bogat, însuflețit de personaje rafinate și viclene, plin de iubiri pe cât de pătimașe, pe atât de imprevizibile, acest roman captivează ca o saga ce coboară până la rădăcinile civilizației italiene. Toată pasiunea unei epopei pe care niciun autor, până în prezent, nu a zugrăvit-o cu atâta veridicitate.

Michael Ennis este născut în Pasadena, statul California, licențiat în istorie la Universitatea California din Berkley. Jurnalist ale cărui articole au apărut în ziarele *Esquire, Architectural Digest* și *Texas Monthly*, este autorul romanului *Bizanț*. Locuiește în Dallas, statul Texas, cu soția și cu fiica lui.

ISBN 978-973-724-094-1 ISBN 978-973-724-224-2

9 789737 240941 9 789737 242242

www.all.ro

biblioteca de buzunar biblioteca de buzunar

Biblioteca de buzunar este o **marcă**.
Mai bine zis dorim să devină o marcă,
a excelenței, pe care o vrem „înregistrată",
mai ales în conștiința cititorilor noștri.
Biblioteca de buzunar va cuprinde cărți cu teme
diverse – ca-n orice bibliotecă, fie ea și „de buzunar" –
legătura dintre ele rezidând în *valoarea* cărții respective,
noutatea subiectului, *reputația* autorului, și,
de ce nu, *moda* și *succesul* unor noutăți editoriale
străine pe care le vom traduce, în dorința de a fi actuali.
În acest sens, veți găsi, pentru început,
în **Biblioteca de buzunar,**
cărți din colecțiile noastre tradiționale:

Literatură română contemporană – aduce în prim-plan
atât romancieri consacrați, cât și scriitori din noul val.

Literatură universală contemporană – prezintă
cititorilor noștri unele dintre cele mai interesante și de
succes creații din peisajul literar contemporan universal.

Roman istoric – reconstituie personaje celebre și
evenimente care au marcat istoria omenirii.

Biblioteca de buzunar, ca marcă a editurii ALLFA,
vă urează să descoperiți
NOUL FARMEC AL LECTURII

DUCHESS OF MILAN
Michael Ennis
Copyright © Michael Ennis, 1992

DUCESA DE MILANO
Michael Ennis
Copyright © 2009 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ENNIS, MICHAEL
Ducesa de Milano / Michael Ennis; trad.: Veronica Șerbănoiu - București : ALLFA, 2009
2 vol.
ISBN 978-973-724-094-1
Vol. 1. - ISBN 978-973-724-224-2

I. Șerbănoiu, Veronica (trad.)

94(450)"14" Ludovic Maurul(0:82-31)
94(450)"14" Beatrice d'Este(0:82-31)

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA.**
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA.**
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside Romania, without the written permission of **ALLFA,** is strictly prohibited.
Copyright © 2009 by **ALLFA.**

Editura **ALLFA**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3, sector 6, cod 060512 – București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Departamentul distribuție: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 34

Comenzi la: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactor: Cosmin Comărnescu
Design copertă: Andra Penescu

Michael Ennis

DUCESA DE MILANO

Cartea I

Traducere din limba engleză:
Veronica Șerbănoiu

EDITURA ALLFA

Lui Ellen și Arielle

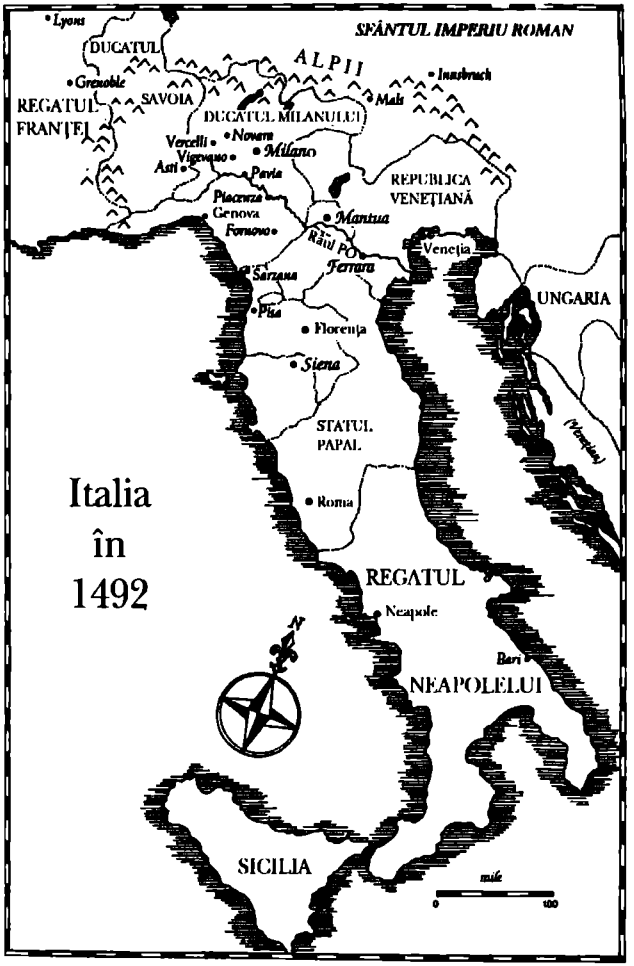

PREFAȚĂ

Toate istoriile sunt opere de ficțiune. Primii istorici au fost poeții, iar, până relativ recent, această sarcină a fost lăsată pe seama apologeților experți, a mincinoșilor și a povestitorilor. Istoricii contemporani se rezumă să aplice prejudecățile academice moderne la această moștenire atemporală de calomnie, de mușamalizare și de relații publice geopolitice. Reținând acest avertisment, *Ducesa de Milano* este o operă de ficțiune ce pretinde a fi de o fidelitate neobișnuită față de istorie. Personajele și evenimentele din acest roman, toate fiind reale și având cu adevărat loc, au fost recreate cu cât mai multă acuratețe pe baza scrisorilor, picturilor, arhivelor și cercetării la fața locului. Drama care a rezultat astfel reprezintă răspunsurile oferite de un romancier la întrebări care i-au determinat pe istorici să ghicească timp de cinci sute de ani și să-și scrie propriile ficțiuni.

Ultimul deceniu al secolului al XV-lea a constituit unul dintre acele momente ale istoriei cele mai marcate de soartă – dar nu deoarece un căpitan genovez pe nume

Cristofor Columb a ancorat pe câteva insule caraibiene în 1492. Marinari care dădeau peste insule nemarcate pe hartă, fie pe coasta africană a Oceanului Atlantic, fie puțin spre vest, erau vești obișnuite pentru cosmopoliții sfârșitului de secol al XV-lea. Pentru oamenii care au trăit în vremea descoperirii celor două Americi, aceea era Italia renascentistă, în plină culme a puterii sale comerciale și a splendorii sale culturale, ceea ce semnifica cea mai uluitoare lume nouă. Iar în Italia anilor 1490, istoria a fost iremediabil fragmentată și rearanjată, așezată într-un tipar care a determinat soarta națiunilor, atât în lumea nouă, cât și în cea veche, până în propriul nostru secol.

În epicentrul acestui seism istoric se afla relația dintre două tinere femei: Isabela de Aragon, soția în vârstă de douăzeci de ani a lui Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, și Beatrice d'Este, mireasa adolescentă a lui Ludovic Sforza, supranumit „Maurul", Duce de Bari, regent al ducelui de Milano și cel mai important om într-o perioadă crucială. Dar în timpul acelui deceniu de răscruce, niciun bărbat nu a reușit să zguduie pământul așa cum au făcut-o pasiunile Isabelei și ale Beatricei. Înainte ca inimile lor să fie pustiite, vor fi schimbat lumea pentru totdeauna.

LISTA PERSONAJELOR

Personajele principale

ALFONSO DE ARAGON (n. 1448), Mare Duce de Calabria. Tatăl Isabelei de Aragon, fiul lui Ferrante și moștenitorul Regatului Neapolelui.

BEATRICE D'ESTE (n. 1475), Ducesă de Bari. Soția lui Lodovico Sforza „Maurul", verișoară de gradul I a Isabelei de Aragon.

BONA DE SAVOIA (n. 1448), Ducesa-mamă de Milano. Mama lui Gian Galeazzo Sforza, Ducele de Milano, mătușa regelui Franței, Carol al VIII-lea.

CECILIA GALLERANI (n. 1465), metresa „Maurului"

CAROL AL VIII-LEA (n. 1470), Regele Franței. Nepotul Bonei de Savoia, văr de gradul I al Ducelui de Milano.

ELEONORA D'ESTE (n. 1455), Ducesă de Ferrara. Mama Beatricei, fiica lui Ferrante de Aragon.

ERCOLE D'ESTE (n. 1431), Duce de Ferrara. Tatăl Beatricei.

FERRANTE DE ARAGON (n. 1424), Regele atotputernic al Neapolelui. Bunicul matern al Beatricei și bunicul patern al Isabelei.

GALEAZZO DI SANSEVERINO, denumit totodată și **GALEAZZ** (n. 1461): Căpitanul General al armatelor din Milano.

GIAN GALEAZZO SFORZA, denumit și **GIAN** sau **GIAN GALEAZZO** (n. 1469), Ducele de Milano, soțul Isabelei de Aragon, nepotul Maurului.

ISABELA DE ARAGON (n. 1471), Ducesă de Milano, verișoară de gradul I cu Beatrice, fiica lui Alfonso.

ISABELA D'ESTE, denumită și **MARCHIZA** sau **BEL** (n. 1474), marchiza de Mantova: sora frumoasei Beatricei, soția lui Francesco Gonzaga, Căpitanul General al armatelor Veneției.

LODOVICO SFORZA, MAURUL (n. 1451), Duce de Bari și regent al Ducelui de Milano: soțul Beatricei, unchiul lui Gian Galeazzo Sforzza, Ducele de Milano.

Un arbore genealogic ilustrând familiile regale ale Italiei și ale Franței în 1491 apare la sfârșitul celui de-al doilea volum al acestei cărți.

Personaje secundare

Ambrogio da Rosate: medicul principal și astrologul Curții de la Milano.

Anne de Beaujeu: sora regelui Carol al VIII-lea și regenta sa, monarhul *de facto* al Franței.

Antonello di Sanseverino: Prinț de Salerno (în exil), unchiul lui Galeazzo di Sanseverino, consilierul lui Carol al VIII-lea.

Bernard Stuart d'Aubigny: Consilier al regelui Carol al VIII-lea, conducător al ambasadei franceze la Milano în 1491.

Bernardino da Corte: Castelan secund la Porta Giovia și șeful pazei Maurului.

Bianca Sforza (n. 1480): fiica nelegitimă a Maurului.

Bianca Maria Sforza (n. 1473): sora Marelui duce de Milano, fiica Bonei de Savoia, ulterior soția Împăratului Maximilian.

Contele Carlo Belgioioso: Ambasadorul milanez în Franța.

Francesco Gonzaga: Marchiz de Mantova, Căpitanul General al armatelor Veneției, soțul Isabelei d'Este.

Francesco Sforza (n. 1490): Conte de Pavia și moștenitor al Ducatului de Milano. Fiul Isabelei de Aragon și al lui Gian Galeazzo Sforza.

Giacomo Trotti: Ambasadorul de Ferrara la Milano.

Girolamo da Tuttavilla: Diplomat de rang înalt la Marea Curte din Milano.

Guillaume de Briconnet: Episcop de St. Malo, ulterior cardinal, consilier principal al regelui Carol al VIII-lea.

Leonardo da Vinci: Inginer și pictor de geniu al Curții din Milano, angajat de Maur începând din 1482.

Ludovic de Valois, denumit și **Ludovic, Duce de Orléans**: Duce de Orléans, văr al regelui Carol al VIII-lea și Prinț de sânge regal. Pretendent la coroana Ducatului de Milano pe baza descendenței sale din Valentina Visconti.

Maximilian: Arhiduce de Austria, ulterior Sfântul Împărat Roman (denumit și Împăratul german).

Polissena Romei: Doamnă de onoare a Beatricei d'Este.
Vincenzo Calmeta: Secretarul Beatricei, poet.

Personaje decedate

Bianca Maria Sforza, născută Visconti (1424-1468). Mama Maurului, soția lui Francesco Sforza, fiica nelegitimă a lui Filippo Maria Visconti (a se vedea mai jos).

Filippo Maria Visconti (1389-1447): Ultimul Duce de Milano provenind din familia Visconti, care a domnit în Milano începând din 1227.

Francesco Sforza (1401-1466): Tatăl Maurului, întâiul Duce de Milano provenind din familia Sforza (1450-1466). Faimos condotier – comandant mercenar – aflat în serviciul familiei Visconti; s-a căsătorit cu fiica nelegitimă a lui Filippo Maria Visconti, frumoasa Bianca Maria, și a pretins titlul de Duce de Milano la moartea lui Filippo Maria, care nu a avut moștenitori legitimi.

Galeazzo Maria Sforza (1444-1476): Fiul cel mai mare al lui Francesco Sforza, duce de Milano din 1466 până la moartea sa. Fratele Maurului, soțul Bonei de Savoia și tatăl lui Gian Galeazzo Sforza, ducele de Milano.

PROLOG

Milano, decembrie 1490

— Masați-i părțile moi!

Vocea lui Messer Ambrogio da Rosate, medicul principal și astrologul Curții din Milano, se auzi șoptită misterios printre buzele pungite de bătrânețe.

Ducesa de Milano nu auzi indicația severă, chiar dacă ședea în scaunul pentru nașteri sub privirea apoasă a lui Messer Ambrogio. Dar îl observă pe medic făcând semn în tăcere cu vârfurile degetelor și pe moașă întinzând o mână spre ea, ca o harpie cu gheare materializată din ceața întunecată a durerii și a temerii. În acea clipă, ducesa simți primul licăr de lumină și își spuse că trebuie să zboare înspre el.

— În lături de lângă mine, *puttana*[1]! Dacă mă mai atingi iarăși acolo, îți trântesc un picior în același loc! își auzi ducesa propriul strigăt, venind parcă de departe.

---

[1] Pentru explicațiile cuvintelor a se vedea *Glosarul* de la sfârșitul celui de-al doilea volum al acestei cărți (n.red.).

Se gândi că moașa dădu înapoi nu din pricina vocii ei înăbușite ci a luminii, o ceață aurie, abstractă în care ar putea pluti. Ducesa trase în sus camizolul din lână fină așezat peste coapse, își duse o mână la „părțile moi" întinse, amorțite și arzânde și simți capul umed, neted al copilului.

— Iese! *Al nome d'Iddio Gesù*[1], iese!

Se arcui de spate și împinse atât de puternic încât își imagină cum lumina îi absoarbe măruntaiele. Gemu ca posedată și apoi țipă:

— Proptește-ți spinarea în scaun, căței băloasă!

Moașa, împreună cu una dintre doamnele de onoare ale ducesei, se grăbi să proptească scaunul masiv din stejar. Messer Ambrogio îi făcu semn ajutorului său să ridice camizolul ducesei și se aplecă s-o examineze. Sprâncenele-i sârmoase se ridicară agitate și se duse iute la ușă, măturând podeaua cu mantia lungă din catifea. Păși pe hol și dădu peste șambelanul postat la ușă.

— Martorii!

Messer Ambrogio luă o gură hulpavă și întăritoare de aer.

— Adu înapoi martorii! Sunt sigur că de-această dată ducesa va naște.

În câteva minute vreo șase bărbați, toți funcționari de rang în mantale grele din damasc sau oficiali în tunici din mătase brodată și pantaloni strânși din lână viu colorată priveau la capul însângerat ce se ivea de sub tivul camizolului ducesei. Messer Ambrogio îi făcu semn ajutorului să ridice iarăși poala astfel încât martorii să

[1] În numele Domnului Iisus (în lb.italiană – n.red.).

poată jura fără putință de tăgadă asupra autenticității copilului. Ducesa privi amenințător în depărtare, peste capetele clătinate pontifical, cu ochi cenușii verzui strălucind de o lumină interioară.

Capul ieși la iveală. Transpirația curgea în dâre pe chipul ducesei, care își încordă grumazul. Moașa apucă în palme capul și începu să tragă. Ducesa se enervă și strigă:

— Nu trage de el, *cacapensieri*!

Moașa cuprinse capul fără să-l mai miște, iar ducesa recăzu în starea de reverie. Umerii ieșiră la iveală, iar din două mișcări ritmice, alunecoase, bebelușul alunecă în mâinile moașei. În timp ce moașa ridica nou-născutul cu pielea lucind, martorii îi zăriră sexul și începură să murmure cu gravitate.

Ducesa își miji ochii să privească prin nimbul auriu ce o înconjura. Scrotul umflat, rubiniu al nou-născutului i se păru de nuanța intensă a nestematelor șlefuite. Un val de emoție o copleși și în minte îi apăru o imagine: zeița Fortuna plutind pe lângă ea într-o mantie de lumină, zâmbindu-i cu un surâs mai strălucitor decât soarele și înmânându-i copilul. Fiul ei. Viitorul duce de Milano.

Moașa începu să coboare nou-născutul ce urla în cada din porțelan cu apă călduță așezată lângă scaunul pentru nașteri. Ducesa se întinse iute și-l înșfăcă.

— Eu l-am făcut! se răsti, cu buza răsfrântă.

Îi șterse albeața vâscoasă de pe față cu poala camizolului. Copilul încetă să plângă, scuipând și tușind. Ducesa își înălță privirile spre martori.

— Mi-ați văzut fiul. Afară acum!

Nobilii schimbară iarăși murmure, se înclinară și ieșiră.

Ajutorul lui Messer Ambrogio leagă și tăie cordonul ombilical în vreme ce copilul se afla încă în brațele ducesei. Când ducesa simți convulsiile postnatale, moașa se întinse după copil.

— Nu-l atinge!

Moașa se retrase, cu fața bucălată roșie de stânjeneală. După o clipă, placenta alunecă și lovi cu zgomot podeaua. Ajutorul lui Messer Ambrogio ridică membrana pe o tavă de argint.

— Luați ce vi se cuvine și plecați.

Messer Ambrogio îi șopti ceva moașei, se înclină și își conduse asistentul afară din încăpere.

— Ajutați-mă să-mi scot camizolul.

Vocea ducesei sună dintr-odată mai calmă, aproape seducătoare, parcă îndemnând un amant. Moașa și doamna de companie îi săltară Ducesei peste cap îmbrăcămintea murdară de sudoare și de sânge. Ducesa își masă un sfârc, apoi mângâie obrazul nou-născutului. Acesta deschise ochii și capul îi tremură ușor, în căutarea sfârcului.

— Înălțimea Voastră... protestă moașa.

Ochii i se măriră privind la cea mai groaznică imagine a ducesei de Milano: o Madona goală, așezată într-un jilț aidoma unui instrument de tortură, cu picioarele desfăcute și dezvăluind organele genitale însângerate, hrănindu-și la sân copilul cu acea expresie extaziată și obosită a unei femei vlăguite de dragoste trupească.

— Înălțimea Voastră, ați avut parte de o naștere extrem de trudnică...

Ducesa nu mai auzi nimic altceva decât o pală uriașă de vânt și lumină, purtând-o în depărtări.

— Fiul meu, șopti ea, pipăindu-i căpșorul umed, lipicios. *Gesù*, am născut un fiu!

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Epistola Isabelei d'Este da Gonzaga, marchiză de Mantova, adresată cumnatei sale Elisabeta Gonzaga, Ducesă de Urbino. Pavia, 19 ianuarie 1491

Preaiubita mea camaradă, ce îmi lipsești nespus,

Sora mea Beatrice nu mai este fecioară! S-a petrecut, în cele din urmă, după vreo trei amânări, după toate amenințările tatei și, nu în ultimul rând, după călătoria în cele mai îngrozitoare condiții (am crezut că va trebui să dorm cu băbătia oribilă de Polissena, doamna de onoare a surorii mele, căci îi era atât de rece, iar mie – atât de frig, încât mai că aș fi fost încântată să o fac!). Nunta a avut loc acum trei zile aici, la Pavia, de vreme ce Maurul trebuie să evite orice aluzie cum că s-ar considera duce de Milano. Îți pot spune acum cu siguranță că, în ciuda numelui sub care este cunoscut – și a tuturor glumelor cu care am năpăstuit-o pe biata Beatrice –, Maurul nu este de fapt maur sau vreo altă rasă de negru. Are părul brun, tenul deschis, iar ținuta sa regală îmi amintește de statuia unui împărat roman pe care o au aici. Dar pare

mai tânăr decât m-am așteptat, luându-i în considerare vârsta (aproape patruzeci de ani) și importanța pe care toată lumea (inclusiv el însuși!) i-o acordă. Beatrice e înfricoșată de el! Din fericire, și-au petrecut amândoi o mare parte a timpului ocupându-se de mine. Am sosit duminică după-amiaza după ce am navigat de la Piacenza (gheața mărginește toate râurile, iar dimineața canalele sunt bocnă pe de-a-ntregul) și ni s-a permis o zi să ne dezmorțim. Maurul ne-a făcut turul castelului de aici și pot depune mărturie că tot ce s-a spus despre bogăția sa este adevărat. Argintăria, majolica, bijuteriile, sticlăria, tapiseriile, cărțile – are un exemplar din *Cântecele lui Roland* în ferecătură de perle și aur, lucrat Domnul știe unde (căci nu cred să fie vreun atelier chiar și în Flandra în stare să-l facă), toate acestea valorează cu siguranță peste douăzeci de mii de ducați. *Per mia fe*! Tocmai mi-am dat seama, scriindu-ți toate acestea, că nu știi de colierul trimis de Maur Beatricei (a sosit după plecarea mea de vara trecută – un dar de pace pentru tata, care nu se află aici, în ciuda lui). Cincisprezece perle mari montate în flori de aur, cu un medalion de rubin înconjurat de perle și smaralde. Două sute de mii de ducați!

În ciuda proaspetei bogății, Beatrice a avut parte de tratamentul barbar obișnuit, în pat. Au intrat cu toții în cameră, făcând zgomot și trăgând de șnururi ca niște țărani cu balele curgându-le și masturbându-se, făcând o zarvă ca un nor de lăcuste în plină frenezie. Din fericire, Beatricei i-au dat lacrimile abia dimineața, moment în care soțul ei plecase deja înapoi la Milano. Nu exagerez! Nu cred să fi fost singur cu ea mai mult de o jumătate de oră! A făcut dovada cearșafului, cu o singură pată unde ar fi putut la fel de bine să fi și scuipat (deși Beatrice a confirmat mai târziu că a reușit să

o penetreze) și a plecat călare pe când era încă beznă. Mama insistă că-i doar nerăbdător să se asigure că totul va merge bine când ajungem la Milano. Eu una cred că mama păstrează o taină – știu că ai ghicit deja.

Mâine vom pleca spre Milano pe canal și ne așteptăm să încheiem călătoria duminică dimineața. Ducesa de Milano ne va întâmpina într-o biserică din apropierea docurilor, după care ne vom alătura Maurului și ducelui de Milano și vom defila cu toții prin Milano cu toată pompa de rigoare. Știi că ducesa de Milano ne este verișoară? De fapt, ea și Beatrice au copilărit împreună în Neapole. Am fost în vizită când eram mici, iar mama a lăsat-o pe Beatrice acolo cu bunicul, a stat vreo opt ani. Mama deja își face griji că ducesa de Milano va vedea o rivală în Beatrice – toată lumea de-aici crede că Maurul plănuiește să devină duce de Milano. De parcă n-ar fi deja în toate privințele, în afară de titlu! Se spune că ducele de Milano (pe care încă nu l-am întâlnit) nu face nimic altceva decât să hăituiască cerbi și să bea ca un călugăr, în vreme ce Maurul conduce statul de parcă ar fi o bancă florentină – nu îl vezi niciodată fără vreun secretar în preajmă. Însă ducele de Milano ar trebui să se simtă mai în siguranță acum că are un moștenitor. Mititelul are șase săptămâni – îmi vine să mă înec de invidie chiar în clipa asta, numai gândindu-mă la norocul pe care îl au. Eu am avut iarăși perioada aceea acum trei săptămâni și nu-mi voi găsi pacea până nu îmi reîntâlnesc soțul, să încercăm iarăși.

Parcă au trecut o mie de ani de când m-am bucurat de sărutările și mângâierile tale. Sper că ești mai sănătoasă decât erai la ultima epistolă.

Prietena ta adorată și atât de specială,

Isabela d'Este, *manu propria*

*

Milano, 21 ianuarie 1491

— Țipari.

Polissena Romei, doamna de onoare a Beatricei d'Este, proaspăt căsătorita ducesă de Bari, aruncă o privire fugară și curioasă, apărând, pe neașteptate, cu capul aparent chel ca al unui pui de șorecar furios. Fruntea îmbătrânită fusese epilată în coafura demodată timp de-atâția ani, încât părul renunțase la bătălie și se făcuse pierdut în adâncimile glugii de văduvă, din velur negru. Ochii fioroși de indignare ai Polissenei rămaseră fixați asupra Beatricei și asupra Marchizei de Mantova care stătea în spatele surorii sale, aranjând, cu meticulozitate, panglicile ce înconjurau părul gros împletit al miresei, ce-i ajungea până în talie. Polissena i se adresă cu venin în glas mamei Beatricei:

— Înălțimea Voastră, ducesa și marchiza au mâncat țipari murați, iar acum ducesa este constipată. Am avertizat-o pe ducesă la Pavia că mânca prea mulți, dar bineînțeles că sora sa, marchiza, a încurajat-o să devoreze cât să satură un om în toată firea. Ducesa crede că poate să mănânce atât de greu la cină și că nu va suferi un blocaj al măruntaielor, doar pentru că apoi va juca tenis. Iar acum ducesa de Bari suferă de constipație cronică.

— *Che chiaccheria!*, se răsti marchiza, pe un ton pe măsura vulgarității expresiei: „Ce balegă de cal!"

Avea șaisprezece ani și era deja una dintre frumusețile celebre ale Italiei: cu buze pline, senzuale, un ten minunat de alb ca laptele și trandafiriu, un trup ce tindea spre voluptuos și, drept încoronare a frumuseții, un nimb

extravagant de cârlionți blonzi, prinși într-o plasă bătută cu perle. Purta o haină enormă, bufantă numită *cioppa*, croită în întregime din samur negru, împreună cu un manșon asortat, dintr-o singură blană. Exista o asemănare curioasă între privirea beligerantă, ciudat de vie a samurului mort și ochii întunecați, vioi, ai marchizei.

Netulburată de lipsa de remușcări a marchizei, bătrâna Polissena își răsuci capul de parcă era cât pe ce să admonesteze întregul grup de nuntași adunat în piațeta de lângă doc. Pe margini, câteva sute de nobili din Ferrara, încătușați în armuri ceremoniale din oțel negru, încălecaseră deja și se aranjau pe contingente sub flamurile de mătase. În interiorul acestui cordon de cavalerie era mare nevoie de ordine. Nobile din Ferrara, învăluite în *cioppe* din brocart și din blană, cu nestemate și cu perle azvârlind scântei de gheață în plete, trăncăneau cu secretarii și șambelanii. Capelani în sutane, siliți să se alăture slugilor, ajutau croitorii și servitoarele să facă ultime ajustări la coafura și la toaleta doamnelor. Vreo zece muzicanți ai ducelui erau adunați în jurul a două partituri, în vreme ce rândașii puneau șeile pe caii înzorzonați.

Unchiul lui Beatrice, cardinalul Sigismondo d'Este, sorbi lichior îndulcit dintr-o cupă de argint. Un preot culese linte de pe mantia din catifea roșie a cardinalului. Un pitic îmbrăcat într-un costum miniatural de armură neagră trecea razant prin mulțime, atingând poalele femeilor și lătrând ordine de neînțeles.

Eleonora d'Este, ducesă de Ferrara, își flutură palma durdulie către maestrul de ceremonii:

— Messer Niccolò! Pune-i în mișcare acum! Ne așteaptă ducesa de Milano!

Se răsuci, își propti palmele pe șoldurile bine învelite și-și înfruntă fiica proaspăt căsătorită.

Ignorând semnalul mamei sale, Beatrice continuă să se uite fix la pietrele din pavaj. S-ar fi putut discerne o tragedie feminină în tremuratul ușor al gurii, însă nasul micuț, în vânt, și dinții albi ce păreau să împingă buzele să stea întredeschise îi dădeau un aer copilăros și oarecum vulgar. Avea cincisprezece ani și era greu de spus dacă obrajii bucălați erau ai unei femei tinere, în pragul obezității sau ai unei adolescente ce ar putea într-o bună zi să lepede grăsimea puberă și să se transforme într-o femeie atrăgătoare.

— Ai tras un plânset zdravăn azi-dimineață, zise ducesa Eleonora, atât de zdravăn încât nu-mi pot închipui cum ți-au mai rămas lacrimi. Orice mireasă varsă astfel de lacrimi. Însă acum trebuie să-ți amintești că soțul tău, ca regent al nepotului său, este responsabil pentru soarta milanezilor, și la fel ești și tu. Dacă prima imagine pe care o percep este a unei femei slabe și isterice, nu le vei câștiga niciodată încrederea. Iar într-o bună zi, viața soțului tău și libertatea poporului tău s-ar putea să depindă de această încredere. Așa că astăzi știu că nu vei plânge.

Polissena începu să încuviințeze vehement:

— Dă-i ascultare sfintei tale mame –

— Polissena, interveni marchiza, dacă mai auzim încă o dată povestea mamei îmbărbătând orașul din logia din grădină, în timp ce tata era pe patul de moarte, ciuma bântuia în oraș, iar armata venețiană își făcuse tabăra în parc, atunci cred că voi începe să plâng și mai isteric decât a făcut-o Beatrice azi-dimineață.

Capul Polissenei se clătină furios.

— Dacă mama ta cea sfântă nu ar fi avut curajul de a sta în fața poporului ei, cetatea ar fi căzut. În fiecare

seară mă rog la Maica Sfântă și-i mulțumesc pentru că m-a scăpat de venețieni. Numai la gândul violurilor săvârșite de grecii sălbatici aflați în simbria lor... Este un adevărat tribut adus tăriei mamei voastre că voi fetele nu a trebuit să vă faceți niciodată griji în privința ororilor pe care le-am văzut noi.

— Polissena, dacă mercenarii venețieni ar fi descoperit că răsplata victoriei lor ar fi fost să-ți batjocorească ție virtutea, atunci s-ar fi împlântat singuri în lăncii. Oricum, deoarece soțul meu, marchizul, este acum Căpitanul General al armatelor venețiene, cred că putem sta liniștite, vremea unor astfel de atrocități a apus.

Eleonora abia dacă auzea duelul inevitabil dintre Polissena și Isabela, războiul cu Veneția fiind lăsat în urmă de nouă ani, în timp ce mintea îi stăruia asupra unor probleme mai arzătoare, iar dintre acestea erau chiar prea multe. Azi-dimineață avusese un vis chiar înainte de trezire, astfel de vise fiind considerate profetice. Din fericire, presupunea ea, pe acesta îl uitase dar se trezise oricum cu o presimțire neagră. Un vis întunecat, învăluit în lințolii negre... Nerozii! Fetele ei o vor îngropa pe ea, așa cum se și cuvenea.

Însă aici lucrurile nu erau cum trebuie. Eleonora privi spre nord peste zidul cetății, un inel masiv de cărămidă roșiatică. Orizontul aparent nemărginit purta dovada măreției istoriei orașului Milano: domuri din marmură albă, ca de gheață, în stilul contemporan *all'antica*. Metereze cenușii, medievale, cu creneluri ca niște colți, clopotnițe din cărămidă, vechi de o mie de ani, cu acoperișuri din șindrilă de culoarea piersicii, șiruri impunătoare de coloane corintice antice, bătute de vânturi, un vestigiu al unei epoci când Milano se luptase

cu Roma însăși pentru controlul asupra Imperiului Roman. Milano era de cinci ori mai mare decât Ferrara, domeniile sale uriașe de o sută de ori mai bogate. Însă Milano nu era diferit de Ferrara, își reaminti Eleonora. Nu era atât un stat, cât o singură casă, o casă dependentă de protecția unei singure familii ducale pentru propria prosperitate, propria supraviețuire. Iar acea casă era bântuită de necazuri.

Eleonora mai aranjă pentru ultima oară bentița din satin brodată cu perle care se încrucișa pe mijlocul sprâncenelor înalte, strânse cu încăpățânare, ale fiicei sale.

— E foarte amabil din partea verișoarei tale să facă gestul de a-ți ieși în întâmpinare, zise Eleonora. Este important ca tu și ducesa de Milano să vă împrieteniți. Ți-am spus deja cât de delicată poate fi relația voastră...

*

Se transformase în Beatrice a lui Dante, rătăcind prin grădinile paradisului terestru, sigură că nimeni nu o va putea găsi aici. Oriunde privea, zărea copaci și flori dintre cele mai ieșite din comun: chiparoși din jad, irișii cu petale de ametist, mere precum rubinele uriașe. Totul dădea naștere muzicii: florile cântau într-un cor liric de soprane, copacii murmurau precum o orgă. Canarul ei, Gia, care o urmărise pesemne din Ferrara, îi zbură în palmă. Pârâul de la picioare era limpede precum un cer lichid, iar Gia îi spuse că de va bea, va uita tot ce s-a petrecut. Se opri și își făcu palmele căuș.

Vocea mamei pătrunse în grădină precum un vânt rece. Petalele florilor cântătoare tremurară sub pala amarnică, iar Gia bătu din aripi și o privi cu teamă. Ascultară împreună, îngrozite, cum vocea mamei se înălța urlând

precum un ciclon, iar copacii se tânguiau, cu ramurile aurite frângându-se. Pârâul se transformase în gheață întunecată, putredă. Gia își luă zborul în furtună și dispăru, iar o lapoviță neagră, usturătoare, îi umplu ochii de lacrimi...

Alfonso, fratele Beatricei, se materializă din ruinele imaginației sale, nemaiavând chipul plin de coșuri al unui puști de treisprezece ani, ci înfățișarea unui Caron cu ochi de chihlimbar, venit să o sortească nefericirii eterne. O ridică neatent pe cal, iar ea îi privi coapsa neînsufletită peste oblâncul șeii femeiești. Nu-i mai fusese cald de două săptămâni și da, mâncase prea mulți țipari. Își dorea numai să fi mâncat destui ca să se sinucidă. O durea gâtul de câte hohote de plâns își înăbușise toată dimineața.

— Ține-te dreaptă în șa, îi ordonă mama, arătându-i postura corectă, zvâcnindu-și bărbia cărnoasă în sus și împingându-și înainte pieptul masiv. Amintește-ți că ești o Este.

Biserica era la doar două străzi mai încolo. O gardă formată din nobili milanezi aștepta în portalul cu nișă. Soarele pătrundea în interior și era reflectat de armuri, iluminându-i precum niște lampioane uriașe. La baza treptelor, Messer Niccolò o ajută pe Beatrice să descalece. În naosul cavernos din piatră al bisericii era aproape la fel de rece ca și afară. Mirosea a zugrăveală proaspătă și a putregai de la trupurile îngropate sub podea. Sute de lumânări ardeau în altar și în capela din nava laterală, iluminând coruri de îngeri multicolori și fresce strălucitoare, noi-nouțe, ale unor vechi martirii. Însoțitoarele ducesei de Milano, înfofolite în *cioppe*, așteptau în fața altarului. Beatrice nu își mai văzuse verișoara de cinci ani însă îi recunoscu într-o clipită silueta înaltă, cu

umeri laţi şi capul uşor plecat. Amintirile îi reveniră în fugă, cu detalii precise, precum miniaturile din cărţile de rugăciuni. Isabela cu un leopard – i se permisese să aibă propriul leopard – ţinut într-o lesă cu zgardă de diamante. Isabela într-o rochie neagră din mătase spaniolă, singura fată purtând perle în păr. Patul extravagant al Isabelei, cu un baldachin din mătase în dungi, decorat pe margini cu canafuri şi mărgele mici din aur, patul pe care Beatrice visase dintotdeauna să se aşeze, râzând şi ţinându-se de mână cu verişoara sa...

Beatrice evadă într-una dintre imaginile complicate. Era atât de micuţă încât nu putea privi peste balcon, ci trebuia să se uite printre balustradele de piatră. Golful Neapolelui strălucea precum un safir uriaş, departe, dedesubtul ei. Peste apă era Vezuviul, vulcanul ei magic, cu un stindard subţire de cenuşă şerpuind din conul sfărâmat. Nu îi era teamă să stea la o astfel de înălţime dar îi era teamă pentru mama, sora şi frăţiorul ei, pentru că plecaseră undeva unde se întâmplau lucruri rele. Ea rămăsese cu bunicul, care îi dăruise o păpuşă nouă, cu un trusou complet de mireasă. Pielea din porţelan alb a păpuşii era caldă, precum soarele. O chema Bella. Beatrice o aşeză pe Bella lângă ea şi îi povesti despre Vezuviu. Dintr-odată, verişorul ei Ferrantino veni în fugă pe balcon, apărând şi dispărând într-un staccato de paşi frenetici. Apoi se întoarse şi o zări pe Isabela. Era atât de înaltă încât soarele îi părea prins în păr. Ţinea în mână o bâtă pentru *palla*. Aceasta fusese sculptată în lemn şi pictată cu figuri pe care Beatrice nu le putea distinge. Îi era greu să zărească faţa Isabelei pentru că aceasta stătea cu spatele la soare. Păşi spre Beatrice, îi ridică păpuşa cea nouă, o aşeză pe balustrada lată din

piatră și îi aranjă rochița din satin alb peste picioarele țepene din porțelan...

— Beatrice, du-te la verișoara ta și întinde-i mâna, șuieră Eleonora.

Și iat-o dintr-odată pe Isabela, luminată de lumânările care încadrau altarul. Își purta încă părul castaniu cu cărare pe mijloc și lăsat lejer pe umeri, după moda napolitană. Dar chipul îi era mai împlinit. Nasul odată ciudat, dominant, cu vârful subțire, lung și masculin, acum era de o eleganță izbitoare. Avea mâna îmbrăcată într-o mănușă strâmtă din piele. Beatrice îi simți strânsoarea rece chiar și prin propria mănușă. Se gândi că ochii Isabelei aveau exact nuanța cenușiu-verzuie și lucirea misterioasă, opalină, a Golfului Neapolelui înaintea unei furtuni.

Imaginea Isabelei pieri în spatele siluetei masive a Eleonorei.

— Am vin fierbinte, aromat, pentru doamne, spuse Isabela după ce își îmbrățișă mătușa.

Vocea răgușită era de o melancolie frumoasă, sexuală, de parcă ar fi tânjit după un iubit absent.

O mână poposi în cea a Beatricei, cu o căldură slabă, ca a unei păsări. Fata ce stătea lângă ea părea atât de chinuită și de frumoasă încât, preț de o clipă, Beatrice crezu că era o închipuire de-a ei: piele albă de porțelan, buzele strălucitoare precum sucul de zmeură, sprâncene groase, negre și ochi căprui, ca pătrunși de febră, strălucind în orbitele adânci

— Mă numesc Bianca, Înălțimea Voastră, glăsui fata, cu o voce subțire și fragilă.

Bianca nu putea să aibă mai mult de zece sau unsprezece ani. O trase de mână și o conduse în afara cercului doamnelor.

Marchiza o trase pe Eleonora deoparte și șopti:

— Mama, cine este fata de lângă Beatrice?

— Este bastardul Maurului.

— *Per mia fe*, Mama! Beatrice știe?

— I-am spus azi-dimineață. A... fost împăcată.

— Mama..., marchiza șovăi. Mama, mai e ceva, nu? Ceva ce încă nu i-ai spus...

Eleonora înșfăcă manșonul de samur al marchizei de parcă ar fi avut de gând să sugrume animalul deja mort.

— Nu voi permite...

O doamnă milaneză era suficient de-aproape încât să audă, iar Eleonora zâmbi grațios.

Bianca o conduse pe Beatrice la o capelă aflată în transeptul dinspre sud. Umbrele pâlpâiau peste siluete sculptate din marmură ridicând un sarcofag uriaș, alb.

— Bărbatul dinăuntru ne-a fost duce, spuse Bianca, pe un ton gânditor.

Își ridică privirile spre Beatrice.

— Mi-a murit pasărea. Aș fi preferat să fie îngropată într-o biserică, însă bineînțeles că nu s-a putut. Am îngropat-o într-un sicriu din marmură, sculptat de Ser Domenico. O chema Daria.

Cum nu mai vorbise din noaptea de dinainte, frumoasa Beatrice era acum convinsă că numai acest copil fermecat o putea auzi.

— Când a murit primul meu papagal, l-am învelit în mătase neagră, am aprins lumânări în jurul lui și i-am dat drumul să plutească pe Po – râul ce traversa Ferrara – într-o galeră micuță pe care am pictat-o și am aurit-o. Poate că încă mai plutește pe mare, în vasul său frumos.

— Mama e moartă, nu am văzut-o niciodată. Îmi închipui că era foarte frumoasă.

Beatrice îi strânse mâna Biancăi, consolator.

— Îmi pare rău pentru mama ta.

— Cred că deja te prefer ducesei de Milano și, cu siguranță, te prefer ducesei Bona, ciripi Bianca.

Bona de Savoia era mama rămasă văduvă a ducelui de Milano și ducesa-mamă de Milano.

Beatrice se aplecă și o sărută pe Bianca ușor pe obraz. Pe când făcea astfel, aruncă o privire către doamne. Isabela o urmărea. Preț de o clipă, chipul ducesei de Milano fu în umbră, apoi lumânările îi inundară trăsăturile în lumină. Beatrice își aminti de ceva despre ochii verișoarei sale, de acea îngustare și acea alungire la colțuri. O răsfrângere a buzelor, un fel al ei de a părea amuzată și furioasă totodată. Amintirea o ademeni pe Beatrice înapoi în timp și iat-o iarăși în fața verișoarei sale, în balcon, sus deasupra Golfului Neapolelui, urmărind de această dată sfârșitul scenei: Isabela netezind rochița păpușii, privind-o astfel mult timp. Apoi bâta de *palla* zvâcni într-un iureș, capul Bellei se făcu fărâme, iar trupul îi căzu peste balustradă. Beatrice o putea zări căzând, rochița de satin alb strălucind în soare, fragmente din cap căzând în mare precum un bulgăre de zăpadă zdrobit, și o auzea pe Isabela râzând...

Beatrice clipi și reveni în prezent. Însă verișoara sa încă o privea, cu aceeași expresie contemplativă neschimbată peste atâția ani, de parcă și ea își amintea acea zi.

*

„Satana nu l-a dus pe Iisus pe munte să-l ispitească oferindu-i Milano", se gândi Cecilia Gallerani. Se afla, la rândul ei, la înălțime, chiar sub cupola de alamă

ridicându-se pe turnul central al castelului Porta Giovia. Briza rece care sufla cu furie pe străzile de dedesubt se transforma în vânt tăios pe acest promontoriu. În spatele ei se întindea castelul, mare cât un târg, cu șanțuri ca niște râuri, aripile masive cuprinzând curțile vaste, de o severitate dreptunghiulară îndulcită de arcadele cu coloane largi și ferestrele cu ambrazuri arcuite grațios, din teracotă decolorată de soare.

Spre sud și spre est se întindea roata uriașă a cetății Milano, mărginită de zidul său ciclopic. Miezul cetății era catedrala numită Il Duomo, cea mai mare din Italia, cu domul neterminat căscându-se larg, iar restul o dantelărie lucitoare de marmură sculptată, fantastică precum creația din zahăr alb a unui cofetar. Cecilia bănui că gloata înghesuită în piața din fața Domului număra o sută de mii de oameni. Erau învăluiți în ceața albă a propriei respirații. Ziua era atât de senină încât puteai zări mierlele zburând roată deasupra mulțimii.

Procesiunea nupțială ajunsese deja în piață și se oprise în fața Domului în timp ce gărzile își croiau o cărare largă prin mulțime. Maurul era clar vizibil precum o siluetă minusculă într-o tunică albă, ca perla, presărată cu aur. Preț de o clipă Ceciliei i se păru că distinge un punct de lumină scânteind de la diamantul cât bobul de strugure ce atârna mereu pe cușma din catifea neagră. Fără efort, își închipui un portret în mărime naturală a acelei miniaturi din depărtare. Pielea adolescentină, neridată a Maurului era deschisă la culoare, deși tot restul era întunecat – bucle lungi, de culoare brună, ochi adumbriți, opaci, sprâncene groase –, iar acest contrast sublinia caracterul chipului la fel de măiestrit precum cărbunele unui artist pe un pergament. Nasul, îngust

și elegant privit din față, coroiat zărit din profil – un nas roman –, evoca experiență și tărie. Gura mică, întunecată, delicată, aproape feminină, sugera sofisticare și senzualitate. Aceste trăsături schițate ascuțit puteau părea aproape angelice, contemplate dintr-un anumit unghi sau vulturești, amenințătoare dintr-un altul. Astfel, Maurul nu trebuia decât să-și întoarcă puțin capul pentru a oferi o pleiadă completă a naturii umane.

Cecilia clipi, concentrându-se iarăși asupra pieței din depărtare. Lângă Maur călărea ducele de Milano, pe armăsarul său alb, Neptun. După ce mulțimea a fost împinsă în lături, Neptun ieși din formație și ropoti în față. Calul rămase din nou nemișcat, apoi începu o serie de manevre complicate de dresură, ridicându-se în două picioare, descriind cercuri perfecte cu cele din față, precum o jucărie mecanică fantastică. Aclamațiile se înălțară din mulțime și plutiră pe vântul tăios: „Ducele! Ducele! Ducele!"

Restul cortegiului nupțial se alătură ducelui și își continuă drumul prin piață spre *Via degli Armorai*[1], o arteră dreaptă și lată, mărginită de atelierele de arme care îi dădeau numele, care se oprea direct sub turnul central al castelului. Atelierele, cu porticuri în față care dădeau spre stradă, păreau vile uriașe. Spiralele macaralelor din lemn folosite la ridicarea uriașelor matrițe de turnătorie se înălțau din curțile deschise. Pentru a sărbători nunta Maurului, ambele laturi ale Via degli Armorai fuseseră flancate, pe toată lungimea lor, de mii de soldați-manechini pe cai de lemn, toți îmbrăcați în armură reală. Aurul damaschinat de pe platoșele din oțel strălucitor scânteia în soare. La intervale regulate, boturile acoperite ale tunurilor de asalt din bronz se iveau pe stradă.

[1] *It.* Strada Armurierilor (n.trad.).

Alaiul de nuntă pătrunse pe strada flancată de armuri. Maurul și ducele de Milano călăreau alături. Primele strigăte, din capătul îndepărtat al arterei, răsunară nedesluşit în vânt. Mâinile Cecilici zvâcniră către fața albă, bănuind preț de o clipă o tentativă de asasinat. Dar apoi identifică rapid sursa strigătelor încă slabe. Îngrămădită în spatele manechinelor din lemn și din oțel, ascunsă în umbra porticurilor, se afla adevărata armată de pe Via degli Armorai, zeci de mii de meșteri și de topitori, îmbrăcați în uniforma de lucru: cămăși murdare din muselină și șorțuri pătate din piele.

Strigătele retezară vântul, zarva înăbușită începând să prindă suflu și formă, ritmic, de parcă armurierii ar fi bătut cele trei silabe cu barosul pe nicovală: „Ma-u-rul! Ma-u-rul! Ma-u-rul!"

Înainte ca alaiul de nuntă să treacă de primul atelier, strigătele parcurseseră deja întreaga lungime a străzii. În câteva clipe, toată întinderea uriașă a orașului Milano părea să fi căpătat un singur glas: „Maurul! Maurul! Maurul!" tunară armurierii, iarăși și iarăși. „Maurul! Maurul! Maurul!" Sunetul bubuia în depărtare de parcă strigătele își găseau ecou în bolta de un albastru înghețat a cerului, de parcă baroasele mânuite pe larga Via degli Armorai ar fi zdrobit în bucăți acel dom de porțelan imaculat, de parcă numele „Maurul" ar fi fost o provocare azvârlită Raiului însuși.

Bubuitul aspru trezi fătul ce dormea în pântecele Ceciliei. Membre micuțe, nedesluşite o loveau în burtă. Își strecură o mână în *cioppa* și o apăsă pe abdomenul umflat.

— Nu te teme, *anima mia*, șopti ea în furtuna ce se ridica din stradă. Ce auzi e numele tatălui tău.

CAPITOLUL 2

Marchiza își întinse brațul și își flutură degetele într-un gest de respingere la vederea priveliștii din spatele ferestrei largi, arcuite. Fântâna din mijlocul curții cu arcade era încă înghețată. Tufișurile ornamentale tunse cu grijă și gardurile vii în diverse forme ce o înconjurau aveau și ele, la rândul lor, o strălucire rece. Pe ramurile moarte și în copaci fuseseră împletite ghirlande din beteală și din hârtie și șuvoaie de panglici. În ciuda decorațiunilor, tufișurile ornamentale, care primăvara căpătau forme dintre cele mai fanteziste – lei, dragoni, delfini în salt –, aveau o înfățișare neliniștitoare fără frunze, de parcă ar fi fost fantome osificate. Dincolo de acest peisaj, la capătul îndepărtat al curții, se înalță un fundal cum nu se poate mai potrivit: un bastion cenușiu fără ferestre, cu trei caturi.

— Oribil. Ar fi trebuit să consulte tratatul de arhitectură al lui Alberti înainte de a construi monstruozitatea cu pricina. Cum îi spun, *Rochetta*? Pietroiul. Cât de poetic! Nu cumva ne-a spus Maurul că ducesa-mamă

Bona locuiește acolo? De fapt, chiar e poetic. Pentru numele lui Dumnezeu, mamă, îți venea să crezi când am văzut-o azi-dimineață stând sub portalul castelului precum Cerberul la poarta iadului? Nu știam dacă avea de gând să o sărute pe Beatrice sau să o muște. *Cacasangue*, Mama – aici Eleonora se uită la ea tăios la auzul imprecației –, femeia e văduvă de cincisprezece ani și, dacă e să mă iau după auzite, n-a prea dat răgaz așternuturilor să se răcească. Dar uitându-te la ea ai zice că soțul i-a plecat abia ieri din rândul celor vii. Negrul e o culoare care vine atât de bine pe o femeie tânără cu tenul meu, dar efectul se duce pe apa sâmbetei când zgripțuroaicele acestea umblă peste tot în zdrențele lor de doliu. Încep deja să îmi ies din fire că trebuie să spun „Nu, marchizul se află încă printre noi" de fiecare dată când port negru.

Marchiza se opri preț de o clipă.

— Mama, cred că ai face bine să îi spui lui Beatrice.

Eleonora, așezată într-un scaun rabatabil cu ramă groasă, în stil venețian, continuă să aranjeze borcanele colorate de cosmetice pe capacul unui cufăr din lemn. Ignoră cu desăvârșire sugestia abruptă a fiicei sale.

Marchiza surâse răutăcios și își duse palmele la șolduri, în stilul matern.

— Mama, nu te neliniștește faptul că Maurului nu pare să-i dea ghes dorința de a se culca împreună cu Beatrice?

Elenora tot nu-și ridică privirea. Vocea îi sună puțin tremurată de tensiune.

— Soțul lui Beatrice dă dovadă de un admirabil control asupra pasiunilor. Nici nu îți pot enumera câți miri am văzut îmbolnăvindu-se în toiul ospățului de nuntă

pentru că nu-și puteau ține în frâu pofta trupească. Să știi că Ducele de Milano chiar și-a primejduit viața!

— O, mamă, toată lumea din Italia știe că i-a trebuit ducelui de Milano aproape un an să consume căsătoria. Ăsta da ospăț de nuntă menit să îmbolnăvească pe cineva – pe mireasă!

— Maurul m-a asigurat că se va ocupa de Beatrice. Astrologul său pregătește un program.

— *Per mia fe*, mamă! N-am cunoscut nicio femeie să aibă sorți de izbândă prin metoda aceea! Iar atâta vreme cât Maurul continuă să se culce cu metresa – capul Eleonorei se ridică brusc, involuntar –, cred că astrologul are mai multe șanse decât Beatrice să rămână însărcinat.

Vocea limpede, de soprană a Eleonorei coborî cu o octavă.

— Faci o presupunere care pur și simplu nu e adevărată!

— Hai, mamă, nu ai mai reușit să mă minți de când aveam opt ani, când ai izbutit pentru scurt timp să mă convingi că Signorina[1] Anabella era imposibil să fie grea pentru că nu avea soț, și că se ducea la mănăstire pentru că dorea să fie mireasa lui Iisus.

Eleonora ridică o oglindă cu ramă de argint și își înclină capul de parcă și-ar fi cercetat imaginea. Privi crunt în gol și nu spuse nimic.

— Mamă! Aproape că îi poți mirosi parfumul pe coridoare. Cred că are propriul apartament în castel. Camerele acelea blocate de schele, pe care gazda noastră a regretat atât de grațios că nu ni le poate arăta pentru că

[1] *It.* Domnișoara (n.trad.).

sunt în renovare: atunci când am trecut pe lângă acele camere, ți-ai înclinat ușor capul spre dreapta. E un tic pe care îl ai atunci când te neliniștește ceva.

Camera fu cuprinsă de o nemișcare ca de mormânt. Se auzi țipătul slab al unei păsări plutind pe lângă fereastra mare cu arcadă ce dădea spre șanțul de apărare de un albastru de oțel. Eleonora cercetă rama gravată a oglinzii. În sfârșit, privindu-și încă degetele urmărind gravura, spuse:

— Nu cred că sora ta are același spirit de observație. Și sunt convinsă că pot conta pe tine să înțelegi necesitatea discreției în această privință.

— Poți conta pe discreția mea, dar nu cred că poți conta pe faptul că Beatrice se va lăsa ușor păcălită. Nici tu, nici tata nu v-ați dat niciodată seama cât de inteligentă este în realitate. Nu cred că Maestrul Guarino ți-a spus vreodată, doar ținea atât de mult la mine – ceea ce-mi amintește că trebuie să îi scriu – dar, mamă, erau zile când Beatrice declama mai bine decât mine în timpul lecțiilor de latină.

Marchiza împărtăși această informație cu gravitatea cu care ar fi dezvăluit rolul central jucat de Beatrice în creația universului.

— Va afla și se va simți trădată. Știi cât de loială e și nimic nu o rănește atât de greu precum trădarea.

— Nu. E prea preocupată acum să se apuce să iscodească după o metresă a cărei existență soțul său și cu mine am fost atenți să i-o ascundem. Nu. Nu acum. Va afla mai târziu, firește, și vor urma lacrimi și reproșuri. Dar vor trece. Totul va trece. Dar dacă îi spunem acum, cât timp ne aflăm încă aici, va simți că are puterea noastră de partea ei și va forța nota. Și nu pot permite să se întâmple așa ceva.

Eleonora privi în depărtare, fixând un obiect vizibil doar pentru ea.

Marchiza clătină ușor capul, mai mult pentru sine decât pentru mama sa.

— Mamă, mă duc să o ajut pe Beatrice să își despacheteze cuferele. Ai cuvântul meu că nu îi voi spune nimic, chiar de mă va urî și pe mine cum o să vă deteste pe tine și pe tata atunci când va afla. Greșești, mamă.

După ce marchiza ieși iute din cameră, Eleonora ridică oglinda în fața chipului. Imaginea argintată ce-i întoarse privirea avea niște fălci puternice, albe, aproape vitroase, încadrate de păr întunecat ce încărunțea. Ochii de un verde-marin viu îi erau străini, erau ochii altcuiva. Nu-și putea regăsi vina în ei.

Apoi, într-o clipă îngrozitoare, fața din spatele acelor ochi se materializă și se uită la ea batjocoritor. Eleonora o auzi râzând cu dispreț, spunându-i cardinalului Riario că i s-a luat de ospățul în onoarea sa și privind cum fiecare bărbat aflat la masa presărată cu aur și cu argint se străduia să îi audă protestele copilărești de parcă ar fi primit niște taine miraculoase ale sufletului său inefabil. Pufni cu dispreț spre fata care pe-atunci n-avea suflet, ci doar vise de fetiță. Eleonora avea cum treizeci și șase de ani. La căsătoria cu ducele Ercole d'Este, cu optsprezece ani în urmă, era cea mai faimoasă frumusețe a generației sale. Voiajul ei de nuntă de la Neapole la Ferrara se transformase într-o ceremonie religioasă. În fiecare târg și sat de pe drum gloate înnebunite se adunaseră să se holbeze la ea de parcă ar fi fost întruchiparea Fecioarei Maria. Dar fecioara aceasta avusese nevoie de o constituție aproape de taur pentru a-i dărui ducelui Ercole șase copii pe parcursul primilor șase ani

de căsătorie și primise în schimb un trup pe măsură de bovin. Doar ochii luminoși, verzi rămăseseră din frumusețea ei, ochi pe care acum nu-i mai putea înfrunta. Nu din pricină că nu se afla niciun suflet în dosul lor, ci pentru că încă adăposteau un vis.

*

Pe arcadele cu nervuri ale tavanului goneau lumini: lumina vișiniu-chihlimbarie din șemineul masiv de piatră, lumina aurie, dulceagă de la șirurile de lumânări aliniate pe un cufăr din lemn sculptat așezat lângă perete, iluminând un portret cu rama aurită, fantoma acestei încăperi – puternicul Galeazzo Maria Sforza, fostul duce de Milano, ucis de jungherele asasinilor în urmă cu cincisprezece ani. Isabela se simți atrasă ca întotdeauna, și iarăși împotriva voinței sale, de chipul socrului pe care nu îl cunoscuse niciodată. Galeazzo Maria arăta în multe privințe asemenea fiului și moștenitorului său, Gian Galeazzo. Grumazul gros și maxilarul pătrat, arogant, buzele frumoase, sensibile, umerii înguști și poziția aproape efeminată a mâinilor înmănușate. Însă nasul și ochii nu erau ale lui Gian, nu erau nici măcar omenești. Răposatul duce pozase din profil, privind spre rama tabloului, dar chiar și-așa ochii mici și întunecați păreau că se răsucesc și atacă. Nasul era enorm, vulturesc, un plisc plin de cruzime modelat din lut omenesc de un sculptor cu o infinită viziune și percepție, pentru a avertiza pe bieții muritori că mintea unui demon sălășluia în spatele frunții înalte, chele. Dar atunci când acel chip era însuflețit, până să apuce să deslușească adevărul îngrozitor, majoritatea oamenilor erau deja pierduți.

— Cu cine ai fost?

Vocea cu accent franțuzesc pluti ascuțită din umbră.

— Și să nu-mi spui că nu ai fost cu nimeni, *puttana*. Când întârzii în halul ăsta, nu poate să însemne decât un lucru pentru mine: te-ai oprit la prima pereche de mâini alunecoase gata să ți se rătăcească sub fuste. E un scandal pentru toți halul în care mergi unde poftești fără măcar o singură doamnă de companie care să te slujească. Mi se face silă numai gândindu-mă câți te-au atins.

Isabela privi prin perdelele de voal negru din jurul patului și întrezări fața palidă și rotundă a ducesei-mame de Milano, Bona de Savoia. Putea distinge ochii bulbucați ai soacrei sale rânjind cu o ferocitate de bufniță chiar și prin văluri.

— Nu am întârziat, ducesă-mamă, zise Isabela, cu vocea prefăcut de ridicată și de tensionată. Messer Ambrogio a adăugat un ingredient la poțiunea domniei voastre și zice că o să vă ușureze picioarele umflate.

— Otravă! lătră ducesa Bona, dar înșfăcă iute pocalul cu o mână ca o gheară și bău preparatul din trei înghițituri sonore. N-aș avea nevoie de îngrijirile vrăjitorului Maurului dacă n-ar fi trebuit să stau toată dimineața la poarta castelului, așteptând-o pe țânca aia de Este. Au luat-o încet, nu glumă, pe Via degli Armorai, să se scalde în trădarea porcilor ălora mizerabili. I-am auzit! I-am auzit!

Ducesa pufni cu răutate.

— E scundă și va fi la fel de grăsană ca maică-sa înainte de a ajunge de vârsta ta. Nici măcar nu cred că Maurul s-a culcat cu ea la Pavia.

Căpățâna Bonei se răsuci să-și confrunte nora.

— La fel cum nu cred că puiul meu Gian s-a înjosit să pătrundă în tine. Nu că asta o va împiedica pe ea mai

mult decât te-a oprit pe tine. Ați fost amândouă crescute de aceiași *impicatti* din Neapole și ați renunțat la virtute pentru aceeași depravare la care până și diavolului îi e rușine să fie martor. O să-ți fure amanții. E mai ageră ca tine, i-o zăresc în priviri. Le-am spus tuturor chiar în ziua în care ni te-a trimis Satana că nu ai mai mult creier decât un măgar cu spini sub coadă.

— Este uluitor, ducesă-mamă, cât de generoasă poți fi, zise Isabela. Orice calități ai avea, ești mai mult decât dispusă să le recunoști în alții, și încă din belșug. Ești cea mai nerușinată stricată pe care am cunoscut-o vreodată și cu toate acestea tu crezi că oricare altă femeie, fie ea și o fecioară neîntinată, a avut mai mulți iubiți decât o prostituată romană. Ești cea mai proastă femeie pe care o cunosc, dar nu există nimeni pe care să nu-l iei drept un prost și mai mare și pe care să te apuci să-l dăscălești de parcă ai fi doctor la Universitatea din Pavia. Ești o creatură de-a dreptul uluitoare, ducesă-mamă.

De parcă ar fi acceptat atacul atent cadențat al aprigei Isabelei drept o formă subtilă de lingușeală, Bona își arătă un șir știrb de dinți înnegriți, cadavrul degradat al zâmbetului forțat plin de vino-ncoace cu care își flatase pretendenții în urmă cu trei decenii.

— Da, o să vii în curând la mine să mi te vaieți de plodul ăla de Este și nici măcar nu-mi vei mulțumi că te-am avertizat.

— Iar tu, care n-ai mișcat un deget să aperi drepturile soției fiului tău în fața amantei Maurului – o curvă slăbănoagă care-și închipuie în mintea aia bolnavă că peștele ei e deja duce de Milano, iar ea ducesa lui – tu vei avea și mai puțin succes în fața soției Maurului.

— De parcă Dumnezeu mi-a lăsat răgaz să vă despart pe voi, două cățele încăierate, când în fiecare zi trebuie să-l împiedic pe Maur să ia tot ce e al lui Gian! Ar fi mai bine dacă târfa de Gallerani v-ar trimite pe tine și pe mucoasa de Este înapoi în gaura care v-a zămislit pe amândouă. Copilul ei nu ar putea niciodată să fie o amenințare pentru Gian.

— Pentru Gian? Pentru Gian? Târâtură bătrână și dezgustătoare!

Tonul Isabelei se ridică amețitor.

— Gian a fost deja învins. Acum Maurul trebuie să-mi amenințe copilul, iar ca să o poată face, are nevoie de propriul fiu, trebuie să ofere milanezilor certitudinea propriei succesiuni înainte ca oamenii să îi permită să îl detroneze pe Gian și să se proclame duce. Iar eu nu voi renunța niciodată, nu cum ai făcut tu cu Gian. Îl voi învinge pe fiul Maurului, indiferent care dintre cele două cățele – nevasta sau târfa – îi va da un moștenitor.

— Progenitura ta adusă de diavol are tot atâta drept să fie duce de Milano pe cât are odrasla unei târfe și a unui grăjdar. Ceea ce și este, fără îndoială.

Isabela privi fix la soacra ei. Când vorbi din nou, tonul era măsurat, aproape intenționat fără aluzii.

— Doar nu crezi că am avea de ce ne teme dacă Cecilia Gallerani ar da naștere unui băiat, ducesă-mamă? În special de vreme ce Maurul nu pare prea încântat să-și petreacă timpul însămânțând ogorul noii sale mirese.

— Creier de găină! Îi cunosc pe milanezi mai bine decât îi vei cunoaște tu vreodată. Le-am fost ducesă, o ducesă adevărată. Milanezii nu vor accepta niciodată un bastard drept moștenitor al ducelui lor.

Dinții negri ai Bonei se ivir iarăși.

— Dacă avea de gând să-l facă moștenitor pe plodul târfei de Gallerani, de ce a mai avut nevoie de mucoasa de Este?

— Poate, ducesă-mamă, căsătoria Maurului a avut de-a face cu amenințările ducelui de Ferrara că va asmuți Veneția asupra Maurului, acum că ginerele ducelui de Ferrara este Căpitanul General al armatelor venețiene. Iar Maurul a fost de acord până la urmă să onoreze contractul nupțial la începutul lui august, cel mai probabil înainte să rămână grea târfa lui, iar el nu putea ști de sarcina ei pe atunci. Și chiar și acum, cum poate fi sigur că va fi băiat? Poate, ducesă-mamă, Maurul este precum un om care participă cu doi cai la o cursă de *palio*. Își dublează sorții de izbândă. Apoi își va pune culorile blazonului pe oricare dintre iepe ajunge prima la sosire.

— Idioato! A încercat deja o dată să se însoare cu târfa de Gallerani și s-au împotrivit cu toții.

Isabela înțelese că prin „toți" soacra sa se gândea la nobilii milanezi de vază, care aveau cel mai mult de pierdut în caz de instabilitate politică.

— Și în fiecare săptămână Maurul mai ademenește unul să-i ciugulească din palmă. N-ai văzut cum tocmai i-a acordat contelui Borromeo o concesiune pentru mătase la Mortara? Va veni ziua în care nimănui nu îi va mai păsa dacă îi convine sau nu ducelui de Ferrara ce mireasă își alege Maurul. Și să nu crezi cumva că Papa nu ar anula căsătoria Maurului. Pentru prețul potrivit, Sfinția Sa i-ar vinde Maurului până și virtutea Maicii lui Hristos. Și dacă Beatrice d'Este nu poate rămâne grea, dă vreun semn că ar avea copil.

Bona pufni.

— Ducesa de Ferrara a turnat câte un plod urlător de câte ori a ciupit-o bărbatu-său de obraz. De-aia și arată ca o vacă. Ha! Toate cele considerate *bellissima* când sunt fete ajung cel mai repede *grossa* când devin femei.

Ochii Bonei se îngustară precum ochii unei șopârle.

— Ai face bine să te rogi ca târâtura de Gallerani să aibă un fiu, Maurul să tot creadă că ea îi e ducesă, iar bastardul ei moștenitorul lui. Pentru că dacă Beatrice d'Este are un fiu, numai scumpul meu nepot, regele Franței, ne mai poate salva.

— Dacă nepotul tău trece Alpii cu armata, spuse Isabela obosită, de parcă ar fi repetat un truism, asta va însemna nu numai sfârșitul tuturor ambițiilor obscene ale Maurului. Va fi sfârșitul Italiei.

Bona rânji ca o nebună.

— Deci îmi spui că ar fi cel mai bine dacă am sprijini-o pe Cecilia Gallerani împotriva Beatricei d'Este? întrebă Isabela pe un ton împăciuitor.

— Ai găsit și tu în sfârșit grăuntele de rațiune din capul ăla sec. Mai bine să avem două găini care se bat pentru același cocoș. Dacă o îngenunchezi pe Cecilia Gallerani, mucoasa de Este va deveni următoarea ducesă de Milano.

— Ca de obicei, mi-ai dat mult de gândit, ducesă-mamă.

Isabela își înclină capul cu respect.

— Mă voi retrage și voi cugeta la tot ce mi-ai spus. Somn ușor, ducesă-mamă.

Isabela ridică pocalul, lăsă perdeaua neagră să cadă ca o umbră între ea și soacra ei și se răsuci să plece. Dar când trecu pe lângă portretul ducelui asasinat, se opri și îi întâlni privirea.

CAPITOLUL 3

Fragment din epistola lui Leonardo da Vinci, inginer al Curții din Milano, adresată exploratorului și povestitorului internațional Benedetto Dei. Milano, 22 ianuarie 1491

...Nici măcar nu am parte de liniște să-mi văd de studii, din pricina zarvei și a agitației pricinuite de ospățul de nuntă din castel. Cu certitudine cel mai pestriț și mai gălăgios eveniment este turnirul, care a început azi-dimineață în marea piață a Castelului și care va mai continua încă două zile. O, tumult de fier și încleștare de oțel! Toată cacofonia asta războinică se petrece chiar sub ferestrele atelierului meu, dis-de-dimineață și până după-amiaza târziu. Și m-am trezit înainte de crăpatul zorilor ca să îl îmbrac pe frumosul Messer Galeazzo di Sanseverino într-un costum creat de mine, veșmântul unui războinic scit, de o ingeniozitate și de o născocire minunate. Am supravegheat și decorarea marii săli pentru

balul doamnelor din această seară. Îți poți imagina cât de vexat mă simt că am prea puțin timp pentru altceva...

După ce am văzut mireasa, sunt convins că bustul ei sculptat în marmură de un anume Maestro Cristoforo Romano, deși nu pretindea că îi redă frumusețea, este totuși o reprezentare plină de acuratețe. Dar, dragul meu Benedetto, să nu cumva să crezi că ducele de Ferrara a fost sărăcit de dota bietei creaturi. Dimpotrivă, mi s-a spus, din surse demne de încredere, că puternicul duce de Ferrara a reușit să obțină prin diverse mijloace un profit pe marfa pe care ne-a trimis-o. Prestigiul familiei Este, cea mai veche familie domnitoare din Italia, a fost cumpărat pe bani grei de cei din neamul Sforza, mult mai târziu ajunși pe scenă. Și sunt disperați să îl aibă. Ah, cetăți ale Pământului! Ce trăsnete de furie jupiteriană se vor abate asupra noastră când copiii din flori sunt cumpărați și vânduți pentru a lega strâns țițele oamenilor...

...Benedetto, trebuie să îmi scrii pe loc dacă ai detalii despre tehnicile din topitoriile franceze. Pot doar să speculez că au ajuns la o cale de a elimina impuritățile din bronz și de a depăși obstacolul fragilității acestuia care până acum a făcut ca artileria grea să fie o povară pentru orice armată hotărâtă să-și înconjoare rapid dușmanul...

*

— Ai grijă pe unde calci, îi șopti intim cardinalul de Novara însoțitoarei lui, apucând-o de cot ca să o ajute să pășească peste tolba din stofă întinsă pe pardoseala udă din piatră.

— Fii atentă să nu-ți mânjești *cioppa*.

Cardinalul gesticula cu torța trimițând umbre ce zburau ca săgețile de-a lungul zidurilor negre ale pasajului strâmt. Se aflau sub nivelul șanțurilor cu apă, în locul în care pe vremuri fuseseră carcerele din castelul di Porta Giovia. Altă tolbă le bloca calea.

— Sare, a explicat cardinalul în momentul în care și el și musafira lui au ocolit obstacolul. În afară de câteva încăperi rezervate... situațiilor insolite, acest loc se mai folosește doar în acest scop. Să depoziteze sarea.

Comerțul cu sare, care era în totalitate monopolizat de statul Milano, era o formă importantă de venit; prețul exorbitant includea și un impozit substanțial. Cardinalul scoase rapid și superficial de trei ori aer pe nas, semnul său obișnuit de voioșie.

— Stimabilul, regretatul și nu îndeajuns deplânsul, duce Galeazzo Maria Sforza se distra de unul singur aducându-și supușii aici și îi bătea în cuie în coșciuge cât încă mai erau vii. Apoi păstra un om de pază până când invitatul lui avea de-adevăratelea nevoie de un sarcofag, ascultând țipetele disperate și zgârieturile acestuia, în tot acest timp descriindu-i cu detalii explicite orgiile cu soția blestematului muribund și cum îi sodomizase fiicele. Pe lângă asta, să nu-l pierdem din vedere pe fratele răposatului duce, actualul nostru duce regent, Maurul, care în cinci ani nu a executat pe nimeni pentru nicio crimă, cu excepția omorului, însă în această perioadă a dublat birul pe sare. Te las pe tine să hotărăști care tiran e mai îngrozitor.

— Numai țăranii și lucrătorii plătesc birul pe sare, speculă fără nicio urmă de ironie Caterina da Borromeo, doamna de onoare a ducesei de Milano.

Avea șaisprezece ani, iar tatăl ei era unul dintre cei mai înstăriți nobili din Milano.

— Și fără niciun dubiu țăranii și lucrătorii și-au primit echivalentul celor douăsprezece monezi din aramă în distracția de la turnirul din această după-amiază, remarcă plăcut cardinalul.

Fusese pe punctul să alunece și mormăi:

— Și fără îndoială că fiecare dintre noi a consumat contravaloarea unui ducat din aur de vin.

Cardinalul își propti torța într-o ușă deschisă, cufundând pasajul din piatră umedă într-o întunecime terifiantă. Își retrase torța.

— Nu e ceea ce căutam.

După alte câteva explorări, cardinalul descoperi ceea ce căuta și o împinse pe Caterina într-o cămăruță micuță și goală, cu excepția unui cadru circular mare din lemn așezat în mijlocul podelei înnegrite de mucegai. Cardinalul scoase de sub mantie două lumânări subțiri neîntrebuințate, le aprinse de la făclie și fixă cele trei lumini în inelele din fier mâncat de rugină pironite în ziduri. Lumina îl dezvălui pe cardinal drept un bărbat aproape chel, de treizeci și ceva de ani, cu un ten oacheș și o bărbie durdulie, apatică. Era cardinal de cinci ani de zile. Oficiul îi fusese cumpărat de tatăl său, conducătorul consiliului informal al nobilimii aflate la putere în Novara, în schimbul concesiunilor comerciale masive pentru Maur. Nobilii își înlocuiseră veniturile mărindu-și impozitele locale și profitaseră de influența lor în Roma. Înțelegerea a fost intermediată de fratele Maurului, cardinalul Ascanio Sforza.

— Roata, rosti cardinalul pe un ton batjocoritor incapabil să ascundă în întregime un oarecare zbucium.

Imprimă dispozitivului o mișcare de răsucire ușoară, pe sfert, ca un oftat.

— Îmi place să mă gândesc la această roată ca la o subordonată a zeiței Fortuna, mai degrabă ca la un mecanism uimitor. Când roata asta se învârtește, poate să facă dintr-un sfânt un eretic și dintr-un eretic un sfânt.

Se uită la Caterina, ai cărei ochi erau scăldați de o poftă biciuitoare.

— Copila mea, tu spre ce înclini: ești o eretică sau o sfântă?

Fața Caterinei părea să oscileze în lumina făcliei, licărind printre generații: avea buzele de o luxuriantă inocență prepuberă, iar oasele dure ale pometilor păreau să aparțină unei femei de treizeci de ani.

— Aș vrea să întăresc înțelegerea noastră, răspunse cu vocea sigură a unei femei mature.

— Există trei proprietăți. Venitul total este de două sute de ducați pe an. Acestea vor fi încredințate separat fratelui meu, astfel încât el să poată vinde una sau două dacă va fi nevoie.

Cardinalul dădu din cap.

— Dacă fratele tău este dibaci în tranzacțiile comerciale, copila mea, sunt sigur că își va spori aceste venituri în scurt timp.

— Este un idiot care îi va pierde la jocurile de noroc în două săptămâni.

Ochii Caterinei aveau o hotărâre sticloasă.

— Nu-mi voi scoate toate hainele de pe mine, adăugă ea. Este prea frig aici.

— Nici nu mă aștept, șopti cardinalul. Sunt, la urma urmei, un prinț al Bisericii.

Desfăcu o parte din cordonul de aur al mantiei sale tivite cu hermină.

— Cred că poți să stai comod pe obadă, îi spuse el râzând. Nu am să te răsucesc.

Caterina se așeză pe obadă și se sprijini pe cadrul înclinat al roții. Cardinalul îi desfăcu cu delicatețe mâinile și picioarele și îi legă încheieturile cu cordonul.

— Micuța mea martiră încântătoare, murmură el reverențios. Ești o viziune a neprihănitei abnegații cu mult mai nimerită decât o descoperă cineva în miezul sângelui obscen închegat, imagine preferată de către acești pictori moderni, care te forțează să socotești fiecare picătură ce țâșnește din gâtul retezat al unui sfânt. Cu mult mai agreabilă. Îmi imaginez că nu știai că am fost un astfel de discipol al tradiției, nu-i așa, copila mea?

Cardinalul se trase și mai aproape, în timp ce degetele sale planau asupra cârligelor care-i prinseseră *cioppa* Caterinei.

— Îmi dai voie să arunc o privire? șopti el.

Caterina răspunse cu un chicot în crescendo.

Cardinalul îi descheie *cioppa* și îi dădu cu delicatețe deoparte reverele din blană. Caterina era îmbrăcată cu o rochie după tiparul la modă de atunci, numită *camora.* Corsajul strâmt avea o tăietură dreptunghiulară adâncă dezvăluind claviculele proeminente ale Caterinei și sânii fermi și ridicați, de o mărime impresionantă. Cardinalul suspină admirativ. După câteva momente de contemplare, degetele lui trudeau grațios la încheietorile corsajului; după aceea îi desfăcu corsajul și lăsă camizolul să alunece de pe umerii și de pe sânii Caterinei.

— Ah, expiră el impetuos. Îți sunt sfârcurile tari.

Caterina a chicotit din nou.

Cardinalul păși înapoi și își ridică veșmântul din catifea lung până la podea. Bâjbâi pentru o clipă, apoi își legănă șoldurile într-un ritm ferm. Caterina zâmbi atotcunoscător și își apăsă sfârcurile înălțate către el, atâtându-l.

Lumina din încăpere se undui și se intensifică. Brusc ochii Caterinei se măriră de groază, ca și cum ar fi fost o adevărată victimă pe roată. Cardinalul îi observă reacția și încetă să se mai masturbeze.

— Sunteți un servitor consacrat lui Dumnezeu, Reverența Voastră. Văd că practicați îndatoririle colegiale chiar și când absentați din Roma.

Cardinalul își lăsă roba să cadă, apoi se răsuci și își înclină capul aprobator. Ducesa de Milano stătea în picioare în cadrul ușii precum viziunea cea de pe urmă a unui condamnat. Cardinalul făcu semnul crucii cu o falsă evlavie.

— Aplică-ți sacramentele în altă parte, Reverență. Am treabă cu doamna mea de onoare.

Vocea Isabelei era aspră și potolită.

Cardinalul ridică din umeri, și își recuperă una dintre făcliile sale și plecă. Ducesa de Milano păși în fața Caterinei.

— Am nevoie de tine să dai o reprezentație și pentru mine. Diseară, la balul doamnelor în onoarea ducesei de Bari. A sosit vremea să scăpăm de Cecilia Gallerani.

Caterina pufăi disprețuitoare.

— Ești nebună.

— Ba va trebui să o faci, târâtură mică, sau o să dau în vileag afacerea ta cu cardinalul.

— Tata știe deja, scuipă Caterina. El m-a prezentat cardinalului. Are nevoie de un loc pentru idiotul meu frate, Cesare.

— Nu mă refeream la tatăl tău, ci la iubitul tău.

Caterina se gândi să spună: „În cazul tău ar fi la fel", dar se hotărî că nu voia să moară în locul acesta.

— Lui Messer Bernardino nu-i pasă cu cine altcineva mă culc, îi răspunse cu o voce îmbufnată.

— Nu m-am referit la el. Sau la Galeazz.

Buzele delicate ale Isabelei se răsuciră într-un zâmbet subtil. Se apropie.

— Te-am văzut bând în tribună la turnir. Trebuie să fi fost completamente beată să cobori aici cu perversul ăsta.

Isabela se afla suficient de aproape să-i șoptească Caterinei la ureche.

— Cu adevărat ești foarte frumușică. Cea mai atrăgătoare dintre toate doamnele mele. Nu știu de ce te irosești.

Buzele Isabelei atinseră obrazul Caterinei. Caterina își smuci ușurel capul, iar sânii ei robuști se legănară.

Sărutările Isabelei se mutară în jos pe gâtul neted al Caterinei, apoi de-a lungul povârnișului pieptului acesteia. Limba ei lovi ușor sfârcul Caterinei, ridicându-l ca un nod strâns. Caterina se înfioră.

— Îți place, nu-i așa? susură Isabela înfierbântată.

Caterina sughiță și își roti capul cu ochii închiși.

Isabela se ridică drept în picioare.

— Însă îți place mai bine cu Madona Giulia, așa-i?

Ochii Caterinei se deschiseră abrupt. Știa! Giulia Landrino, o femeie măritată, apropiindu-se de treizeci de ani, era de asemenea una dintre doamnele de companie ale Ducesei – ca și Caterina provenea dintr-o familie milaneză remarcabilă și ambițioasă.

— Când o să-i spun Giuliei în ce fel i-ai înșelat iubirea, își va folosi cuțitul cu mai multă dragă inimă decât

orice bărbat încornorat. Îți amintești de servitoarea aceea care a fost înjunghiată în Săptămâna Mare anul trecut?

Isabela zâmbea văzând spaima din ochii Caterinei.

— Sunt sigură că știi că și ea, de altfel, a comis greșeala de a o dezamăgi pe Giulia ta.

Caterina era zdrobită de seria de sughițuri explozive și seci. În cele din urmă apărură și lacrimile. Isabela o dezlegă și o ajută să se dea jos de pe roată, apoi o luă în brațe și începu să o mângâie părintește pe păr.

— Ai putea foarte bine să mă ucizi tu acum, scânci Caterina cu adevărat îndurerată. Altfel, sunt *finito*[1].

Isabela râse.

— Nu vreau ca tu să o asasinezi pe Cecilia Gallerani și nici eu nu intenționez. Tot ceea ce aștept de la tine este să mă ajuți să ascuțim tăișul altcuiva. Ai nevoie de un complice care să te ajute. Cineva extrem de lesnicios în conversație.

Isabela începu să lege corsajul de la *camora* Caterinei.

— Prietena ta, Giulia, are o limbă ascuțită, nu-i așa?

*

Sala della Palla era cea mai vastă încăpere a castelului di Porta Giovia. Folosită la numeroase banchete de stat, baluri și partide de tenis, conținea o sală cu trei etaje, cu bolțile cu nervuri dominate de o galerie cu o balustradă lungă la mezanin. Pentru balul doamnelor, arcade din iederă împletită împodobeau bolțile, formând un enorm umbrar de interior de sub care atârnau candelabre de argint de forma unor roți. Muzicanții în

[1] *It.* Terminat(ă) (n.trad.).

tunici aurii cântau la tromboane, iar suflătorii uriași, *piffari*, se adunaseră la un capăt al sălii. Șirurile de paji în uniforme roșu, alb și albastru stăteau în picioare de-a lungul pereților, ținând în mâini torțe de ceremonie de forma trompetelor. Făcliile luminau o serie de fresce noi ce ilustrau multiplele victorii ale tatălui Maurului, legendarul *condottiere* – comandantul mercenar – vestitul Francesco Sforza. O procesiune măreață de război se deplasa rapid înfățișând cavaleri călărind impetuos, păduri de sulițe, capitulări elegant reprezentate și victorii bogat ornamen-tate dedicate Fecioarei.

Beatrice stătea în picioare în galeria deschisă de la mezanin, înconjurată de mama ei, de sora ei, de doamnele de onoare și de ducesa de Milano și de însoțitorii acesteia. Era eclipsată de verișoara ei din partea surorii necăsătorite a ducelui de Milano, Bianca Maria Sforza, o tânără de șaptesprezece ani de o frumusețe uimitoare și în permanență zăpăcită. Chiar acum Bianca Maria își distrugea efectul înfățișării sale negricioase, clătinându-și copilărește capul în ritmul muzicii. Totuși, în aparență avea o fire minunată, inocentă. Ea și Beatrice descoperiseră că au fost instruite de același profesor de dans, Maestrul Lavagnolo.

Doamnele ducatului erau în schimb înconjurate probabil de două sute de aristocrate milaneze, variind ca vârstă de la adolescentele ca trestia, împodobite cu bijuterii, până la văduvele împiedicate, pline de podoabe care abia mai puteau sta în picioare fără să le proptească rudele mai tinere. Însă majoritatea femeilor erau înfricoșătoare în frumusețea lor aspră și spoită. Fețele lor, acoperite cu ceruză de un alb strălucitor și cu roșu carmin, păreau fasonate în ceară. Sânii lor ceruzați, umflați

de corsajele strâmte ale rochiilor, erau de o rotunjime atât de consistentă că ar fi putut fi modelați în tipare. Majoritatea femeilor tinere erau bălaie – fie de la natură, fie decolorate cu suc de lămâie – și realmente toate își purtau părul pieptănat pe spate, cu cărare pe mijloc și complet netezit cu gumă arabică, excepție făcând câteva șuvițe cârlionțate după moda venețiană. Se plimbau precaute în grupuri circulare, buzele carmin, active, cufundându-se în urechile drapate cu bucle. Salbele de smaralde și plasele de păr din mărgean reflectau lumina în scântei străpungătoare.

— Știi ce se spune, Mama.

Marchiza șoptea în urechea mamei sale, oglindind atitudinea atâtor multe alte cupluri din galerie.

— În niciun alt loc, mai puțin în Anglia și în puternicul Imperiu Otoman, căsniciei nu i se acordă o atenție mai mică ca la Milano. Se spune că un soț milanez, pus în fața faptului inevitabil de a fi încornorat, preferă să-i servească drept pește soției sale, ducând-o la *palazzo*-ul amantului ei cu propria lui trăsură unde o va săruta luându-și rămas bun în pragul ușii, iar oricine va trece pe stradă își va scoate pălăria salutând acest *étalage* al devotamentului conjugal. După aceea, bineînțeles, încornoratul îi va face o vizită metresei sale.

Beatrice nu se putea decide să privească femeile din Milano, ci doar parfumurile lor folosite cu generozitate – cu arome de ambră cenușie, scorțișoară, mirt și aloe –, iar picanteria ramurilor de iederă și brebenel conferea sălii atmosfera sufocantă a unei grădini năpădită de buruieni într-o după-amiază de primăvară înăbușitoare. Dansatoarele care se învârteau pe pardoseala principală de sub ea erau simple fete de țăran costumate în veste

și fuste roșii, albe și albastre. Fervoarea cu care dansau *moresca* spaniolă într-un abandon senzual compensa lipsurile preciziei artistice. Beatrice apăru peste balustrada de marmură, dorindu-și să poată sări pe pardoseală și să danseze cu ele. Fusese o perioadă când îi plăcuse să danseze mai mult decât orice altceva, pentru că existase o vreme când crezuse că într-o zi va fi frumoasă, că de fiecare dată când se înălța pe vârfuri ca răspuns la bagheta maestrului Lavagnolo va zori ziua când coapsele ei greoaie se vor subția în niște picioare suple precum cele din sticlă suflată fierbinte. Acum, însă, când dansa, uita complet de eleganța lichidă asupra căreia maestrul Lavagnolo insistase și, ca și fetele acestea de țăran, se răsucea și sărea în mișcări sălbatice, sacadate, pedepsindu-și picioarele scurte, musculoase, forțându-le să dănțuiască de o manieră cu care erau mai familiarizate.

Muzica încetă, iar fustele dansatoarelor păliră. Fetele se întoarseră la unison spre galerie și făcură o reverență.

— Beatrice, șopti Eleonora, trebuie să le primești pe doamne acum.

Pe Beatrice o durea tot trupul de spaimă. Se sili să se întoarcă. Ducesa de Milano o privea fix de sus în jos, nările înguste fremătându-i ușor, ochii cenușiu-verzui fixându-i-se deasupra oaselor pometilor ca niște lacuri alpine reci. Ca-ntr-o stranie reverie, Beatrice recunoscu față de sine că aici, la Milano, nu are nicio șansă în plus ca să câștige prietenia frumoasei sale verișoare imperioase, față de vremea când era o fetiță în Neapole. Dar cel puțin aici nu o să se facă de râs cu avansurile sale stângace, neapreciate. Îi susținu privirea Isabelei. „Și eu te urăsc", își spuse în tăcere ca pe o litanie fortifiantă. „Și eu te urăsc."

Ochii aristocratelor din Milano nu erau mai calzi ca ai Isabelei. Beatrice își imagină că sunt confecționați din sticlă, ochi sinistri de păpușă. Prima oară când au salutat-o nu a auzit nimic. Le-a văzut buzele lăcuite și *camore*-le din brocart metalizat încreștindu-se în reverențe. A dat din cap către fiecare petiționar, iarăși și iarăși. Fiecare față semăna cu o mască, nu cu o femeie adevărată.

Femeia care nu dădea drumul mâinii lui Beatrice era înaltă, cu un nas ascuțit, acvilin. O broșă în formă de pară era cocoțată chiar deasupra despicăturii dintre sâni. Îi fusese prezentată drept Giulia Landriano, una dintre doamnele de companie mai în vârstă ale ducesei de Milano.

— ...încântătoare, nu-i așa, Înălțimea Voastră?

Cuvintele începuseră să pătrundă în conștiința pură a Beatricei și să formeze propoziții. Giulia îi vorbea despre dansatoare.

— Atât de desăvârșit de proaspete și de simple, chiar nostime. Încântătoare.

Beatrice nu putea să-și imagineze că privirea acerbă a Giuliei ar descoperi vreodată ceva plăcut.

— Dar tot ce are legătură cu Înălțimea Voastră a fost fermecător. Rareori vedem o asemenea *dolcezza* pe aici.

Beatrice, deprinsă cu limbajul indirect al curtenilor și al diplomaților, începuse să deslușească și subînțelesurile vorbelor Giuliei. *Dolcezza* era echivalentul încifrat pentru dulceață. Dulce, încântător, simplu. Ceea ce voia să însemne de fapt că Beatrice și ferraresele fuseseră asemănate cu dansatoarele: provinciale și vulgare.

— Aduceți *dolcezza* la Milano, Înălțimea Voastră.

Marchiza înaintă jumătate de pas către adversara surorii sale.

— Și rareori asistăm la o asemenea îndemânare la care am fost martori în această seară, Madona Giulia.

Buzele coapte ale marchizei se contorsionară sarcastice.

— O măiestrie atât de excelent izbutită încât la prima vedere abia dacă îți dai seama de esența mediocră din spatele unei podoabe așa de extravagante. Ca și cum ai turna sirop auriu peste foitajul rânced.

Conversațiile celor din jur se poticniră. Mulțimea se crispă. Giulia își înclină capul ușurel, ca și cum ar fi semnalat că acceptase întețirea ostilităților marchizei.

— Dacă gusturile unora sunt limitate la foitaj, atunci alții pot fi într-adevăr copleșiți de giuvaierul pe care-l văd aici.

Giulia își dezmierdă vădit diamantul fixat în lanțul de aur care-i drapa pieptul. Zalele din aur formau o ghirlandă splendidă lucrată în filigran.

— Cunoaște Înălțimea Voastră lucrările maestrului Caradasso?

Aurarul milanez Caradasso del Mundo era renumit pe tot cuprinsul Europei.

— Firește, trebuie să poți plăti pentru o asemenea iscusință ca să-i recunoști valoarea. Este întrucâtva mai scump decât produsele cofetarului.

Marchiza roși la aluzia făcută referitor la mijloacele existențiale relativ modeste ale familiei Este. Doar câțiva dintre nobilii milanezi de rang înalt erau mai înstăriți decât familia conducătoare a Ferrarei. Își mângâie colierul din jurul gâtului. Spațiile dintre perle erau umplute cu rozete complicate din aur.

— Prefer lucrările lui Enrico da Fidele al nostru. Maestrul Enrico este tipul acela de artist care pune accentul pe rafinament, nu pe născocire, presupunând, așa

cum o și face, că patronii lui sunt capabili să-i completeze creațiile cu propriile lor farmece.

Giulia dădu scurt din cap spre marchiză, apoi se uită direct la Beatrice. Din poziția favorabilă în care se afla, lumina răsfrântă a torțelor dădea irișilor șterși și înecați ai Beatricei o nuanță aurie.

— Cât de fascinant! Sora ta și-a păstrat simplitatea-i înnăscută. Dar observ că ducesa de Bari sprijină deja eleganța milaneză.

Giulia se mai apropie cu un pas și admiră zalele înflorate din aur, minuțios lucrate, ale pandantivului cu rubin pe care Maurul i-l dăruise Beatricei.

— L-am recunoscut imediat ca fiind lucrarea lui Caradasso al nostru. A confecționat o piesă chiar cu aceleași pandantive pentru Cecilia Gallerani.

Giulia pomenise numele cu destulă neglijență, ca apoi să se retragă rapid ca și cum ar fi fost luată prin surprindere de propria-i voce. Ochii i se dilatară alarmați. Făcu o plecăciune instantanee.

— Iertați-mă, Înălțimea Voastră, rosti grabnic, eu...

În sală conversația se stinse cu repeziciune. Marchiza își întoarse brusc capul confruntându-se cu mama ei. Eleonorei îi atârnau fălcile, iar privirea-i căpătase o intensitate ce semăna cu smaraldele.

O furnicătură îi străbătu fruntea Beatricei și apoi răceala conștientizării realității îi invadă corpul. Se răsuci spre mama ei.

— Mama? o chestionă cu o voce slabă, fragilă.

Dar deja știa.

— Mama.

De data aceasta cuvântul nu mai era o întrebare, și totuși nu luă forma unei acuzații. Beatrice se întoarse spre Giulia.

— Cine este Cecilia Gallerani?

Giulia mai făcu o reverență.

— Înălțimea Voastră...

Rămăsese cu gura deschisă, însă nu mai rosti niciun cuvânt în plus. Singurele sunete din sală erau tusetele răzlețe, târșâitul colectiv al pantofilor și foșnetul pulpanelor.

Dintr-un motiv anume Beatrice era atrasă de femeia ce stătea alături de Giulia. Beatrice o întâlnise câteva minute mai devreme și își aducea aminte de ea ca fiind Caterina, una dintre doamnele de companie ale ducesei Isabela. Se prea putea să aibă șaisprezece ori șaptesprezece ani, cu sânii mari, aproape ca două emisfere perfecte, năvălindu-i peste clavicule. Femeia începu să plângă, umerii goi tresărindu-i ritmic, iar suspinele ei adevărate strigăte în tăcere. Până la urmă țipă:

— De ce nu-i spune nimeni? Spuneți-i! E nemilos!

Mâinile Caterinei se împreunară implorând patetic.

— Nu-mi vine să cred că nu i-ați povestit niciuna.

— Beatrice.

Eleonora îi strânse cu putere mâna Beatricei, încercând să o tragă după ea.

— Ce să-mi spuneți? strigă Beatrice, opunându-i rezistență mamei sale.

— Spune-mi.

Își smulse mâna din strânsoarea mamei și o apucă pe Caterina de umerii subțirei.

— Spune-mi!

Caterina o privi pe Giulia. Suspinele sale deveniseră sughițuri ritmice. Eleonora puse din nou mâna pe Beatrice.

— *Spune*-mi!

Caterina vomită cuvintele.

— Cecilia Gallerani este amanta soțului tău! O să dea naștere copilului lui! E înfiorător ce ți-au făcut cu toții!

Își pusese palmele pe genunchi și bocea cumplit. Pe urmă, cu înfățișarea descompusă se prăbuși pe pardoseală.

Instinctul îi spunea Beatricei să se apuce de ceva înainte de a fi aspirată spre cer ca o pană luată de un uragan. Atmosfera încărcată de miresme devenise brusc înăbușitoare. Maică-sa o învârti pe loc. O ceață întunecoasă începuse să i se așeze peste ochi. Fugi valvârtej de lângă mama ei și numai chipul verișoarei sale se mai zărea prin tunelul de lumină ce se îngusta: Isabela cu ochii verzi de pisică și buzele sale arcuindu-se distrate. Acesta a fost ultimul lucru pe care Beatrice îl văzu înainte ca cercul întunecos să se închidă.

CAPITOLUL 4

— Mama, nu o să doarmă la noapte și mai mult ca sigur că va refuza să bea vreo înghițitură din licoarea acestui Messer Ambrogio când se va trezi.

Marchiza se plimba măsurând podeaua micuțului salon care-i unea dormitorul provizoriu cu anticamera surorii sale. Toate aceste încăperi făceau parte din suita permanentă a Beatricei când petrecerea de nuntă s-a terminat. Salonul nu era mobilat în afară de câteva jilțuri și un dulap smălțuit cu motive heraldice minuțioase: lei, vulturi, clopoței și simbolul omniprezent al conducătorilor cetății Milano din familia Sforza: o viperă încolăcită, de un albastru sinistru, cu trupul jupuit al unui bărbat în colți.

— Te-am avertizat că ar trebui să-i spunem. Îți amintești foarte clar că ieri am adus în discuție această chestiune. Mamă, sunt realmente dezinteresată. Sincer. Sper că nu va zace acolo urzind chiar acum să se răzbune pe amândouă. Este o expertă în arta răzbunării. Îți amintești ce i-a făcut Eugeniei Casella? A fost foarte ingenioasă. Au fost nevoiți s-o radă complet în cap pe

Eugenia. Părul proaspăt crescut avea și altă culoare, iar după această întâmplare nu au mai putut să i-l împletească în cosițe...

Marchiza a fost întreruptă de un trosnet al cărui ecou s-a auzit din *guardaroba* Beatricei, o încăpere folosită în mod obișnuit pentru expunerea și depozitarea îmbrăcămintei și a obiectelor de valoare, dar care acum era înțesată cu darurile de nuntă.

— Mama, ți-am spus că Polissena este prea bătrână ca să ne mai fie de vreun folos aici. Mai iute aș pune un centaur beat să umble cu farfuriile în *guardaroba* mea...

Cele două pocnituri repezi care au urmat fuseseră prea riguros orchestrate ca să fie puse pe seama mâinilor damblagite ale unei bătrâne.

— *Per mia fe,* Mama...

Eleonora se ridică din jilț cu o agilitate surprinzătoare. Încă trei trosnete mai răsunară înainte de a ajunge în *guardaroba.* Cioburile de porțelan erau împrăștiate în dezordine pe podea. Cineva ce părea a fi un copil țâșni ca o săgeată pe lângă zid și se agăță de jupele protectoare ale Eleonorei. Era Fritello, măscăriciul nebunatic al Beatricei. În lumina pâlpâitoare a lămpii fața Beatricei arăta aproape violet de furie. Îndepărtase metodic din suporturile lor de lemn cel puțin două duzini de platouri mari din majolică, elaborat glazurate cu scene mitologice și religioase și le stivuise pe capacele celor câtorva cufere din lemn. Cu o mișcare spasmodică, de marionetă, smulse alt platou, îl ridică deasupra capului și îl izbi de podea. Eleonora traversă peste rămășițele platourilor de nuntă care-i scârțâiau sub picioare, își apucă fiica de brațul țeapăn și o smuci în sus de pe podea ca și cum ar fi fost într-adevăr o marionetă mare.

— Adu-ți aminte cine ești și ce reprezinți, șuieră Eleonora. Nu ești o copilă ale cărei toane pot fi ignorate. Tu ești un simbol al statului, maica statului...

Glasul Beatricei era așa de domol și de depravat că o ului vădit pe Eleonora.

— M-ai mințit, Mama.

— Ți-am ascuns neplăcutul adevăr care este primul și cel mai considerabil test al căsniciei, pentru că nu am crezut că ești pregătită să-l accepți ca femeie și ca ducesă. Și acum înțeleg că am avut dreptate...

— *Înțelegi*? Înțelegi! Eu sunt cea care înțelege, Mama! *Eu* înțeleg! *Eu* înțeleg! Înțeleg că ai așezat minciună peste minciună până ai făcut un morman. Înțeleg că îmi spui să mă comport ca o ducesă și că permiți să fiu făcută de rușine în fața tuturor.

Beatrice se opri și se bâlbâi fără să scoată un cuvânt, gândindu-se la un blestem inimaginabil.

— Te urăsc, Mama!

Lovitura de palmă trosni violent în cameră, iar capul Beatricei se rostogoli beat.

— Niciodată, în viața ta, să nu-i mai spui asta mamei tale. Poți să mă urăști un veac și tot nu ai putea însuma într-o clipă iubirea pe care o am pentru pruncul pe care l-am purtat în pântece. Pruncul pe care l-am purtat – Eleonora tăcu, însă amintirea revenise urlând inoportun.

Cu Alfonso de șase săptămâni sub un braț, cu micuța Beatrice încolăcită în jurul gâtului ei, aproape strangulând-o, cu mânușița disperată a Isabelei într-a ei, țipetele copiilor răsunau în pasajul întunecos din piatră precum ale tuturor sufletelor captive în Iad... Dar apoi, ca de fiecare dată, își izgoni amintirea acelei lovituri eșuate cu o imagine vioaie, sălbatică: sabia unui călău licărind în

soare și șuvoiul de sânge din gâtul decapitat al nepotului său, Niccolò.

Umerii i se înălțară și Beatrice se zvârli înainte. Lacrimile îi țâșniră literalmente din ochi. Eleonora își încolăci brațele voluminoase și liniștitoare în jurul ei.

— Totul se va schimba, copilițo, murmura Eleonora în timp ce mângâia părul fiicei sale. Îți promit că așa va fi. Cu fiecare zi pe tine te va iubi mai mult, iar pe ea mai puțin. Îți promit. Și eu am cunoscut aceleași lacrimi pe care tu le guști acum și cu timpul am văzut cum amărăciunea se poate transforma în cea mai inefabilă dulceață.

Însă Eleonora știa că nu gustase acest amar aparte. Nu va uita nicicând privirea de pe chipul lui Ercole la prima lui întâlnire, acea figură mândră, arogantă aparent sculptată în gheață, ochii aceia duri ca diamantele. *Diamante,* Diamantul, așa îl numeau oamenii lui. Dur, strălucitor și rece. Și totuși, când fața aceea a zărit-o pentru prima oară pe a ei... În acea noapte, când el zăcea în brațele ei neprihănite, ochii lui duri ca diamantul au vărsat lacrimi de dorință satisfăcută.

Beatrice se smiorcăia sonor.

— Mama, ea când o să nască?

— Asta nu-i grija ta. Dacă copilul trăiește, nu va fi nimic mai mult decât bastardul unei târfe. Tu ești soția Maurului în fața martorilor lui Dumnezeu, iar fiul tău va fi moștenitorul lui.

— Mama, nu e doar o târfă. Trăiește aici, în acest castel într-un cortegiu de camere întocmai ca o nevastă. Ni s-a spus că acele încăperi sunt în curs de renovare.

Se lăsă tăcerea.

— Mama..., rosti marchiza amenințător.

— Isabela! clănțăni Eleonora. Închide toate ușile. Spune gărzilor că ducesa de Bari nu va primi pe nimeni în apartamentele ei până când ducesa de Ferrara nu le dă alte indicații. După aceea însoțește-mă în dormitorul surorii tale.

Eleonora se așeză pe pat și îi făcu semn Beatricei să stea lângă ea. Beatrice refuză. Marchiza trase după ea ușa de la dormitor, mergând precaută pe lângă Beatrice și apoi își netezi nervoasă jupoanele așezându-se lângă maică-sa pe pat.

Vocea Eleonorei răsuna fermecătoare și răspicată.

— Beatrice, Cecilia Gallerani va continua să-și ocupe rândul ei de camere din acest *castello*. Tatăl tău și cu mine am fost de acord cu asta ca o condiție a contractului tău de căsătorie.

Această trădare îi strânse inima Beatricei ca-ntr-un pumn rece. „Tata știa? Toți știau? M-au vândut ca pe o ibovnică, să fiu un pic mai ceva decât o târfă alunecoasă în haremul dezmățat al Maurului?"

Eleonora știa din tăcerea șlefuită a Beatricei cât de dureroasă fusese lovitura.

— Beatrice, Isabela, nu există nicio clipă petrecută în brațele unui bărbat care să depășească entuziasmul primelor momente când pruncul îți suge la sân. Și totuși este o patimă ciudată, căci ca să ți-o potolești trebuie să o negi atât de des. Acea negare începe când îți îndepărtezi copilul de la sfârcul dureros și-l așezi în brațele doicii. Și nu se oprește niciodată. Îți aduci aminte, draga mea Isabela, când te-am trimis pentru prima oară sub nuiaua maestrului Guarino? Aveai numai trei anișori, prima mea născută. Crezi că nu-mi mai păsa de ciripitul tău de fetiță ca să te pedepsesc osândindu-te să reciți

în latină? Dumnezeule, sunetul gânguritului tău de copil valora pentru mine cât toate discursurile lui Cicero. Am renunțat la bucuria mea și... la copilăria ta, astfel încât să devii o femeie care nu se lasă intimidată de niciun spirit inferior sferelor divine. Și ceea ce odată ne-a provocat suferință amândurora, revine acum să ne aducă fericire.

— Știu, Mama, rosti marchiza respectuos.

— Beatrice, nu te-am iubit mai puțin nefiind cu noi și nu te-am scutit niciun pic de durerea de a fi modelată într-o femeie care ar putea să poarte cu fală coroana familiei Este. Crezi că atunci când, în sfârșit te-ai întors acasă din Neapole, inima mea nu mă implora să te țin de mână zi și noapte, să mă plimb cu tine cât de lung era Po, ca să-ți povestesc tot ceea ce nu ți-am spus toți anii aceia cât fuseseși plecată? În fiecare zi când te lăsam în grija preceptorilor tăi, îmi sfâșiam venele durerii ce-mi pulsau în piept. Mă tem mai mult decât dacă aș fi fost un condamnat care se îndreaptă spre eșafod de momentul în care, două zile de acum încolo, va trebui să te părăsesc. Tu ești ultima mea fată. Știi cât de groaznică va fi tăcerea castelului nostru fără ecoul râsetelor unei fete?

Pentru o clipă ochii Eleonorei păreau bântuiți de liniștea camerelor goale ale fiicelor sale. Își împinse apoi înainte pieptul ei voluminos acoperit cu brocart șezând izbitor de dreaptă.

— Fetelor, știu că nu vă place să ascultați povești despre războiul cu Veneția. Erați fetițe mici pe vremea aceea și nu vă amintiți și pentru asta sunt recunoscătoare. Și Dumnezeu știe că Îi sunt îndatorată că de atunci am trăit vremuri de pace. Motivul pentru care am trăit în această armonie este pentru că tatăl vostru, tatăl meu, Maurul și Republica Veneției au căzut cu toții la înțelegere că Italia

nu va mai supraviețui unui astfel de război. Francezii au devenit prea puternici, prea ambițioși. Dacă suntem dezbinați de propriile noastre dihonii, aceștia își vor trece oștile peste munți și războiul ne va distruge pe toți, unul câte unul. Însă această pace de care ne bucurăm este un edificiu fragil și complex. Are nevoie de o fundație puternică pentru a dăinui. Noi, femeile din casa Este, suntem fundația. Prin sângele nostru și cel al copiilor voștri toată Italia va fi unită. Neapole și Milano și Ferrara și Mantova. Soțul Isabelei este căpitanul general al oștirilor Veneției. Florența va fi un aliat al orașului Milano atâta vreme cât va fi Maurul în viață. Singura putere însemnată de care ne îndoim este totuși Roma, însă când Sfântul Părinte moare, și nu mai e mult până atunci – Eleonora își făcu semnul crucii –, unchiul vostru, cardinalul Sigismondo, și fratele Maurului, cardinalul Ascanio, vor avea capacitatea de a face din viitorul Papă servitorul lor. Toate trei suntem temelia pe care forța Italiei va fi înălțată. Și cu toate acestea fundația pe care le-o punem la dispoziție este ca un trepied. Dacă una dintre noi va fi îndepărtată, întreaga structură se va răsturna. Iar din acele ruine Italia nu se va mai înălța niciodată. Nu atâta timp cât voi sau copiii voștri se vor afla în viață.

Beatrice își încreți buzele. În mod cert pricepuse mecanismul istoric de mari proporții pe care mama ei i-l descrisese; crescuse ascultând tratativele care avuseseră loc la dineurile bunicului și ale tatălui ei.

— Mama, tu spui că eu sunt unul dintre picioarele acestui trepied și că nu trebuie să fiu slabă. Cât de puternică aș putea fi când târfa soțului meu este pomenită peste tot, mai puțin cu apelativul de ducesă de Bari?

— Beatrice, a trebuit să facem o alegere dificilă. Altminteri soțul tău nu ar fi consimțit la acest mariaj și noi

am decis că nu va servi niciunui interes dacă contractul ar fi fost anulat din pricina acestui punct.

— Atunci va trebui să pui gaj pe zestrea mea. Pentru că nu voi locui în același *castello* cu târfa bărbatului meu.

— Beatrice, tu nu știi câte greutăți am întâmpinat ca să încheiem această căsnicie –

— Nu știu, Mama? o întrerupse Beatrice cu un scepticism ironic. Eu eram cea care aștepta de fiecare dată când el amâna nunta, întrebându-mă ce era rău la mine. Mă aflam acolo în noaptea în care emisarul Maurului a venit să retracteze contractul. Am văzut chipul tatei.

Și-l rememoră iarăși. Fălcile lui musculoase i se înțepeniseră din pricina furiei, buzele subțiri ca tăișul, ochii negri ucigători.

— Tata l-a făcut să se însoare cu mine. Știu asta. Dacă tata îi va cere acum Maurului să-și mute târfa din locuința mea, acest fapt se va petrece.

Eleonora ascultă tonul sfidător al fiicei sale studiindu-i fața strălucitoare. Dintre toți copiii, Beatrice fusese cea mai puțin apropiată de Ercole, totuși semăna cel mai mult cu el. Ca și sora ei, Isabela, Beatrice avea inteligența agilă a lui Ercole și caracterul practic și egoist, însă spre deosebire de Bel sau oricare dintre cei patru băieți (să fi dat Dumnezeu ca fiii ei să fi avut inteligența fetelor sale), firea Beatricei poseda și o latură emoțională intensă, irațională, adesea mistică, același paradox care-l făcea pe Ercole atât de greu de pătruns. Mai amenințător, cugeta Eleonora, Beatrice îmbina caracterul feroce competitiv al lui Bel cu nechibzuința lui Ercole. Ca și cum Soarta nu ar fi fost suficient de capricioasă, Beatrice părea decisă s-o ia neîndurătoare de coarne.

Acea iubire intensă pentru pericol era ceea ce o făcuse pe Beatrice o călăreață atât de înzestrată; caii ei simțiseră că nu-i era teamă să fie aruncată din șa și pentru asta o respectau. Însă ca o femeie atât de apropiată de pârghiile sorții, cum s-ar putea să fie ducesa de Bari într-o zi, să nu țină seama de consecințe era un blestem. Poate că, recunoscu tristă Eleonora în sinea ei, trăsătura de caracter a Beatricei va întări importanța Ceciliei Gallerani în această ecuație: îndepărtată de soțul ei și de puterea lui, Beatrice ar fi relativ inofensivă. Adevăratul pericol se va ivi dacă Maurul va ajunge vreodată să o iubească.

— Beatrice, spuse Eleonora cu o fermitate necruțătoare, tatăl tău nu va insista niciodată ca Maurul să o mute pe Cecilia Gallerani din apartamentele ei. Pentru că eu nu-ți voi sfătui niciodată tatăl să facă cauză comună cu tine în această chestiune, adăugă ea, după o pauză.

— Vreau să vin acasă, Mama, proclamă Beatrice.

Eleonora nu îi răspunse.

— Nu o să trăiesc aici, Mama. O să plec. O să iau bijuteriile pe care mi le-a dat și o să mă duc la Neapole să-mi vizitez bunicul. Bunelul o să-mi dea un oraș al meu. Cu un zid foarte rezistent.

Într-o clipită Beatrice se refugie între acele ziduri, bastioane străvechi din teracotă, acoperite cu iederă de un verde strălucitor și cu fluturi iridescenți. Stătea în vârful unui parapet, păzită de păpușile sale îmbrăcate în *camore* din tafta și de păsările tropicale cu ciocurile uriașe din porțelan și, când Maurul, îngenunchiat departe la parter, o va implora să se întoarcă, păsările îl vor ataca cârâind ocări.

Eleonora oftă în sinea ei, sentimentele sale fiind prea complicate pentru a fi descâlcite: durere, vinovăție,

empatie, ușurare că îndărătnicia fiicei sale degenerase în fantezie. Se ridică în picioare, o îmbrățișă pe Beatrice și îi sărută obrajii încă umezi.

— Știu că vei rămâne aici și că ne vei reprezenta cu mândrie, pentru că de fiecare dată ai făcut ceea ce eu și tatăl tău ți-am cerut, îi spuse fiicei sale mângâind-o pe păr. Messer Ambrogio ți-a pregătit o licoare. Bea-o și vei dormi liniștită toată noaptea. O să vezi cât de bine arată totul când ești odihnită. Aceste festinuri de nuntă solicită nervii tuturor. Nu au niciun motiv temeinic ca să continue așa mult.

Eleonora o sărută din nou pe Beatrice, aruncându-i o privire scurtă marchizei, apoi se îndreptă ușurel spre ușă.

— Mama, nu o să-l las să mă mai atingă vreodată. Nici măcar nu o să-l mai iau de mână.

Eleonora nu se întoarse spre Beatrice; nu voia ca fiica ei să-i vadă zâmbetul crispat întipărit pe chipul ei trist, epuizat.

*

Un ogar patină traversând pardoseala din marmură și se izbi surd de genunchii Isabelei. Cel de-al doilea câine își vârî botul sub jupoanele ei. Pe patul cu baldachin, patru trupuri a căror carne dezgolită strălucea în lumina lămpii se încolăciseră în permutări sexuale ce nu puteau fi imediat descifrate. O femeie gâfâi ascuțit, iar unul dintre câini lătră.

— Văd că ai musafiri.

Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, nu și-a ridicat privirea când soția sa a intrat în cameră; acum îi ignoră și comentariul. Se aplecă înainte în jilțul său și lovi ușurel cu limba vinul din pocalul din sticlă de

Murano. Părul lui fragil, blond platinat, îi mătura gulerul din hermină al capei din satin. Ochii lucioși se chinuiau să se fixeze pe siluetele goale ale cuplului din fața șemineului. Femeia, cam durdulie, stătea în genunchi, cu capul odihnindu-i-se pe brațe, iar sfârcurile îi atingeau ușor zibelina aruncată pe jos. Bărbatul îngenunchiase în spatele ei, pelvisul lui plesnind fesele femeii într-un ritm regulat. Precum Gian și cuplurile de pe pat, și cei doi amanți păreau că uitaseră de ducesa de Milano, probabil chiar unul de altul.

Pocalul alunecă din mâinile lui Gian și căzu pe covorul persan; piciorul acestuia pocni.

— Du-te să te culci, Gian.

Ducesa părea că dă atenție cuplurilor împreunate un pic mai mult decât mobilei.

Capul lui Gian țâșni în sus și-și privi soția, buzele sale erotice contorsionându-se disprețuitoare. Avea o frumusețe stranie, sălbatică, în același timp desăvârșită și viguroasă. Pielea lui palidă era atât de delicată încât părea translucidă, însă avea obraji lați, colțuroși și un maxilar puternic.

— Du-te la culcare. Fără nicio îndoială ești ostenit de povara titlului tău.

Gian țâșni în picioare, legănându-se ca și cum s-ar fi prăbușit pe spate și, cu același gest care îi redase echilibrul, își învârti brațul într-o mișcare circulară. Pumnul său se opri exact sub urechea Isabelei, pe care o trimise clătinându-se dintr-o parte în alta. Femeia căzu în genunchi. Cuplul care se distra în fața șemineului se decuplă și ieși lipăind din încăpere.

Isabela făcu un salt și goni spre lampa cu ulei așezată pe aplica spiralată din alamă de lângă pat. Grupul de pe

pat începu să se dezlege; o femeie bâjbâia după camizol. Isabela înhăță lampa și începu să se îndrepte tiptil spre soțul ei, atacându-l cu fitilul în flăcări în loc de pumnal.

— *Cacapensieri*! O să-ți dau foc la *cazzo*! Că nu-ți folosește la nimic.

Într-o izbucnire evident artistică, musafirii întârziați, iute recunoscuți ca fiind două femei, un bărbat și un fecior zvelt, năvăliră de-a valma spre ușă. Gian urmări plecarea partenerilor fără să schițeze niciun gest. Dar apoi fermitatea chipului său dispăru, ca și cum oasele și mușchii maxilarului inferior i se prăbușiseră. O clipă mai înainte fusese bărbat. Acum era un băiețandru. Se trase înapoi.

Isabela azvârli lampa în șemineu. Globul de sticlă pocni, iar focul se înteți.

— Vrei să încerci astă seară, Gian? Desfă-mi șireturile.

După un moment de ezitare, Gian începu să dezlege șireturile care legau corsajul *camora*-ei nevestei sale, degetele lui elegante transformând bâjbâiala în meșteșug. Isabela își trase rochia peste cap și își dădu jos camizolul din mătase. Nu-i rămăsese nicio urmă a proaspetei sarcini, în afară de o ușoară plenitudine a sânilor. Peticul negru dintre picioare era un triunghi lat ce contrasta cu albeața perfectă a coapselor sale.

— Nu ai mai încercat de mult timp, Gian...

Isabela îl ajută pe Gian să-și desfacă centura, tunica și pantalonii strâmți; cămașa îi tăinuia organele genitale. Îl conduse spre zibelina aruncată lângă șemineu.

Timp de o jumătate de oră Isabela a lovit, a lins, a gâfâit, a scâncit, a strâns și s-a luat la trântă – însă nimic nu a atâțat pofta vlăguită a soțului ei. Până la urmă l-a lăsat pe Gian să-i sugă la piept până când acesta a adormit.

CAPITOLUL 5

Fumul și scânteile marilor topitorii de pe Via degli Armorai se revărsau în nori joși, negri-cenușii. La capătul bulevardului, linia neterminată a acoperișului Domului era un crochiu spectral proiectat pe cerul strălucitor. „Vânt prevestitor de zăpadă", a spus fratele ei Alfonso. „Poți să o miroși" Beatrice și-a dat seama că până și lui Alfonso o să-i ducă dorul.

— Mama, dacă o să ningă din nou, o să pier. Sunt copleșită la gândul că o să merg tot drumul spre Pavia pe vremea asta.

Marchiza își ridică privirea spre fațada castelului di Porta Giovia. Imensul turn central dădea impresia că înghiontea pântecul cerului urât, acoperit până la refuz. Alaiul adunat în fața castelului făcea o gălăgie apreciabilă. Maurul adăugase două sute de soldați milanezi contingentului ferrarez. Caii sforăiau și nechezau, iar vizitii rădvanelor strigau la echipajul lor. Doamnele care le așteptau pe Marchiză și pe Eleonora se zgribuliseră în *cioppe*-le lor din blană și se uitau împrejur posace.

Alfonso își apăsă obrazul bubos de al Beatricei. Nu o privea, însă își luă la revedere grațios.

Marchiza își scoase mâinile din manșonul din blană de samur și luă mâinile goale ale Beatricei într-ale ei. Ochii i se umpluseră dintr-odată de lacrimi.

— Ține minte că trebuie să-ți angajezi un secretar de îndată ce găsești pe cineva potrivit. Fără îndoială ți se va propune vreun moș lingușitor, însă în ziua de azi există prea mulți tineri geniali ca să te înțepenești la un *vecchio* știrb care și-a petrecut viața scriind sonete despre cai de curse și despre vânători de lupi. Acum, imediat ce îți vei strânge toți membrii corului, trebuie să-mi scrii și să-mi ceri compozițiile *à la Flandra* pe care Girolamo da Sestola le-a strâns pentru tata și pentru mine. Și, orice s-ar întâmpla, trebuie să-mi scrii o dată la fiecare săptămână, *manu propria,* iar scrisoarea să-mi fie expediată printr-un mesager special. În această clip mor... Știi asta, nu-i așa?

Marchiza o înghiți pe Beatrice în *cioppa* ei voluminoasă din samur și o sărută de patru ori pe fiecare obraz.

— Preaiubita mea soră, cea mai deosebită, rosti ea și apoi se îndepărtă cu spatele ștergându-și nasul cu manșonul din samur.

— Messer Niccolò dă ordin să pornim la drum, spuse Eleonora apucând mâinile Beatricei.

Ochii ei limpezi erau de un verde atât de scânteietor că Beatrice și-a închipuit că ținea soarele încuiat în ei. „Dacă tu crezi că sora ta e frumoasă", i s-a spus dintotdeauna, „ar fi trebuit să-ți vezi mama când era tânără" Beatrice chiar nu putea să-și aducă aminte de mama ei înainte de Neapole, iar când se întorsese acasă, Eleonora deja îmbătrânise și lua proporții.

Eleonora aruncă o privire peste capul Beatricei la turnul castelului ce se profila la orizont. Din reflex ridică gulerul din blană la *cioppa* Beatricei.

— Asigură-te că focurile sunt păstrate aprinse în timpul zilei pe toată perioada lunii aprilie, chiar dacă vremea se încălzește ușor. Așa o să scoți umezeala din ziduri. Doar nu vrei să te îmbolnăvești în primele luni de căsnicie ca să nu mai ai puterea să porți primul tău copil. Aceasta este nașterea care te costă de fiecare dată cel mai mult.

O trase pe Beatrice spre ea.

— O să mă întorc când o să ai primul prunc. Îți promit că o să fiu aici pentru asta.

Beatrice se holba amorțită la umărul mamei sale. Mintea îi lucra așa de încet astăzi. Era ca și cum zăpada adusă de vânt căzuse deja pe pământ și îi acoperise gândurile, acoperindu-le într-o tăcere de bumbac. Gândurile care se luptau să străbată prin zăpadă erau unele stranii, chipurile ieșind din viscol brusc la lumină.

— Mama, a murmurat ea, anul acesta în mai, când vor tăia rămurelele, taie una pentru mine.

Ceremonia anuală din prima zi a lunii mai îi reveni în minte cu o vivacitate dureroasă: aproape toată curtea galopa spre câmpurile înmiresmate, bărbații erau în armuri, vântul îi sufla în urechi, seva lipicioasă a ramurilor verzi tăiate pe mănușile ei... Era sigură că în Milano nu tăiau rămurelele în mai.

În timp ce Eleonora o strângea cu putere în brațe, Beatrice simțea că este mai apropiată de mama ei decât fusese vreodată. Poate că de asta a rostit întrebarea interzisă, care surclasa toate celelalte întrebări, precum

liturgicul *Kyrie Eleison*[1] prelungit la nesfârșit într-o mesă.

— Mama, de ce m-ai lăsat la Neapole?

— De ce mă întrebi asta după toți anii ăștia? Și de ce acum?

Eleonora îi dădu drumul Beatricei și o îndepărtă de lângă ea. Își privea fiica cu ochi precauți.

— Nu e așa un fapt neobișnuit ca un copil să crească la altă curte. Și pe vremea aceea tatăl tău avea mulți dușmani. Știam că te vei afla în siguranță la bunicul tău.

— Dar de ce Isabela și Alfonso s-au întors cu tine și eu nu?

— E o întrebare prostească și nepotrivită. Acum ești ducesă de Bari, una dintre cele mai importante femei din Italia. Orice am întreprins tatăl tău și cu mine în numele tău când erai copil a fost ca să-ți îndeplinești cu competență îndatoririle pe care acum le ai ca femeie, îi răspunse apăsat Eleonora în timp ce-i înălța iarăși gulerul Beatricei. Vei înțelege când vei avea propriii tăi copii. Întotdeauna te-am iubit ca pe o fiică a noastră, fie că erai cu noi sau nu. Și te vom iubi mereu. Acum sărută-mă. Niccolò așteaptă.

— Te iubesc, Mama, rosti Beatrice, sărutând obrajii cărnoși, aproape înghețați ai mamei.

Însă mama ei se răsuci simplu pe călcâie și se duse spre cal. Încălecă cu ușurința unei femei de vârsta și talia pe jumătatea ei.

Cortegiul se micșora în zare precum refluxul, trompetele sunau, mâini înmănușate unduiau și fețele înroșite de vânt zâmbeau eroic, iar vântul cu iz de zăpadă

[1] *Gr.* Doamne, ai milă! (n.trad.)

biciuia flamurile. Curând piața mare era goală și doar Polissena și câteva gărzi de la castel mai rămăseseră alături de Beatrice. Nu era conștientă de prezența lor, nici de primele boabe sticloase de promoroacă. Privi în zare până când Via degli Armorai înghiți până și flamurile alaiului mamei sale. Într-un sfârșit se întoarse și privi fix zidurile cenușii ale noii sale locuințe. Cele trei turnuri răuvoitoare orientate înspre Via degli Armorai se profilau vinete pe fundalul cerului fioros. Însă mintea istovită a Beatricei se desprinsese de tot ceea ce viitorul îi hărăzea între zidurile de piatră. În schimb, conștiința ei amorțită plecase de una singură în pelerinaj în epoca copilăriei sale. Și acolo, întocmai ca și poetul Dante ce privea țintă la înfățișarea monstruoasă a Satanei în mijlocul Infernului înghețat, și-a înfruntat principala temere înspăimântătoare a existenței sale: Mama o lăsase la Neapole pentru că nu o iubise niciodată?

*

— *Buongiorno, signore.*

Maurul gesticulă spre jilțurile goale, tapițate cu velur de culoarea agudei și brodată cu viperele aurii ale familiei Sforza, apoi se așează în jilțul său, și acesta tapițat, însă cu o spetează masivă, curbată și picioare și cotiere groase spiralate și poleite cu aur. În spatele lui, cei trei secretari ședeau la pupitrele lor înalte, cu partea superioară înclinată, cele trei condeie din pană de gâscă plutind deja de-a lungul foilor de pergament ca niște păsări antrenate într-un ritual frenetic de împerechere. Peste pardoseala din marmură cu modele fusese întins un covor persan imens; pereții fuseseră de curând zugrăviți cu un model cu romburi roșii, albe și albastre,

conturate cu șiruri de vipere de un albastru strălucitor. Două ferestre enorme în arc de cerc dădeau în parcul ducal, însă panorama era întunecată de ploaia rece.

Bărbatul mai mărunțel dintre cei doi care-și ocupaseră locurile în jilțuri în fața Maurului era contele Carlo Belgioioso, ambasadorul milanez în Franța. Belgioioso era un bărbat robust, cu puțin peste treizeci de ani, tinerețea și constituția sa solidă potrivindu-se cu rutina călătoriei transalpine extenuante la care îl supunea funcția sa. Cel de-al doilea bărbat era *condottiere* Galeazzo di Sanseverino, căpitanul general al armatelor din Milano. Messer Galeazz, cum era cunoscut, arăta ca un Apollo sculptat de antici, fiind tot numai simetrie și suplețe, și totuși impozant în tunica lui brodată ireproșabil croită care îi împodobea umerii și pieptul absurd de late. Trăsăturile sale erau grecești, însă mai dulci, mai băiețești, având fața pe care sculptorul florentin Donatello i-o dăruise mlădiosului, tânărului său David. Stătea tolănit cu nonșalanța unui atlet, cu picioarele îmbrăcate în colanți azurii din lână, întinzându-și pentru un moment un picior musculos și masându-și tendoanele de la genunchi.

Galeazz și bărbații pe care-i conducea erau, după obiceiul din Italia, soldați angajați. Însă Maurul se încredințase de o loialitate mai trainică (însă nu mai puțin venală), căsătorindu-l pe Galeazz cu Bianca, fiica lui din flori. Bianca avea doar nouă ani în momentul căsătoriei, însă într-o lume în care fetele erau în mod curent logodite din copilărie, iar miresele abia ajunse la pubertate deveneau sigiliile de pe tratate, soarta femeilor era pecetluită pe vecie de dragul unei alianțe care ar fi putut dura câteva luni, legătura pripită de dragoste fiind privită mai degrabă drept o bună afacere decât o înșelare a

inocenței.[1] Din fericire, mariajul Biancăi fusese până în acel moment doar unul politic. Nimeni nu se așteptase ca ea să-și consume căsnicia sau măcar să trăiască cu soțul ei până când nu împlinea cel puțin cincisprezece ani.

Maurul își ridică brațul pentru a pune accentul pe pachetul din pergament sigilat pe care-l ținea în mână. O camee mare din rubin îi scânteia pe cel de-al treilea deget. Se uita direct la contele Belgioioso. Irisul ochilor săi era format din bucăți de obsidian[2].

— Am o scrisoare pentru Maiestatea Sa, Regele Creștin al Franței.

Maurul vorbea pe un ton scăzut, precaut, degajând siguranță de sine.

— Îi cer Maiestății Sale să-l învestească pe ducele de Milano cu prerogativele Ducatului de Genova.

Belgioioso trebui să-și folosească toate abilitățile sale diplomatice pentru a evita să nu-și trădeze surpriza. Jilțul lui Galeazz scârțâi când acesta se ridică drept în picioare. Multe dintre orașele-state italiene erau tehnic considerate feude fie ale regelui Franței, fie ale împăratului german și, cu toate că aceste relații feudale anacronice aveau prea puțin de-a face cu puterea reală a Italiei moderne, conform ritualului, reinvocarea lor putea pecetlui o alianță între un stat italian și francezi sau germani. Vastul port al Genovei era cea mai mare feudă a francezilor dintre orașele aflate sub stăpânire milaneză, prin urmare Maurul făcea un gest prietenos cât se poate de evident.

---

[1] Căsătoria nu era un act decis de tineri, ci exclusiv de familiile lor. Astfel, Alfonso d'Este, în 1477, abia se născuse când a fost hotărâtă căsătoria lui cu Anna Sforza (care avea 5 ani) (n.red.).

[2] Rocă vulcanică de culoare neagră sau brună-cenușie, cu înfățișarea sticlei topite (n.red.)

— Alteța Voastră..., începu Belgioioso, înțelegând că așteptau ca el să-și exprime părerea.

— Vorbește cinstit, *signor*.

— Alteța Voastră, nu înțeleg deloc această inițiativă. Ați reușit realmente să unificați toată Italia și acum riscați să frângeți acele alianțe urmărind o prietenie cu un stat a cărui postură a devenit din ce în ce mai amenințătoare. Cunoașteți la fel de bine ca mine progresele pe care le-au făcut în tehnicile topitoriei. Bronzul lor este de o asemenea calitate că au deja posibilitatea să toarne tunuri suficient de ușoare cât să fie trecute peste Alpi, însă îndeajuns de puternice să străpungă zidurile groase de șase *braccia*.

Belgioioso făcu o pauză coborându-și elocvent sprâncenele.

— În prezent, în Italia nu există fortificații cu ziduri mai groase de șase *braccia*. Ar trebui să trimitem urgent la Paris un semnal al unității italiene, nu un gest independent de conciliere.

Expresia feței Maurului nu trăda nimic în spatele complexității sale înnăscute. Avea treizeci și nouă de ani, însă bretonul gros, de un negru lucios îl făcea să pară mai tânăr. Ambasadorii care-l vizitau puneau reputația abilității lui de negociator pe seama calmului imperturbabil și derutant al chipului său, o indiferență care era cu atât mai înfricoșătoare cu cât trăsăturile lui comunicau atât de multe posibilități, de la linia neîndurătoare a nasului său roman până la blândețea gurii sale fine, aproape feminine. Avea o față periculos de echivocă, pentru că pe ea chiar și cel mai atent observator găsea câte ceva de crezut.

După o pauză meditativă, Maurul vorbi.

— Da. Sigur că sunt conștient de progresul pe care l-au făcut topitoriile francezilor. Însă ei sunt cu trei ani în urmă în ceea ce privește proiectarea echipajelor capabile să transporte aceste tunuri în siguranță pe cărările de munte cu pante abrupte. Trei ani..., repetă pe un ton abstract și distant, în timp ce ochii lui căutară din nou la contele Belgioioso. Ce părere ai despre starea doamnei de Beaujeu?

Madame de Beaujeu era sora mai mare a regelui francez; în ultimii opt ani condusese Franța ca regentă a fratelui ei.

— Deține în continuare controlul. Însă așteaptă un copil în mai.

Belgioioso își întinse meditativ mâinile late și groase.

— Este slăbită. Nașterea s-ar putea să fie dificilă. Dacă Madame va fi privată de capacitatea sa de muncă, cred că facțiunile cele mai belicoase din Paris vor profita de ocazie. Încă un motiv în plus din partea noastră ca să fim precauți.

— Ești diplomat, conte Belgioioso, și încă unul foarte bun, așa că nu e nevoie să-ți dau eu lecții în meseria ta. Dar trebuie să-ți amintești că prima îndatorire a unui om de stat șiret este să-și convingă adversarii că are intenția să facă un lucru și să întreprindă un altul.

Maurul îi întinse ambasadorului pachetul sigilat.

— Iartă-mă că te trimit departe pe o vreme ca asta. Însă ai încredere în mine că se va schimba. Până când o să ajungi la Asti, cred că se va dezgheța.

Belgioioso se ridică în picioare, primi pachetul, făcu o plecăciune și ieși. Galeazz se ridică odată cu ambasadorul, însă Maurul îi ceru să rămână. Galeazz își reluă locul lui în jilț și se lăsă pe spate, cu degetele împreunate.

Condeiele secretarilor zgâriau, iar zăpada tăcută năvălea peste ferestre.

— Contele Belgioioso este un bărbat foarte prudent, spuse Maurul, îndemnându-l în aparență pe Galeazz să-l dezaprobe.

— Numai că Madame de Beaujeu este o femeie foarte prudentă.

Galeazz vorbea cu o dicție plină de floricele, plin de sine. Pronunția numelui francez era ireproșabilă.

— Cred că am avea de câștigat dacă anumite grupări vor câștiga suveranitatea în Paris. Că francezii intenționează să traverseze Alpii nu înseamnă că obiectivul lor este să ne cucerească.

Nu mai era nevoie ca Galeazz să dezvolte. Alternativa cu care puteau cuceri armata franceză fusese clar insinuată: Neapole. Franța domnise mai înainte peste Neapole o jumătate de secol, până când francezii au fost evacuați de prințul Spaniei și de aventurierul soldat Alfonso de Aragon. Pierderea nu a fost doar o simplă pedeapsă pentru mândria franceză. Veniturile anuale din Neapole și anexele acestuia depășeau pe cele ale întregului regat al Franței. Recucerirea Neapolelui era o chestiune valabilă pe agenda oricărui monarh francez, însă acum un grup de nobili italieni, exilați de actualul rege al Neapolelui, Ferrante de Aragon, se stabiliseră la Paris și începuseră o campanie bine organizată și finanțată ca să tulbure capetele înfierbântate ale curții franceze. Conducătorul acestor agitatori italieni era Prințul de Salerno, Antonello di Sanseverino, surghiunit și el, care se întâmpla să fie unchiul lui Galeazz.

— Cutezanța. Asta admir cu cel mai mult la tine, Galeazz.

Maurul își permise deodată un zâmbet încordat, dar simpatic.

— Când te inspiră pasiunea, să nu eziți. Italia are nevoie de mai mulți bărbați ca tine. Însă dă voie unei minți mai precaute să aibă în vedere ceea ce ai sugerat. Mai înainte de toate, acum sunt legat mai mult ca niciodată de casa de Aragon.

Sângele lui Alfonso de Aragon mai curgea încă prin venele multor familii domnitoare de pe tot cuprinsul Italiei: fiul său Ferrante era regele Neapolelui. Dintre nepoții lui făceau parte Eleonora d'Este, ducesă de Ferrara și Alfonso de Aragon, duce de Calabria și moștenitor al tronului Neapolelui. Printre strănepoatele lui se numărau marchiza de Mantova, ducesa de Milano și proaspăta mireasă a Maurului.

— În al doilea rând, trebuie să-ți aduci aminte că ilustra noastră ducesă-mamă este mătușa puternicului rege al Franței. Și, la prima vedere, regele Carol al VIII-lea o place pe ducesa Bona.

Maurul făcu o pauză.

— Totuși, de dragul discuției, să presupunem că eu aș dori să-mi trădez familia, iar regele Carol pe a lui. Ce beneficii aș avea dacă i-aș instala pe francezi în Neapole?

Întrebarea vicleană fusese rostită deliberat. În timp ce Maurul se bucura de o cordialitate respectuoasă, dacă nu prudentă, cu vârstnicul rege Ferrante, Galeazz știa că acesta îl disprețuia pe Alfonso, duce de Calabria, succesorul lui Ferrante. Galeazz se hotărâse să nu contrazică acest subiect, ci să avanseze spre o temă oarecum mai îndrăzneață; primise limpede invitația.

— Înălțimea Voastră, știți că ilustrul nostru duce de Milano nu are niciun supus mai credincios, exceptând domnia voastră, decât căpitanul general al oștilor. Însă nu sunt niciorb, nici surd. Oricine poate să vă însoțească pe stradă ca să observe că locuitorii orașului Milano vă

privesc ca pe ducele lor.

Înfățișarea de băiețandru al lui Galeazz era atât de gravă că arăta ridicol – capul umil al lui David pe trupul lui Zeus Olimpianul.

— Mă tem că aceste ovații ale poporului ar putea să atingă o asemenea febră încât locuitorii noștri vor insista să vă luați în primire titlul de duce de Milano și, dacă nu consimțim, Milano va fi amenințat de o insurecție civilă. Nu aș vrea să fiu pus în situația de a ataca locuitorii orașului doar pentru a le renega această manifestare de devoțiune față de regentul care-i guvernează atât de competent.

Galeazz ridică din umeri, rotindu-și-i cu grația amenințătoare a unei pantere.

— Dar bineînțeles că de vom subscrie acestui gen de cerere publică, regatul Neapolelui ne va declara război. Iar Veneția, în pofida legăturilor apropiate, foarte probabil se va alătura Neapolelui contra noastră. În acest caz numai francezii ne pot pune la dispoziție mijloacele prin care vom scăpa.

Toate aceste lucruri fuseseră politicos codificate: Galeazz îi sugera Maurului să confiște titlul de duce de Milano fără niciun imbold din partea maselor.

Ochii impenetrabili ai Maurului nu clipeau.

— Am să pun un bir nou pe sare, deci ar trebui să mă gândesc că singurele ovații pe care e posibil să le primesc de la milanezi în lunile ce vor urma vor fi ca să demisionez din postura de regent al ilustrului nostru duce.

Galeazz se lăsă pe spate în jilțul său. Maurul se ridică pe neașteptate și se îndreptă spre una dintre ferestre. Zăpada cădea repede și dens, conferindu-i castelului un aer misterios de mișcare tăcută, ca și cum cerul se grăbea pe deasupra.

— Galeazz, Soarta este ca femeia. Ca să se bucure cu adevărat de dorința unei femei, bărbatul nu trebuie niciodată să o forțeze. Trebuie să o seducă în așa fel încât ea să i se ofere, chiar dacă ea e cea care-l forțează. Cu cât femeia este mai formidabilă, cu atât seducția trebuie să fie mai dureroasă și mai elaborată. Iar Soarta este cea mai formidabilă dintre femei. Ce ne spune Dante? „Nicio știință pământeană nu-i poate opri roata să se învârtească. O națiune triumfă, cealaltă este înfrântă, ambele supunându-se sentinței sale."

Se întoarse cu fața spre Galeazz, ochii nemaifiindu-i duri și distanți, ci așa de deschiși și de luminoși încât Galeazz crezu că poate să întrevadă focul ambiției arzând adânc în ei.

— Galeazz, eu fac curte Sorții. Nu ca să o strâng în brațe, răgaz de o clipă dureroasă, să-i miros parfumul persistent care se volatilizează pentru tot restul vieții și să o rog să-mi taie calea din nou cum aspiră majoritatea bărbaților. Vreau să învinge Soarta, să-i câștig venerația, să o fac să se oprească într-o toană implacabilă și să mi-o supun toată mie. Vreau să fac din Soartă târfa mea.

Ochii Maurului se aprinseră mai mult decât bătaia unei inimi și apoi deveniră instantaneu goi, iar Galeazz simți că momentul de intimitate trecuse. Se ridică în picioare ca să plece. Maurul abia dacă observă că Galeazz se îndepărta. Se așezase în jilțul său și începuse să citească dintr-un morman de documente stivuite pe măsuța de lângă el. Însă după o clipă fu distras de mișcarea de la ușă. Un bărbat ce trăgea după sine o capă din catifea alunecă imperios în încăpere. Înalt și sfrijit, cu un burdihan pe cale să nască și cu sprâncene zbârlite, vizitatorul semăna cu un Mefisto comic, un emisar al ursitei.

— Messer Ambrogio.

Maurul se ridică politicos ca să-l întâmpine pe astrologul de la curte.

— Alteța Voastră, intonă Messer Ambrogio cu vocea lui stranie, suspinând din rărunchi, cred că veți găsi această seară propice conceperii unui fiu.

*

„Sunt eu! Privește-aici, sunt eu, Beatrice.
Cum te-njosiși să urci tu sfânta scară?
Ori nu știai că-n rai devii ferice?"[1]

Beatrice își ridică privirea din *Purgatoriul* lui Dante, un dar de la mama ei. Paginile, tipărite la Veneția pe pergament din piele fină de capră, fuseseră legate de artizanii olandezi în damasc roșu. Colțurile și încuietorile erau încrustate cu perle și cu aur granulat. Se închipui în ipostaza tizei sale, confruntându-se cu Poetul în timp ce-și finaliza ascensiunea pe muntele din Purgatoriu[2]. Numai că în viziunea ei Maurul era penitentul pedepsit să privească frumusețea eternă a femeii pe care o părăsise în această viață, inima lui devenind brusc rece ca gheața Alpilor, conștientizând cât de dureros se înșelase asupra ei. Lacrimile amare ale remușcării îi șiroiau pe obraji mărturisind că fusese ispitit de farmecele altei femei...

---

[1] Dante, *Purgatoriul*, trad. George Coșbuc, ediție de Alexandru Balaci, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1956, p.300 (n.red.).

[2] Versurile lui Dante exprimă tocmai sensul ironic din vocea Beatricei care-i reproșează lui Dante că a îndrăznit să urce aici, în Purgatoriu, pentru a ajunge în Paradis, când nu e demn de fericirea aceasta, fiind plin de păcate (n.red.).

Închipuirea nu-i diminuă Beatricei starea de scârbă. Închise cartea și se cuibări pe perna rotofeie proptită de speteaza din ghips ornată. Flăcările din șemineul de partea cealaltă a patului luminau leii din teracotă ce-i susțineau mantoul, clarobscurul tremurător făcându-i să apară cu labele ridicate și capetele aprige moțăind. Cu părere de rău, fata recunoscu față de sine că nu este Beatrice a lui Dante așteptând să-și tortureze iubitul aventurier cu frumusețea ei divină. Era o persoană pe care acum o numeau ducesa de Bari și care-și aștepta soțul. La plecare, Mama o avertizase spunându-i să se aștepte ca el să o cheme în apartamentele lui odată ce balul de nuntă a luat sfârșit, iar la începutul serii Polissena lăsase să se înțeleagă că vizita va avea probabil loc mult mai grabnic.

Își atingea neliniștită cu degetele gulerașul din dantelă al camizolului din lână albă, urând actul fără noimă, mecanic, pe care era acum forțată să-l anticipeze, căci reprezenta dreptul soțului ei de a-i invada după bunul plac apartamentele, trupul, gândurile. Îi auzea pe gălăgioșii *cacarelle* zumzăindu-le o serenadă prima dată când a fost cu el, vedea ochii serioși, negri ca cărbunele, ce păreau că-i refuză imaginea ca și cum ar fi fost de-adevăratelea o oglindă îmbrăcată în funingine, simțea mirosul parfumului estompat de pe cămașa lui de noapte. Își interpretase rolul mai repede. Nu i se păruse mai straniu să-l aibă înăuntrul ei decât în afară, pieptul lui compact apăsând pe al ei, mâna împingându-i fundul în sus. Tot timpul se gândise că nu semănau cu Tristan și cu Isolda, privind fix la pătratele vagi aurii de pe tavanul de deasupra creștetului ei; acel gând banal și stăruitor torsese la nesfârșit în acompaniamentul suflătorilor din hol. Aceasta era realitatea.

Însă realitatea era încă și mai rea. Cecilia Gallerani, din pricina căreia el amânase nunta de două ori și până la urmă încercase să anuleze și contractul de căsătorie, Cecilia Gallerani care-i furase toate incantațiile magice ale iubirii, Cecilia Gallerani care pusese la cale să o umilească fără cruțare, ea era dușmanca ei. Beatrice ticluise deja o mie de căi ingenioase ca să se răzbune pe Cecilia Gallerani, însă mama o avertizase că tatăl ei o va trimite la mănăstire dacă o să rostească sau o să facă ceva. Ba mai mult, sora ei o îndemnase să fie precaută, sfătuind-o pe Beatrice să aștepte, să-și întărească poziția la curte și să profite de slăbiciunea Ceciliei Gallerani. Firește că pentru sora ei era ușor să vorbească. Soțul lui Bel îi trimisese scrisori de dragoste de când avea zece ani. Și în timp ce procedase pe sub ascuns și își făcuse calcule, Bel i-a sugerat să apeleze la o trăsătură de caracter a Beatricei, aceea de a nu face vreo imprudență.

Beatrice cercetă păpușa din porțelan în mărime naturală ce stătea pe cufărul din lemn vopsit în culori aprinse așezat la capătul patului. Într-adevăr, cel mai dramatic lucru pe care-l putea face era să nu facă nimic. Absolut nimic. Nu va mânca, nu va bea, nu-și va părăsi așternutul. Va sta culcată acolo, nemișcată ca și păpușa ei, descărnându-se până va muri, chiar dacă toți ceilalți vor sta pe lângă patul ei formând un cor tragic implorând-o să trăiască. Vedea mulțimile numeroase jelind-o la catafalcul negru și imens, fața ei palidă aureolată de lumina a o mie de lumânări, atât de frumoasă în somnul ei etern că inima înghețată a Maurului va fi străbătută de agonie și de mișcare...

Două bătăi rapide în ușă fură urmate de intrarea Polissenei. Traversă încăperea cu pași mici și furioși, tălpile din lemn păcănind pe pardoseala din marmură.

— Vine Înălțimea Sa.

Polissena smulse violent păpușa de pe cufăr. Picioarele din porțelan i se bălăbăneau ca și cum ar fi vrut să o lovească protestând.

— Nu o să ai nevoie de ea în noaptea aceasta, croncăni Polissena. O să ai o companie adecvată. Amintește-ți ce ți-a spus maica ta cea sfântă și o să-l vedem mai des pe ducele de Bari. Nu înseamnă nimic că nu a fost satisfăcut de tine prima dată. E un lucru pe care trebuie să-l înveți, întocmai cum călărești un cal. Am văzut mai mulți bărbați cu experiența Alteței Sale înamorându-se de fete de vârsta ta pe care nu le-ar mai fi părăsit pentru nimic în lume.

Capul Polissenei se bâțâia dojenitor.

— Acum o să gândești că este penibil, însă îți vei fortifica părțile femeiești astfel încât nașterile nu vor fi așa dificile. Durerea pe care o plătești în această seară este o monedă care nu ți se va cere înapoi mai târziu.

Tropăind prin cameră, Polissena îndesă păpușa și cărțile Beatricei în cufăr, verifică dacă mucarnița din alamă atârna pe perete din lampa cu ulei și se asigură că ulciorul din majolică de pe măsuță e plin cu apă. La sfârșit reveni lângă pat și se luptă să-i tragă Beatricei camizolul peste cap. Beatrice se supuse țeapănă, însă se uita feroce la călăul ei.

— Ești soția lui, îi explică Polissena. Dacă îți este jenă, trage-ți cuvertura peste tine.

Îi zâmbi știrb.

— Însă pot să-ți spun că vederea sânilor tăi goi o să-l pună pe Alteța Sa la treabă mai repede.

Saboții Polissenei păcăneau spre ieșire. Lăsă ușa întredeschisă. Beatrice își trase cuvertura până la gât. Simțea gustul amar și sec al fricii, iar inima parcă voia să-i explodeze în urechi.

— Înălțimea Sa, ducele de Bari, anunță Polissena revenind.

Făcu o reverență oficială schimonosită de artrită, apoi închise ușa în urma ei.

— *Cara esposa,* spuse Maurul grandios, ca și cum ar fi avut o audiență în public.

Era îmbrăcat cu o tunică din brocart azuriu cu auriu și pantaloni strâmți albaștri. Mâinile lui legănau un pachețel din catifea verde-auriu reiată. Se așeză pe pat și despături o *camora* cu o croială și o broderie somptuoasă.

— Această stofă a sosit de la Genova acum două zile. Nu cred că am mai văzut vreodată o *riccio sopra riccio* atât de splendidă. Le-am pus pe cusătoresele noastre la treabă ca să ți-o pot face cadou în această seară, ca un semn al satisfacției ce o simt la complimentele remarcabile pe care le primesc într-una la adresa ta. Remarci, mă grăbesc să adaug, pe care le-am transmis ambasadorului tatălui tău.

— Cusătoresele tale au făcut din această stofă o *camora* și pentru Cecilia Gallerani?

Vorbele i-au ieșit din gură automat, precum declamațiile în latină pe care Beatrice le memorase pe când era o copiliță.

În înfățișarea Maurului nu se citea nicio schimbare perceptibilă. După o clipă își întoarse capul foarte lent spre Beatrice, privirea sa insistentă și opacă înregistrând o schimbare minusculă.

— Draga mea, cred că trebuie să ne înțelegem în privința Madonei Cecilia. Când un bărbat așteaptă să se căsătorească atât de mult timp ca mine, este firesc să se distreze cu –

— Are un copil cu tine!

— Mă tem că este o consecință inevitabilă a unei astfel de distracții. Știu că și tu ai un frate și o soră vitregă. Stima pe care părinții tăi le-au arătat-o acestor copii face onoare casei d'Este.

Cei doi bastarzi ai lui Ercole d'Este fuseseră crescuți la un loc cu progeniturile lui legitime. Sora vitregă a Beatricei, Lucreția, îi era aproape la fel de dragă ca și sora ei bună, Isabela.

— Îmi place să cred că și noi, cei din venerabila familie Sforza, vom da dovadă de indulgență față de cele care ne poartă sângele în pântece, chiar dacă ele nu vor avea nicicând drepturile progeniturilor născute cu aprobarea Domnului. Acum înțelegi de ce nu o pot da afară pe Madona Cecilia din apartamentele ei? După ce se va naște copilul Ceciliei vom stabili, cu siguranță, o altă rânduială pentru ea și pruncul ei.

Mintea Beatricei se agita controversată. Fanteziile ei copilărești de reabilitare îi ordonau să respingă întru totul aceste absurdități (așa cum o îmboldea și un instinct cu mult mai puternic de care abia de era conștientă că îl avea). Din moment ce soțul ei nu reușise să o convingă că Cecilia nu exista, acum pretindea că aceasta era cu totul trecătoare. Însă tânăra femeie care se chinuia să-și statornicească căsnicia observă că tot ceea ce tocmai el îi spusese era rezonabil, logic, chiar onorabil. O atitudine de negociator talentat, probabil, dar ce era căsnicia dacă nu negociere? Și în spatele comportamentului său exista ceva imperturbabil, detașat ca un fermecător zălog ce o făcea să vrea cu disperare să-l creadă, ca și cum dacă i-ar fi dat crezare ar fi putut să audă cuvintele pe care își dorea cu ardoare ca iubitul ei să i le spună...

— *Carrissima,* îi spuse el atingându-i obrazul.

Se strecură mai aproape de ea, iar cu degetul mare îi contură grațios conturul maxilarului. Părul îi licărea în lumina șemineului.

— *Carissima sposa*[1], îi murmură în ureche.

Pe obrazul ei buzele lui erau uscate și catifelate precum mătasea caldă. Inima ei ticăia. A împins-o delicat peste perne și s-a întins lângă ea. Buzele lui se jucau domol cu ale ei, iar capul ei devenise atât de ușor încât își imagină că plutea.

— Mi-e teamă că prima oară te-am grăbit, *amatissima,* murmură el, mângâindu-i claviculele cu degete fierbinți și netede.

Și cuvintele. Îi șoptea cuvintele pe care întotdeauna visase să le audă, vorbe pe care Tristan i le rostise preaiubitei lui Isolda, iar Petrarca i le-a scris Laurei, cuvinte care i se prelingeau prin minte precum râuri de aur scânteietor topit. *Amore, amore, amore...*

Cu vârful degetului îi dezmierda sfârcurile și un tremur îi înfioră tot trupul când ajunse sub cuvertură și îi mângâie coapsele. Limba lui îi alinta urechea.

— Vreau să-mi faci un fiu, murmură el înfierbântat.

În același fel în care identifica o notă discordantă într-o odaie plină de lire și flaute, Beatrice auzi neînsemnata, însă pentru ea inconfundabila, schimbare din timbrul vocal al soțului ei. Când și-a dat seama de acest lucru a fost ca și cum o rafală înghețată ar fi suflat prin cameră: „Ceea ce tocmai mi-a spus este adevărata lui dorință. Restul a fost o minciună."

El se lipi nerăbdător de ea în pofida încordării bruște a femeii, sărutul lui fiind atât de agresiv că o clipă ea nu mai putu să respire. O țintuise cu toată greutatea dând

[1] *It.* Preaiubita mea soție (n.trad.).

la o parte învelitoarea și își strecură mâna cu forța în crăpătura ei. Ea se luptă cu brațul liber și i-l propti în bărbie. El îi pipăia grosolan organele genitale, iar ea își înfipse unghiile în obrazul lui și trase cu putere.

Maurul se clătină și își apăsă înnebunit fața cu mâna. După o clipă și-o îndepărtă și își examină degetele. Era prima oară când Beatrice vedea o mină onestă pe chipul soțului ei. Își privea fix vârfurile degetelor ca și cum ar fi fost acoperite cu sânge. Dar nu exista nici măcar o picătură de sânge. Beatrice îi lăsase doar niște urme pe față.

— L-am avertizat pe tatăl tău că ești prea necoaptă pentru îndatoririle care se așteaptă de la tine.

Maurul se ridicase în picioare și o privea de sus. Trase adânc aer în piept, apoi îl expiră zgomotos pe nas.

— Tot ceea ce o să-ți cer este să salvezi aparențele lăsând impresia unei soții adecvate, de dragul familie tale și a milanezilor. Dacă ești de acord cu asta, putem uita complet de seara asta, ca și de posibilitatea repetării sale.

Beatrice se simțea ca și cum se sufoca cu o piatră rece. Își dădu rapid consimțământul încuviințând din cap, sperând că el o să plece înainte ca ea să înceapă să plângă. Închise ochii, iar lacrimile binefăcătoare i se revărsau pe obraji. Când deschise ochii din nou, el plecase.

*

— Îi e foame, Înălțimea Voastră.

Doica se uita mândră în ochii lucioși ai micuțului Francesco Sforza, succesorul în vârstă de șase săptămâni al Milanoului. Francesco sugea hulpav, gurița lui turtindu-se de areola smeadă, iar maxilarul îi fremăta.

— Îmi place, spuse Isabela, care stătea pe un scăunel simplu din lemn lângă bebelușul ei și doica acestuia.

Voiam să-l mai fi alăptat. Dar bineînțeles că Messer Ambrogio și ducesa-mamă nici nu au vrut să audă.

— Aveți multe lucruri pentru care să vă faceți griji, Înălțimea Voastră. Micuțul mă sleiește sugând. O să fie un bărbat pe cinste. Nu-i așa, *bello putino*? Te bucură și numai coborând privirea și văzându-l, Alteța Voastră. E așa drăgălaș.

— Și mie îmi place să-l privesc. Nu mă plictisesc niciodată să mă uit la el.

Isabela își ridică rapid privirea. O bătrână intrase în odaia copilului și făcu o reverență în fața ducesei.

— Înălțimea Voastră, spuse bătrâna apăsat, Cecilia Gallerani își ocupă în continuare apartamentele.

— Nu mă așteptam la nicio schimbare, spuse Isabela alene.

Bătrâna își mișcă gura scofâlcită.

— Seara trecută ducele de Bari a vizitat apartamentele soției lui. Nu a stat cu ea mai mult de câteva minute.

Isabela își luă copilul în brațe, îl sprijini de umăr și îl bătu ușor pe spate. Ferestrele din spatele ei se deschideau în Piazza d'Armi, curtea principală cea mare a castelului. Soarele pătrunsese printr-o spărtură în stratul subțire de nori cenușii. Câmpul cu zăpadă scânteietoare reflecta o lumină așa de intensă că din locul bătrânei ducesa de Milano părea o siluetă întunecată înconjurată de o aureolă de un alb orbitor.

— Nu există nicio cale să-l faci pe bărbat să regrete un rămășag pe care totuși trebuie să-l facă. Însă acum Maurul a ales, a spus Isabela. Iar Soarta nu cunoaște o încântare mai mare decât atunci când își bate joc de alegerile noastre.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL 6

Castelul Luvru, Paris, februarie 1491

— Tenez[1]!

Friptura pârjolită de clapon a prințului de Salerno își luă miraculos zborul pe o traiectorie circulară, monotonă și ateriză în mijlocului patului regelui Franței. Cocoșul prăjit, decapitat, cu picioarele la locul lor și cu aripile desfăcute zăcea pe cearceaful din satin roșu ca o emblemă heraldică bizară. Antonello di Sanseverino, prinț de Salerno, se uită în talerul său din cositor brusc rămas gol și apoi, cu o eleganță saturniană, își întoarse capul spre regele Franței. Antonello avea aproape șaptezeci de ani, iar părul alb și-l pieptăna spre spate dezvelind o frunte înaltă și înnegrită ca urmare a traiului petrecut sub soarele din sudul Italiei. Însă trăsăturile sale fin modelate și pieptul ca de taur mărturiseau înclinația ereditară a bărbaților din familia Sanseverino de a-și menține până la

[1] *Fr.*„Uite!" Anunțul care să făcea tradițional în momentul în care mingea de tenis era pusă în joc – și de aici originea termenului „tenis" (n.trad.).

capăt înfățișarea plăcută și sănătatea robustă. Se spunea că la o înmormântare a celor din casa Sanseverino, cel mai chipeș bărbat de față era întotdeauna mortul.

— Când spun „*Tenez*" înseamnă că vreau să pun mingea în joc, *monseigneur*. Sper că nu îl considerați un afront.

Maiestatea Sa, regele Franței Carol al VIII-lea, ținea în sus racheta de tenis și ridică din umeri apologetic, gest realmente insesizabil dacă nu ar fi existat căptușeala îmbelșugată a vestonului său din catifea roz.

— Ei bine, Maiestatea Voastră, dacă țineați la claponul meu, vă puteți felicita pentru o minge cu adevărat grozavă.

Carol emise un sunet scurt ca o gâscă mânioasă, pe care l-ar fi prelungit în gâgâitul unui cârd întreg dacă ar fi considerat împunsătura prințului Antonello cu adevărat amuzantă. Regele se îndreptă spre pat, dând la iveală picioarele-i fusiforme, copilărești, împodobite cu pantalonii strâmți la modă, în nouă culori, și tălpile mărite până la proporții absurde de condurii după ultima modă franțuzească, cu vârfurile enorme, teșite în formă de scoică. Spatele cocoșat imita conturul proeminenței stomacului, capul era supradimensionat, ochii mari neclari și apoși, nasul o protuberanță osoasă enormă. Barba sa roșcată și necizelată îi creștea până în nări și până jos spre gât, însă refuza să-i acopere obrajii palizi și bărbia prăbușită.

Această colecție de adversități se așezase pe marginea patului, alăturându-se metresei din acea săptămână – o prostituată pariziană îmbrăcată, remarcă Antonello pentru sine, cu genul de costum anacronic insipid pe care franțuzoaicele încă îl preferau: mâneci mari precum corturile și bonete din in ridicate ca niște coarne și smocuri brăzdate cu împletituri din mătase. Antonello îi aruncă

depravatei o privire suficient cât să vadă mâna Maiestății Sale dispărând sub fustele ei unduitoare. Prostituata chicoti, iar Antonello se uită pe geam, stimulat mai degrabă de plictiseală decât de modestie – regele îi arătase deja fotografii nud ale depravatei, într-o poziție care te invita la raporturi sexuale *d'arrière*[1]. Întotdeauna Maiestatea Sa păstra pe lângă el câțiva artiști însărcinați să realizeze desene de acest fel ale tuturor cuceririlor sale.

Un șlep cu marfă acoperit cu o prelată cafeniu-murdar era purtat de curent pe Sena, la rândul ei murdară, având o culoare spălăcită din pricina excrementelor și a cerului înnorat. De partea cealaltă a fluviului, zeci de fortărețe medievale zimțate zgâriau ceața, iar turnurile arămii, cu crucifixe și giruete pe acoperișuri, se profilau ca lăncile unei oștiri gigantice. „Parisul este un oraș urât", reflectă Antonello, cu o climă urâtă, într-o țară urâtă populată cu mârșavi barbari *oltramontani*, care disprețuiau îmbăiatul la fel de zeloși cum respingeau învățătura. Luna trecută mersese cu regele la Amboise și pe drum e posibil să se fi întâlnit cu vreo mie de țărani fără locuințe, obiditi vrednici de milă care nu posedau nimic altceva decât sacii cafenii din iută cu care-și acopereau trupurile și se considerau norocoși dacă mâncau o coajă de pâine neagră de două ori pe săptămână. În ziua aceea plouase și drumul fusese acoperit cu noroi de culoarea excrementelor, noroi care acoperise membrele goale ale țăranilor asortându-se cu nuanța murdară a costumelor din saci ale acestora; cu toții arătau ca niște *caca* ambulanți, scârnăvii pe două picioare bălăcindu-se prin cloaca care era Franța... „De-aș fi în Neapole astăzi", cugeta Antonello, „cu golful de culoarea ochilor

[1] *Fr. arrière* – dos, partea dinapoi; din spate (n.red.).

Eleonorei de Aragon și lămâii cățărați pe dealuri... Mi-aș da viața să fiu în Neapole."

Antonello se ridică în picioare. Era așa de înalt încât coloanele din alamă ale patului regal îi ajungeau la nas.

— Maiestatea Voastră, tocmai mi-a trecut prin minte că ați realizat emblema împăratului german.

Arătă cu degetul spre claponul pârjolit care semăna, într-adevăr, cu versiunea decapitată și distorsionată a vulturului negru imperial ce reprezenta simbolul vechiului Sfânt Imperiu Roman, acum nemaifiind nici sfânt și nici roman și numindu-se simplu Germania.

— Remarcabil!

Maiestatea Sa își retrase brațul de sub jupoanele metresei sale și țâșni în picioare. Stătea deasupra claponului, cu buzele uscătive și nasul proeminent, ca și cum ar fi examinat capul vorbitor al unui sfânt decapitat.

— Observi ce am făcut, bunul meu prinț: am dat naștere unei profeții! Fără doar și poate! Este într-adevăr o profeție! Simbolul va conduce mulțimea noastră de creștini împotriva otomanilor păgâni ca să eliberăm Constantinopolul de sub jugul sultanului! O, Roland și Olivier, înviați și trăiți din nou, cavaleri prea creștini! Păgânii ucigași așteaptă răzbunarea noastră sfântă!

Carol se învârtea ca și cum flutura o sabie în aer, apoi, brusc, se opri.

— Nu sunt sigur că vreau ca acesta să fie semnul meu, a spus el. La urma urmei este emblema *lui.*

Carol se referea la Maximilian, arhiduce de Austria și succesor iminent al părintelui său slăbit, împărat al Sfântului Imperiu. În ceea ce-l privea pe Carol, numai prezența lui Maximilian și a hoardelor sale care pândeau la granițele Franței îl împiedicaseră să împrumute armata franceză ultimei mari Cruciade.

— Cred că vrea să însemne, Maiestatea Voastră, că în curând îi veți pune pe germani la fript.

— Da. Neîndoios. Și apoi vom fi liberi pentru aventura noastră creștină!

Carol scotoci frenetic prin încăpere – pe podea erau aruncate în dezordine rachete de tenis, cravașe, săbii, săgeți, archebuze – până când dădu peste una dintre lăncile sale mătăhăloase de turnir.

— Vom călări alături de toți paladinii cei mai grozavi ai creștinătății! strigă Carol în timp ce-și pregătea încărcătura.

Se năpusti peste pat și înjunghie ca un expert claponul.

— Ei bine, se pare că sunteți deja la jumătatea drumului spre Constantinopol, Maiestatea Voastră. Dar, firește, trebuie să cuceriți întâi Neapole. Va fi punctul vostru de atac al fortărețelor otomane. Ați vrea să vedeți hărțile?

— Hărțile? Da, da, hărțile.

Cu o mișcare indiferentă a brațului său masiv, Antonello mătură talerele din cositor aruncându-le pe podea. Desfășură două pergamente pe masă. Unul era harta Neapolelui, celălalt un plan mai detaliat al castelului Nuovo, fortăreața enormă, invincibilă de pe țărmul mării. Antonello nu mai trebuia să-i aducă aminte lui Carol de interesul lor reciproc față de cel de-al treilea oraș mare al Europei, depășit ca mărime și bogăție, dacă nu și ca splendoare și rafinament, numai de Veneția și de Milano. Regele Franței moștenise rivalitatea națiunii sale veche de jumătate de secol cu casa de Aragon, care-i smulsese Franței orașul Neapole, în timp ce prințul Antonello avea o socoteală mai recentă de clarificat cu Ferrante de Aragon, actualul rege al orașului, care-l surghiunise pe Antonello și-i confiscase vastele moșii din sudul Italiei.

Carol mormăi admirativ deasupra planurilor de invazie, iar Antonello nu se putu abține să cugete că atunci când Maiestatea Sa se apleca asupra unei hărți de campanie era un titan al genului. Cu aceleași biruri care făcuseră din Franța cloaca împuțită a unei națiuni el construise cea mai magnifică mașinărie militară din Europa: o armată neclintită, disponibilă în această clipă, cu o loialitate de netăgăduit – spre deosebire de bandele de mercenari pe care le angajau prinții italieni – o oștire fermă cu cavaleri de elită, o infanterie antrenată și, cel mai important dintre toate, tunuri. Francezii abia dacă puteau să fabrice pâine comestibilă, însă fabricau tunuri de parcă comandau turnătoria zeului Vulcan. Tunurile suficient de ușoare să fie transportate peste Alpi erau totuși destul de puternice ca să dărâme chiar și zidurile castelului Nuovo din Neapole. Antonello credea că tunurile franțuzești vor schimba harta Europei. Și intenționa ca și el să fie un beneficiar al acestor schimbări.

— *Monseigneurs*!

Vocea răsună aspră și oarecum ascuțită. Carol dădu drumul suliței de turnir cu un dangăt zgomotos. Scheletul claponului tras în țeapă se prăbuși brusc din vârf. Antonello rulă iute hărțile.

Femeia ce pășise în încăpere precum o adiere cu o autoritate implacabilă era un pic mai înaltă decât regele și îmbrăcată restrictiv după noua modă italiană: cu o rochie din mătase neagră cu mâneci strâmte, ce contrastau cu marele corsaj cu decolteu în formă de pătrat din catifea albă. Pieptănătura spre spate ce-i dezgolea fruntea dădea la iveală o țeastă ascuțită de văduvă ascunsă sub o bonetă neagră ca o glugă, tivită cu șiruri duble de perle. Fața ei subțire și acră avea ca semn distinctiv un nas ca o spadă, atât de puțin acoperit cu țesut că părea un

os descărnat. Buzele-i pline i se modelaseră permanent țuguiate de neliniște. În pofida rochiei sale ajustate pe corp, trebuia să privești cu atenție ca să-ți dai seama că era însărcinată în luna a șasea.

— Madame, rosti prințul Antonello.

Se ridică în picioare și făcu o plecăciune adâncă. Ana, Madame de Beaujeu, sau simplu „Madame", cum era cunoscută de-a lungul și de-a latul Franței, scruta *mis-en-scène* cu ochi cinici, pătrunzători. Când tatăl ei, regele Ludovic al XI-lea, răposase cu opt ani înainte, Madame i-a smuls necruțătoare mamei sale, Charlotte de Savoia, titlul de regentă a fratelui ei atunci în vârstă de treisprezece ani. Premiul Madamei fusese cadavrul virtual al unei națiuni și, totuși, în pofida tuturor inconvenientelor, ea a resuscitat Franța înapoi la viață, mutând acea armată splendidă (singura moștenire de adevărată valoare a tatălui ei) dintr-un capăt al țării în celălalt, ciomăgind lord arțăgos după lord, sau provincie rebelă după provincie, ca să i se supună orbește.

Madame îl îndepărtă pe Antonello cu o mișcare rapidă a privirii ei de gheață. În timp ce întreaga „campanie" a Neapolelui ar putea să-i înflăcăreze pe acei pierde-vară de la curte care citeau basme demodate cu cavaleri și visau la cuceriri mărețe – fratele ei, regele, fiind exemplul cel mai însemnat – e posibil ca într-o zi aceasta să constituie și pârghia negocierilor cu italienii, de aceea tolera prezența lui Antonello.

— *Monseigneur,* i se adresă fratelui ei, am o scrisoare de la Maur.

— Maurul! Maurul! Maurul! scheună Carol.

O secreție considerabilă i se scurse din nas.

— E adevărat! În fiecare zi singurul lucru pe care-l aud de la ambasadori este Maurul. De la ambasadorul

Veneției și de la cel al Romei și de la musiu ăsta din Neapole, nimic altceva decât Maurul! Sincer! De ce trebuie ca totul să se învârtească în jurul Maurului?

— Pentru că, *monseigneur,* Maurul a izbutit să-și perfecteze alianța cu casa de Este din Ferrara și acum se află în poziția de a unifica toată Italia după o politică comună. Pe mine mă privește să stabilesc dacă, după asta, Maurul va aduce Italia într-o alianță cu noi împotriva germanilor sau se va alătura acestora contra noastră.

Madame își roti brusc capul ca să-l înfrunte pe prințul Antonello.

— Sunteți familiarizat cu evenimentele de la curtea din Milano. Cum evaluați intențiile Maurului, *monseigneur*?

De fapt, Madame știa absolut tot ce cunoștea și Antonello, pentru că, deși nepotul lui Antonello, Galeazzo di Sanseverino, era căpitanul general al oștirilor din Milano, Madame interceptase toate scrisorile lui Galeazz către unchiul său, însă niciuna nu dezvăluise vreun secret de stat. Totuși exista posibilitatea ca Galeazz să fi folosit un cod.

— Când vine vorba să-și ascundă intențiile, niciun om nu este mai abil decât Maurul. Antonello zâmbi sardonic.

Madame își ridică sprâncenele grele, deja înalte și necruțătoare.

— Maurul ne-a scris să întrebe dacă fratele meu este de acord cu învestirea ducelui de Milano cu prerogativele ducatului de Genova.

Buzele pungite ale Madamei se relaxară ușor, prefăcute.

— E curios, nu-i așa, Monsenior Antonello, că atunci când Maurul pune o singură întrebare, se impun o duzină de răspunsuri? Cu această întrebare Maurul mă avertizează că la fel de ușor ar putea să se întoarcă

către împăratul german și să ceară pentru nepotul său învestirea formală cu prerogativele orașului Milano, care este o feudă imperială. Poate că intenționează să procedeze în acest fel chiar dacă sunt de acord. Sau probabil că își dorește sincer prietenia noastră și plănuiește să ne solicite ajutorul ca să zdrobească Neapole și să uzurpeze titlul nepotului său. Și după ce își vede treaba făcută, Maurul ar putea apoi să-l invite pe împăratul german să-*l* învestească acesta drept noul duce de Milano, întorcând toată Italia contra armatei noastre, cât aceasta este încă mobilizată în Neapole, în vreme ce germanii înarmați mărșăluiesc concomitent spre Paris. Sau probabil Maurul și-a propus doar să aducă pacea în Europa și să se folosească de tezaurul său considerabil ca să configureze harta continentului după bunu-i plac.

Se opri și ochii-i aspri licăriră.

— Adevărata întrebare nu este în ce măsură Maurul plănuiește să ne amăgească, ci în ce măsură vrea să se amăgească singur.

— *Monseigneur,* am intenția să deliberez asupra acestei chestiuni o perioadă mai îndelungată, glăsui Madame, repezindu-și privirea fixă spre fratele ei uluit. Când voi schița un răspuns pentru Maurul, mă aștept, bineînțeles, ca să îl semnați.

Cu aceasta, Madame se răsuci subit pe călcâie și ieși din cameră.

Maiestatea Sa, Regele Creștin, își recuperă sulița și înghionti accidental carcasa claponului. În cele din urmă își ridică privirea îmbufnată spre prințul Antonello.

— Poate că îl putem determina pe Maur să se intereseze de Cruciada noastră, mormăi el, apoi se duse spre pat și-și cufundă capul supradimensionat cu fața în poala metresei.

CAPITOLUL 7

Extras dintr-o epistolă a POLLISSENEI ROMEI, matroană de onoare a Ducesei de Bari, către ELEONORA d'ESTE, Ducesă de Ferrara. Milano, 2 martie 1491

...Soțul ei îi acordă o afecțiune și o bunăvoință supremă și nu a precupețit niciun efort ca să-i pună la dispoziție distracții și petreceri. Astăzi, Messer Galeazz a dus-o să pescuiască pe Cussago... Nimeni nu a auzit de sfârșitul acoladelor acordate stilului de echitație al fiicei dumneavoastră, Înălțimea Voastră...

Extras din epistola lui GIACOMO TROTTI, ambasadorul ferrarez la curtea din Milano, către ERCOLE d'ESTE, Duce de Ferrara. Milano, 10 marte 1491

...Cu ocazia vizitelor în apartamentele femeii pe nume Gallerani, el pășește la fel de nerușinat ca și cum s-ar îndrepta spre Dom în duminica Paștelui. Situația

se află sub control în prezent, însă am temeri grozave legate de ceea ce ar putea să urmeze odată ce copilul e născut. Îl bănuiesc pe Maur că plănuiește să-și boteze bastardul în public și cu această ocazie să recunoască copilul ca fiind al lui. Există, de asemenea, posibilitatea ca fiica domniei voastre să dea naștere unui incident sub ochii întregii asistențe. Deși câteodată pare melancolică, izbucnirile sale capricioase sunt bruște și violente. L-a zgâriat pe bietul Fritello, măscăriciul. Compania fiicei Maurului îi mai ușurează deznădejdea, însă fata e prea plăpândă ca să călărească sau să o însoțească pe Madona Beatrice în multele sale expediții. Ducele și ducesa de Milano se află în Pavia de la începutul lunii februarie, însă Madona Beatrice va pleca acolo mâine. Nici de la aceste relații nu ne putem aștepta la cordialitate...

Maurul nu are niciun răspuns de la francezi...

*

Pavia, 11 martie 1491

Clopotnițele și cupola Certosa di Pavia se înălțau deasupra copacilor, ca niște ornamente traforate din conuri de cărămidă trandafirie și coloane din marmură albă, în contrast cu cerul de un albastru incandescent. Un drum străjuit de plopi ducea drept către imensa mănăstire cartusiană, în plin proces de construcție după un secol de cheltuieli exagerate. Drumul avea consistența lutului, amintind de săptămâna încheiată cu ploi torențiale.

Beatrice își peria pulpana rochiei din brocart stropită cu noroi azvârlit de caii doamnelor sale de companie ce treceau pe lângă ea la trap. Descotorosindu-se de ducesa

lor extrem de indezirabilă, cele zece tinere se regrupară într-o gașcă chicotitoare de hoinare bârfitoare. Beatrice ajunsese să-și privească doamnele sale milaneze de onoare drept cea mai insuportabilă povară a vieții conjugale. Deși doamnele erau soțiile și fiicele celor mai trufași și puternici nobili milanezi, cel mai ades nu erau decât cu puțin mai mult decât niște prostituate plătite excesiv și trimise la curte ca să promoveze interesele familiei, oferindu-și trupurile în schimbul favorurilor și funcțiilor. Nu numai că nu o slujeau pe Beatrice (avea un echipaj de paji și de cameriste în acest scop), dar își afișau deschis disprețul față de micuța ducesă *forestiera* al cărei soț nici măcar nu se culca cu ea. Beatrice era fericită că o ocoleau. Nu se simțea niciodată mai singură ca atunci când era înconjurată de doamnele ei de companie. Într-adevăr, întregul ritual legat de noul ei statut de ducesă de Bari era cea mai plictisitoare și absurdă rutină pe care și-o putea imagina. Unica funcție a tuturor acestor activități menite să o distreze, și-a dat seama Beatrice, era să o distragă de la realitatea fățiș de limpede că nimănui de la curte nu-i păsa cu adevărat dacă era fericită sau nu.

Un cor de râsete feminine guturale erupse în spatele ei, urmat de o altă rafală de noroi căci doamnele ducesei de Milano porniseră la atac, cu trunchiurile din brocart înclinate înainte, jupoanele fluturând peste crupele cailor și cu bonetele din catifea așezate jovial pe o parte. După ce o împroșcară pe Beatrice, doamnele ducesei de Milano continuară să le depășească pe doamnele de companie ale Beatricei împestrițându-le și pe ele cu mocirlă. Urmă o întrecere: cele două grupuri de doamne

începură să galopeze pe cât de iute le permitea fundația primejdioasă și postura incomodă, călărind pe o parte a șeii.

Beatrice, cu picioarele spânzurând deasupra umărului stâng al calului, privi în dreapta. Ducesa de Milano venise alături. Isabela căută spre ea cu o maliţiozitate plină de ură, ca și cum ar fi învinuit-o pe Beatrice de proasta creștere a doamnelor sale. O pată de noroi îi mânjise obrazul înroșit de vânt.

Cuvintele pe care Beatrice ar fi vrut să le urle în gura mare îi clocoteau în urechi. „Și eu te urăsc! Și eu te urăsc! Vă urăsc pe toate! Cu excepția Biancăi și a dulcii Bianca Maria, îi urăsc pe toți locuitorii din Milano!" Fără ca să-și dea seama de la început ce face, își flutură cravașa și dădu o lovitură zdravănă crupei calului. Bestia se clătină luând-o la galop, însă Beatrice ședea cu o deosebită pricepere în șa, asigurându-se cu mâinile puternice și picioarele robuste. Se apropie grabnic de doamnele ei în ciuda vitezei acestora. Când ajunse chiar lângă ultima femeie din grup, își balansă brațul drept într-un arc câinos și o apucă curmeziș de umeri răsturnând-o peste crupa calului. Cu mâinile și picioarele îndoite, femeia ateriză în mocirlă ca o pasăre cu penajul mătăsos doborâtă din înalturi.

Perfecționându-și rapid tehnica, Beatrice mai trânti în noroi încă două dintre doamnele ei de companie înainte de a le pune în gardă. Doamnele de companie ale ducesei de Milano priviseră în urmă și începuseră să șfichiuiască cu cravașele ca să scape de atacul amenințător al Beatricei. Beatrice lovea cu cravașa, ajungându-le din urmă. Fu luată prin surprindere când o călăreață o prinse din urmă: Isabela, scăpărând ca vântul.

Beatrice atacă chiar și mai furioasă și o ajunse din urmă pe Isabela chiar când sosiră la șirurile gemene ale doamnelor de companie ale ducesei de Milano. Cele două ducese își împărțiră instinctiv trofeele, fiecare bubuind de pământ câte un șir ce gonea frenetic. Încă patru doamne se alăturară tovarășelor lor în mocirlă.

Lăsându-și în urmă supusele scâncind și zvârcolindu-se, ducesele își continuară călătoria pe drum în jos una lângă alta, mărind viteza și plesnind din cravașe până când caii au început să facă spume. Calul Beatricei se împletici și simți imediat că acesta fie ar fi patinat și ar fi răsturnat-o în mocirlă, fie s-ar fi împiedicat și ar fi azvârlit-o de pe el. Însă numai o mână divină ar fi putut în acel moment să o facă să încetinească. Vântul îi năvălea pe lângă urechi, iar membrele îi pulsau din pricina efortului. Mânia se transformase în altceva înăuntrul ei, ageră, pișcătoare. Într-o clipă chiar și-ar fi luat zborul.

Isabela a fost prima care a încetinit. Cu părere de rău, Beatrice trase delicat de frâiele calului și cele două animale mergeau la trap unul lângă altul. Beatrice își asculta calul gâfâind și dintr-odată își dădu seama cât de greu hăpăia aer în piept, înghițituri reci de eter victorios, eliberator.

Isabela dădu roată și se opri în fața Beatricei. Își pierduse boneta în urmărire, iar părul ei șaten-roșcat era un talmeș-balmeș de borangic arămiu, solar. Dădu din cap spre Beatrice, uimită ca și cum o statuie din teracota a Fecioarei i-ar fi făcut brusc cu ochiul.

— Mi-a făcut plăcere să călăresc cu dumneavoastră, Înălțimea Voastră, spuse Isabela.

*

Extras din epistola lui LEONARDO DA VINCI, inginer al curții din Milano, către călătorul și povestitorul BENEDETTO DEI. Milano, 28 martie 1491

...Cunoscându-vă înclinația și dorința de a vă ține la curent cu evenimentele de la curtea noastră, dar și ca să aflați despre feluritele afilieri care prin greutatea lor ar putea să provoace evenimente triste, dați-mi voie să vă furnizez observațiile mele despre ducesele de Milano și de Bari. Nu pierdeți din vedere, dacă doriți, dragul meu Benedetto, zilele și anii când cărturari precum Fra Pacioli și Maestro Vincenzo nu se devotau studiului adevăratei științe și mecanismelor splendide ale naturii, căci acestea nu erau slujbele lor autentice, fiind în schimb dirijați spre educarea progeniturilor familiilor domnitoare ale statelor noastre italiene. Un spirit care ar fi putut să prevadă cauzele și dispozitivele naturii este cu încăpățânare condamnat să inițieze un copil abia ieșit din scutece în oratoria lui Cicero sau versurile marelui Virgiliu. În numeroase cazuri de felul acesta, copiii nu au dobândit niciodată suficiente cunoștințe despre limba Romei antice cât să converseze cu osemintele acestei rase demult apuse, care zac descompunându-se sub pământ; cu toate acestea, bărbații de știință au fost veșnic momiți de la cursul firesc al învățăturii, adică al naturii. Iar acei copii care au inteligența de a deveni instruiți în aceste discursuri antice, ei ce sunt? Acești înspăimântători copii minune sunt împinși la sindrofiile de la curte să-și recite ce au învățat cu vocea de soprano anormală pentru un copil, spre uimirea tuturor, și, cu toate acestea,

discursul lor nu solicită cu mult mai mult facultatea raţiunii divine decât sunetul pendulei unui ceas mecanic care anunţă orele. O, idolatri ai textelor antice! Să nu credeţi că deplâng această depravare şi irosire pentru că nu sunt un om al literelor, ci ştiu în schimb că sunt unul care trudeşte neîncetat în lumina adevărului.

Apoi ţineţi cont, scumpul meu Benedetto, cum ducesele de Bari şi de Milano au năimit ştiinţa în care atât de mulţi cărturari şi-au irosit forţele. Nu trece o zi fără ca aceste tinere să nu încalece pe spinările armăsarilor iuţi, însoţite de fiecare dată de un alai pe care oricine l-ar găsi mai potrivit în suita unui despot oriental. Credeţi că se folosesc de parcurile şi pădurile noastre nemărginite ca să studieze creaţiile infinite ale naturii? Nu! Aceste ducese aleargă prin ele întrecându-se asiduu, aruncându-se ca frunza-n vânt precum călăreţii într-un *palio*. Şi când nefericitele lor animale sunt epuizate de aceste urmăriri, mai sus-amintitele ducese se apucă de relaxanta activitate îndoielnică numită tenis, iar după ce întrebuinţează un butoiaş de mingi, convoacă bărbaţi versaţi în cele mai fine sonorităţi muzicale să le acompanieze la dans. Şi, în tot acest timp, printre pomenitele ducese nu se aude nicio vorbă în latină sau în graiul oamenilor vii. Dacă între ele există prietenie, ori cealaltă alternativă, o rivalitate ce se manifestă deopotrivă distinct, nu pot să discern...

CAPITOLUL 8

Milano, aprilie 1491

— Înălțimea Sa, anunță șambelanul șoptind reverențios, ca și cum ar fi pătruns nepoftit într-un loc sfânt.

Făcu o plecăciune fluidă și ieși cu pași tăcuți. Secretarul așezat alături de patul Ceciliei Gallerani își strânse tocurile și călimara și părăsi încăperea.

Maurul se îndreptă direct spre fereastra spațioasă și arcuită ce dădea spre parcul ducal. În pădurea de pini, de ulmi și de stejari se lăsase întunericul, cerul asfințitului fiind de un albastru intens. Vârfurile Alpilor erau o bandă trandafirie slab serată dincolo de orizont. Tăcut, Maurul stătu cu mâinile la spate vreme îndelungată, ținând strâns în ele un pergament înfășurat. O pecete aurie de forma unei monezi atașată de un șnur purpuriu atârna din document.

În cele din urmă, Maurul se întoarse cu fața spre pat. Coloanele din alamă susțineau baldachinul din stofă aurie încărcată. Cuvertura din satin alb era decorată cu o broderie albă, aplicată, înfățișând o idilă medievală.

Cecilia era un studiu similar în alb pe alb, înfășurată într-un camizol din mătase ivorie, cu fața-i și cu mâinile palide aproape fosforescente în lumina estompată. Râsul ei era diafan, muzical.

— Cred că ai primit răspunsul de la regele Franței, *amante*. Vrei să mi-l împărtășești?

Maurul se așează pe pat și îi înmânã Ceciliei pergamentul. Ochii ei cenușii cu tentă aurie parcurseră rapid textul, apoi se opri și se retrase într-un abis contemplativ.

— Prin urmare, au fost de acord cu învestitura. Soarta ți-a dat un semn, *amante*.

— Începutul a fost făcut. Acum trebuie să așteptăm, spuse Maurul împletindu-și degetele cu ale Ceciliei.

Cecilia se întoarse și îl sărută. Avea buze subțiri și o gură mică și delicată, iar pentru ea sărutatul nu era o modalitate preferată de exprimare. Însă acest sărut transmitea o superioritate curioasă. Apoi dusă a fost, balansându-și abdomenul umflat ca să-și propulseze restul trupului încă suplu, ridicându-se cu un efort brusc, aproape vehement.

— Mă scol cât de des pot, adăugă zădărnicind protestele iubitului său. Când Messer Ambrogio o să fie însărcinat cu primul lui copil, o să fac tot ce-mi prescrie.

Se îndreptă spre tabloul cu ramă strălucitoare ce atârna pe peretele din fața ferestrei.

— Uite cât de mult m-am schimbat.

Portretul era de acum zece ani. Cecilia îi pozase lui Leonardo da Vinci doar la câteva luni după ce acesta sosise în Milano, prezentându-se cu un memoriu din zece puncte ce-i lăuda abilitățile de inginer de armată. Abia la ultimul punct Leonardo adăugase: „Pot să reproduc prin desen tot ceea ce poate fi pictat, întocmai ca oricare

alt maestru, oricare ar fi acesta." Cecilia îl considera pe Leonardo un pictor foarte bun. Maurul nu era la fel de sigur. Considera că portretul pe care i-l făcuse Ceciliei părea sfrijit, cocoșat și plângăreț. Leonardo îi așezase hermina în brațe, iar Cecilia mângâia blana cenușie și catifelată a animalului cu degetele sale extraordinar de lungi, mlădioase. Maurul se plictisise de glumele pe care i le sugera hermina. Cecilia simțea că artistul îi captase forța, presimțirea și îndoiala. Știa că ea o să rămână cu tabloul când nu o să-l mai aibă pe Maur.

Cercetându-și imaginea ca și cum și-ar fi analizat o soră de care fusese separată vreme de un deceniu, Cecilia rosti apreciativ:

— Aveam șaisprezece ani când a fost pictat. Nu eram atât de încântătoare ca fată, cât calitatea de fecioară mă făcea fermecătoare. Și că te iubeam. Orice fată are *grazia*. E născută cu asta. Natura ne-o oferă fără echivoc și ne-o ia înapoi inexorabil.

Se întoarse și zâmbi – un zâmbet cald și trist, pe care fata plăpândă, cu părul buclat, din portret nu l-ar fi putut etala.

— Mi-ar plăcea să stau cu tine în această seară, îi spuse Maurul, ca și cum ar fi presupus că femeia avea nevoie de o confirmare a farmecelor sale.

— Ce drăguț din partea ta, *amante*. Dar te voi ține treaz toată noaptea. Nu-mi mai găsesc deloc locul.

Își așeză palmele ușurel pe abdomen.

— Doar nu ai îndoieli legate de copil?

— Oh, nu, *amante*. Nu-ți pot descrie bucuria pe care mi-a adus-o. Să nu te gândești nicicând la asta.

— Am presupus și că veștile mele te vor bucura. În schimb se pare că au fost sursa melancoliei tale.

Cecilia zâmbi din nou, iar ochii îi străluceau. Se întoarse spre pat și cuprinse chipul Maurului în palme, degetele sale elegante încadrându-i maxilarul.

— Veștile tale mi-au produs o mare bucurie. Doamne, Lodovico, suntem pe punctul de a ne realiza visul pe care l-am purtat întotdeauna adânc în sufletul meu. Dar poate că visele sunt precum bebelușii în pântec. Ca să-i aducem pe lume trebuie de fapt să-i dăm afară. De aceea cu fiecare naștere există o despărțire. Probabil că la asta mă gândeam.

*

— *Glo-ri-a in ex-cel-sis De-o.*

— *Et in ter-ra pax ho-mi-ni-bus bo-nae vo-lun-ta-tis*[1].

Refrenele alternante ale corului palatului ducal se împrăștiau prin străvechea bazilică Sfântul Ambrozie. Glasurile cântăreților pe mai multe voci erau acompaniate de un al treilea cor, un zumzăit asiduu de bârfe întrerupt de strigăte ocazionale de felicitare – în fapt scânceli răutăcioase – și de țipetele ascuțite ale vreunei duzini de maimuțe de companie, cele eliberate din lesă cățărându-se printre strane ca niște demoni mititei costumați. Printre participanții la liturghia din această dimineață se numărau ducesele de Milano și de Bari, doamnele lor de onoare, servitoarele și diverși curteni, ca și un alai de cocote, de cartofori și de feluriți oportuniști care veniseră să se amestece printre demnitarii de vază ai cetății Milano. Din această mulțime de câteva sute de persoane, probabil mai puțin de două duzini au înge-

[1] „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună voire" (în lb.latină – n.trad.).

nunchiat și au ascultat slujba. Restul se grupase în clici șoptitoare sau în cupluri petrecărețe. Câteva doamne de la curte hoinăreau de colo colo, privind stăruitor la capelele din navă sau clefăind o prăjiturică din foitaj de la micul dejun, așteptând să fie agățate. Cripta de sub altar era un punct preferat de întâlnire, căci clientul putea să obțină pe furiș un eșantion din marfă înainte de a remite toți banii. Însă uneori întreaga tranzacție putea fi dusă până la capăt chiar deasupra cavoului din marmură albă al Sfântului Ambrozie, marele episcop milanez care ridicase bazilica cu un secol în urmă.

— Privește, îi făcu Isabela semn din cap Beatricei. Caterina și Giulia se tocmesc cu o *meretrice*. Nu-mi imaginez ce au în cap. Probabil ca să-și completeze *ménage*-ul intenționează să se strecoare în criptă și să-l învie pe Sfântul Ambrozie.

Beatrice zâmbi simțind doar o neliniște trecătoare față de impolitețea verișoarei sale. Isabela moștenise, în mod cert, convingerile tatălui ei, Alfonso, duce de Calabria, care nici măcar o singură dată în viață nu se prefăcuse că participă la slujbă, iar de două ori îl asediase pe Papă în Roma. Crescută în atmosfera coruptă din Neapole, la întoarcerea ei în Ferrara Beatrice fusese tulburată de pietatea rezervată, dar totuși înflăcărată, a mamei sale și de misticismul aproape fanatic al tatălui. Până la urmă a ajuns la un compromis, recunoscându-L pe Dumnezeu drept o versiune supranaturală a unui senior secular. Omul Îi datora o supunere superficială în propria Lui casă, însă altfel nu era nevoit să se gândească prea mult la El.

O bătrână își făcu brusc apariția lângă Isabela. Imediat Beatrice o recunoscu pe *vechhia* ca fiind Lucia, una

dintre femeile care îngrijeau de fiul Isabelei, Francesco. Pelerina din lână a Luciei fusese împroșcată de ploaie. După câte se părea tocmai sosise de la castel. Beatrice nu putu să distingă nimic pe gingiile știrbe ale Luciei. După o clipă Isabela șuieră:

— Ești sigură?

— Plecăm, zise Isabela spălând putina și apucând-o strâns pe Beatrice de braț.

Beatrice șovăi, dar Isabela o smuci de braț.

— Trebuie să plecăm acum. S-a petrecut ceva.

Beatrice dezbătu pe moment pretențiile contradictorii ale lui Dumnezeu și ale ducesei de Milano și, întrucât ducesa de Milano îi vorbise, dădu curs invitației acesteia.

Piața din fața bisericii, încadrată de o arcadă, sclipea umezită de burniță. Pâlcurile de cartofori, mulți dintre ei bărbați tineri îmbrăcați cu veste scurte peste pantalonii strâmți și înalți până în talie ce le reliefau conturul feselor, nu se deranjară să-și mute zarurile și cărțile de tarot sub porticurile acoperite. Își întinseseră dezinvolți cergile peste dalele de piatră murdare. Un felcer își așezase ghereta sub unul dintre porticuri, atrăgând o mulțime de privitori pătimași, unul dintre ei ajutându-l să țină capul pacientului. Felcerul își flutură cleștii amenințători din fier și audiența chicoti apreciativ.

Isabela trase o bucată de stofă neagră ieftină din *cioppa* și o rupse pe din două. Îi înmână una lui Beatrice, iar pe cealaltă și-o legă peste cap. În Neapole eșarfa era un obiect folosit de toate femeile să te apere de ploaie, însă milanezele nu-l considerau un veșmânt respectabil.

— Toată lumea o să știe că suntem *forestiere*, zise Isabela. N-o să vezi nicio milaneză mergând prin ploaie.

Le e teamă că apa o să le spele fețele pe care și le fardează în fiecare dimineață.

Un urlet înfiorător veni din portic. Felcerul ridicase în aer trofeul ca să se minuneze gloata: un molar însângerat stătea înțepenit în clește.

Beatrice și Isabela pășiră în burniță. Un cartofor tânăr puse ochii pe ele, își înșfăcă prohabul căptușit și le strigă:

— Ei, cucoană, vrei o bucată din ăsta?

— Eh, *cacastecchi*! strigă Isabela. Scula ta nu poate să intre nici într-o gaură de cheie! Se întoarse spre Beatrice și îi spuse cu dezgust infestat cu o anume satisfacție:

— Crede că suntem *meretrice* pentru că suntem două femei bine îmbrăcate care se plimbă singure.

Străzile care duceau la castel erau străjuite cu *palazzi* cu trei și cu patru caturi. Primul cat era de obicei un pasaj deschis ce adăpostea una sau două prăvălii: într-o parfumerie flacoanele din sticlă colorată sclipeau; în prăvălia unui cofetar erau expuse forme din zahăr caramelizat cu castele și dragoni și cavaleri călări; prăvălia unui olar era plină cu oale din majolică, graffiti și ceramică. Un giuvaiergiu domnea peste porticul lui dintr-un jilț enorm, căptușit, cu pocalurile, cu relicvariile și cu platourile moarate împrăștiate dinaintea lui precum un sultan otoman ce-și etala comoara. Lanțurile ce atârnau între coloanele pasajelor țineau departe de prăvălii orătăniile și câinii mari. Pisicile și câinii mai mici erau capturați de ucenicii negustorilor și azvârliți la intervale regulate în stradă.

Nori negri și deși se adunaseră la orizont, spre răsărit, prevestind o ploaie și mai apăsătoare, iar o rafală puternică

de vânt aduse un amestec ciudat de miresme: de parfum, de gunoaie și de fecale umane. *Bravi,* bătăuși tineri angajați de negustori să supravegheze strada, se sprijineau aroganți de coloane, cu hangerele vârâte la cingătorile pieptarelor grosolane. Dacă alți bărbați tineri îmbrăcați în același fel zăboveau un moment prea îndelungat în fața mărfurilor, acești *bravi* îi îndepărtau cu înjurături. Când Beatrice și Isabela traversară, au rânjit privindu-le lacom. Dacă presupusele *meretrice* nu ar fi fost atât de bine îmbrăcate, și ele la rândul lor ar fi fost ușuite sau poate li s-ar fi cerut să-și ofere serviciile în schimbul privilegiului de a face comerț ambulant pe această stradă.

Echipajele pe patru roți cu perdelușe din mătase la geamuri fuseseră parcate în fața unei prăvălii cu țesături scumpe. Jumătate de duzină de nobile în *camore* elegante, însoțite de doi paznici, se îngrămădiră în jurul tejghelei, în timp ce proprietarul și ucenicii lui le prezentau valurile de *velluto allucciolato,* o catifea mătăsoasă cu cerculețe minuscule din fire argintii și aurii țesute în urzeală. Rafturile erau ticsite cu bucăți groase din damasc satinat, brocart de lamé și tafta genoveză, pânză de Reims, mătase sandal din China, ciorapi mătăsoși din Damasc, o duzină de brocarturi diferite, înzorzonate cu modele variind de la porumbei la lei.

O femeie tânără se așezase lângă un lanț, împopoțonată vulgar, însă cu haine scumpe, într-o orgie de velur multicoloră, pândind precaută apropierea celor două *meretrice.*

— Târâturi *forestiere,* bodogăni ea. De ce nu vă întoarceți la Roma sau în Germania sau oriunde se poartă ștergare pe cap. Încetați să mai împrăștiați bolile voastre străine printre bărbații noștri.

Pumnul Isabelei țâșni cu degetul mare ivit printre primele două degete, semnul vulgar al actului sexual.

— Orice bărbat care s-a tăvălit cu tine a contactat deja o boală.

— Dispăreți de pe strada noastră sau îi pun pe băieții noștri să vă mături cu restul gunoaielor.

— Vreau să cumpăr niște *velluto controtagliato,* îi spuse Isabela Beatricei.

Femeia îi făcu semn ucenicului să nu dea la o parte lanțul. Isabela își strânse jupoanele și păși peste el. O altă tânără, îmbrăcată identic și semănând oarecum cu prima, ieși din spatele tejghelei și îi ținu calea Isabelei.

— Ieși din prăvălia noastră, *puttana.*

— Crezi că ducații mei nu sunt făcuți din aur, eh? gesticulă Isabela spre milaneze. Întreabă-le pe doamnele acestea. Soții și părinții lor sunt cei mai buni clienți ai mei, replică ea asumându-și batjocoritoare rolul. Bărbații decenți ca aceștia nu-și înșeală târfele cu bănuți din aramă poleiți cu aur, deși probabil că așa procedează bărbații cu care vă culcați voi.

Prima femeie se întoarse spre Beatrice.

— Tu și cu fleandura ta de prietenă tocmai o să vă culcați cu temnicerul.

Înșfăcă, cu putere, o mătură și o strânse amenințător de-a curmezișul pieptului.

— *Cacapensieri,* clănțăni Beatrice. Dacă faci un pas spre mine, coada aia de mătură o să fie viitorul tău ibovnic.

Unul dintre paznici se apropie de Isabela care-l privi feroce o clipă, apoi păși înapoi peste lanț.

— Nu avem timp să ne reglăm conturile cu târfulițele acestea, îi spuse Beatricei. Amândouă trebuie să ne reglăm conturile cu trențele de frunte din Milano.

Înainte ca Beatrice să descifreze această aluzie fină, Isabela începuse să izbească cu piciorul în mizeria de pe stradă azvârlind-o pe pardoseala din marmură a prăvăliei îngrijit măturată. Paznicul trecu peste lanț, dar Isabela o apucă pe Beatrice de mână și o tuliră în sus pe stradă.

După ce străbătură un cvartal, ducesele se uitară în urmă și văzură că paznicul nu-și mai continuase urmărirea. Isabela o apucă strâns pe Beatrice după umeri. Pieptul i se ridicase puțin, iar ochii verzi-cenușii aveau acea opalescență prevestitoare de furtună. Pentru prima oară, Beatrice simți că ochii aceia nu se uitau doar la ea, ci prin ea.

— Soțul tău a primit consimțământul regelui Franței de a-mi învesti bărbatul cu prerogativele ducatului de Genova. Înțelegi ce înseamnă asta?

Fiori de beție coborâră pe șira Beatricei. Până acum, în prietenia ei neașteptată cu Isabela se mulțumise cu rolul în mare parte mut de adversară pe terenul de tenis sau tovarășă de călărie. Numai fiind lângă verișoara ei și părea să capete ceva din siguranța de sine pe care o admira atât de mult la Isabela; tratând-o politicos, aceasta își răscumpărase întrucâtva toate barbariile din copilărie. Însă acum Isabela era părtașă la o nouă specie de prietenie, aceea dintre femei și nu dintre două copile, un viitor al conspirațiilor șoptite și al intrigilor de adulți.

— Înseamnă că soțul meu are de gând să facă casă bună cu francezii, răspunse Beatrice încrezătoare.

— Știi de ce ar face asta?

— Vrea să-i împăciuiască. Mama spune că Franța a poftit întotdeauna la Italia. Ori soțul meu își dorește să-l năimească pe regele Franței în maniera în care l-a angajat și pe Messer Galeazz.

Ochii alungiți, ca de pisică, ai Isabelei se dilatară ușor, surprinsă de ascuțimea Beatricei.

— Atunci cred că înțelegi și ce foloase i-ar putea găsi soțul tău armatei franceze. Dacă ar fi vrut să-mi uzurpeze soțul, în două săptămâni tata și-ar fi adus oastea *lui* la porțile orașului Milano.

Beatrice simțea o înțepătură de spaimă ori de câte ori își amintea de unchiul ei, Alfonso, de fața lui buhăită și oacheșă, aproape vânătă de furie. Și-ar fi pălmuit și și-ar fi lovit cu piciorul servitorii la cea mai mică greșeală. Însă Alfonso era într-adevăr un *condottiere* grozav. Mai avea încă în imagine festivitățile în cinstea victoriei sale asupra otomanilor la Taranto – artificiile trase de pe corăbiile din golf și bărbații oacheși aduși în lanțuri în sala de banchet...

— Dar dacă regele Franței ar vrea să atace Neapole, continuă Isabela, tata ar fi împiedicat să protejeze dreptul din naștere al nepotului său.

Nevrând ca verișoara ei să creadă nici măcar o clipă că ea a conspirat la un asemenea plan, Beatrice trânti primul argument calmant care-i venise în minte.

— Dar soțul tău este cel care va fi învestit cu prerogativele Genovei. Asta nu-i va conferi lui putere și nu soțului meu?

— Nu ăsta este prilejul favorabil pe care această învestitură îl reprezintă.

Isabela strâmbă din nas indiferentă.

— Soarta ne-a oferit șansa de a scăpa de Cecilia Gallerani pentru totdeauna.

Beatrice își smuci capul spre spate. Nu-i mai păsa că Cecilia Gallerani furase cuvintele magice de aur pe care cândva visase să le audă de la un bărbat. Însă Cecilia

Gallerani o făcuse ținta zeflemelilor și pentru aceasta Beatrice o ura atât de mult încât numai numele acesteia era ca o lamă încinsă înfiptă în stomac. Nu își imaginase nicio clipă că dușmănia față de Cecilia Gallerani era un alt lucru pe care ea și Isabela îl împărțeau.

— De ce ești surprinsă? o întrebă Isabela ascuțit. Cățeaua aia arogantă și răbdătoare mi-a făcut de rușine curtea mai multă vreme decât pe a ta.

O strânse cu putere pe Beatrice de umeri, ca și cum ar fi vrut să întărească alianța lor.

— Soarta este cea mai capricioasă cățea. Când îți sare în față, trebuie să o pui la pământ, căci după toate probabilitățile n-o să-ți mai taie calea niciodată.

Ochii Isabelei se îngustară feroce.

— Ai de gând să te lupți cu Soarta ca să scapi de Cecilia Gallerani?

Beatrice dădu din cap învoindu-se fără rezerve. Nu va risca pedeapsa grabnică a Sorții ca să-i răpească Ceciliei Gallerani iubirea bărbatului ei. Dar ca să câștige dragostea verișoarei sale, decise femeia, va urmări Soarta până în fundul Iadului.

*

— Poftiți, Messer Giacomo.

Giacomo Trotti, ambasadorul ferrarez la Milano, era un bărbat suplu, chel, cu ochi blajini și obosiți și un nas mare și scârbos coroiat. În ciuda invitației, ezită o secundă, aparent intimidat de strălucirea tezaurului vistieriei Maurului sub flăcările lămpii. Bănițe pline cu ducați din aur, îngrămădiți precum măslinele în presa de ulei, ocupau mare parte din suprafața podelei. Într-un colț ducații din argint împrăștiați fuseseră stivuiți până la jumătatea distanței până la tavanul încasetat. Pe lângă pereți

erau aliniate credenţuri pe care erau expuse o piramidă instabilă din obiecte de altar din aur cu pietre nestemate, crucifixuri, pocaluri, tăviţe şi vaze. Rânduri de polițe din lemn susţineau sute de tăvi din aur gofrat, argint gravat şi porţelanuri din majolică cu detalii încâlcite.

Maurul stătea în picioare în faţa unui credenţ, cercetând arhitectura în miniatură a unei racle în formă de templu. Uşile minuscule, încadrate de pilaştri şi arce din aur masiv, erau nişte plăci ivorii decorate cu scene din viaţa lui Hristos. Se răsuci spre Trotti. Zâmbetul său era crispat, aproape nefericit, liniştindu-l pe Trotti imediat. Acesta ştia că dacă Maurul intenţiona să ocupe o poziţie serioasă de negociator, faţa i-ar fi fost o mască implacabilă.

— Aveţi vreo idee despre ce este vorba, Messer Giacomo?

— Am fost informat de ducesa de Bari că doreşte să fiu prezent, Alteţa Voastră.

De fapt, Trotti fusese de acord cu cererea Beatricei cu reţineri temeinice. Pe de-o parte, considera situaţia ce o privea pe Cecilia Gallerani o înjosire prea mare pentru Ferrara şi salutase ocazia de a-şi manifesta protestul. Însă Beatrice refuzase să-i dea lui Trotti vreun indiciu despre ce fel de protest avea să facă. A avertizat-o că o izbucnire capricioasă nu va face altceva decât să înrăutăţească lucrurile, însă dată fiind îndărătnicia şi temperamentul focos al Beatricei, se putea aştepta la ce e mai rău.

— Ei bine, trebuie să transmiteţi ducelui şi ducesei de Ferrara cât de sincer mă străduiesc să mă asigur că fiica lor este fericită aici. Dacă doriţi, secretarul meu şef, Messer Bartolommeo, vă va furniza o listă cu balurile, cu spectacolele de teatru şi cu vânătorile pe care le-am pus în scenă pentru a o distra. Şi când nu pot să

am grijă de Beatrice, l-am delegat pe Messer Galeazz ca să verifice că nu este neglijată. Dacă doriți, pot să-i cer lui Galeazz să vă dicteze spre examinare itinerarul remarcabil al excursiilor în care el a însoțit-o.

Maurul îi înmânã neglijent lui Trotti un rubin dreptunghiular enorm.

— V-am cerut și ție și Beatricei să vă întâlniți aici cu mine pentru că plănuiesc să i-l dau împreună cu alte pietre pe care și le va alege singură. Un mijlocitor care nu a dezvăluit numele clientului mi-a oferit două sute de mii de ducați pentru el, îi povesti Maurul lui Trotti examinând piatra de mărimea degetului mare.

Suma reprezenta de trei ori mai mult decât venitul anual din Ferrara.

— Am considerat că este totuși puțin.

Trotti îl complimentă în tăcere pe Maur pentru măiestria cu care deja își susținuse poziția: „Am recompensat din belșug casa de Este pentru alianța noastră și voi continua să procedez în aceeași manieră atâta timp cât voi fi lăsat să-mi conduc casa după cum doresc."

— Ah, iat-o și pe încântătoarea mea soție.

Beatrice mergea atât de țeapănă în *camora* ei strâmtă și scânteietoare, încât ar fi putut fi confundată cu o păpușă mecanică. Își ținea mâinile strânse în fața trupului ca să le împiedice tremuratul. Capul i se mișca în gesturi instantanee, nervoase. Maurul o sărută ușurel pe obraz.

— *Tante bellezza*[1], rosti Maurul.

Se întoarse spre Trotti.

— Îi puteți spune, de asemenea, ducelui și ducesei de Ferrara că fiica lor se face mai frumoasă cu fiecare zi petrecută cu noi. Și că, bineînțeles, este cea mai

[1] Câtă frumusețe (în lb.italiană – n.trad.).

desăvârșită amazoană din Milano. Sunt nespus de mândru și de încântat de toate lucrurile splendide care mi se povestesc în permanență despre ea.

Se așternu tăcerea. Maurul îi zâmbi Beatricei atât de convingător, încât dorea să se creadă ceea ce afirmase. Însă ea cunoștea prea bine timbrul minciunilor sale. Trotti își drese vocea, îndemnând-o să-și prezinte intențiile. Stomacul Beatricei se agita în spasme groaznice. Se vedea somată să plece acasă dizgrațiată, înfierată de părinți și apoi împinsă din urmă pe un drum în beznă spre mănăstire. Odată dispărută înăuntrul arcadelor tăcute, întunecoase, nu va mai fi văzută niciodată...

Când începu să vorbească, glasul îi tremura, însă își impuse să continue, gândindu-se că nu va mai putea să dea ochii din nou cu verișoara ei dacă nu va vorbi.

— Nu am de gând să-mi însoțesc soțul la învestirea ducelui de Milano cu prerogativele ducatului de Genova și nu voi fi prezentă nici la primirea ambasadorilor francezi. Eu... eu nu simt că îmi reprezint soțul sau familia Este atâta timp cât sunt făcută de ocară de onoarea pe care soțul meu i-o arată doar metresei sale. Prezența ostentativă a Ceciliei Gallerani în acest castel este obiectul batjocurii legăturilor matrimoniale care unesc casele de Este și Sforza.

Trotti își reprimă reacția. Trebuia să admire curajul Beatricei și să-i cinstească inteligența. Identificase punctul adecvat de atac. Din nefericire își supraestimase enorm propria-i forță subestimând-o pe cea a adversarului său. Maurul putea să contracareze cu o duzină de expediente pentru a se opune refuzului soției sale de a participa la ceremonii. Cu toate acestea, Maurul va avea de suferit de pe urma oricărei suspiciuni ce ar apărea printre trimișii francezilor privind absența soției lui. Ferrara era

cuiul Italiei unite a Maurului. Trotti decise că dezastrul poate fi preîntâmpinat și că acum mișcarea firească era să-l forțeze pe Maur să facă o concesie și măcar să-i permită Beatricei să-și facă o retragere demnă.

— Înălțimea Voastră, interveni Trotti cu delicatețe, poate că a venit vremea să-i găsiți altundeva o locuință Madonei Cecilia.

Trotti ridică din umeri, semnalând în limbajul diplomatic că se referea la o locuință temporară, cel puțin până după învestitură. Nu era nevoie să mai adauge că Maurul putea să viziteze după pofta inimii noua locuință.

— Femeia în chestiune este în prezent în recluziune, întrucât așteaptă nașterea iminentă a copilului.

Fața Maurului era impenetrabilă, iar ochii negri ca două mărgele.

— Nu prea cred că mutarea din apartamentele sale în această perioadă va avea un impact favorabil asupra vreuneia dintre casele Sforza sau d'Este. Cu atât mai mult, solii francezi vor fi scandalizați de indiferența noastră față de mila creștinească.

Trotti blestemă în gând. Acum va trebui să se retragă și el sau să-l cheme pe ducele Ercole să-l ajute să câștige un favor neînsemnat. Își dorea să nu fi fost niciodată implicat în această chestiune copilărească...

— Cred că eu, și nu ducele de Bari, sunt responsabilă de ceea ce reprezintă actele caritabile în acest palat. Eu sunt stăpâna aici.

Renunțând la eticheta diplomatică, Trotti se roti cu fața spre ușă. Ducesa de Milano înaintase dintr-un salt ca o mașină de atac, cu umeri lați și drepți, cu coatele îndoite și degetele apăsate grațios pe talia ei subțire și înaltă. Era învesmântată cu o *camora* din satin negru de Neapole, despicată pe umeri, dând la iveală două

umflături albe ale camizolului din mătase. O bentiță subțire din satin negru îi ținea strâns fruntea, iar un șirag de mărgele din onix îi încercuia gâtul.

— L-am informat pe ambasadorul tatălui meu că ducesa de Milano va absenta și ea de la ceremoniile de învestitură, i se adresă Isabela direct Maurului.

Trotti arunca acum priviri fugare și mai respectuoase celor două tinere ducese. Acum o clipă Maurul opusese rezistență unei tinere mirese nemulțumite. Acum trebuia să facă față unui incident internațional în devenire. Maurul nu ar fi putut niciodată să justifice absența ambelor ducese de la învestitură, ca și lipsa unei însoțitoare la spectacolele de teatru și la banchete. Existau îndoieli chiar și în ceea ce-l privea pe ducele de Milano că va supraviețui unei săptămâni de distracții fără să aibă soția la îndemână ca să-l supravegheze constant. Dacă Maurul dorea ca francezii să-l considere omul de fier al Italiei, va trebui să le cedeze acestor două fetișcane.

Maurul îi zâmbi amiabil Isabelei.

— Înțeleg că până și un act caritabil poate fi interpretat drept un atac. Este și dorința voastră, Înălțimea Voastră, să i se ceară Madonei Cecilia să-și părăsească apartamentele din acest *castello*?

Isabela aprobă reverențios din cap.

Maurul ridică în lumină un diamant multifațetat de mărimea unui ou de prihor, cercetându-i cu atenție refracțiile strălucitoare, prismatice.

— Atunci mă voi ocupa ca Madona Cecilia să fie mutată degrabă în locuința din Palazo del Verme.

Trotti se chinui să-și ascundă jignirea, recunoscând, în același timp, sclipirea necruțătoare de negociator a Maurului. Maurul putea fi atât de formal și de împăciuitor încât uneori uitai că era posibil ca în curând să fie

stăpânul întregii Europe. Palazzo del Verme era cea mai mare locuință privată din Milano. Neocupat timp un an de zile, imensul palat medieval ce dădea cu fața spre Piazza del Duomo fusese renovat recent după ce fusese achiziționat de un cumpărător misterios. Acum Trotti își dădu seama că Maurul urzise dintotdeauna să o mute pe Cecilia acolo, unde ar fi putut să-și desfășoare relația și, în același timp, să domolească criticile cărora le dăduse naștere prezența ei la castel. Astfel le va da satisfacție celor două persoane care contau în această afacere: Cecilia Gallerani și Ducele Ercole d'Este. Cât despre cele două ducese, ar fi fost mai înțelept să –

— Pretențiile nu ne sunt satisfăcute pe deplin.

Alarmat de vocea de tenor stăruitoare, cu totul necaracteristică Beatricei, timp de o clipă, Trotti avu impresia că a auzit ceva din vocea tatălui ei – vocea hotărâtă, oțelită a ducelui Ercole, ca și fragila lui șoaptă fanatică. Ce ar mai putea câștiga Beatrice acum...?

— E puțin probabil să considerăm un act generos, continuă Beatrice, abandonul Madonei Cecilia și al bastardului acesteia fără să ne asigurăm că sunt corespunzător întreținuți și feriți de scandal. Insistăm ca mila domniei tale să se prelungească dincolo de simpla plasare expeditivă a unui acoperiș deasupra capului Madonei Cecilia.

Maurul își studie soția curios, ca și cum nu o mai auzise vorbind până atunci. Chiar și ducesa de Milano își semeți capul întrebătoare. Trotti, deducând că Beatrice nu discutase nici măcar cu ducesa de Milano ceea ce urma să propună acum, asculta cu o fascinație înspăimântată.

— Insistăm ca Madonei Cecilia să i se facă rost de un soț, se oferi Beatrice.

Chipul Maurului se goli. Răsucea iar și iar uluitorul diamant între degetele sale lungi și grațioase, ca și cum

ar fi fost profund hipnotizat de imaginea amețitoare, ușor spectrală, pe care o ținea în palmă.

„Foarte bine", se gândea Trotti, rezistând impulsului de a da aprobator din cap spre Beatrice. Cum Trotti se considera mai întâi de toate un Este, îl traversă chiar un val de mândrie filială. „Micuța Ducesă a aruncat o minge interesantă în joc", reflectă el. Bineînțeles că în Milano mariajele de conveniență erau mult mai obișnuite decât cuplurile din dragoste: un bărbat își căsătorea amanta cu fiul său, ca să și-o țină aproape fără să dea naștere la suspiciuni sau își căsătorea vreo servitoare cu care întreținea relații sexuale cu unul dintre rândași, ca nevastă-sa să nu o arunce afară din casă. Variațiunile pe această temă erau nesfârșite. Însă Trotti se întreba dacă Maurul putea să o trateze cu așa cinism pe Cecilia. Cu siguranță va inventa ceva isteț, dar cel puțin Beatrice ridicase o pretenție pe care Maurul n-o putea ocoli superficial.

Decizând că interesele Ferrarei pot fi servite numai sprijinind energic inițiativa Beatricei, Trotti adăugă:

— Ah, Înălțimea Voastră, aceasta este realmente cea mai omenoasă și mai nedureroasă soluție a unei probleme grave care, trebuie să o spun, cu tot respectul, continuă să arunce o umbră peste relațiile dintre Milano și Ferrara. Intenționez să expediez prin curier rapid o scrisoare ducelui Ercole în care voi elogia judecata dreaptă a fiicei sale, mărinimia și iubirea sa creștină. Sunt încredințat că ducele Ercole va considera revendicarea ducesei de Bari la fel de chibzuită ca și mine.

Maurul mai răsuci încă o dată diamantul. Uriașa nestemată captă o rază de lumină și licări în culorile curcubeului. Bărbatul nu scoase niciun cuvânt.

CAPITOLUL 9

Cecilia Gallerani privea pe geam peste șanțurile cu apă. Parcul din spatele lor revenea la viață cu frunze de smarald strălucitor. Spre nordul îndepărtat, Alpii înfofoliseră orizontul într-o panglică zdrențăroasă din satin alb, sub un cer de un albastru cobalt perfect.

— Contele Bergamini a fost de acord cu toate condițiile mele, spuse Maurul ușurel stând cu doi pași în urma Ceciliei. Mă încredințează că această căsătorie nu-i poate aduce decât onoare familiei sale și că ne va găzdui în orice fel posibil. A fost chiar de acord să plătească pentru o parte din renovările de la Palazzo del Verme. Și nu e nevoie să-ți spun că mi-a oferit promisiunea lui inviolabilă că nu îți va impune niciun fel de pretenție conjugală...

— Și să mă văduvească de o asemenea aventură minunată?

Cecilia se întoarse cu fața spre Maur.

— Până la urmă, *amante,* tu ești singurul bărbat cu care m-am culcat vreodată. Când soțul meu va sta peste

mine, mă voi bucura de toate plăcerile adulterului și, totuși, păcatul meu va fi sancționat de taina sfântă a căsătoriei.

Maurul închise ochii.

— Ce vrei să fac?

— Într-adevăr, *amante,* uneori mă faci să mă întreb dacă m-ai cunoscut vreodată cu adevărat.

Cecilia se opri și aruncă o privire fugară portretului de pe peretele opus.

— Sau m-am schimbat atât de mult încât nu mă mai recunosc nici eu?

Ridică din umerii înguști, ca și cum răspunsul nu ar fi avut nicio consecință.

— Vreau ca tu să trimiți tatălui meu contractele ca să-și dea consimțământul. Intenționez să mă mărit cu contele Bergamini și să trăiesc cu el și cu copilul meu în Palazzo del Vreme. S-ar putea să mă culc sau nu cu contele, după bunu-mi plac. Însă sub nicio formă nu o să-i pun coarne. Ar fi nevrednic față de tine și iubirea care a fost între noi.

— Te încredințez că va fi doar un aranjament temporar. După învestire –

— După învestire va exista o altă ocazie de pe urma căreia soția ta o să-ți mai stoarcă asemenea concesii. Și după asta va veni alta...

— Foarte bine. Îți voi spune ceea ce în mod evident insiști să auzi.

Maurul făcu o pauză și-și împinse bărbia înainte.

— Nu voi merge până la capăt cu învestitura. Voi abdica din poziția mea de regent al ducelui de Milano. Putem merge împreună la Bari.

Bari era minusculul ducat din sudul Italiei pe care Maurul îl moștenise la moartea unuia dintre frații lui mai mari.

Umerii Ceciliei înțepeniră.

— Cât de ușor ne-ar fi fost vara trecută. Dacă aș fi știut de acest copil vara trecută, nu m-aș fi supus niciodată ducelui Ercole. Maurul își așeză mâna pe abdomenul umflat al Ceciliei.

— Aș fi abdicat atunci. Te-aș fi făcut ducesă de Bari.

— Te cred, *amante,* pe cuvânt că te cred. Iar eu nu ți-aș fi permis să abdici.

Vocea Ceciliei avea o stridență cursivă, precum corzile unei lire ciupite cu sălbăticie.

— Tu nu vezi, Lodovico, că nu am vrut niciodată să fiu ducesă de Bari? Metresa ducelui de Milano, da, asta am vrut mereu să fiu, cel puțin din acest motiv am dorit asta pentru tine mai mult decât orice altceva. Duce de Milano, *amante,* duce de Milano. Vezi tu, cunosc adevărul care te-a călăuzit atâta vreme, adevărul pe care tu încă nu ți-l poți mărturisi, prostuțul meu, minunatule, fermecătorule *fanciullo.* Știi care-i adevărul? Știi?

Maurul nu-i răspunse. Cecilia se apropie de el și îi atinse obrazul cu blândețe.

— Adevărul este, *amante,* că Beatrice te poate face duce de Milano, iar eu nu pot. Alături de mine ești doar un biet uzurpator cu târfa și cu bastardul tău. Cu Beatrice d'Este și cu viitorul ei copil reprezinți o dinastie. *Amante,* tot timpul, chiar și acum, Beatrice a fost aliatul, și nu inamicul, meu.

Chipul Maurului era în totalitate cufundat în gânduri, cu o mină ieșită din comun. Era ca și cum ar fi urmărit un apocalips imaginar ce se derula în capul său.

— Alegerile noastre pot deveni niște stăpâni nemiloși, nu-i așa, *amante*?

Întrebarea nu emana nicio urmă de amărăciune, ci doar un sentiment de căință împărtășit. Cecilia se îndreptă din nou spre fereastră și timp de câteva clipe privi afară pe deasupra peisajului însuflețit. Maurul se pierduse în sine însuși.

Când, în cele din urmă, Cecilia vorbi, vocea-i era acută și clară.

— Trăim niște timpuri deosebite, nu-i așa, *amante*? Nu-i mai așteptăm nici pe zei, nici pe Dumnezeu. Înaintăm mai repede chiar și decât au putut visa vreodată zeii. Este o perioadă *al'nuovo,* ceva nou, în fiecare zi. Un stil nou de pictură, o nouă arhitectură, o poezie inedită, o muzică nouă. Insule noi departe de Africa... nu trece un an sau doi fără să fie descoperit ca un teritoriu nou. Cereale noi, mașinării noi... privește obiectele pe care Leonardo le-a desenat. Este era lucrurilor inedite, o eră care se reinventează fără oprire și ceea ce avem azi mâine va dispărea. Trăim o eră care se oferă clipei. Nu mai privim viața prin prisma scenei morții, o călătorie spre întunericul etern, ci prin cea a momentului prezent în lumina rațiunii.

Cecilia se răsuci.

— Ceea ce face ca pasiunea și tinerețea să fie atât de extraordinare este faptul că sunt efemere, că-ți alunecă printre degete precum un val. Poți să ții în mâini pe cineva, cu adevărat să-l ții, doar pentru un moment din clipa care-ți este viața. Când acea clipă s-a sfârșit, nu poți să stai lângă marea întunecoasă chemându-l înapoi. Poți doar să-i prețuiești amintirea. Nu voi mai vedea nicicând acea strălucire din ochii tăi, *amante.* Cu mult

timp în urmă, înainte ca Beatrice să fi pus piciorul aici, am știut că ziua aceasta o să vină. Însă de fiecare dată când voi privi în ochii acestui bebeluș îmi voi aminti această strălucire și o voi prețui. Clipa mea a trecut. Clipa următoare aparține Beatricei. Și ție.

Maurul scutură din cap, iar gâtul îi zvâcni. Până la urmă rosti:

— Nu pot să suport să mă gândesc la tine...

— Cu un alt bărbat?

Fața Ceciliei devenise imobilă ca trăsăturile unui bust din marmură.

— M-aș mărita și cu diavolul dacă consider că o să te ajute să devii duce de Milano.

Se holbă la el concentrată și apoi, fără să-și ridice poalele rochiei, alergă spre el și-l cuprinse în brațe într-o îmbrățișare dureroasă.

— Duce de Milano! Duce de Milano! Tu trebuie să ocupi acest loc, *amante*! Ia-l! Ia-l! Ia-l!

Maurul nu putea să o privească în ochi. Se autoapăra bolborosind realmente automat.

— Știi mai bine decât oricine ce trebuie să se întâmple înainte...

Cu o mișcare săgetătoare rigidă, Cecilia îl pălmui ferm pe obraz.

— Galeazzo Maria este mort, Lodovico. Fratele tău e mort.

Vocea ei avea o inflexiune alintătoare, narcotică, ca și cum convingea un copil ce se trezise dintr-un coșmar.

— Am să smulg lespezile de pe mormântul lui și am să-i îmbrățișez chiar eu cadavrul dacă de asta e nevoie drept dovadă. E oale și ulcele, la fel cum a făcut și el din

alți oameni. Spiritul lui ticălos nu trăiește în idiotul ăla. Nu se va ridica din mormânt să te stranguleze cu mâinile lui de schelet dacă-i detronezi fiul vrednic de milă.

Însă atât de mare era puterea leșului care se ridica din adâncurile ochilor Maurului, încât teroarea îi așternu o pojghiță de smalț negru peste irisul întunecat. Broboane de sudoare i se iviră pe frunte, iar pieptul lui puternic se căznea să respire rapid și superficial.

— Lodovico!

Cecilia îl înșfăcă de fălci.

— Ascultă-mă!

După ce privirea rătăcită îi dispăru, femeia își coborî vocea într-o șoaptă.

— Nu mai trăiește, Lodovico. Înțelegi?

Maurul înghiți și respirația îi reveni la normal.

— Știi că fratele meu a lăsat în urmă mai mult decât spiritul său macabru.

— Lodovico! Bona de Savoia din Franța nu este diferită de Bona Sforza din Milano. E o tolbă de oase zbârcită și slabă de minte care nu a putut să convingă armata franceză să mărșăluiască în jurul unei grămezi de bălegar, cu atât mai puțin să traverseze Alpii. Oastea franceză va veni în Italia doar la invitația Maurului. Știi că e adevărat. Cât despre soția fiului fratelui tău...

— Ducesa de Milano și-a făcut acum mijlocitoare din această... *Beatrice* a ta, explodă Maurul, ca un copil mâniat de moartea unuia dintre părinți.

Cecilia nu se putu abține. Începu să râdă frumos, ca un clinchet de clopoței și de fluiere, cu o ușoară tentă ironică.

— Beatrice e soția cu care *tu* te-ai însurat, *amico,* nu vreo boală pe care ți-am transmis-o *eu.*

Maurul o privi pe Cecilia cu o uimire ofensată. Și apoi zâmbi, lent, bosumflat.

Zâmbetul slab și dureros era o dovadă clară pentru Cecilia că Maurul se putea împăca cu moartea inevitabilă a iubirii lor și i se luă o piatră de pe inimă.

— Lodovico, adu-ți aminte de asta. Beatrice *a ta* a dovedit deja că este mult prea isteață ca să fie vreme îndelungată manipulată de căteaua aia oportunistă, malonestă. O să descopere singură adevărul și va fi mult mai eficient decât dacă ar încerca cineva să o avertizeze în legătură cu verișoara ei. Și, când Beatrice se va întoarce împotriva ducesei de Milano, atunci va fi momentul tău. Să nu uiți niciodată asta, Lodovico, pentru că eu nu-ți voi putea fi mereu aproape să-ți amintesc.

Cecilia își ridică mâinile și își strânse pumnii cu tărie, ca și cum ar fi găsit ceva important în aer și nu voia să-l scape.

— Acela va fi momentul pe care Soarta ți-l va dărui!

Extras din epistola lui GIACOMO TROTTI, ambasadorul ferrarez la curtea din Milano, către ERCOLE D'ESTE, Duce de Ferrara. Milano, 20 aprilie 1491

Scumpe Alteță și multilustre lord Duce,

Vă veți alina amarul aflând că ieri Cecilia Gallerani a fost mutată din apartamentele ei din castelul di Porta Giovia și instalată în Palazzo del Verme, așteptând nașterea copilului său. Am analizat personal contractele de căsătorie, semnate și parafate de contele Bergamini și

de către contele Gallerani. Și, ca nu cumva să gândiți că Maurul trage de timp până când se va termina cu învestitura, lăsați-mă să vă asigur că afișează o atât de nerușinată afectare, încât nu pot decât să presupun că este autentică. Timp de șase zile s-a închis în apartamentele sale private, cu obloanele coborâte în timpul zilei și lămpile neaprinse până la lăsarea serii. Cei care l-au văzut îl descriu ca pe un bărbat atât de afectat de doliu, că abia mai poate să scoată o vorbă. Nu am nicio îndoială că ne putem aștepta să-și revină la timp să-i întâmpine pe trimișii francezi, care trebuie să sosească aici, ni s-a spus, într-o săptămână sau două...

*

În timpul perioadei de izolare autoimpuse, Maurul rătăcise prin încăperile în beznă precum o fantomă ce plutea în liniștea profundă. Credea că durerea n-o să-l părăsească niciodată, dar că până la urmă trupul său o să renunțe la durere.

După o vreme a descoperit că se afla în compania altor fantome – a tatălui și a mamei lui, a mamei Biancăi, a fratelui său cel mai mic, Ottaviano. La început niște prezențe pasagere, în timp au început să devină la fel de veridice ca și trupurile pe care le uitase. Nu le putea da lor explicații, însă o vreme, faptul că îi distrăgeau atenția a fost bine-venit.

În cea de-a șaptea zi ușa își făcu apariția – nu un portal metaforic și nici conturul obscur al ușilor duble pe care le zăvorâse cu șapte zile mai înainte. Această ușă era atât de vie încât îi putea mirosi stejarul mucegăit, îi vedea vipera din alamă, simbol al neamului Sforza, țintuită în lemnul înnegrit. Și știa că de partea cealaltă

se afla fratele lui mai mare, Galeazzo Maria, pe deplin întrupat, așteptându-l.

Esența acestuia revenise la el cu o iuțeală glacială. Stătea holbându-se la ușă, cu picioarele amorțite și cu inima zvâcnindu-i și, ca într-o epifanie îngrozitoare, a realizat ce însemna cu adevărat absența Ceciliei. Ea fusese paznicul porții, santinela care ținuse aceste amintiri sigilate înăuntru. Numai ea îl împiedicase să deschidă ușa și să i se alăture fratelui de partea cealaltă.

Acum era liber să pășească înăuntru și prăpastia înnegurată a posibilității i se căsca înainte. Brațele îi dârdâiau, iar obrajii i se contractau spasmotic și o fracțiune de secundă a îmbrățișat impulsul nebun de a se arunca, ca să pună capăt tratativelor pe care mâhnirea i le pretindea. Apoi și-a dat seama că simpla traversare a pragului nu era suficientă, odată ajuns înăuntru va trebui să-și privească din nou fratele în ochi. Numai frica aceea primitivă, mai puternică chiar și decât frica de moarte, îl pironi pe loc.

Se mai uită încă o clipă la ușă.

— Eu nu sunt ca tine, a șoptit spart. Nu sunt un monstru.

Maurul își apăsă palmele pe ochii dureroși. Ușa se făcuse nevăzută. Se duse la ușile duble ale dormitorului său, îi dădu ordine șambelanului ce aștepta afară să aprindă toate lămpile din apartamentele sale și trimise după secretari.

*

Beatrice se târa prin beznă, împresurată de răceala și de putregaiul pietrei igrasioase, ținându-se după gemete și țipete. În cele din urmă găsi locul și trase cu ochiul

printr-o găurică mică din zidul gros, probabil scobită acolo de vreun soț sau de vreun ibovnic gelos. Zărea deslușit în camera înțesată de moașe și de doctori. Femeia care urla stătea în scaunul pentru nașteri. Scaunul din stejar masiv sălta cadențat pe podea sub forța spasmelor sale.

Scaunul pentru nașteri se roti, pe neașteptate, cu fața spre Beatrice. Știa că femeia din scaun era Cecilia Gallerani, deși până atunci nu o mai văzuse niciodată. Sângele țâșnea dintre picioarele Ceciliei și aceasta își băgă mâna înăuntru scoțând afară o creatură cu membre vinete și vâscoase, cu fața de păpușă și o țeastă deformată. Brațele femeii zvâcniră în afară și țineau obiectul oribil chiar în fața Beatricei.

Cecilia trecu grabnic prin perete. Stătea în picioare alături de Beatrice în băltoaca propriului sânge. Ochii ei – însă acum erau ochii Isabelei – luminau tot coridorul. Arătă cu degetul spre buricul Beatricei și dintr-odată abdomenul acesteia se umflă grotesc. Beatrice simțea un lichid apos scurgându-i-se printre picioare și privea înspăimântată la torentul stacojiu ce erupea din ea. Cecilia râdea, cu capul dat pe spate și cu dinții ca niște colți.

— Mama! striga Beatrice. Mama...

Beatrice se ridică în capul oaselor în pat. Îi era straşnic de frig. Cărbunii din șemineu păreau inadmisibil de departe, precum felinarul unui călător întrezărit pe un deal la distanță. Își amintea visul ca și cum ar fi fost aievea. Se întreba dacă chiar strigase „mama" și dacă o auzise cineva.

Își așeză palmele peste pântece. E posibil ca sămânța să-i fi fost deja plantată? Sora ei îi spusese că e nevoie de mai multe încercări și că stelele erau un biet ghid

pentru izbândă. Mama îi povestise că se poate întâmpla de prima dată și că adesea stelele erau de nădejde. Părerea generală a servitoarelor de la bucătăria din Ferrara, principala sursă de educație sexuală din locuința Este, era aceea că întotdeauna este posibil, în afară de cazul când te afli în acea perioadă a lunii, însă niciun bărbat decent nu te-ar vrea atunci. Necazul îi venise regulat din momentul în care o avusese prima oară, cu doi ani în urmă, însă de la tratativele legate de mariajul ei din vara trecută a avut o singură scurgere care nu figura în orar. Prin urmare cum putea spune dacă... se afla înăuntrul ei acum? Vara trecută începuse și să vomite, chiar și când nu era bolnavă. Așa că singurul indiciu sigur era greutatea. Atâta timp cât nu luase în greutate...

Un răpăit estompat de pași veni din anticamera zăvorâtă. Beatrice se ascunse sub plapumă și se rugă să fie mântuită. După o lungă perioadă de timp recunoscu în sinea ei că poate își imaginase sunetul. Însă frica nu o părăsise, lăsându-i un gust cleios în gură. Își dădu seama că prețul înfrângerii Ceciliei Gallerani trebuia în continuare plătit. Într-o noapte, la fel de inevitabil precum mișcarea circulară a roții norocului, el o să sosească.

CAPITOLUL 10

Vigevano, 28 aprilie 1491

Leonardo da Vinci stătea în picioare pe coama răsăritului ce înainta progresiv și deodată flutură din braț către valea râului Ticino, gestul lui fiind atât de elegant și plin de importanță că ar fi putut fi asemănat cu un zeu ce stropea peisajul cu pulbere solară. Însă ceea ce Leonardo adusese de fapt văii Ticino era apa. Peste tot existau mărturii ale acestui miracol: în rețeaua vastă de canale argintii ce traversau provincia; în cea mai fină țesătură din fire de tort ce marca cărările miriadelor de rigole pentru irigat. Alimentate prin intermediul ecluzelor ce se închideau și se deschideau după o orchestrație complexă, sutele de câmpuri împărțite cu precizie creau o cuvertură din petece de o varietate lucitoare. Majoritatea se tolăneau complet inundate, ca niște oglinzi în care se reflecta cerul azuriu al dimineții cârpăcit cu nori de după ploaie; acele câmpuri unde capetele ierbii începuseră să iasă la suprafață de sub păturile netede de apă aveau o iridescență aproape ca a brocartului, galbenă ca lămâia. Altele erau covoare groase,

albastre-verzui, de grâu, orz, orez și lucernă ce foșneau în vânt. Câteva câmpii se întindeau galben-cafenii, cu solul mat, bej, de o extraordinară fertilitate.

Bernard Stuart d'Aubigny, căpetenia înaltei ambasade a Franței la Milano și mandatar al Maiestății Sale Regele Creștin Carol al VIII-lea, veni lângă Leonardo, însoțit de Maur și de traducătorul expediției, căpitanul general al armatelor din Milano, Galeazzo di Sanseverino. D'Aubigny avea puțin peste treizeci de ani și era un bărbat de talie medie, cu o barbă roșcată deasă și ochi albaștri strălucitori.

Mâna mare și puternică a lui Leonardo fâlfâia din încheietură într-un gest unduitor, ca și cum le-ar fi arătat ceva dincolo de orizont. Cu bărbia înainte și claia de păr cărunt pieptănat spre spate dezgolindu-i fruntea înaltă dădea impresia că opune rezistență unei vijelii cosmice. Vocea sa acută și melodioasă amplifica miracolul. După ce Leonardo rostea două sau trei propoziții, Galeazz îi traducea cuvintele în propria-i cadență poetică.

— ...râul Ticino, două leghe distanță. Propun ca de-a lungul malurilor să se construiască zece orașe separate, fiecare dintre aceste comunități să se limiteze la exact cinci mii de așezăminte ce cuprind nu mai mult de treizeci de mii de locuitori. Fiecare closet se va goli într-o conductă subterană care va fi apoi preluată de un canal și deversată în râu și de aici în mare. În plus, vom pune la dispoziție closete pentru toată lumea ca să ne asigurăm că obiceiul acesta dezgustător al urinării și al defecației în public va fi descurajat. Fumul hornurilor care văduvește atât de mult orașul nostru de lumină și ne contaminează fiecare răsuflare va fi oscamotat de un sistem revoluționar de capace, acționate prin transmisia focului de sub ele care vor propulsa vaporii nocivi deasupra în atmosferă –

— Ah, da, maestre Leonardo, fie-mi iertat, interveni Maurul. Trebuie să pornim imediat la drum dacă vrem să facem un tur prin Vigevano înainte de lăsarea întunericului. Vigevano era un oraș antic de pe vremea romanilor, situat la două duzini de mile vest de Milano, recent renăscut sub egida Maurului. Maurul i se adresă lui d'Aubigny. Am preluat vechiul forum roman și i-am redat cel mai nou stil *all'antica,* iar maestrul Bramante, a cărui operă ați văzut-o în Milano și care nu are pereche în evocarea gloriei străbunilor, ne construiește un turn.

Alaiul încălecă și înaintă prin soare. Nenumărate clădiri largi se întindeau spre vest, peste orizont, acoperișurile din țiglă roșie lucind ca flăcările în lumina după-amiezei târzii. O lăptărie cilindrică din cărămidă înălțându-se ca donjonul unui castel franțuzesc, forma piesa centrală a complexului. Strada care ducea la lăptărie se aglomerase de căruțe trase de boi încărcate cu urne de argilă. Vizitatorii își petrecuseră deja mare parte din după-amiază plimbându-se prin vasta fermă numită Sforzesca – experimentul privat al Maurului în tehnicile agricole avansate.

D'Aubigny călărea în tăcere, mângâindu-și barba meditativ. Fusese pregătit, cel puțin în teorie, pentru Milano. Dar ca să-l și vadă în cele din urmă? Poate că Parisul fusese cel mai grozav oraș al Europei acum două sau trei secole, o epocă de aur care se manifesta încă prin splendidele catedrale cu pereți din sticlă, precum Notre Dame și Sainte Chapelle. Dar în timp ce mai bine de o sută de ani de războaie neîntrerupte cu englezii înfrânseseră nobilii provinciali și sporiseră colosal puterea relativă a regilor francezi, spiritul și cultura populației fuseseră zdrobite, iar capitala se afla în același declin evident ca și în provinciile răvășite. Trândavul, incestuosul,

frivolul Paris se alăturase Babilonului, Atenei, Romei, Alexandriei, Constantinopolului, această litanie de titani doborâți. Parisul se afla pe moarte de două sute de ani. Aparținea altor vremuri. Iar Milano constituia viitorul. Parisul era întortocheat, dezordonat, purulent. Milano era curat, cu bulevarde largi și pavate, cu rânduri drepte de pasaje adăpostind prăvălii și *piazze* spațioase. În acest oraș d'Aubigny văzuse un spital la fel de vast cât castelul Luvru, construit după stilul italian modern, chibzuit și elegant. Era acceptat oricine avea nevoie de tratament; spitalul avea paturi pentru o mie cinci sute de pacienți și i se povestise despre un alt asemenea spital caritabil, aproape la fel de mare, situat în altă parte în oraș. Deosebit de tulburător era și angajamentul milanezilor față de distrugere. Via degli Armorai, cu șirurile sale de turnătorii zăngănitoare, l-a cutremurat fără exagerare pe d'Aubigny până în măduva oaselor.

Însă, după minunățiile din Milano, d'Aubigny se așteptase să vadă provincia strangulată de slujbașii ce strângeau birurile, prețul pe care Franța-l plătise cu câmpiile sale posomorâte și pustiite și țărănimea brutalizată. În loc de asta, un oraș cu comerț agricol la un nivel nemaiauzit niciunde în Europa. D'Aubigny analiza rândurile de grajduri cu două caturi care mărșăluiau la orizont, spre nord. Vacile și caii erau hrăniți în staule, cu baloturi din fân depozitate în podul de la al doilea etaj. D'Aubigny credea că doar în această după-amiază îi fuseseră prezentate aici mai multe cirezi și turme decât văzuse la un loc în Franța în cinci ani de zile. Lucrătorii erau găzduiți în șirurile de case văruite în alb, cu acoperișuri din țiglă și erau îmbrăcați cu tunici din pânză de in curată, jambiere albe nepătate și ghete înalte din

piele până la gleznă; pentru d'Aubigny, obișnuit cum era cu zdrențele murdare și picioarele goale acoperite cu o crustă de noroi ale țărănimii franceze, acesta era poate cea mai grozavă minunăție din Milano.

Și, cu toate acestea, dacă-l ascultai pe Maur sau pe toți funcționarii statului său, acesta era doar începutul. Maurul. Acum două zile păruse doar un alt călător pe aleile istoriei, un nume rostit pe scurt, în timp ce acela ce-l purta cutreiera de la stadiul anonim la uitare. Însă acum era evident că Maurul era mai mult decât un simplu pelerin în căutarea altarului instabil al notorietății. Era un arhitect al căilor istoriei, un om care-și va croi singur propriul drum prin veacurile vremii.

Cortegiul format din șaizeci de secretari, diplomați și oșteni se îndrepta spre nord. Drumul principal spre orașul Vigevano era mocirlos de la ploaie, iar traficul de după-amiază al căruțelor lăsase făgașe adânci, încetinind caii care înaintau prudent. D'Aubigny îi aruncă o privire fugară Maurului, princiar și totuși impasibil, cu nasul mândru al cezarului și ochii de un negru arzător. „Cine ești?" se întrebă d'Aubigny. „Ești cel mai abil mincinos al creștinătății și, cu toate acestea, toată lumea vrea să creadă în vorbele tale. Nu ne vorbești decât de pace, dar fabricile tale de armament nu urlă decât: «Război! Război! Război!» Spui că ești supusul umil al ducelui de Milano, însă ceea ce mi-ai arătat astăzi este o ambiție care va stăpâni lumea."

D'Aubigny lăsă frâiele să-i cadă și îi dădu voie calului să o apuce singur pe o cale prin șanțuri și noroi. Probabil că Madame de Beaujeu o să nască înainte ca el să se întoarcă la Paris, își zicea îngrijorat în sinea lui. Nu se aștepta la prăbușirea autorității acesteia pe durata lăuziei; soțul Madamei, Pierre de Beaujeu, era cu siguranță apt să controleze diferitele grupări ce încercau să-l înșele pe rege

în absența ei. Însă riscurile erau tot mai mari. Madame era prea bătrână – în etate de treizeci de ani – ca să dea naștere primului său copil; nașterea, chiar dacă ar fi decurs normal, i-ar fi putut zdruncina sănătatea. Și, chiar în cele mai bune circumstanțe, e verosimil ca maternitatea să tocească tăișul ascuțit al temperamentului Madamei. În timp, grupările războinice vor câștiga autoritate asupra regelui mult prea dornic să se îmbarce într-o aventură ostășească; în ultimele câteva luni acestea deja își promovaseră semnificativ cauza. Dar poate că ceea ce era inevitabil nu era indezirabil. D'Aubigny privi pe deasupra tablei de șah cu câmpiile irigate plate, de un verde strălucitor. Aici erau mai multe de câștigat decât își imaginau aventurierii din Paris, bogăția și resursele construirii unei națiuni franceze care va domina omenirea timp de secole.

În calitate de curtean cu rangul cel mai înalt ce ținea în mâini și prietenia regelui și încrederea Madamei, d'Aubigny știa că sfatul lui ar putea pune în mișcare pietrele de hotar ale destinului. Însă care să fie acest sfat? O Franță muribundă ar putea să renască pe aceste câmpii proaspete. Și Italia ar putea fi, de asemenea, cripta Franței.

— Ah, Messer Bernard Stuart, priviți în față, îi indică cu degetul Maurul. Tocmai puteți zări clopotnița turnului maestrului Bramante.

Alpii, cu dinți ascuțiți și presărați cu o purpură prăfuită, se întindeau de-a lungul întregului orizont precum zidurile unui oraș mitic. Într-un sfârșit, d'Aubigny văzu crucea imensă din bronz, micșorată din pricina distanței până la un crucifix minuscul ce lucea în soare și părea că arde în masivul Alpilor. Fără să se gândească, d'Aubigny își mișcă mâna rapid de-a latul pieptului, schițând peste propria-i carne acel simbol în flăcări al morții, al învierii și al Judecății de Apoi.

CAPITOLUL 11

Milano, 30 aprilie 1491

— Maria, nu o arunca spre Beatrice!

Mingea țâșni în sus spre bolțile cavernoase din Sala della Palla și se pierdu o secundă în umbra celor trei caturi de deasupra. Jupoanele unduitoare ale Beatricei îi ascundeau picioarele ce goneau furios când trecu în fugă pe lângă fiica Maurului, Bianca. Tălpile ei goale frânară. Oprindu-se brusc, ea întinse paleta la timp ca să salveze fereastra din stânga ei. Mingea se propti în corzi și se năpusti către sora ducelui de Milano, Bianca Maria, care se aruncă la podea, scăpând de întâlnirea dureroasă cu sfera din lână bine presată, învelită în piele tare.

— Bianca Maria, răbufni Isabela, ți-am spus să nu o arunci spre Beatrice.

Bianca Maria rămăsese întinsă pe podea.

— Nu am trimis-o spre ea. Ea nu era acolo când am lovit mingea. Bătea în podea cu paleta. Hai să nu mai jucăm. Nu contează cine e partenera Beatricei – ea va câștiga mereu. Aleargă la fel de repede ca un bărbat.

— Bianca Maria, spuse Isabela exasperată, acum o jumătate de oră te plângeai că nu ai cu cine să joci tenis la vila mamei tale din Abbiategrasso.

— Nu am cu cine să joc în Abbiategrasso, susținu Bianca.

În mod limpede înțelesese că totuși cumnata ei îi punea la îndoială sinceritatea și nu raza de atenție.

— Ce ai făcut în Abbiategrasso, Maria? întrebă dulce Bianca.

— *Niente,* răspunse Bianca Maria, în continuare pe spate, cu buzele încrețite într-un surâs erotic, ca și cum ar fi reformulat cuvântul.

Niente, niente, niente. Niciodată nu ai nimic de făcut în Abbiategrasso. Se ridică în șezut.

— Vreau un șoim. Dacă aș avea un șoim, aș putea vâna bâtlani cu el. I-aș lua un capișon din aur cu un panaș de păun.

Bianca Maria se încruntă și își mototoli jupoanele între picioare, privind peste membrele sale lungi, splendide.

— Nici aici nu e nimic de făcut, spuse irevocabil.

— Dacă te găsește maică-ta cu picioarele așa, o să ai ceva de făcut.

Isabela renunță la jocul de tenis și se așează pe podea lângă cumnata ei.

Bianca Maria mișcă tăcut din gură ca un pește, imitându-și mama.

— Ca-ca. Pu-pu.

Privea încordată în neant în căutarea unei inspirații complementare.

— Chiar îmi doresc un soț, concluzionă la fel de neglijent ca și cum se hotărâse să comande o prăjitură la micul dejun.

Meditã la aceastã alegere o vreme, apoi zâmbi cu un entuziasm radios.

— Vreau o maimuțã! Acum toatã lumea are o maimuțã. I-aș cumpãra o pãlãriuțã...și un flaut...și o tobiță și o oglinjoarã ca sã se poatã uita în ea!

Isabela își puse brațul în jurul umerilor cumnatei sale și o sãrutã pe obraz.

— Mâine, dupã învestiturã, vom merge cu toții sã cinãm cu ambasadorii francezi, îi spuse rãbdãtoare. Iar dupã cinã va avea loc o reprezentație de teatru.

— Ca-ca. Pu-pu.

Beatrice își interzisese sã se gândeascã cum va supraviețui unei seri întregi în compania soțului ei. Datoritã activitãților febrile legate de sosirea ambasadorilor Franței, se întâlnise cu Maurul numai de patru ori de la plecarea Ceciliei. Prima oarã, ochii lui opaci din pricina mâhnirii o evitaserã. Dar mai târziu se uitase direct spre ea, nedestãinuind niciun simțãmânt, ca și cum propriile-i trãsãturi pe de-a-ntregul golite erau o oglindã care-i dovedeau numai ei și nimãnui altcuiva cã soția lui încetase sã mai existe.

— Fetelor!

Vocea rãsunã strident prin Sala della Palla. Bianca Maria fãcu imediat o față de pește. Ducesa-mamã Bona rãpãia pe pardosealã, bãtând din palme ca o țãrancã ce gonea un iepure de câmp din grãdinã.

— Fetelor! Astea-s maniere de care vizitatorii noștri or sã ne blameze doamnele de la curte!

Privi în jos la Isabela și la Bianca Maria holbându-se scârbitã.

— Pe vremea mea o domnișoarã nu-i permitea fundului sãu sã atingã nimic altceva decât o salteluță sau

o perniță din catifea. Și de ce m-oi mai fi întrebând eu de ce fiica mea încearcă să mănânce pe jos și toate vă petreceți mai multe ore decât un curtean în grajd, când văd ce exemplu vă oferă ducesa de Milano? Dumnezeu ar fi trebuit să vă dea unor copile de țigani, fetelor, și atunci ați fi putut să vă odihniți toată noaptea spinările pe gunoaie și să călăriți cât e ziulica de lungă pe spinarea neînșeuată a unui catâr.

Bona bătu iarăși din palme.

— Bianca Maria și Bianca, întârziați la ora de latină!

Bianca Maria se ridică ascultătoare. Bianca se uită rugătoare la Beatrice. Beatrice își lipi buzele de urechea Biancăi și îi spuse: „Știi că trebuie să studiezi latina, *carissima*. Când o să termini o să te învăț un cântecel deocheat despre o bătrânică și flăcăul care a fost nevoit să-i pătrundă șalele-i bătrâne și țepene." Obrajii roșii strălucitori i se umflară brusc abținându-se să nu râdă. La scurt timp după asasinarea ducelui Galeazzo Maria, văduva lui își găsise alinare cu unul dintre tinerii care tăia carnea la masa ducală. Bona i-a surghiunit rapid pe toți sfătuitorii de încredere ai soțului ei care îndrăzniseră să se opună acestei legături. Până la urmă sculptorul în carne și-a luat tălpășița, furând mare parte din giuvaierurile Bonei și lăsă în urmă un vid de putere, umplut cu lăcomie de Maur.

Ducesa Bona le izgoni pe cele două fete cu câte-un bobârnac. Bianca o sărută fericită pe Beatrice pe amândoi obrajii și o luă pe Bianca Maria de mână. Bona mai zăbovi un moment, privind fix cu maliției zitate franceză la Isabela, care rămăsese sfidătoare așezată pe jos. Își abătu privirea spre Beatrice, ca și cum ar fi adăugat: „Știm adevăratul motiv din pricina căruia fetele astea au

devenit degenerate spiritual." Bona se răsuci pe călcâie. Imediat ce se întoarse cu spatele, Isabela făcu spre ea un gest obscen cu degetul.

— Ia uită-te la ea! spuse Isabela când ecourile furioase ale pașilor ducesei-mame dispăruseră de tot. Cred că ar trebui să-i scriem Sanctității Sale și să-l informăm că francezii au înviat-o pe ducesa-mamă. Lucia a zis că azi-dimineață treanța bătrână a stat două ore în bucătărie, povestindu-le bucătarilor ce mănâncă și ce nu un francez și cum îi place să i se prepare un fel de mâncare. Nu știe să buchisească două cuvinte în latină, iar cu două săptămâni în urmă nici măcar nu-i păsa dacă fiica ei vorbește latină, însă acum aleargă după elevi pentru maestrul Vincenzo. Ducesa-mamă nu mai are minte nici să-și amintească că nu ea i-a invitat pe francezi la curtea din Milano. Au venit aici la porunca Maurului.

Beatrice își mușcă buza inferioară cu dinții. Nu putea să sufere toată problema aceasta cu francezii și ambiția soțului ei. Toate argumentele și speculațiile se prefăcuseră într-un complex înnebunitor, un labirint cu ziduri înnegrite ce-i distrăgeau complet atenția de la strălucitorul ei obiectiv central: iubirea verișoarei sale. Însă îi era teamă că dacă ignora această problemă, Isabela își va închipui că îi trece cu vederea uneltirile soțului ei.

— Chiar crezi că le va cere francezilor să atace fără întârziere Neapole? întrebă ea îmbufnată.

— Ar fi un tâmpit. Francezii sunt la fel de interesați de Milano ca de Neapole. Ducele de Orléans pretinde că Milano este al lui pentru că stră-străbunica lui era o Visconti.

Visconti fusese dinastia domnitoare din Milano înaintea familiei Sforza.

— Și ducele de Orléans are așa o influență asupra regelui, încât Madame de Beaujeu a trebuit să-l țină sub cheie în ultimii patru ani. Însă facțiunea din Paris ce-l sprijină pe ducele de Orléans este și acum puternică. Acesta e un alt lucru pe care și soțul tău și ducesa-mamă se pare că-l uită.

Isabela puse pe neașteptate mâna pe mingea de tenis și o trimise izbind-o nimicitor de un perete din Salla della Palla. Se întoarse și ura de pe chipul ei o făcu pe Beatrice să se tragă instinctiv înapoi. O clipă Beatrice îl avu în față pe tatăl Isabelei.

— Niște tâmpiți. Toți, rosti Isabela. Dacă francezii mărșăluiesc peste munți, n-o să mai rămână nimic pentru nimeni.

Lovi aerul cu paleta.

— *Niente*!

*

— Spune-le că veți avea femeia mai târziu.

Bernard Stuart d'Aubigny îi făcu semn mai tânărului său mesager, Jean Roux de Visque, ca să se îndepărteze de ușa întredeschisă. Într-o italiană nefinisată, de Visque transmise mesajul cuiva aflat dincolo de ușă. Urmară râsete feminine.

De Visque închise ușa.

— Italience, comentă laudativ, clătinându-și capul hirsut. O târfă italiancă este la fel de rafinată ca o ducesă franceză. Și până și ducesele lor se îmbracă precum târfele. Cum se numește rochia aia? *Gamora*? Dacă mergi la măcelăria unui german și nu găsești atâta carne la vedere.

— Trebuie să țineți minte asta și pentru Maiestatea Sa, răspunse d'Aubigny hohotind.

Apoi, veselia i se scurse de pe față la fel de rapid ca și cum ar fi păsit în umbră.

— M-am hotărât ce să le spun la Paris.

Și de Visque se domoli pe dată. Veni mai aproape. Triluri italienești se puteau auzi de afară, de cealaltă parte a ușii. D'Aubigny îl trase tainic pe de Visque într-un colț al încăperii și închise ușa după ei. Cei doi bărbați se așezară pe o băncuță lăcuită ascunsă de cealaltă parte a grinzii din armătură de forma unei pleoape. Pereții erau zugrăviți cu însemnele în roșu-alb-albastru ale familiei Sforza.

D'Aubigny cercetă una dintre viperele Sforza.

— Franța e pe moarte, spuse el categoric. Dacă unui muribund i se oferă un medicament care fie l-ar slava, fie i-ar grăbi moartea, abia de se mai află în primejdie înghițindu-l.

— Gândim la unison, aproape că șopti de Visque.

— S-ar putea să fim în opoziție cu judecata Madamei.

De Visque își mângâie barba scurtă și neagră și dădu aprobator din cap.

— Prima oară trebuie să convingem Parisul să pună lucrurile la punct cu germanii. Nu putem să plecăm nicăieri, cu germanii care așteaptă ca oastea noastră să părăsească țara, așa încât ei să mărșăluiască spre Paris.

— Și dacă Maurul are de gând să cumpere serviciile armatei germane?

— Cu atât mai mult avem motiv să încheiem socotelile cu germanii. Apoi, ar trebui să susținem eliberarea imediată a lui Ludovic, duce de Orléans, din turnul de la Bourges. Ducele de Orléans nu numai că va ațâța pasiunile la Paris, ci chiar va oferi oricărei expediții italiene

un obiectiv secund: Milano. Acesta este esențial, pentru că nu putem să ne retragem cu spatele din Milano dacă atacăm Neapole.

— Dar ducesa-mamă Bona? Este mătușa Maiestății Sale, iar ducele de Milano este vărul Maiestății Sale. Crezi că Maiestatea Sa va sancționa un atac asupra familiei sale?

— Uiți că Ludovic este și el vărul Maiestății Sale. Vărul favorit al Maiestății Sale. Și nu cred că vărul italian al Maiestății Sale va fi duce de Milano, odată ce vom traversa munții. Într-adevăr, putem să o punem la socoteală și pe ducesa-mamă Bona ca să ne ofere pretextul să mărșăluim spre Milano. Ne va conjura să-i salvăm fiul de unchiul care complotează să-i uzurpeze tronul. Și, odată ce ne vom fi atins scopul, ducesa-mamă și fiul ei vor fi predați armatei.

— Și dacă venețienii le vin în ajutor milanezilor? Beatrice d'Este este cumnata căpitanului general al Veneției. Puțin probabil să nădăjduim să-i biruim și pe milanezi și pe venețieni.

— Nu cred că Veneția va avea vreodată încredere în Maur, spuse d'Aubigny încrețindu-și buzele meditativ. Totuși... voi cere permisiunea să vorbesc cu soția Maurului. Poate că o să divulge ceva din neatenție. Da, acesta este punctul slab fundamental al teoriilor noastre. Nu știm ce va face Veneția.

— Îmi trece prin minte că și Maurul are un punct slab esențial. Să presupunem că obiectivul lui primar este să devină duce de Milano. Se așteaptă prea puțin să domine Europa, dacă nu-și poate stăpâni în legalitate propriul său stat. Dar încă nu are niciun moștenitor. Milanezii nu au uitat cei trei ani de haos sângeros la care

au fost supuși când ultimul duce Visconti a răposat fără un moștenitor legitim. Acum, că actualul duce are un moștenitor, e greu de crezut că milanezii vor încuraja un uzurpator care nu le poate promite stabilitatea oferită de o succesiune legitimă.

— Sunt încredințat că Maurul plănuiește ca soția lui să-i ofere un moștenitor.

— Un bărbat îi oferă soției sale asta – de Visque făcu o mișcare obscenă cu pumnul – căci e tot ce-și dorește și el. Însă numai Dumnezeu îi poate dărui un fiu.

— Atunci ar trebui să-l rugăm pe Dumnezeu să-i refuze Maurului un fiu, până când vom proiecta carele care să ne transporte tunurile peste munți. Căci, dacă Maurul zămislește un moștenitor înainte ca noi să avem mijloacele pentru a-l opri, va îngropa Franța.

De Visque își frecă barba și se holbă paralizat la viperele Sforza de pe perete. În cele din urmă păru să izgonească viziunea clătinând din cap.

— Ei bine, spuse el, dată fiind eventualitatea că s-ar putea să nu ne mai întoarcem, bănuiesc că ar trebui să mă folosesc de prilejul de a mă culca cu o italiancă.

D'Aubigny zâmbi nemilos și se ridică în picioare.

— Și trebuie să o seduc pe ducesa-mamă Bona.

*

— Du-te de aici, Hermes.

Ogarul continuă să adulmece poalele Isabelei, iar ea îl bătu peste bot.

— Să-i cer șambelanului să dea câinele afară, Înălțimea Voastră?

Giovanna da Maino, una dintre cele mai bătrâne doamne de companie de la curte – și singura suficient

de inventivă ca să o manipuleze pe ducesa-mamă – se uită cu solicitudine la Isabela. Chipul plictisit, cu trăsături abrupte, al Giovannei, masculinizat și îmbătrânit, ascundea intenții bune, dacă nu o conduită tandră; o femeie gingașă nu ar fi supraviețuit la această curte vreme de patruzeci de ani.

— Hermes este câinele cu cele mai proaste maniere pe care Gian l-a avut vreodată și acesta nu-i puțin lucru, spuse Isabela încercând să-și domolească agitația din voce.

Aștepta în anticamera soacrei sale cel puțin de o jumătate de oră, în timp ce Bona se închisese înăuntru cu Gian și Bernard Stuart d'Aubigny. Deși faptul că o făcea să aștepte era o insultă deliberată, avea sentimentul unei jigniri mult mai redutabile, o teamă mai deznădăjduită decât orice neliniște față de propria-i persoană. Înăuntru discutau despre copilașul ei, Francesco. Nu numai în sensul că tot ce avea legătură cu viitorul statului îl privea și pe fiul ei, ci la modul personal. Simțise cuvintele lor ca niște țurțuri de gheață implântați direct în ființa ei.

Hermes patina dând ocol încăperii, înnebunit inexplicabil, ca apoi să adulmece picioarele Isabelei. Ușa dormitorului Bonei se deschise, iar Giovanna se năpusti înăuntru. O clipă mai târziu se întoarse și se înclină politicos.

— Înălțimea Voastră, Alteța Sa vă primește acum.

Ducesa-mamă stătea în șezut în patul ei, îmbrăcată într-o rochie neagră, cu gâtul înalt de proporții pătratice ce-i făcea chipul să pară aproape absurd de rotund, ca și cum ar fi fost desenat de unul dintre pictorii florentini moderni, un artist atât de obsedat de cercuri și sfere că

impusese forma geometrică oricărui obiect însufleţit. Însă trăsăturile Bonei mai păstraseră, până în prezent, nişte vestigii neobservate ale frumuseţii sale. Pielea ei, deşi prea abundent ceruzată, părea mai netedă, iar privirea vigilentă şi concentrată. Isabela era aproape gata să cedeze şi să admită că un bărbat a iubit-o cândva pe băbătâia asta, însă chiar atunci Bona zâmbi („De ce?" se întrebă Isabela. „Se bucură?"), iar dinţii înnegriţi îi distruseră iluzia.

Gian se întinsese pe pat lângă mama lui, proptindu-se într-un cot. Mângâia cu degetele un pocal plin pe jumătate cu vin roşu. Fălcile lui colţuroase aveau o mină furioasă, însă în loc să sugereze hotărâre bărbătească, atitudinea sa era un capriciu de băieţandru.

Îmbrăcat într-o tunică franţuzească cu umerii laţi şi strânsă în talie, Messer Bernard Stuart d'Aubigny stătea un pas mai încolo de pat. Solul francez se înclină adânc, fluturându-şi mâna fără graţie, şi spuse într-o italiană realmente de nerecunoscut:

— Alteţa Voastră...

Isabela aruncă o privire portretului de pe peretele din faţă. Din locul unde se afla, ochii haini, negru-cărbune, ai lui Galeazzo Maria Sforza priveau fix direct către ea.

Bona îi aruncă o căutătură aspră Isabelei, cu o vrajbă atât de intensă încât aveai impresia că spiritul ticălos al soţului ei decedat rânjea din orbitele sale goale.

— L-am întrebat pe Gian dacă poate să jure în faţa lui Dumnezeu, a lui Messer Bernard Stuart şi a mea că s-a culcat cu tine.

Împrăştiind vin peste cuvertura din satin când ţâşni în picioare, Gian se uită o clipă la soţia lui, cu nările

dilatate, apoi trecu ţanţoş pe lângă ea. Ochii Isabelei se contractaseră puţin la colţuri. Gian se opri, se răsuci şi se întoarse din nou cu faţa spre soţia lui.

— Gian, mai bine i-ai spune mamei tale şi lui Messer Bernard Stuart adevărul pe care Domnul deja îl cunoaşte, îi spuse Isabela cu răceală.

Fruntea palidă a lui Gian se coloră viu în roşu aprins.

— Sunt bărbat! ţipă el. Bineînţeles că am aranjat-o pe căţeaua asta! Vreţi să ştiţi în ce fel? Precum un câine! Am pus-o să se dezbrace în pielea goală şi să stea pe calul meu şi i-am făcut felul pe spatele calului meu!

Isabela se întoarse către ducesa-mamă cu un zâmbet sfios, aproape beatic.

Mâinile Bonei tremurau de furie.

— Te-a lăsat să-l prosteşti doar pentru că o *puttana* ca tine nu-şi va găsi odihnă până când nu îi va avea pe toţi grăjdarii...

— Nu m-am culcat niciodată cu băieţii care feliază carnea la masa bărbatului meu.

— *Puttana*! *Forestiera* abjectă! Să o insulţi astfel pe ducesa-mamă în faţa ambasadorului Maiestăţii Sale, Regele Creştin! Dumnezeu m-a blestemat în ziua când te-a adus pe lume! Eşti o nenorocită, ca toţi împieliţaţii de Aragoni care ţi-au zămislit seminţia! Mi-ai înşelat băiatul, însă plodul tău nenorocit nu va ajunge niciodată duce de Milano!

Isabela făcu un pas în faţă şi se înălţă peste miniaturala-i soacră.

— Prostovană bătrână şi vrednică de milă! Copilul meu e singurul temei pentru care Maurul nu e deja duce de Milano. Ai împărţit deja ceea ce îi revenea lui Gian.

— Jură în fața mea, a lui Dumnezeu și a lui Messer Bernard Stuart că tu ești singurul cu care s-a culcat târfa asta, îi ceru Bona fiului său.

Gian azvârli pocalul de perete.

— Oprește-te, mamă, șopti el cu vocea sugrumată.

— Nu-ți dai seama că Gian ar omorî cu mâinile lui orice bărbat care doar m-ar atinge?

Isabela clătină disprețuitoare din cap spre Bona.

Bona căzu brusc și se strânse, rochia încrețindu-i-se ca o orhidee neagră ofilită.

— Gian nu poate să-ți ucidă tatăl, veni replica fără vehemență. El a fost primul tău iubit.

— Nu vezi ce faci, ducesă-mamă? zâmbi mărinimos Isabela, cu vocea blândă, maternă. În încercarea ta de a-l separa pe Gian de soția și de fiul său, faci jocul Maurului. Crezi că poți să le oferi francezilor Neapole, în schimbul ajutorului lor de a-l distruge pe Maur. Însă dacă francezii străbat munții, nu vor fi satisfăcuți doar cu Neapole. Or să vrea și Milano.

Dinții înnegriți își făcură rapid apariția, iar orhideea neagră renăscu. Vocea stridentă a Bonei cântă triumfătoare.

— Messer Bernard Stuart m-a informat în această seară că Maiestatea Sa, dragul meu nepot Carol, garantează cu toată puterea Franței onorurile cu care îl învestește pe Gian mâine.

— Pune chezășie Genova? La urma urmei, Gian este învestit cu privilegiile Genovei. Dar Milano? Milano este o feudă imperială și nu poate fi garantată decât de împăratul german.

— Dă-mi voie să-ți explic într-un limbaj pe care poți să-l înțelegi, *uccelliaccia*. Maiestatea Sa nu-i va permite

niciodată Maurului să devină duce de Milano. Niciodată. Niciodată. Niciodată.

Isabela privi iscoditor la Bona și apoi la d'Aubigny. Era sigură că solul francez nu pricepea câtuși de puțin italiană, deci orice înțelegere – dacă într-adevăr fusese vreuna – la care picaseră de acord Bona și d'Aubigny ar fi putut fi cu greu verificată. Dădu ușor din cap spre d'Aubigny, pe care continuă să-l privească în timp ce i se adresă Bonei.

— Îți mulțumesc, ducesă-mamă. Spune-i lui Messer Bernard Stuart că suntem recunoscători pentru garanțiile Maiestății Sale. Și că-i urăm noapte bună.

Isabela merse spre Gian și îi perie ușurel părul lins și blond de pe frunte.

— Frumosul meu soț, îi șopti ea, și după acea, înainte de a-l conduce pe Gian afară din cameră, mai privi încă o dată la Bona ce stătea singură în pat.

CAPITOLUL 12

Milano, 1 mai 1491

Învestitura lui Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, cu privilegiile ducatului de Genova avu loc în aer liber, chiar în fața porticului principal al Domului. Pilaștrii din lemn smălțuit și umbrarul din damasc purpuriu intens, brodat cu porumbei, lei, viperele Sforza și crinii franțuzești, creau o veritabilă verandă. Maurul și Gian, costumați în *vestiti* identice, lungi până la pământ, din brocart alb de Lyon stropit cu aur și tivit cu samur negru la gulere și la manșete, îngenunchiaseră pios înaintea arhiepiscopului de Milano și a lui Bernard Stuart d'Aubigny, care, în vederea acestei ceremonii, va fi considerat rege al Franței. Un funcționar francez într-o mantie din mătase pe care o îmbrăcase în pripă stătea în picioare lângă Messer Bernard Stuart și examina Diploma de Învestire, un pergament tălmăcit pe de-a-ntregul. Până în această dimineață nimeni nu ținuse seamă că d'Aubigny, ca majoritatea nobililor francezi, nu știa să citească în latină și că va cere un traducător.

Femeile din familiile ducale îngenunchiară pe treptele Domului, cozile lungi ale *cioppe*-lor revărsându-se peste piatra albă. Reprezentanții familiilor nobiliare din Milano stăteau înșiruiți pe băncile așezate în fața treptelor. În piațeta din spate, cu beretele îndepărtate reverențios, ședeau zeci de mii de localnici milanezi, participanți la fel de numeroși ca la procesiunea de cununie a Maurului. Gloata era atât de tăcută, că până pe Via degli Armorai puteai auzi fâlfâind flamurile de pe acoperișul neterminat al Domului, ca și cadența ezitantă a vocii lui d'Aubigny în timp ce repeta ceea ce funcționarul îi indica să spună, propoziție cu propoziție.

— Cât crezi că va mai dura? murmură Isabela. Ai crede că descrie fiecare casă și prăvălie în parte din Genova.

— De aș fi știut că Messer Bernard Stuart nu știe să citească, aș fi cerut mai degrabă o saltea să dorm decât o pernuță să îngenunchez, șopti Beatrice drept răspuns.

Aruncă o privire tinerei Bianca Maria care îngenunchease alături de ea pe trepte. Straniu, Bianca Maria era atentă și absorbită de ceremonia fără sfârșit, ochii ei catifelați și visători la fel de neșovăielnici precum căutătura aprigă a ducesei-mamă Bona, care îngenunchiase ca o statuie din lemn la stânga fiicei sale.

Ochii Bonei aruncară săgeți otrăvitoare celor două ducese. Scose un sunet înăbușit din gât, după cât se părea intenționând să semene cu o admonestare ca să le oprească din șușotit. Ambasadorul francez înălță sceptrul din fildeș, crestat cu un crin auriu, suficient de sus încât mulțimea amuțită din piațetă să-l poată vedea, îl așeză în mâna lui Gian, apoi scoase o sabie încrustată cu odoare și o așeză pe umărul lui Gian. Cei doi duci și d'Aubigny înaintau solemn spre partea din față a verandei.

D'Aubigny se plantă hotărât între Gian și Maur. Le împreună mâinile, după care le ridică deasupra capetelor. Demnitarii așezați chiar în fața scărilor se ridicară la unison. La acest semnal, mulțimea tăcută erupse în strigăte asurzitoare: „Duce! Duce! Duce!" D'Aubigny rânji cu o satisfacție binevoitoare, dezgolindu-și dinții încovoiați în spatele bărbii dese și roșcate.

Primele câteva refrene de „Maurul!" veniră de la câteva grupuri de bărbați, probabil armurieri, care regizaseră din timp această demonstrație. La început strigătele lor erau nedeslușite și depărtate, printre aclamațiile tunătoare în cinstea ducelui de Milano. Însă armurierii loviră iar și iar, cu fiecare promisiune cucerind de partea lor voci noi, iar strigătele de „Duce" își pierdură importanța în reprezentație. Când cele două forțe au ajuns la același volum, făcură o pauză ca să se echilibreze. Apoi balansul se înclină cu o pripeală nepământeană și strigătele de „Maurul! Maurul! Maurul!" din o sută de mii de guri se rostogoliră peste Piazza del Duomo ca o canonadă compactă. D'Aubigny continua să țină sus mâinile strânse ale celor doi duci, însă nu i mai se zăreau dinții zimțați.

*

— Acum, că toate s-au întâmplat după cum ne-am dorit amândoi, prietene, să ne întoarcem pe pământul nostru natal! se auzi o voce dramatică experimentată pe sub bolțile sălii della Palla.

Menaechmus din Epidamnus își așează brațul în jurul geamănului său de mult pierdut, Menaechmus din Siracuza, și intonă cu o voce de bariton și făloasă de actor:

— Frățioare, voi face orice vei dori! O să scot la mezat tot ce am. Între timp, hai să mergem înăuntru!

Menaechmus din Epidamnus făcu un semn spre „locuința" lui, o căsuță din lemn ridicată în partea stângă a scenei. Zugrăvită cu un model ce imita piatra, căsuța nu avea niciun perete pe partea orientată spre publicul așezat în Sala della Palla, fără să împiedice publicul să privească în interior. În spatele casei, pe pereții scenei fusese pictat minuțios un peisaj în perspectivă ce reprezenta un port străvechi la Marea Adriatică, după cum fusese imaginat de Leonardo da Vinci. Arcadele iluzorii se retrăgeau către un arc ceremonial, dincolo de care licăreau apele azurii ale portului din Epidamnus și scăpărau galerele ce pluteau ancorate. Decorul era atât de uimitor încât îți puteai imagina actorii cutreierând pe sub arcade sau îmbarcându-se într-una din corăbiile din depărtări.

Gemenii Menaechmus intrară în casă; fură urmați de sclavul lui Menaechmus din Siracuza, Messenio, care mergea după ei cu o smucitură de bufon a brațului atrăgând chicote plictisite de veselie din partea spectatorilor.

— Știți ce mi-ar plăcea, domnilor? întrebă interesat Messenio pe tonul lui obișnuit de plângăreț inoportun. Dați-mi voie să fac strigările la mezat!

— Îți dau voie.

Menaechmus din Epidamnus făcu o plecăciune fluturând din mână.

Messenio își frecă avid palmele, apoi îi lăsă pe gemeni să se bucure de întâlnirea lor fericită și alergă înapoi pe ulița închipuită. Se opri, reflectând încă o dată teatral, și se întoarse cu fața spre public.

— De azi într-o săptămână scoatem la mezat bunurile lui Menaechmus! începu să psalmodieze ca un *telal*[1]. Scoatem la vânzare sclavi, obiecte din gospodărie, pământ, construcții, de toate! De vânzare! Vom primi tot ce veți dori să ne dați, vindem la prețul vostru dacă ne plătiți cu bani lichizi, dacă doriți pe credit, vă oferim la prețul nostru! De vânzare! Vă oferim chiar și o soție, nu prea consumată, dacă e dornic cineva să liciteze.

Messenio își duse mâinile căluș la gură și se aplecă spre public.

— Nu-mi vine să cred că acest obiect valorează un bănuț de aramă, rosti el cu o *sotto voce* sarcastică, secretă, spre hazul mărinimos al majorității bărbaților și a multor dintre femeile în vârstă prezente. Acum, publicule – făcând o grandioasă reverență din braț – rămas-bun, dar mai întâi despărțiți-vă de noi în aplauze puternice!

Cortina din damasc roșu cu alb căzu în fața lui Messenio, tamburinele zornăiau, oboaiele și lăutele interpretau săltăreț, iar cântăreții ducali în straie roșii cu albastru adăugară un cor la final. Când muzica se isprăvi, cele câteva mii de spectatori, așezați pe rândurile de băncuțe dispuse ca într-un amfiteatru, se ridicară în picioare și aplaudară, mai puțin din entuziasm față de farsa dezlânată și mai mult din dorința de a-și pune din nou sângele în mișcare.

Beatrice, stând chiar în fața scenei cu alaiul ducal, se sculă dintr-o dorință și mai fervență: să scape de Maur. Stomacul o durea din pricina efortului de a se stăpâni. Îi stătuse alături pe tot parcursul nesfârșitului banchet al

[1] *Telal* – negustor ambulant, persoană care făcea strigările la un mezat (n.red.).

statului și apoi a interminabilei comedii misogine (avusese loc o scenă extrem de jenantă, în care socrul lui Menaechmus din Siracuza își ridiculizase propria fiică pentru că se plânsese de metresa soțului acesteia).

Pe tot parcursul serii Maurul fusese curtenitor cu soția lui, deși nu cu efuziunea sfidătoare pe care o afișase în primele zile ale căsătoriei lor; pusese simplu în scenă un spectacol adecvat, ireproșabil, pentru trimișii francezi. Însă, în spatele manierelor domoale ale soțului său, dintr-odată Beatrice simțise ceva nou, ceva care se agita sub calmul de gheață al dușmănici sale, ceva atât de terifiant încât orice contact întâmplător cu el, cea mai mică atingere a coatelor, o făceau să vibreze. Ce dorea? Ce dorea de la ea?

— ...Înălțimea Voastră?

Beatrice ridică privirea și dădu cu ochii de Galeazzo di Sanseverino cercetând-o ca un Apollo îngrijorat. Capul mare al lui Galeazz, încoronat de bucle blonde, era cu mult mai înalt decât al ei și îi era incomod să se uite în sus la el. Ea recuperă din zbor întrebarea. O întrebase dacă îi plăcuse reprezentația. Beatrice zâmbi forțat, apoi observă ușurată că soțul ei dispăruse.

— Cred că Plaut e un pic cam idiot, Galeazz. Presupun că nu mă pot bucura de o piesă de teatru când toate personajele sunt doar niște nătărăi. Ai vrea să mergi la un supeu și să descoperi că toți ceilalți meseni sunt niște măscărici? Îți piere pofta pe dată.

Galeazz o examină pe Beatrice o clipă, ochii lui albaștrii glaciali clipind concentrați.

— Mai bine m-aș ocupa de oaspeți. După ce trimișii Maiestății Sale vor pleca, o să facem o plimbare lungă călare și vom decide dacă îl preferăm sau nu pe Terence lui Plaut.

Se înclină elegant și se retrase lângă Jean Roux de Visque. Bărbații începură o conversație animată în franceză.

Isabela observă că Beatrice stătea singură și își croi drum spre ea prin alaiul ducal. Când trecu pe lângă Messer Galeazz acesta îi făcu un semn sugestiv, iar cotul lui o izbi puternic în braț. Se întoarse, obrajii săi netezi și copilărești roșiră, și își ceru generos scuze, plecându-se. Ochii Isabelei se îngustară și nu așteptă ca el să termine.

— Te simți bine? întrebă Isabela când ajunse lângă Beatrice.

Își așeză palma pe fruntea verișoarei sale.

— S-ar putea să fii bolnavă. Tot scandalul acesta cu desfătarea francezilor a mers prea departe pentru sănătatea oricui.

O apucă pe Beatrice de mână.

— Eu o să-mi cer scuze de la francezi și o să mă duc la culcare. Cred că și tu ar trebui să procedezi la fel.

— Eu... încă nu am voie să plec, spuse Beatrice. Soțul meu mi-a cerut să rămân și să stau de vorbă cu Messer Bernard Stuart d'Aubigny. Cred că mi-a venit și mie rândul să fiu cercetată ca o gâsculiță pe taraba măcelarului.

— Ai dreptate, murmură calm Isabela în urechea Beatricei. Nu-mi plac niciun pic francezii aceștia. Se uită la noi ca și cum am fi niște iepe în țarcul de prăsilă. Și din moment ce nu-și permit să cumpere, presupun că sunt interesați doar să fure. Dacă Messer Bernard Stuart îți va cere să-ți vadă dinții, demonstrează-i că sunt sănătoși mușcându-l de vârful nasului său diform.

Beatrice râse îmbrățișând-o și sărutând-o de noapte bună pe Isabela. Urmărind-o pe Isabela unduindu-se

prin mulțime, Beatrice simți că cineva se afla în spatele ei. Se întoarse. Stomacul i se crispă dureros.

— Trimisul Maiestății Sale ar dori să vorbească acum cu tine, zise Maurul pe un ton fără inflexiuni.

O apucă pe Beatrice de cot și o conduse spre Messer Bernard Stuart și spre traducătorul acestuia, un cărturar tânăr, ciupit de vărsat, de la Universitatea din Pavia. Maurul se scuză și o lăsă pe Beatrice în compania celor doi bărbați necunoscuți. Schimbară primele cuvinte despre reprezentație și dansatoarele sumar costumate care evoluaseră în timpul pauzelor. Beatrice își dădu toată silința să-i explice lui d'Aubigny cum muzica de dans progresase metric, prin *sextet*[1], de la *bassa danza* lentă la *moresca* trepidantă.

Într-un târziu d'Aubigny își focaliză atenția asupra Beatricei.

— Sunteți atât de drăgălașă și de tânără, Înălțimea Voastră, și cu toate că ducesa de Milano ne-a urat acum noapte bună, domnia voastră sunteți regina acestei curți mărețe. Nu e o responsabilitate prea mare?

„Ceea ce încerci să faci este la fel de evident ca nasu-ți gheboșat pe chip", gândi Beatrice. „Crezi că o să permit unui barbar pistruiat să bage intrigi între mine și verișoara mea?" Beatrice îl privi pe d'Aubigny direct în ochi.

— Iertați-mă, messer, însă nu mă voi considera niciodată regina acestei curți. Voi fi o biată înlocuitoare a preaiubitei mele verișoare și prietene, ducesa de Milano.

După ce răspunsul i-a fost tălmăcit, Beatrice observă că purtarea implacabilă a lui d'Aubigny fusese ușor

[1] *Sextet* – ansamblu compus din șase persoane (instrumentiști sau cântăreți) care execută împreună o piesă muzicală; muzica scrisă pentru un astfel de ansamblu (n.red.).

tulburată de o tresărire a sprâncenelor sale cu vârfurile roșcate. Se bucură nespus de acest mic triumf și așteptă cu nerăbdare următoarea lui întrebare.

— Da, mi s-a spus că domnia voastră și ducesa de Milano ați devenit bune prietene. Sunteți la fel de apropiată și de sora domniei voastre?

— Sora mea este jumătatea mea. „Dar de ce", se întrebă Beatrice, „îl interesează pe francez relația mea cu sora mea?"

— Fără îndoială este norocoasă să aibă o soră atât de devotată. Și bineînțeles toată lumea a auzit că soțul ei, marchizul de Mantova, se consideră cel mai norocos bărbat din toată creștinătatea cu o așa splendidă soție. Imediat după soțul domniei voastre, desigur.

— Nu mă îndoiesc că până și soțul meu iubit e de acord că marchizul de Mantova este cel mai norocos bărbat dintre creștini, Messer Bernard Stuart.

D'Aubigny privi în jos la adolescenta ducesă de Bari. Poate că francezii nu erau așa de experți precum gazdele lor în meșteșugul înșelătoriei diplomatice, însă înțelegeau arta romantismului. Atenția cordială pe care Maurul o afișa față de soția lui nu-l păcălise pe d'Aubigny. Surprinzătorul comentariu mucalit al micuței ducese de Bari nu făcu decât să confirme ceea ce deja suspectase. „Ducesa de Bari ar putea fi", se întreba d'Aubigny, „o sabie în mâinile francezilor?"

— Numai ca să nu mă contrazic cu Înălțimea Voastră voi consimți că soțul surorii voastre este mai norocos decât ducele de Bari. Și neîndoios că marchizul de Mantova nu se poate considera un bărbat cu șansă, căci este nevoit să petreacă așa de mult timp departe de soția lui, cum sunt sigur că responsabilitățile de Căpitan

General al Veneției i-o pretind. Chiar dacă își petrece timpul într-un oraș așa încântător cum e Veneția. Ați fost vreodată în vizită acolo, Înălțimea Voastră?

Acum Beatrice înțelesese obiectivul digresiunii lui Messer Bernard Stuart. Veneția. Firește. Când Leul din piața San Marco rage, toată omenirea tremură.

— Messer Bernard Stuart, spuse Beatrice la repezeală, ce doriți să știți despre Veneția?

D'Aubigny aproape că se înecă de uimire. Privind sclipirea inteligentă a ochilor întunecați ai Beatricei își dădu seama unde mai văzuse acest fel de acuitate neobosită: la Madame de Beaujeu când avea optsprezece sau douăzeci de ani, înainte ca puterea să-i fi oferit energiei sale necruțătoare și inteligenței ascuțite un miez asupra căruia să se concentreze. Acest copil precoce era în mod clar un tăiș pe care trebuia să-l mânuiești cu atenție.

— De fapt am sentimentul că Înălțimea Voastră cunoaște mai multe despre Veneția decât intenționează să destăinuie, îi spuse el, așa că voi fi suficient de prudent ca să nu întreb.

Pentru o clipă, Beatrice fu încântată că l-a devansat așa ușor pe Messer Bernard Stuart. Apoi realiză greșeala pe care o făcuse. Ar fi trebuit să-l lase să continue și să afle de ce francezii erau atât de disperați să audă discuții în legătură cu Veneția. Data viitoare când va intra în joc o să-și aducă aminte de asta.

D'Aubigny se refugie în obișnuita flecăreală diplomatică. După o serie de observații goale despre frumusețea italiencelor, Beatrice își pierdu interesul și privirea sa începu să rătăcească. Îl remarcă pe Bernardino da Corte, ajutorul de castelan de la Porta Giovia și pe căpetenia gărzilor Maurului, stând în picioare în colțul stâng al

scenei. Bernardino dădu semnalul apropiindu-și degetul de buze. Maurul își făcu grabnic apariția lângă acesta, ca și cum ar fi așteptat un mesaj urgent. Bernardino îi șoptea Maurului ceva la ureche. Mesajul fusese scurt, iar solul se depărtă grabnic. Maurul rămăsese privind țintă cu ochi opaci, lipsiți de viață, la cortina din damasc. Un mușchi mic de la baza maxilarului zvâcni de câteva ori.

— ... m-ați convins, continuă d'Aubigny prin intermediul tălmaciului său, că italiencele sunt cele mai remarcabile creaturi de pe pământ. Maiestatea Sa Regele Creștinătății va fi fascinat.

D'Aubigny se înclină și își luă zborul.

Beatrice se întoarse și dădu peste Maur chiar lângă ea. Ochii lui erau din nou vii, negri obsidian și străbătuți de o ferocitate de nebun. O strânse cu putere de braț, încât îi dădură lacrimile.

— A sosit timpul ca ducesa de Bari să le spună noapte bună tuturor, i se adresă cu o voce acidă printre dinții încleștați. Urează fiecăruia în parte noapte bună, Beatrice, și du-te la culcare. Dar să nu adormi, căci visul pe care-l vei avea în această noapte va fi visul meu.

*

— Gian?

Isabela se ridicase în șezut și strângea cuvertura peste sânii goi. Cărbunii incandescenți din cămin împrăștiau o strălucire portocalie peste pardoseala din marmură năpădind încăperea cu siluete întunecate, nedeslușite.

— Gian, credeam că nu te simți bine. Vino aici și-ți voi masa ușor tâmplele.

O umbră distinctă se prăbuși peste portocaliul lucios al pardoselii. Isabela își ținu răsuflarea.

— Îmi chem gărzile, spuse cu o voce joasă, tremurătoare.

— Nu o vei face de dragul lui Francesco.

— Nu te apropia. Ce dorești?

— Știi ce am vrut mereu. Vezi cum te privesc, dar nu ai de unde să știi că de câte ori mă gândesc la tine trupul meu e o flacără. Dorința asta nu se va potoli în veci. Niciodată.

— Sentimentele-ți sunt la fel de naive precum vorbele. Pleacă.

— Te iubesc.

— Tu... iubești? Tu nu ești în stare să te iubești nici măcar pe tine. Numai reflectarea ta. Ceea ce vezi oglindindu-se în fețele lor. Majoritatea fețelor lor. Și ei te iubesc doar pentru că nu te cunosc.

Intrusul își urmă umbra până la marginea patului și căzu în genunchi, cufundându-și capul în așternuturi implorând.

— Te rog, implora într-o șoaptă aspră, excesiv de dramatică, te rog, măcar cuprinde-mi mâna în ale tale. Te rog, de dragul fiului nostru.

— Fiul meu! șuieră Isabela. Fiul meu! Nu va fi niciodată fiul nimănui decât al meu! Eu sunt tatăl și mama lui. În secunda în care l-am simțit înăuntrul meu nu am mai vrut niciodată să te ating. El este fiul meu!

Intrusul își ridică încetișor capul și apoi izbucni ca o fantomă răzbunătoare smulgându-i oghealul de pe ea și țintuind-o pe Isabela sub silueta lui uriașă, musculoasă. Ea se zvârcoli protestând, luptându-se să-și elibereze brațele ca să-l izgonească. Apoi întregul trup i se zgudui ca și cum ar fi fost lovit de un tunet. Smulse cu frenezie pantalonii strâmți ai atacatorului său și îi rupse cămașa din olandă.

Își apăsă lacomă șoldurile de el, iar gura i-o luă cu asalt pe a lui, în timp ce picioarele îi încercuiseră spatele. Îi zgâria fesele tari cu unghiile, trupul cutremurându-i-se încă o dată când o penetră. Îl împinse înapoi și îl făcu să se așeze în fund și să o proptească de coapsele lui.

— Mușcă-mi sânii! îi comandă răsuflând repede, isteric.

Se legăna, gemea și-l înhăța cu ambele mâini de părul bălai bogat trăgând atât de tare încât ochii lui albaștri, incandescenți de durere, se distingeau siniștri în întuneric.

Bărbatul atinse îndată apogeul și gemu ca și cum ar fi fost rănit de moarte. În acel moment Isabela îi dădu până la urmă ceea ce își dorea cu adevărat, dovada că el exista pentru ea: numele lui, doar numele lui. Îi rosti numele mârâind în timp ce coapsele lui umflate o ridicară, iar ea își vârî degetul în anusul lui. El o ținu suspendată, rigid din pricină că-și dăduse drumul, iar femeia se cutremură de talazul imprecis de spermă din adâncurile ei și simți că aceasta a înălțat-o spre lumină. Și apoi fu purtată fără efort de propriile-i aripi, aripi la fel de întinse precum baldachinul auriu de deasupra ei, și după ce strânse toată lumina, tot sensul universului în anvergura enormă a aripilor sale, îi bolborosi numele din nou. La sfârșit doar pentru ea singură, căci se avântase deasupra orizontului infinit, zise: „Fă-mi încă un copil, Galeazz."

*

Dar dacă iubirea ta pentru cea mai Înaltă Sferă
Ți-a întunat spre înalturi dorința
Inima nu-ți va cunoaște nicicând o asemenea temere.

Beatrice își închise volumul *Purgatoriului* lui Dante. După atâtea ore nu trecuse de fapt de această pagină, iar acum, așa cum se așteptase, el se afla aici.

Maurul se bălăbănea ușor. Deja își dăduse jos *vestito*. Când ajunse la marginea patului, își dezbrăcă pieptarul și pantalonii strâmți cu mișcări spasmodice și stând în picioare deasupra ei în cămașa largă din olandă. Pieptul i se ridica și cobora și îi auzea respirația ordinară. Până atunci respirația nu-i mirosise niciodată a vin, iar mireasma leșioasă care ajunsese până la ea îi stârni frica.

Glasul venea din adâncurile pieptului.

— Madona Cecilia Gallerani a dat naștere unui bebeluș sănătos în această seară.

Se opri și un spasm îi pulsă prin tâmplă și obraz.

— Un fiu.

Cuvintele i-au aspirat pe dată sufletul. Nu mai avea nici măcar voința și nici energia de a-și feri capul de ura infinită din privirea soțului ei. „Ajută-mă Doamne" Își auzi conștiința invocând ca un motoraș, însă cuvintele dispăruseră, un țipăt îndepărtat purtat de o adiere stridentă. Nimeni, cu atât mai puțin Dumnezeu, nu o mai asculta.

Bărbatul nu se mai obosi să sufle în lampă. Aruncă oghealul într-o parte și o încălecă. Îi trase camizolul peste sâni, iar el își scoase cămașa și își apăsă pieptul greoi peste al ei până când Beatrice crezu că se sufocă. Duhoarea stătută de vin o făcu să-și pună mâna la nas. Se opuse un moment penetrației lui pripite, încercând cu mușchii de care nu fusese conștientă că-i are să dea afară lucrul ce se îmboldea în ea. Însă el se războia cu sălbăticie.

Începuse să cadă, plonjând într-o beznă înspăimântătoare, solitară, risipită de Mama și de Tata și de toți

cei care credea că o iubeau, azvârlită de lipsa ei de vlagă și de înjosire. Atacatorul ei era singura prezență vie în acest univers înnegurat și într-un delir de durere și înjosire își imagină că s-ar putea elibera numai dacă o să strige implorându-l să se oprească...

Nu. Nu o să-l lase să-i ia și ultima fărâmă de demnitate. Își mușcă buzele de durere, reținându-și hohotele. Și apoi, într-un moment de limpezime admirabilă văzu că durerea nu e osânda, ci salvarea ei, căci doar atunci când sufletul acceptă durerea se poate înălța din abis să acceadă la mântuire. „Voi suferi, însă nu-l voi lăsa să-mi audă strigătul", își spunea iar și iar. „Voi suferi, dar nu voi striga."

El se apropiase de apogeu, însă ea nu știa asta. Știa doar că durerea, salvatorul ei, se retrăgea pe culmile în flăcări de unde coborâse, însă lăsase în urmă o rămășiță de putere, o liniște în sufletul său. Maurul o privea feroce, cu umerii săltați și pieptul puternic, iar ea îi întâlni ochii cu voința inimii sale de duritatea diamantului. „Te-am învins", gândea în tăcere înveninată, „și ți-am furat victoria. Și când pruncul tău va începe să crească în mine, îl voi învinge și pe el, și te voi prăda și de victoria asta."

CAPITOLUL 13

Paris, iunie 1491

Leagănul se balansa în tăcere, singurul sunet fiind tusea convulsivă a bebelușului ca o prezență fantomatică în beznă.

— *Maman* este aici. Mama este aici, murmura cu duioșie Madame de Beaujeu. Mama este aici.

Ușa scârțâi precum țârâitul delicat al unui greier. Condurii târșâiau pe podea. Lumina care provenea din încăperea de alături ilumină fața Madamei. Nu era încântată că fusese deranjată.

— Vizitatorul nepoftit, o doamnă de companie bine îmbrăcată, îi șopti Madamei la ureche.

— Iertați-mă, Înălțimea Voastră. Este foarte urgent. Soțul domniei voastre vrea să vă vorbească negreșit.

Pierre de Beaujeu aștepta în anticameră. Era un bărbat mărunțel, cu un nas mare, o bărbie cu o despicătură adâncă și ochi afectuoși și inteligenți.

— Cred că o să doarmă o vreme, spuse Madame, ca și cum această știre ar fi avut prioritate față de orice criză.

Fiica ei, Suzanne, era un bebeluș rahitic și în primele trei săptămâni de existență se părea că plămânii ei care se zbăteau nu-i puteau susține trupul zbârcit. Însă în ultimele zile Suzanne începuse să ia în greutate, iar culoarea sa albăstruie se estompase. Cu toate acestea Madame rămăsese neîntrerupt vigilentă, dormind și mâncând în continuare lângă leagănul copilului.

Pierre îi oferi soției un zâmbet evocator.

— E vânjoasă ca și mama ei. Vrea să trăiască. O să trăiască. Putem să-i mulțumim lui Dumnezeu.

Gura i se încordă.

— Ieri dimineață Bernard Stuart d'Aubigny a sosit la Bourges și a ordonat, în numele fratelui tău, ca ducele de Orléans să fie eliberat din turn. Ludovic a fost dus la Pont de Baragon, unde s-a întâlnit cu fratele tău. Cred că mai este vreme să-i arestăm pe de Vesc și pe episcopul de Mountabon înainte să sosească aici și să-și dea întâlnire cu Ludovic și cu fratele tău.

Étienne de Vesc și episcopul de Mountabon erau cei mai puternici susținători ai ducelui de Orléans cărora li se permitea să apară la curte. Madame nu lăsă să i se citească nimic pe chipul epuizat. Totuși, ochii săi amenințători dădeau impresia că frunzăreau prin mii de calcule. Pe urmă totul se opri și apucă mâinile lui Pierre.

— Nu, nu, spuse domol. A venit vremea. E timpul.

Își trase soțul în brațele sale.

— Tu și cu mine nu suntem în pericol. Dumnezeu ne-a dat-o cu o mână pe Suzanne și cu alta l-a eliberat pe Ludovic. Dacă acesta este târgul pe care El ni-l propune, atunci suntem binecuvântați că este atât de generos.

Madame își așeză capul pe umărul lui Pierre. Pentru prima oară de la vârsta de cincisprezece ani, își îngădui să plângă.

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL 14

Neapole, 25 decembrie 1491

— Vreau să știu de ce am fost aduși aici.

Întrebarea fusese rostită cu o voce răgușită, disperată.

Temnicerul îl izbi în nas cu mânerul cuțitului pe interpelator. Prizonierul se prăbuși pe pietrele murdare ca un mușuroi nemișcat; cu mantia jegoasă, părul încâlcit și membrele slăbite, arăta un pic mai bine decât un morman de zdrențe și oase deshumate dintr-un mormânt făcut în pripă.

Prizonierii care mai rămăseseră, o ceată dezordonată de aproximativ treizeci de bărbați, ripostară la atac cu rugăciuni șoptite. Arătau deja ca niște spectre ale unor morți: cu fețe albe și sfrijite și guri pungite și știrbe. Fuseseră aduși din Neapole în insula Ischia, la șase ore depărtare cu barca, în ajunul Crăciunului trecut. Unii se gândeau că vor fi eliberați; poate că fuseseră răscumpărați de francezi. Însă doar schimbaseră temnițele renumitului castel Sant'Elmo cu celulele la fel de jalnice ale unei fortărețe străvechi, părăsite.

Un alt prizonier își adună toată puterea și curajul ca să întrebe:

— De ce suntem aici?

Temnicerul care îl lovise pe primul prizonier păși înainte căutând vinovatul. Însă superiorul său, un bărbat cu privirea gravă înfășurat într-o pelerină din lână fină, îl trase înapoi.

— Sunteți oaspeții casei de Aragon, spuse nepăsător bărbatul cu pelerina din lână. Ironia nu sună complet falsă în audiența amorțită de inaniție.

Majoritatea acestor bărbați erau nobili napoletani importanți, cu o lungă istorie de rezistență, uneori violentă, împotriva domnitorilor aragonezi din Neapole. Mulți erau fiii nobililor care îi susținuseră activ pe francezii ce-și revendicaseră drepturile asupra Neapolelui cu o generație înainte. Cu cinci ani în urmă, Ferrante de Aragon, rege al Neapolelui, încheiase pace cu nobilii rebeli. Ca să pecetluiască înțelegerea, Ferrante aranjase ca nepoata lui să se căsătorească cu unul dintre oponenții săi principali și îi invitase pe restul răzvrătiților la un banchet de oficiere în marele hol al castelului Nuovo. (Un nobil de seamă refuzase invitația. Antonello di Sanseverino, prințul de Salerno, răspunsese printr-un bilețel care spunea: „Vrabia bătrână nu zboară în cușcă" și apoi se refugiase la Paris.) La scurt timp după ce fusese servit al patrulea fel de mâncare, Ferrante ordonase ca ușile să fie zăvorâte; oaspeții fuseseră succint arestați și încarcerați, iar averile confiscate. Femeile și copiii au fost până la urmă puși în libertate, însă nobilii au petrecut anii ce au urmat în carcerele subterane din subsolul castelului Sant'Elmo. Nu li s-a dat voie să întrețină nicio legătură cu lumea din afară. Marea parte a familiilor acestora i-au crezut deja morți.

— Facă-se voia Ta, spuse una dintre fantome. Astăzi îl vom vedea pe Iisus.

Frica se răspândi rapid și îi contamină pe toți prizonierii. Își dădură seama că vor fi uciși acolo, unde cadavrele le pot fi tăinuite. Semnele de întrebare neliniștite și murmurele disperate formară un cor frenetic, haotic. Câțiva bărbați repetau fără încetare numele sfinților. Până la urmă un prizonier izbucni:

— Dumnezeu ne e martor că v-am cerut să ne aduceți un preot!

— Diavolul să vă privească murind, îi răspunse bărbatul cu pelerina din lână.

Se întoarse și-i făcu semn unui temnicer să deschidă ușa joasă din lemn. Un curent de aer rece se strecură în cameră, iar vântul gemea prin culoarul din capătul opus. Bărbatul cu pelerina din lână își feri capul și se făcu nevăzut. O clipă mai târziu șuierul vântului se amplifică devenind un țipăt fremătător, ca și cum afară ar fi urlat un ciclon.

Proiectată, după câte s-ar fi părut, de rafala înfricoșătoare, o siluetă ghemuită, aproape dezgolită, intră pe ușă. Un negru impozant costumat doar cu o pânză înfășurată în jurul șalelor, cu umerii și brațele vânjoase scânteind de ploaie stătea drept în picioare. Într-o mână ducea un ciocan de potcovar, capătul conic fiind ascuțit ca o țepușă.

Când temniccrii împinseră de la spate grupul de prizonieri, încăperea răsună de sunete de protest și rugăciuni. Doi temniceri scoaseră un bărbat în față. Prizonierul era înalt, cu un nas proeminent care părea cât jumătate din fața lui descărnată. Ochii febrili cercetau trăsăturile impasibile ale negrului. Cu o mișcare rapidă,

negrul izbi fața prizonierului cu capătul ascuțit al ciocanului, apoi o spintecă din nou înainte ca sunetul de pepene despicat să poată fi sesizat. Din scobitura grotescă țâșni sângele de un roșu stacojiu, strălucitor, în contrast cu pielea de un alb veșted, iar bărbatul se prăbuși ca un sac gol.

Temnicerii fură nevoiți să apuce cea de-a doua victimă de părul lung și slinos. Acesta scuipă, făcându-l pe negru să rateze, și urlă:

— Blestemați fie diavolii de Aragoni până când fiii tuturor bastarzilor vor arde în iad! Blestemat fie ticălosul de Ferrante, fiu de târfă! Blestemat fie Alfonso! – Țepușa plonjă în orbită.

În câteva minute toți prizonierii zăceau într-o movilă de zdrențe și membre scheletice, pătați cu sânge închegat și limfă cenușiu-gălbuie, câteva clipe înainte fiind amintiri și speranță. Vântul vuia. Bărbatul cu pelerina de lână reveni în încăpere și se furișă în spatele călăului. Negrul nu îl auzise și privirea îi străluci de uimire când bărbatul cu pelerina din lână îl înșfăcă și îi tăie beregata rapid și cu îndemânare.

*

Vijelia se apropia din est mugind neîntrerupt, gonind valurile acoperite cu clăbuci de-a lungul marelui Golf Neapole. Undele se rostogoleau izbindu-se de cheiul din beton al portului și plesneau în aripa solidă a castelului Nuovo îndreptată cu fața spre mare. Alfonso de Aragon, duce de Calabria, moștenitor al tronului Neapolelui, stătea în picioare la fereastra situată mult deasupra apei și privea spuma fosforescentă care plutea spre el. Niciun locuitor din Neapole nu-și aducea

aminte de o asemenea furtună. Se dezlănțuise imediat după miezul nopții și acum, în mijlocul dimineții de Crăciun, era la fel de întuneric ca la amurg.

— S-a isprăvit, șopti Alfonso.

Se depărtă de la fereastră. Nu purta nimic pe el decât două inele mari, unul cu safire și diamante ferecate în aur, celălalt cu o montură în rubin. Coapsele sale erau groase și vânjoase, un postament necesar pentru pântecele vast și umerii plini de mușchi. O claie de păr negru și cârlionțat îi acoperea ceafa și îi ascundea toată fruntea lăsată goală mai puțin decât grosimea unui deget. Fălcile sale rotunde erau robuste, dar totuși ferme, sugerând și indolență și forță brută. Gura lui Alfonso era însă rafinată, delicată, ca și cum ar fi fost conturată de rostiri poetice neîncetate, iar ochii săi exagerat de afectați de strabism – o afecțiune congenitală – îl făceau să arate ca și cum ar fi fost întotdeauna lăcrimoși.

— Ce părere ai despre ele?

Alfonso adresase această întrebare unei femei tinere cu trupul senzual și sfârcuri mari, întunecoase, și păr lung negru, bogat ondulat. Stătea într-un pat cu baldachin presărat cu perne din mătase brodată, examinând un teanc de reproduceri arhitecturale. Câteva dintre desenele mari erau planuri detaliate ale unui oraș întreg redat la scară fidelă.

Femeia își ridică privirea.

— Care este cuvântul? întrebă retoric. *Simmetria.* Toate seamănă între ele. Prea multă simetrie.

— În asta constă frumusețea. *Simmetria. Regola.* Crezi că putem să promulgăm un decret ca napolitanilor să nu li se mai permită să-și golească țucalele în stradă? Însă dacă toate străzile se vor întinde în linie dreaptă de

pe coline și până la mare, de fiecare dată când va ploua, rahatul va fi spălat.

— Deci asta le spui tu arhitecților? Ca mai înainte de toate să ia în seamă rahatul?

Umerii vânjoși ai lui Alfonso tresăriră ușurel, un reflex al veseliei.

— *Belleza,* doar pentru că te-ai dovedit a fi o specialistă în meseria ta asta nu înseamnă că ești pregătită să-i instruiești pe acești maeștri în meseria lor.

— Dacă aș fi la fel de inventivă în meseria mea cum sunt acești maeștri într-a lor, m-aș culca cu țărani și cu slugoi.

Alfonso îngenunche pe pat și îi prezentă penisul.

— Hai să vedem ce fel de *invenzione* ai pentru el.

Femeia râse și îl pocni pe Alfonso peste coapsa vânjoasă. Când penisul lui Alfonso începu să se întărească, ea îl privi cu ochi albaștri provocatori și un zâmbet confuz.

Femeia se întoarse, tresărind. Ușile duble din capătul camerei zdrăngăniră. Doi bărbați, unul subțirel și costumat somptuos, celălalt rotofei și gătit cu o extravaganță grotescă, păsiră impasibili în dormitor.

Slăbănogul intonă:

— Înălțimea Voastră, Maiestatea Sa, tatăl vostru.

Alfonso îi făcu semn femeii cu o mișcare ușoară din cap. Ea strânse desenele cu dibăcie, se ridică complet goală și făcu o plimbare până la ușă, fesele sale durdulii tremurând sub mișcarea nepăsătoare. Făcu o reverență regelui Neapolelui și dispăru pe ușă. Slăbănogul, care era șambelanul regelui, se înclină și se retrase închizând ușile în urma lui.

Ferrante de Aragon, regele Neapolelui, merse spre ferestre și privi marea care țipa. Era imaginea parodiantă

a fiului său la bătrânețe: umerii cândva musculoși se atrofiaseră, abdomenul era un burdihan umflat, maxilarele i se lăsaseră aproape înghițindu-i gâtul. Caracterul efeminat al gurii lui Alfonso era mult mai pronunțat la tatăl său. Părul sur al lui Ferrante îi încadra chipul în bucle minuțios modelate și își încrucișase mâinile albe și rotofeie peste piept. Cu talia sa imensă încorsetată într-o tunică albastru-pal brodată cu modele florale luxuriante, umerii gârboviți încununați cu un colier masiv din ciorchini de fructe aurii, regele Neapolelui semăna cu o caricatură a unui măscărici de la curte sau a unui homosexual îmbătrânit. Avea însă un dram de putere și inteligență care lipsea trăsăturilor mai vânjoase ale fiului său. Nasul agresiv, cizelat, al lui Ferrante dădea impresia că-i țâșnea din frunte, flancat de ochi verzi prudenți, versați, înspăimântător de alerți. Se întoarse de la fereastră, privirea sa adresând o întrebare.

— I-am mutat noaptea trecută.

Vocea lui Alfonso era profundă ca unui bas, însă glasul său era straniu de pașnic, aproape o șoaptă.

— Am dat ordinul. În mod evident nu vom primi de veste de la Ischia cel puțin o zi sau două.

Ferrante dădu din cap aproape imperceptibil. Apoi ochii săi dădură să se înțeleagă că a schimbat subiectul.

— Ai vorbit cu Camillo?

Camillo de Scorziatis era un trimis napolitan care tocmai se întorsese din Milano.

— De ce? întrebă Alfonso irascibil, alăturându-se tatălui său la fereastră. Nu va face altceva decât să-ți confirme opiniile.

— Poate pentru că opiniile mele sunt juste.

Ferrante chicoti delicat.

— Știi că el spune că fiica ta și Beatrice au devenit *amice*. M-am gândit că s-ar putea ca lucrurile să se petreacă așa. Amândouă au fost niște copile înzestrate. Atât de aparte.

— Și tu îți închipui că prietenia dintre două fete îl neliniștește pe Maur? Dacă Maurul își bagă cocoșelul în Maica Domnului, Ea nu-i va influența politica. Însă după cum stau lucrurile, Beatrice îi este mai puțin soție Maurului decât îi este soț ducele de Milano fiicei mele.

Ferrante se răsuci către fiul său, cu buzele pungite.

— Aș spune că acesta este unul dintre avantajele situației *de facto*. Camillo zice că Maurul se culcă cu ea o dată pe lună, la data calculată de astrologul său. Cu atât mai bine că Beatrice și Maurul nu sunt așa apropiați, fiind prea puțin probabil că vor concepe un moștenitor. Sau nu ești de acord?

— Poate că ar trebui să dai mai multă atenție la ce se întâmplă în Paris și mai puțin cui se culcă cu cine la Milano.

Alfonso își învârti căpățâna masivă și își înfruntă tatăl.

— Sosesc. Întrebarea nu este dacă, ci când.

— Vor sosi *dacă* vor putea să-și aducă tunurile peste munți și *dacă* Maurul îi invită. Sunt în continuare incapabili să-și realizeze primul țel și cred că pe al doilea cu atât mai puțin. În prezent cea mai zgomotoasă agitație din Paris sunt efuziunile susținătorilor lui Ludovic, care vor să atace Milano și nu Neapole. Maurul are cele mai bune urechi din Europa. El aude aceste voci. Știe că gâtu-i este pe același butuc cu al nostru.

— Capul Maurului este prea mare ca să împartă vreun butuc cu cineva. Ne-a mai trădat o dată. Ne va trăda din nou.

Alfonso se referea la războiul cu Veneția de acum opt ani, când Maurul negociase o pace separată fără ca măcar să-și consulte aliații napolitani.

— A fost o decizie înțeleaptă din partea lui. Nici mie nu mi-a plăcut mai mult decât ție, însă a făcut ce era indicat. Ce era mai bine pentru statul și supușii lui. Am mai multă încredere într-un mârșav isteț decât într-un onest prost. Iar Maurul este prea isteț ca să-i lase pe francezi să traverseze munții.

— Și dacă duce tratative pentru o înțelegere secretă cu venețienii? Nu va mai fi nevoie să se teamă de francezi.

Ferrante privi spre mare și clătină din cap.

— Conducerea Veneției va permite Maurului să unifice toată Italia, însă Serenisima Republică nu-i va permite niciodată să devină duce de Milano, rosti acesta blând. Singurul aliat adevărat al Maurului este o himeră, aceeași bestie imaginară pe care ți-ai pus în cap și tu să o urmărești. Puterea lui nu constă în ceea ce este capabil să realizeze – deși este într-adevăr competent –, ci de ceea ce s-ar putea teme alții că el ar putea să înfăptuiască.

O rafală monstruoasă mugi izbindu-se de fereastră. Un ochi de geam se crăpă zăngănind sonor; o clipă mai târziu explodă înăuntru, iar ploaia rece urlă prin deschizătură. Bărbații se împleticiră înapoi alarmați. Apoi vântul se domoli devenind un șuier sinistru, iar Ferrante începu să chicotească. Însă Alfonso de Aragon, învingătorul otomanilor la Taranto, bărbatul care mărșăluise de două ori cu armatele pe sub porțile Romei, se holba la sticla fărâmițată pe podea cu chipul robust ca o mască a terorii.

CAPITOLUL 15

Milano, aprilie 1492

— *Elefante*, Francesco. E-le-fant.

Isabela arătă cu degetul spre elefant. Legat de picior de una dintre coloanele ce înconjurau curtea menajeriei Maurului, animalul fâșâi nepăsător cu trompa peste dalele de piatră presărate cu paie.

Beatrice îl ținea în brațe pe fiul Isabelei, Francesco. Băiețelul în vârstă de șaisprezece luni era înfășat complet de la brâu în jos, însă era îmbrăcat cu o cămășuță albă din mătase și o vestuță din brocart brodată cu fir de aur.

— *Elefante*, spuse Beatrice. *Elefante*.

— Della, îi scăpă lui Francesco oarecum supărat.

Un leu mârâi. Amândouă ducesele tresăriră și se răsuciră spre cușca aflată imediat în spatele lor. Leul începuse să ragă cu atâta forță că puteau să-i miroasă respirația împuțită de carne de hoit de la jumătate de duzină de pași. Francesco urla în gura mare, apoi începu să plângă isteric, fața sa înroșindu-se rapid formând un

contrast izbitor cu părul său fin, aproape transparent. Elefantul mergea cu pași apăsați și sforăia, păsările tropicale din cuști cârâiau, iar maimuțele începuseră să țipe. Ducesele și *vecchia* lui Francesco, Lucia, goneau de-a lungul ogrăzii și ieșiră din menajerie prin intrarea de un alb strălucitor a peristilului.

Francesco continuă să plângă și afară, protestul său zelos acoperind până și zarva din menajerie. Isabela îl înhăță din brațele Beatricei, îl sărută înflăcărată și îi mângâie părul mătăsos. Neizbutind să-l calmeze i-l pasă Luciei, care nu avu nici ea mai mulți sorți de izbândă.

— E obosit, spuse Isabela.

Le făcu semn vizitiilor să-i aducă trăsura.

— Las-o pe Angela să-i dea să mănânce, îi zise ferm Luciei. Apoi așează-l în pat.

Își sărută țâncul care tot mai urla și îi susură la ureche, apoi o sprijini pe Lucia să urce în burta polcită a *carrozza*-ei cu patru roți.

— Să nu te întorci, îi ordonă vizitiului. Înălțimea Sa și cu mine o să luăm caii.

Grajdurile ducelui de Milano se găseau la o aruncătură de băț de menajerie. Înconjurat de pini, stejari și ulmi de un verde crud, complexul de grajduri semăna cu un *palazzo* vast în stilul *all'antica*. Parterul era îngrădit de un portic din coloane din marmură albă și arce clasice. Boxele cailor erau cele mai civilizate clădiri de acest fel din toată Europa, ca să nu mai vorbim de rasele care le populau. Coloanele acoperite cu ghirlande complicate din piatră cioplită susțineau cupola cu nervuri și fresce superbe cu cai decorau pereții. Ducele de Milano presupusese că așa cum locatarii umani ai castelului se bucurau de picturile strămoșilor lor glorioși, la fel și caii

lui vor fi inspirați de imaginile campionilor cabalini. Sistemul de canalizare era cel mai avansat din câte se puteau găsi: apa venea pe țeavă în fiecare boxă și o rețea de canale din argilă îndepărta excrementele cailor.

Rândașii în uniforme înșeuară și înhămară grabnic caii duceselor. Beatrice și Isabela călăreau spre nord prin parcul ducal. După-amiaza se încălzise și își îndemnară caii până se umplură de clăbuci, copacii zburând în urma lor ca niște pete verzi.

— Hai să facem un ocol întorcându-ne spre lac, zise Isabela când se hotărâseră în cele din urmă să-și potolească caii.

Maurul construise un lac artificial lângă grajduri și lângă menajerie.

— Putem să le scoatem șeile și să-i adăpăm acolo.

Peisajul din parc ce înconjura lacul nu era locuit, cu excepția unui mănunchi de lebede albe în capătul din nord. Meșterii care instalau în jurul perimetrului lacului o balustradă din marmură se pare că fuseseră trimiși altundeva. Caii băură din lac, iar Beatrice și Isabela sorbiră dintr-o fântână etajată, proaspăt croită în marmură. Așternură un valtrap pe iarbă și se întinseră una lângă alta, mijind la soare. Caii pășteau liniștiți.

Isabela întoarse capul spre Beatrice.

— La soare se vede nuanța roșcată a părului tău. Și al meu e la fel. E sângele nostru spaniol. Însă îmi place textura părului tău, atât de închis la rădăcină, cu acest nimb roșcat transparent. E așa de frumos.

— Nu sunt frumoasă, Iș.

Iș era o poreclă din copilărie pe care ducesele o reactualizaseră, pronunția spaniolă de țânc a monogramei latine a Isabelei, IX.

— Tu ești frumoasă, să știi, draga mea!

— Ar fi drăguț să-mi aud soțul spunându-mi asta. Am picioarele prea scurte ca să capăt genul acesta de compliment de la el.

— Poate că Gian se va schimba. Mama mi-a scris că mariajul este precum o lăută. Nu trebuie să faci o tragedie dacă la început nu cântă cum se cuvine. Zi de zi trebuie să-i acordezi coardele ca să obții armonia. Cel puțin așa spune Mama.

— Gian nu este o lăută, spuse Isabela sec. Este un *cacarella.*

Cu ajutorul pumnului făcu acel gest obscen de masturbare. Beatrice râdea strident, provocând-o și pe verișoara sa să izbucnească întocmai. Ducesele se înghesuiră una în alta și se luară în brațe.

Rămaseră îmbrățișate și după ce încetară să râdă. Isabela privea concentrată în ochii Beatricei.

— Te-ai întrebat vreodată cum te-ai simți dacă ai face asta cu un bărbat? susură ea. Nu mă refer la pat, unde-și îndeplinesc rapid scopul, ci la modul cum stăm noi acum. Să ții pe cineva strâns în brațe fără să îți dorești asta, chiar dacă mai târziu asta faci.

Pentru o clipă Beatrice nu-și putu imagina că-și dorea altceva mai mult decât apropierea de care se bucura cu Isabela. Dar bineînțeles că și-a amintit. Nopțile acelea catifelate, sufocante de la Villa Belriguardo de pe râul Po, când stătea trează și o asculta pe sora ei vitregă Lucrezia fantazând despre viitorul ei soț, nopți în care sora sa citise din scrisorile logodnicului ei, înfrumusețându-i declarațiile pătimașe de dragoste cu viziuni anticipative ale modului cum vor face dragoste. O sută de nopți, o mie de nopți când Beatrice citise și recitise

toate marile povești de iubire la lumina pâlpâitoare a unei lămpi cu petrol, memorând cuvintele lui Rolando și Tristan și Petrarca pe care le auzea din nou în întuneric, simțind mâna caldă a unui cavaler curtenitor sau a unui poet pătimaș într-a ei, după care adormea cu aceste vorbe scânteindu-i în minte ca artificiile.

— Vorbe, murmură Beatrice. Vreau un bărbat care să-mi facă declarații.

— Eu vreau un bărbat care doar să mă sărute. Nu cum sărută bărbații, ci așa...

Buzele Isabelei le atingeau ușor pe ale Beatricei, la fel de moi precum propria-i respirație. Sărutările se deplasau într-o procesiune infinitezimală de la un colț al gurii Beatricei la celălalt. Nu avu nicio clipă senzația de presiune, doar de căldură și de o catifelare perfectă.

Capul Beatricei zumzăia, surprinzând-o și alarmând-o. Însă fu straniu decepționată când verișoara ei se opri.

— Oh, Doamne, spuse Isabela.

Oftă și-și lăsă capul să-i cadă pe spate.

— Când îl sărut pe Gian e ca și cum mi-aș cufunda capul într-un butoiaș de vin plin cu țipari murați.

Se răsuci spre Beatrice.

— O să-ți spun cum e să te culci cu Gian dacă îmi povestești același lucru despre Maur.

Ducesele râdeau din răsputeri.

— O să încep eu prima, anunță Isabela. Gian nu poate să facă nimic dacă nu a băut considerabil, iar dacă bea prea mult nu mai poate să facă nimic. La început e cel mai atras de sânii mei, ceea ce îmi place. Ador să mi se sugă sânii. Îi place să mă vadă goală pușcă, așa că întotdeauna lăsăm o lampă aprinsă sau o facem

în timpul zilei. Dacă pot să-l iau prin surprindere și să nu-i dau timp să se gândească la asta, e posibil să fie foarte excitat. Odată am fost în stare să-l conving s-o facem când ieșiserăm să călărim. Atunci îmi place cel mai mult, când Gian se... excită.

Beatrice își aminti că cel puțin unul dintre visele ei din copilărie se împlinise: nu ședea pe patul ei lângă Iș, așa cum visase în Neapole, însă iat-o discutând aici cu verișoara ei la fel de intim ca și cu o soră.

— Și soțul meu bea un piculeț, spuse ea. Întotdeauna îl miros. Însă el niciodată... e ca și cum îmi administrează unul dintre leacurile lui Messer Ambrogio. O dată pe lună îmi trimite vorbă să-l aștept. Nu vorbește niciodată, îmi ridică camizolul și își ridică și cămașa lui și se apucă de treabă. Știu că o să isprăvească mai repede dacă mă relaxez, așa că mă gândesc la lucruri care îmi plac. Mă prefac că plutesc pe râul Po într-o după-amiază de vară, iar muzicanții cântă, arunc petale în apă și le număr. Nu durează foarte mult.

— Îți place vreodată?

— Nu mă mai simt prost. Știu că încearcă să nu mă rănească.

— Vrei un copil?

Întrebarea o sperie atât de mult pe Beatrice că se ridică drept în șezut. Jocul Isabelei era înșelător: viclean, murdar. Însă Beatrice își zise că Isabela își ascundea doar o grijă de înțeles, o grijă pe care o împărțeau amândouă. Dacă îi va dărui Maurului un moștenitor, totul se va schimba. Dacă... Frica îi dădu brusc o stare de greață și se luptă cu adevărul pe care-l ascundea. Glasu-i era strident și nesigur.

— Iș... Iș, ție nu ți-a fost frică când ai născut?

Isabela se ridică în șezut, își trase volanul rochiei până la genunchi și își mângâie picioarele albe și subțirele. Ochii i se mișcau straniu: se îngustară, licăreau. Și trecu. Își scuturâ capul.

— Te-ai îngrozi dacă ai asculta toate gogomăniile pe care ți le spun babele – cum că dacă vezi o șopârlă pe pervazul ferestrei în ziua concepției, o să ai un monstru cu coadă de șopârlă și că ar fi trebuit să înveți asta în ajunul Crăciunului dacă vrei ca hemoragia să ți se oprească: „Iisus a fost născut în noaptea de Crăciun și în noaptea de Crăciun a fost pierdut. În noaptea de Crăciun a înviat din nou. Sângele să-ți stea în vene, așa cum sângele lui Hristos a stat într-ale lui." De parcă ți-ai putea aminti să rostești asta când sângerezi de moarte.

Buzele Isabelei se răsuciră sarcastic.

— Știi că atunci când ești ducesă trebuie ca martorii să fie prezenți, nu-i așa? Îi cheamă înăuntru imediat după ce te pun în scaunul pentru nașteri. Și stai acolo cu ei toți chiorându-se între picioarele tale, ca să fie siguri că nu-i amăgești și scoți din băiță nou-născutul vreunei târfe. Messer Ambrogio m-a scos din pat și m-a așezat în scaunul pentru nașteri chiar dacă îi spusesem că nu eram nici pe departe gata. Asta m-a obosit mai mult decât nașterea – să mă ridic din pat, să stau acolo o oră, să mă întind când copilul nu venea, iar să mă ridic... fără întrerupere.

Isabela clătină din cap disprețuitoare.

— Chiar dacă nu ai purta un copil în pântec, toate acele îndeletniciri te obosesc. Ai avut vreodată o febră atât de mare că până și oasele te dureau? Așa mă simțeam. Ca și cum o otravă îmi curgea prin vene. Ca și cum aș fi avut o ghiulea fierbinte înăuntrul meu, apăsându-mi pe șira spinării. Și când pruncul a început să

iasă, am crezut că dacă o să mă uit în jos o să-mi văd mațele zvârlind afară din mine.

Isabela se opri, se încruntă și articulă câteva cuvinte mute.

— Am găsit o cale să mă eliberez de durere, rosti în cele din urmă. O lumină. Puteam zbura către ea. Toto – Toto era numele de alint al micuțului Francesco pentru Beatrice, iar maică-sa îl adoptase și ea – era... Am simțit că am aripi uriașe și că pot zbura și cu fiecare bătaie a aripilor mă ridicam deasupra tuturor și totuși, în același timp, îmi împingeam copilul în lumină. Și dintr-odată eram liberă, mă aflam deasupra tuturor, plutind în lumină, iar bebelușul meu era cu mine. Și, când am văzut fața copilașului meu pentru prima oară, am știut că nu era copilul Domnului sau al tatălui său, ci era doar al meu. Voința mea, puterea mea, o putere pe care nimeni altcineva nu ar fi putut să o aibă, îi dăduse viață.

Isabela își ghemuise strâns picioarele.

— Abia aștept să mai fac un copil.

Beatrice privea fix în direcția lacului. Două lebede alunecau pe apă ca niște statui din marmură albă așezate pe un cearșaf de lapislazuli.

— Iș, tu crezi că în interiorul nostru există lucruri pe care întreaga noastră ființă le cunoaște, deși le tăinuiește minților noastre pentru că nu le-am putea îndura cunoașterea continuând să trăim?

— Te referi la o premoniție? Mai bine nu ai vorbi așa. Vrăjitoarele încă se mai ard pe ruguri în țară[1]. Și în Florența!

[1] În Italia și în Peninsula Iberică, unde Inchiziția a fost atât de activă, procesele contra vrăjitoriei au dus doar la 300 de execuții capitale (n.red.).

— Nu, sunt serioasă, Iș. Nu vorbesc despre o viziune pe care ar putea să o aibă o sfântă. Mă refer la un lucru pe care mintea îl ascunde, o... prevestire care scapă ochiului. Însă rămâne în mințile noastre ca... ca o pictură ce așteaptă să fie dezvelită și, dacă ne apropiem prea mult ca să îndepărtăm draperia de pe tablou, restul ființei noastre trebuie să ne avertizeze de pericol. Crezi că e posibil așa ceva?

— Da. Nu am de gând să râd de tine. Da. Cred că înțeleg ce spui. Vorbești de o intuiție lăuntrică, pe care...

Propria intuiție a Isabelei zbura spre ea ca un corb croncănitor și o izgoni.

— Este o amenințare ce ți-a fost sădită în suflet din ziua în care ai venit pe lume, însă nu poți vedea lucrul de care te temi, ci doar îl percepi când te apropii de el.

— Iș, îți amintești când Giovanna... a murit?

Beatrice se cufundă în adâncimile insondabile ale fricii. Giovanna fusese una din doamnele de companie care o escortase pe cea de-a doua soție a bunicului lor, și ea tot o Giovanna.

— Tu îți aduci aminte? Eu aveam cam zece ani atunci și nu mă lăsau niciunde în preajma ei. Însă am auzit poveștile. Tu cum ai aflat?

— Iș, am văzut. Îți promit că nu mint. Nu trebuia să mă aflu acolo, însă am știut unde să mă ascund. Se târâse într-unul din pasajele strâmte din piatră – construite ca să faciliteze fugile, iscodirea și legăturile clandestine – care înfrumusețea zidurile groase ale castelului Nuovo din Neapole. I-am văzut... i-am văzut scoțând copilul.

— Pentru Dumnezeu. S-a petrecut cu adevărat... cum au spus?

Pe măsură ce Beatrice continua, greața și o senzație de fierbințeală, de amețeală, se năpusti asupra ei.

— Da, am văzut, Iș. Nu au putut să-i scoată capul, așa că au trebuit să... Iș, am auzit. Și deslușì din nou: pârâitul lichid al țestei copilului, dispus irevocabil curmeziș în pelvis, ce fusese spart cu bisturiul chirurgului, în speranța că cel puțin mama să fie salvată. Chirurgul s-a folosit de un cârlig ca să tragă copilul afară. Capul lui era...

Vedea și acum oribilitatea pe care o scoseseră din Giovanna, craniul terciuit și membrele sale, membre vâscoase, ca ale unei caracatițe într-o cange.

— Iș, am văzut-o și pe Giovanna murind.

Acum imaginile o copleșiseră, succedându-se în secvențe rapide, de coșmar. Timp de câteva zile Giovanna dăduse impresia că se înzdrăvenea. Apoi infecția începuse să i se răspândească în tot organismul, o cangrenă îngrozitoare, un gaz care i-a putrezit organele interne, umflând-o grotesc.

— Iș, arăta ca o băsică plină cu apă. Se făcea din ce în ce mai mare. Țipa tot timpul.

Țipetele o înjunghiară din nou pe Beatrice, ca un cuțit ce-i fărâmița oasele.

— Când în cele din urmă a răposat, puroiul i-a țâșnit pe nas și pe gură și după asta s-a umflat și mai tare. Nu mi-a venit să cred că nu a pocnit.

— Ăsta-i un soi de întâmplare care se poate petrece o dată la zece ani.

Isabela scutură din cap insistent.

— Îmi amintesc că una dintre babornițe spunea că sărmana Giovanna era atât de strâmtă în șolduri încât

era o minune că putea urina, cu atât mai puțin posibil să treacă un copil.

Spaima Beatricei nu se diminuase. Stomacul i se contracta, iar fierbințeala o acaparase ca un gaz fierbinte; își imagina că o să se umfle ca Giovanna, apoi o să explodeze. Adevărul păru să țâșnească din ea.

— Iș, știu că o să mor dacă o să am un copil. Copilul o să mă omoare. Cunosc asta la fel de bine cum știu că dacă îmi tai degetul o să sângerez.

Isabela își făcu din reflex semnul crucii.

— Toto, ești...?

— Nu. Nu, Iș, știu că nu sunt.

Cadența Beatricei era frenetică.

— Nu vreau să fiu vreodată. Nu vreau să am copilul lui nicicând. Francesco este singurul copil pe care-l vreau. Îți promit, Iș.

Beatrice se cutremură hohotind. Avea strania impresie că tocmai își trădase mama. Și că mama ei meritase să fie trădată.

— Oh, draga mea, murmură Isabela și o cuprinse pe Beatrice în brațele sale.

CAPITOLUL 16

Epistola ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova, către ELEONORA D'ESTE, ducesă de Ferrara. Pavia, 1 august 1492

Multilustra și scumpa mea doamnă mamă,

Ieri am ajuns în siguranță în Pavia și m-am întâlnit la docuri cu Beatrice și ducesa de Milano, după care am fost condusă prin oraș până la porțile castelului. Acolo am fost primită de Maur și de toți ambasadorii care sunt aici și am fost anunțată de două duzini de gorniști. Nu ți-ar fi venit să le crezi pe Beatrice și ducesa de Milano! Fost-au Roland și Olivier mai devotați unul altuia? Au nume de alint și ochiade secrete și realmente își completează reciproc propozițiile. Împreună cu *puttino* ducesei de Milano, formează o gingașă familie. Maurul îi acordă Beatricei tot respectul și cordialitatea din lume. Și, mamă, *guardaroba* Beatricei nu e cu nimic mai prejos decât un spectacol! După socotelile mele are șaizeci

și trei de *camore* și asta numai aici la castelul din Pavia – mi-a spus că are chiar mai multe în Vigevano, ca să nu mai pomenim de Milano. Le-am cercetat, și jur pe Brâul Fecioarei că niciuna n-a fost confecționată din material care să fi valorat mai puțin de douăzeci de ducați cotul! Și n-am vreme să țin socoteală tuturor cărților pe care și le-a comandat. Acum știu de ce trebuie să aștepți așa de mult până dai de un pergament fin din piele de capră în Veneția! Cât privește relațiile conjugale dintre Beatrice și Maurul, încă nu sunt dumerită. Nu sunt semne că ar avea un copil, dar asta nu spune nimic – uite cât ne-am străduit Francesco și cu mine. (Perioada aceea a fost joia trecută. Când îmi vine, trebuie să mă forțez să nu cad pradă deznădejdii. Nu renunț la *puttino,* mamă.) În același fel, nici ducesa de Milano nu are nimic de arătat de pe urma strădaniilor sale recente.

Veștile aici sunt toate despre alegerea noului Papă și se zice că rezultatul se datorează în întregime sforilor trase de fratele Maurului, cardinalul Ascanio, care se aude că va fi noul vice-cancelar papal. Toți marii ambasadori se află aici – al Milanoului, Neapolelui, Florenței și, cum știi, Messer Giacomo, care mă imploră să-ți transmit urările lui de bine. Desigur că discuțiile nu vor începe serios decât după ce va sosi Tata. Îl așteptăm să ni se alăture la Vigevano joia asta – trepidăm cu toții în așteptare. Cred că toată lumea de aici, inclusiv Maurul, își dă seama că trebuie să se ajungă la o înțelegere dacă vrem să-i ținem pe francezi dincolo de munți.

Mâine mergem la vânătoare, iar în Vigevano vom ajunge miercuri. Abia aștept să văd toate lucrările pe care maestrul Donato Bramante le-a făurit aici.

Pe cât de multă bucurie simt că în cele din urmă îmi voi vedea din nou singura mea soră și știind că tata va fi în curând aici, pe atât lipsa ta este ca o umbră peste cele mai voioase clipe.

Fiica ta adorată și cea căreia îi este dor de Înălțimea Voastră,

Isabela d'Este da Gonzaga, *manu propria.*

*

Pavia, 2 august 1492

— Știu că se apropie.

Marchiza își iți ușurel capul. Cu pana de păun fixată cu o peruzea în boneta din catifea albastră, semănă pentru o clipă cu o pasăre tropicală iscoditoare.

— Îi aud.

Arătă cu degetul spre hotarul pădurii de plopi și pini, cam la o azvârlitură de săgeată depărtare peste pajiștea povârnită.

— Ogarii ducelui de Milano sunt acolo. Exact acolo.

O duzină de pavilioane din prelată albă punctau peisajul buruienos, adăpostind cortegiul de vânătoare de soarele zăpăcitor de august; o pergolă arcuită grațios țesută din crenguțe tinere de pin ținea umbră marchizei, duceselor de Milano și Bari și câtorva doamne de companie. Ambele ducese mijeau ochii în lumina soarelui. Isabela nu-și mai pusese nimic peste *camora*, iar soarele îi înroșise umerii, gest pe care-l repetă și Beatrice o clipă mai târziu.

— Noi tot nu-i auzim, spuse Beatrice.

— Nu am avut întotdeauna un auz mai bun decât al tău? ripostă marchiza.

— Ba da, da, așa e, răspunse Beatrice încolăcindu-și brațele în jurul surorii sale și sărutând-o pe gât și pe ureche. Mă voi recunoaște învinsă în fața superiorității tale absolute pentru simplu motiv că sunt așa de bucuroasă că te afli aici. Însă dacă ai auzul așa ascuțit, aș dori să ne spui ce discută soțul meu și ambasadorii.

Marchiza se chiorî intenționat o secundă în pavilionul adiacent, ca și cum ar fi putut cu adevărat să descifreze zumzăitul silențios al celor din grup. În vestele lor scurte de vânătoare din brocart și pantaloni strâmți în culori strălucitoare, cei patru bărbați – Maurul, Giacomo Trotti și ambasadorii Neapolelui și Florenței – semănau cu niște *condottieri* ce dezbăteau o campanie. Ochii negri ai Maurului licăreau de la un ascultător la altul, mâinile sale mișcându-se cu fandări încrezătoare, didactice.

— Vă voi spune întocmai ce se discută, se hazardă marchiza. Cu regele Franței sedus la picioarele ducelui de Orléans și ale prințului de Salerno, niciun italian nu se mai află în siguranță. Cred că este o binecuvântare că francezii își fac intențiile cunoscute. Dacă le arătăm *oltramontani*-lor că suntem uniți împotriva lor, aceștia vor rămâne pe la casele lor. Slavă Domnului că noul Papă nu este un simpatizant al francezilor.

— *Tu* poți să-i mulțumești Domnului pentru alegerea cardinalului Borgia, preaiubita mea soră, spuse Beatrice, dar noul Papă trebuie să-i mulțumească mai degrabă cardinalului Ascanio.

Ducesele pufăiră sarcastic. Se zvonea pretutindeni că nou alesul Alexandru al VI-lea[1] – fostul cardinal Rodrigo Borgia – își asigurase voturile plătindu-l generos pe fratele Maurului.

— Surioara mea a devenit completamente o studioasă în arta guvernării. Sau cel puțin în ultimele bârfe de la Roma. *Per mia fe!* Priviți!

Marchiza arătă cu degetul spre hotarul copacilor.

O căprioară cu burta albă înainta în salturi pe sub păduricea deasă de la marginea codrului, urmată de un cerb tânăr. O clipă mai târziu patru sau cinci ogari țâșniră din pădurice urmărindu-i.

— Căprioară! strigă Isabela înnebunită. Chemați câinii înapoi!

Ca și cum i-ar fi executat comanda, doi paznici de vânătoare săriră în picioare din codru. Pocnind din bice și urlând comenzi, au apucat ogarii de zgardă într-un cerc de lătrături. Căprioara și căpriorul ei au luat-o la goană peste un delușor spre est.

— Uite și cerbul! anunță marchiza cu o emoție acută.

Un mascul mare și puternic sălta spre vest pe lângă linia de hotar a copacilor, atrăgând după sine o jumătate

[1] Spaniol de origine, Rodrigo de Borja, devenit papa Alexandru al VI-lea Borgia (1492-1503), printr-un notoriu act de simonie care a indignat întreaga lume catolică (a fost ales papă cumpărându-i pe cardinali); și-a concentrat toate preocupările asupra promovării poziției și intereselor celor patru fii ai săi, extinderii și consolidării statutului papal, chiar prin trădări și crime oribile. Maniac sexual, amator al jocurilor de noroc, complet indiferent la problemele credinței, papa Alexandru al VI-lea a delapidat sume imense pentru a crea o armată puternică, ca și pentru nesfârșitele banchete și orgii de la curtea sa (n.red.).

de duzină de ogari istoviți și un călăreț pe un armăsar alb imens.

Doamnele din pavilioanele dimprejur vibrară într-o cor spontan de recunoaștere:

— Galeazz! Galeazz!

Până și ambasadorii se abătură de la discuția lor. Galeazz depăși iute câinii, ba chiar se trase cu cerbul mai aproape de coama dealului, își fixă sulița – călărea atât de curgător că trunchiul și capul îi rămăseseră nemișcate ca ale unei statui ecvestre – și înjunghie animalul exact în spatele umărului. Pârâiașe de sânge se scurgeau peste abdomenul cerbului, apoi acesta se împiedică și căzu. Doamnele țipau entuziasmate.

— Ai crede că Galeazz tocmai v-a înțepat doamnele de companie, se adresă marchiza duceselor cu buzele de o senzualitate ascunsă țuguiate. Poate că își aduc aminte de ziua când chiar a făcut-o.

Un paznic zbieră de la marginea codrului.

— Porc mistreț!

Beatrice își strânse pumnii și se învârtea repede dintr-o parte în alta parcă ar fi fost ghidată de un mecanism de ceasornic care o luase razna.

— Trebuie să ne luăm caii. Trebuie să ne alăturăm urmăririi. Trebuie! Iș! Bel! E musai să mergem acolo după mistreț!

Beatrice strigă rândașilor să le aducă caii. Dar apoi făcu brusc cale întoarsă și o privi pe Isabela de parcă făcuse o gafă. Isabela i-a răspuns simplu clătinând abia perceptibil din cap.

Rândașii în costume roș-alb-albastru aduseseră caii doamnelor și începuseră să strângă chingile șeilor. Maurul aruncă o privire acestei îndeletniciri, își

întrerupse pe neașteptate discuția și se îndreptă cu pași mari spre pergola din crenguțe de pin. Le privi pe cele trei femei și până la urmă i se adresă marchizei.

— Cu mult timp în urmă am renunțat să le mai avertizez pe ducesele de Milano și de Bari. Nu ai cum să le convingi să aibă grijă de fericirea lor, cu atât mai puțin de uzanțele impuse de sexul și de rangul lor. Sunt atât de hotărâte să se mutileze singure că majoritatea gentilomilor de la curtea mea nu ar călări cu ele.

Maurul își recitase plângerea cu un zâmbet bonom, însă vocea lui tăia cu o inflexiune irascibilă.

— Îmi dau seama că nu am niciun fel de influență asupra duceselor, dar mă rog ca măcar domnia ta să stai pe loc și să mă scutești de mânia soțului tău în cazul în care ți se întâmplă ceva.

— Poți să mă ajuți să mă urc în șa, Înălțimea Voastră, îi replică marchiza, urmându-și cererea cu un râs nerușinat.

— Atunci domnii aceștia și cu mine vă vor însoți.

Maurul făcu semn spre ambasadorii și funcționarii de stat din pavilioanele adiacente. Dar imediat ce ducesele și marchiza se așezară în șa, o luară la galop cu poalele rochilor fluturând. Marchiza își pierdu boneta împănată și strigă după cineva să i-o ridice. Gentilomii împărțiră ordine la repezeală pajilor și rândașilor.

Codrul le înghiți pe cele trei femei. Pădurica, înțesată cu ferigă, viță-de-vie și mărgăritar, înfrână caii care mergeau la pas.

— Priviți, șopti Beatrice.

Exact în fața lor, două rânduri de stejari uriași, cu crengile împletite sus pe boltă, țineau umbră unei poieni. Sulițe plăpânde de lumină solară curgeau din umbrarul

compact. Femeile țineau caii de frâie și pentru o clipă fură reduse la tăcere de frumusețea parcului natural. Tufișurile din apropiere foșniră.

— Cred că ar trebui să așteptăm restul cortegiului, spuse marchiza.

— Voi două așteptați, murmură Beatrice. Eu intru înăuntru.

Își înghionti calul cu cravașa și se cufundă în poiana acoperită cu un covor din iarbă. Fragmente argintii de lumină îi marmorau *camora* din brocart.

— E frumos, strigă ea. Trebuie să intrați și voi.

Isabela își împunse calul în coaste și se îndreptă spre îngrăditura de copaci. Marchiza rămăsese în urmă, cu bărbia ridicată ca și cum ar fi ascultat ceva. Tufișurile fâșâiră.

— Beatrice! țipă Isabela atât de tare încât se întrebă dacă nu și-a sfâșiat gâtul.

O creatură vânjoasă, țepoasă, de culoare cafeniu-murdar țâșnise dintre copacii din dreapta ei, uriașă cât un taur, cu ochii roșii diavolești fixați asupra Beatricei.

Calul Beatricei se cabra înnebunit. Femeia se schimonosi și trase cu sălbăticie de frâie reușind cumva să rămână în poziția sa instabilă, picioarele zburându-i drept în afară ca și cum ar fi fost o marionetă așezată pe dosul său din lemn. Vierul veni exact sub picioarele ei și cu colții îi sfâșia tivul juponului voluminos.

În afară de unica observație detașată că Beatrice va fi ucisă, mintea Isabelei era complet goală, scena din fața ochilor săi jucându-se în cadența lentă, tăcută, a unui vis: brațul Beatricei învelit în mătase se ridica la nesfârșit lovind cu cravașa noada calului său isteric;

calul, cu ochii măriți, se răsuci într-un sfârșit, trupul său fiind acum un scut pentru picioarele Beatricei; vierul, cu mult mai agil, se balansa pe copitele sale afurisite, plecându-și căpățâna.

Vierul atacă sub coastele calului, la unison cu o trosnitură dezgustătoare. Și apoi, în loc să treacă pe sub abdomen, se ridică, umerii săi vânjoși ridicându-i complet de la sol pe Beatrice și calul acesteia, ca un Hercule grotesc, necizelat care-i purta în spate. „Beatrice va fi omorâtă", repeta într-una mintea Isabelei.

— Nu! urlă Isabela.

Își biciuia calul încercând să forțeze animalul înnebunit spre vier, în efortul de a crea o diversiune în atac. Țipă din nou, cu gâtul ca o rană vie, însă calul său abia se bâțâi și descrise un cerc inutil. Când reveni din nou în poziția inițială, îi zări pe Beatrice și calul său bălăngănindu-se în balans pe spatele vierului. Își dădu seama că Beatrice o să fie ucisă nu de vier, ci de propriul său cal când acesta o va rostogoli de pe el și o va zdrobi. Nu putea decât să privească complet îngrozită cum Beatrice începuse să alunece aproape grațioasă de pe șa, cât pe ce să cadă sub abdomenul foarte convex al calului. Însă în ochii negri și duri ai Beatricei nu se citea teama. Era atâtată.

Membrele prăbușite de marionetă ale Beatricei au tresărit cumva țepene, de parcă corzile care le controlau fuseseră întinse de o mână miraculoasă. Se trase înapoi în șa și stătea dreaptă, postura sa fiind corect de surprinzătoare ca și cum calul său pășise doar peste un pârâiaș mic. Dinții săi sclipiră trăgând cu putere de hățuri. Calul se împletici dând cu crupa de pământ, iar vierul se vânzoli eliberându-se de povara din spate și începu un nou atac.

Un fel de lăstun celibatar străfulgeră pe sub umbrar, urmat de un sfârâit și de apariția aproape supranaturală a două săgeți ce se înfipseră în spinarea întinsă a vierului. Un vârf de lance sclipi în lumina soarelui, însoțit de o figură gigantică pe un cal alb la fel de mare și de voinic. Vierul scoase un guițat tânguios când sulița lui Galeazz îi străpunse pieptul. Își scuturâ capul zeflemitor, făcu câțiva pași și se prăbuși în genunchi. Vierul clipi din ochii săi roșii, iar sângele-i țâșni pe gură.

Un alt cal și călărețul său năvăliră în poiană: Gian, călare pe propriul său armăsar alb, Neptun. Cinci sau șase dintre ogarii lui Gian se azvârliră printre picioarele cailor, chefnăind nebunește. Favoriții bipezi ai lui Gian veneau chiar în urma lui, cu șoimii de vânătoare glugați pe încheieturile mâinilor țipând și fâlfâind din aripi. Galeazz o ajutase deja pe Beatrice să descalece. Rândașii *per pedes* alergară să le ajute pe Isabela și pe marchiză să coboare din șei. Cele două femei fugiră spre Beatrice și o sufocară în brațele lor. Și mai mulți cai și călărași aclamând se îngrămădiră în poiană, completând cu cioltarele lor din mătase multicoloră și pieptarele de călărie hărmălaia luxuriantă. Maurul descălecă și-și apucă zdravăn nevasta de umeri, de parcă voia să se convingă că prețioasa sa marfă nu fusese deteriorată. Beatrice râse, dezvelindu-și dinții ca niște colți. O secundă păru că hărmălaia câinilor și a cailor ce-ți asurzea urechile era sunetul râsului ei.

Maurul privea țintă la peticul roșu sclipitor cu sângele vierului. Părea înghețat, cu ochii săi ficși și negri ca un centru nemișcat în tot acest vacarm și agitație. Apoi toată fața lui se recompuse. Cozile ochilor i se zbăteau, iar maxilarul i se contractă și i se mișcă, ca și cum ar fi

trecut pe furiș printr-o serie de patimi nebunești suprimate. Un pic mai târziu, chipul îi era gol și impasibil ca de obicei. Cacofonia animalului se atenuă brusc. Maurul se întoarse și se adresă grupului.

— Dacă mai aveam nevoie de vreo dovadă că ducesele de Milano și de Bari au luat nepăsătoare peste picior zeița Fortuna...

— Am luptat în turnir cu zeița Fortuna, anunță bucuroasă Beatrice pe un ton înalt, metalic, iar Messer Galeazz s-a întrecut cu vierul și amândoi am ieșit învingători!

— Am văzut bărbați de două ori mai mari decât tine uciși de vieri pe jumătate cât ăsta, ducesa mea, replică Galeazz încruntându-se.

Beatrice făcu o grimasă.

— Dar nu de asta vânăm, ca să cunoaștem gloria și pericolele războiului fără să dăm foc colibelor țăranilor și să le siluim nevestele?

— Nu am văzut niciodată nimic să semene cu asta, se entuziasmă Gian, umblând vesel cu pași mari spre centrul grupului, cu profilul său de desfrânat și părul său platinat pieptănat spre spate, marele arbitru al vânătorii.

— Ducesa de Bari călărea un cal care și acesta, la rândul lui, încălecase pe spinarea unui vier și nu numai că a rămas în șa, dar ținuta sa a fost impecabilă tot timpul.

— Oh, Dumnezeule bun, strigă marchiza. Să mă ajute cineva.

Bărbații se răsuciră pe călcâie. Marchiza se străduia să susțină trupul inert al ducesei de Milano, care se prăbușise, palidă ca un cadavru, în brațele ei.

CAPITOLUL 17

Francesco lipăi spre patul mamei sale cu pași mărunți încrezători și goi.

— Ba-ba, spuse el întinzând mâna.

Femeile mai în vârstă de la curte remarcaseră adesea că semăna cu tatăl său, cu părul său fin și platinat și buzele strălucitoare.

— Bab-ba bolnavă.

— Bab-ba e bine și e fericită că băiețelul ei cel frumos este aici, spuse Beatrice.

Ridică băiețelul în brațe și îl sărută înainte de a-l așeza în brațele Isabelei.

Isabela se sprijinea de pernele așezate pe tăblia patului sculptată în ghips. O viperă Sforza poleită cu aur plutea amenințător deasupra capului. Îi susură micuțului Francesco la ureche și apoi îl sărută zgomotos pe gât până când acesta începu să se zbată și să chicotească.

— Te simți suficient de bine ca să iei cina cu noi? întrebă Beatrice.

Se așeză pe pat și își puse mâna pe fruntea verișoarei sale.

— Sunt moartă de foame.

Isabela părea că-și revenise complet de pe urma leșinului. Pometii săi înalți și lați deveniseră roșii strălucitori de la soarele din timpul zilei, iar ochii ca jadul șlefuit.

Beatrice se ridică când auzi bătaia în ușă.

— Sora mea vrea să treacă pe la tine, explică ea.

— M-ai speriat de moarte, Înălțimea Voastră, spuse marchiza, ca o adiere spre patul Isabelei și făcând o față amuzantă spre Francesco.

— Însă oricare ar fi maladia de care suferi, cu siguranță îți prieste.

Privirea care trecu de la Beatrice la Isabela nu fusese suficient de subtilă ca să-i scape marchizei.

— Ce se petrece cu voi două – insistă marchiza, apoi găsi răspunsul la întrebare. Spune-mi că nu ești! scăpă spre Isabela. Spune-mi că nu ești! Sunt înfuriată pe voi. Chiar sunt. Pur și simplu mă îmbolnăvești de invidie. Doamne, Beatrice, cum poți s-o suporți?

Vocea marchizei chiar avea o inflexiune furioasă. Câte luni are?

— Bănuiesc că puțin peste trei luni, spuse Isabela, ochii săi lucind mândri.

— *Per mia fe*!

Marchiza suspină.

— Eu mi-aș fi îndrumat deja cioplitorii în piatră ca să ridice un arc de triumf prichindelului meu. De ce păstrezi secretul?

— Nu vreau să suport prelegerile acide ale lui Messer Ambrogio. Tot ceea ce îmi prescrie este „repaus la pat, repaus la pat, repaus la pat". Asta-i problema cu toți doctorii bătrâni. Cred că nu suntem mai sănătoase

decât ei. E pur și simplu absurd că presupun că sarcina este o boală mortală.

— Sunt așa de mulțumită să te aud spunând asta, Înălțimea Ta. Dumnezeu știe că îmi fac griji pentru cineva plăpând cum e cumnata mea, Elisabeta, însă pentru o femeie la fel de puternică cum e Înălțimea Ta sau eu, cicăleala neîndurătoare a doctorilor și a *vecchie*-lor ne amenință cel mai serios sănătatea. *Cacasangue*, dacă Beatrice o să rămână vreodată grea, or să o audă pe bătrâna Polissena până la Londra.

— Nu știi ce înseamnă croncănitul unei *vecchia* dacă nu ai auzit-o pe mama-soacră procitind o femeie însărcinată, spuse Isabela. Comparativ cu ducesa-mamă, admonestările Polissenei sunt tot la fel de încântătoare precum cântările maestrului Cristoforo. Femeia abia poate să se mai dea jos din pat, însă când dă un vânt poate să mâne un galion de la Genova până în extremitatea Africii.

Marchiza râse cu răutate. Beatrice se dădu un pas înapoi de lângă pat.

— Vreau să mă întind înainte de cină, spuse ea.

Marchiza se întinse și-l duse cu zăhărelul pe Francesco să-l ia în brațe.

— Nu-mi vine să cred. Vorbiți la unison, i-ați dăruit micuțului ăstuia drăgălaș două mame și văd că atunci când una dintre voi stă la pat și cealaltă trebuie să se întindă.

Marchiza atinse cu limba vârful nasului lui Francesco și vorbi cu el.

— Acum mă aștept ca nătânga ta mamă să-mi spună că bleaga de Beatrice o să se așeze lângă ea în scaunul pentru nașteri.

*

Omniprezenții paji tricolori se precipitară ca să strângă rămășițele celui de-al cincilea fel de mâncare, care fusese compus din clapon în sos de pătrunjel garnisit cu petale, țipar fript în sos galben, păstrăv în sos argintiu, piftie în forma coifului familiei Sforza și toți fazanii acoperiți cu penajul original meticulos reconstruit, și cu orbitele îndesate cu safire micuțe. Cupe din argint gravat, solnițe din aur sub forma zeilor romani și cuțite și furculițe cu mânere nichelate fuseseră cu dexteritate apucate de pe fața de masă din olandă, și ea la rându-i luată pe sus și schimbată. Cu al doilea val de agitație pajii au adus desertul: aluaturi, tarte, migdale și portocale învelite într-o crustă din sirop auriu solidificat și miriade de *confetti* – figurine din zahăr caramelizat printre care aflai păsări, creaturi mitologice și un castel întreg înconjurat de cavaleri și echipament de asediu. Un vin gros, dulce ca mierea, fu turnat în pocalele din sticlă de Murano împodobite cu coiful Sforza.

Maurul făcu semn din cap maestrului corului ducal, care-și conduse contingentul în hol. Pajii umblau de colo colo după cântăreți și închiseră ermetic ușile după ei. Din cei șaizeci de invitați care cinaseră în această seară, Maurul își invitase doar soția, pe ducele și ducesa de Milano, pe marchiză și pe Messer Galeazz să rămână la desert.

— Această scrisoare a sosit azi de la Roma. E scrisă de noul vice-cancelar papal, spuse Maurul zâmbind încordat.

— Fratele meu, Ascanio, aplaudă Galeazz cu entuziasm, acompaniat de Gian, îndemnându-le și pe cele trei femei să-și ofere aplauzele lor discrete.

— Vreau să împart vorbele lui Ascanio cu apropiații familiei mele.

Maurul dădu citire contabilității promisiunilor extravagante pe care Papa Alexandru i le făcuse. În afară de noul oficiu, care-i dădea lui Ascanio dreptul de a supraveghea toate proprietățile bisericii, recunoscătorul Papă Borgia îi prezentase un *palazzo* în Roma, complet mobilat cu obiecte de artă și antichități ce reprezentau o avere și îi semnase transferul proprietății unui orășel însemnat de pe teritoriul papal din nordul Romei.

Gian dădu pe gât vinul și zâmbi afectat de plăcere pe tot parcursul recitării, ca și cum el însuși dobândise aceste recompense; unchiul său, cardinalul Ascanio, era ruda sa preferată.

Dicția curgătoare a Maurului nu se modifică când începu pasajul următor: „Sfinția Sa mi-a vorbit apoi despre tine, fratele meu, cu o grozavă admirație și a afirmat că politica sa infailibilă va consta în menținerea relațiilor calde care există deja între el și ducele de Bari. Sanctitatea Sa mi-a povestit că îl consideră pe Maur cel mai însemnat bărbat din toată Italia și că dorește să se consulte cu tine în orice problemă de importanță, fie că prosperitatea Milanoului este sau nu implicată direct. În încheiere a spus că singurul lui regret este că Înălțimea Voastră nu poate împărți scaunul pontifical cu el."

Beatrice privea printre Gian și Maur, ultimul stând în picioare impasibil, dominându-i cu nasul ascuțit și vulturesc, cu tenul înnegrit de soare; primul roșu de beat, clătinându-și capul cu o aroganță de măscărici. Soțul ei nu menționase nimic despre ducele de Milano. Nici măcar nu pomenise de pretextul diplomatic uzual că tot acest panegiric fusese ținut în numele ilustrului

lor suveran. Tensiunea o înțepa urzicător în stomac. Își implora în tăcere soțul să spună ceva despre Gian.

Când Maurul puse pergamentul jos, Galeazz aplaudă din nou, iar Gian lovi cu palma tăblia mesei, bâțâind vehement din cap, expresia simplă de mulțumire de sine distorsionându-i trăsăturile.

— Acum Papa este *capelanul*[1] meu, spuse Maurul.

Ridică pocalul și zâmbi nepăsându-i de gluma sa evidentă, însă prăpastia înfricoșătoare din ochii săi era singurul adevăr de pe chipul său.

— Împăratul german va fi generalul meu, conducătorii Veneției intendenții mei, iar regele Franței mesagerul meu.

Galeazz râse ca și cum voia doar să-l înveselească pe Maur, însă Gian se strâmba chicotind strident, lovind cu pocalul în masă și pătând fața de masă albă. Ochii Isabelei se îngustară până când semănă cu o pisică ce privea fix în vânt.

Picioarele jilțului scârțâiră pe pardoseala din marmură. Beatrice fugi spre uși, ciocăni după paj și se strecură afară când tăbliile masive se întredeschiseră. O clipă mai târziu, Isabela o urmă.

*

— Dă-i-o uneia dintre servitoarele tale, spuse calm Isabela azvârlind pe podea *camora* pe care Beatrice o îmbrăcase la supeu.

Rochia fusese mânjită cu voma Beatricei. Se întinsese pe un pat de gălbenele din curtea castelului înainte

[1] *Capelan* – preot al unei capele catolice (ajutor al parohului unei biserici) (n.red.).

de a da afară toate cele cinci feluri de mâncare de la ospățul din această seară.

Isabela se așeză pe pat. Beatrice se băgase sub cuverturi, cu capul proptit de o pernă din satin.

— Nu e vina ta, draga mea.

— Am crezut că situația se îmbunătățise, Iș. Am crezut că se hotărâse să accepte lucrurile așa cum sunt. De ce nu vă lasă în pace pe tine și pe Francesco?

— Nu poate să facă nimic acum. Toată lumea știe că trebuie să fim uniți împotriva francezilor, spuse Isabela mângâind-o pe Beatrice pe păr.

— Nu pot să cred că a spus ceea ce a spus despre Veneția cu sora mea acolo.

— De asta a și zis-o. Știe că va ajunge direct la conducerea Serenisimei Republici. Are nevoie de venețieni să se alăture alianței împotriva francezilor, însă trebuie să le arate că acum se simte destul de puternic pentru a-i insulta. Joacă dur.

Beatrice își încreți buzele, arătând pentru o clipă mai serioasă și mai bătrână.

— Iș, jur că ți-aș fi spus dacă aș fi avut și cel mai vag indiciu că soțul meu avea de gând să facă ceva... Aș fi venit la tine în secunda în care aș fi bănuit.

— Știu, scumpo. Asta este cea mai uriașă alinare pe care Francesco și cu mine o avem.

Isabela mângâie obrazul Beatricei cu degetul ei.

— Știi la fel de bine ca oricine că nu am avut niciodată o *amica* adevărată de când am crescut. Întotdeauna am avut amici.

Râse afectuos amintindu-și.

— Fratele meu, Ferrantino, era cel mai bun prieten al meu. Nu am avut o soră, iar mama mea..., spuse, cu tristețe, Isabela, scuturând din cap.

Beatrice înțelesese propoziția neisprăvită. Iș își urâse întotdeauna mama. Își aduse aminte de un supeu în familie când Iș, cu fața roșie ca vinul de Sicilia, urlase la maică-sa și izbucnise în lacrimi. Însă atunci metresa tatălui ei stătea de obicei cu ei la masă: Iș, care întotdeauna își venerase tatăl în pofida a tot ce se întâmplase, părea să-și învinovățească mama pentru infidelitatea acestuia.

— Apoi am venit aici și Bona, *la vecchia meretrice cacapensieri*[1], mi-a devenit soacră.

Buza superioară a Beatricei se încreți.

— O iubesc pe Bianca Maria, însă mai mult din milă decât din prietenie. Niciodată în viața mea nu m-am simțit destul de apropiată de o altă femeie cât să am încredere în ea.

Isabela își lipi fruntea de a Beatricei.

— Însă acum am încredere în tine.

— Și eu te iubesc, Iș.

— Cred că trebuie să dormim.

Isabela o sărută pe Beatrice și se ridică.

— Trebuie să ne odihnim dacă o să ne punem din nou sănătatea în pericol mâine.

Făcu o față lungă, mohorâtă.

— Repaus la pat, repaus la pat, imitându-l zeflemisitor pe Messer Ambrogio, mergând spre ușă cu o mimă convingătoare, folosind călcătura lungă, îngâmfată, a acestuia.

Beatrice tresări la bufnitura ușii grele ce se închisese în urma ei. Încercase să se agațe de căldura persistentă a apropierii verișoarei sale cât de mult putuse. Însă răceala din miezul ființei sale începu să se dezvolte, o răcoare palpabilă care o făcu să-și strângă brațele în jurul trunchiului. Încercă să-și contracte toți mușchii, ținându-și

[1] O băbăciune de târfă prostovană (în lb.italiană – n.trad.).

atât de încordată respirația încât oricând ar fi putut să-și sfărâme toate mărunțaiele. Se încordă și culoarea i se accentuă. Până la urmă își dădu drumul respirând exploziv, aproape ca un suspin. Rămase înfrântă un moment îndelungat, apoi alunecă de sub așternuturi ca un somnambul în transă. Stătea în picioare lângă pat și cu o încetineală ca de vis își trase camizolul peste cap. Își privi în fine pântecul. Mâinile îi tremurau. Își așeză degetele pe abdomen și apăsă dureros de tare, ținându-și respirația, încercând să-și tragă cu putere pântecul spre șiră.

Întotdeauna crezuse și se temuse, că într-o zi o să fie la fel de grasă ca mama ei, că într-o dimineață o să se trezească și o să descopere că are o talie ca o damigeană de vin. Activitatea ei fizică constantă – călăritul de fiecare zi, dansul și tenisul – o scăpaseră de stratul de grăsime al fiziculuí său adolescentin. Brațele sale erau slabe, aproape sinuoase, coapsele tari ca ale unei sculpturi din lemn. Însă pântecele îi crescuse. Îl apăsă din nou, simțind stratul fibros, extensibil. În ultima lună îl negase zi de zi, îl atacase, călărind și mai nesăbuită, dansând și mai frenetic, încercând să determine grăsimea răzvrătită să se contracte.

Și sânii îi crescuseră. Își atinse cu degetele sfârcurile mărite, apoi își făcu mâna cupă și cuprinse carnea delicată, dureroasă. O clipă mai târziu simți durerea și în uter. Nimic nu era în regulă cu trupul ei. Intestinele sale avuseseră colici și se blocaseră de săptămâni de zile; uneori simțea cum niște mâini pizmașe lucrau înăuntrul ei, răsucindu-i și mutându-i viscerele. Transpira de trei ori mai des decât înainte. De câte ori ea și Iș ieșeau să călărească și Iș trebuia să meargă în spatele unui copac și să-și ridice poalele rochiei, făcea și ea la fel. Și

bineînțeles că de trei dăți nu mai avusese sorocul, însă asta se mai întâmplase și mai înainte...

Beatrice își regăsi volumul său cu *Purgatoriul* lui Dante. Se așeză pe pat și începu să răsfoiască rapid printre paginile catifelate din piele de ied. Când a ajuns la Cântul XXV[1], degetele sale încetiniră, urmărind cu atenție cuvintele. Dante, însoțit de virtuosul poet păgân, Virgil, și de creștinul Statius, tocmai începuseră să escaladeze muntele din Purgatoriu, iar Statius îi oferea curiosului Dante o explicație științifică despre originile sufletului omului[2]. După cele narate de Statius, un copil abia conceput nu era încă un suflet omenesc, ci o creatură primitivă – jumătate animal, jumătate plantă, precum „un burete de mare". Această ființă fetală se putea mișca și simțea, însă nu avea un țel mai înalt. Numai când creierul fătului se forma complet, în câteva luni de sarcină, Dumnezeu Își va privi binevoitor creația și va sufla peste el dându-i un suflet nou, viu, capabil să-și contemple minunea propriei sale existențe[3].

---

[1] E vorba de Cântul XXV din *Purgatoriul* lui Dante: Urcarea la cel de-al șaptelea ocol. Zămislirea ființei omenești. Cel de-al șaptelea ocol: desfrânarea. Exemple de castitate (Dante, *Purgatoriul*, trad. de G.Coșbuc, comentariu de Al. Balaci, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1956, p.244) (n.red.).

[2] Dante:„Dar vreau ca darul tău sfârșit să prindă: / E Stațiu-aici, și-l chem și-l rog acú/ pe rană-ți plastru-alinător să-ntindă", ed.cit., p.246 (n.red.).

[3] Stațiu:„Activa parte, viață devenită, / ca-n plante e, cu diferența stării/ că-n plante e pe drum, și-n om sosită// Lucrează-apoi atât, ca fungul mării, / mișcându-se simțind, și-organizează/ puteri căror sămânță li-e lucrării.// Se-ntinde-acum virtutea, se-ntrămează/ acea ce dintr-al tatei sânge vine/ prin care firea membre le formează...", ed.cit., p.248 (n.red.).

Citi pasajul o dată și încă o dată, până când o durură ochii de la lampa ce pâlpâia. O creatură marină. Pe jumătate animal, pe jumătate buruiană. Nu mai putea tăgădui. O știa, luptase contra ei prea multe nopți și prea multe zile agonizante. Creatura se afla în ea, o tumoare animalică, țepoasă și înăbușitoare. Se afla în ea de mult timp cât să se cunoască, să-și contemple țelul îngrozitor... Nu conta. Această creatură nu va avea niciodată un suflet omenesc. Conceput fără dragoste, croit din sângele unui bărbat care amenințase tot ceea ce ea iubea, obiectul va deveni și mai monstruos. O va ucide, desigur, apoi o va ucide pe Iș și, în cele din urmă, cârceii săi hidoși se vor întinde și-l vor distruge pe micuțul Francesco.

Beatrice duse cartea în cabinetul său și deschise cufărul din lemn de la capătul patului. Mirosul apei de trandafiri împrăștiată peste haine era grețos de dulce. Cuțitul său de vânătoare zăcea deasupra unui morman de camizole împachetate. Închise cufărul și se întinse pe pat. Cu mâna dreaptă apucă strâns cuțitul așa încât mânerul fleuron din aur se proiecta din fundul pumnului său. Lovi cu cuțitul în abdomenul ei gol. Prima lovitură a fost de probă, însă își cără la lovituri iar și iar care creșteau rapid în sălbăticie până când pielea o ardea, iar intestinele o dureau surd. O dată și încă o dată până când a crezut că-și va pierde cunoștința din pricina durerii și se va trezi spre victoria sa și înfrângerea soțului său...

Un firicel de rațiune văzu într-un sfârșit inutilitatea acestui gest și îi secătui vehemența din braț. Renunță cu o izbucnire ratată, îngropând lama cuțitului în saltea. Își apăsă o pernă peste față și urlă până când își imagină că va fi sufocată de propria-i turbare supraîncinsă. Și apoi

plânse. Încercase săptămâni de zile să distrugă creatura, recunoscu în sinea sa, însă curajul inuman al acesteia o biruise. În curând va avea un suflet, își va cunoaște propriu-i scop și va începe să ucidă.

Beatrice zăcu cu fața în jos vreme îndelungată, cu gândurile învolburate bâzâindu-i afurisit în urechi, precum o duzină de tromboane care cântau la nesfârșit aceeași notă discordantă. Când nu mai putu să suporte, se îndreptă spre fereastra uriașă cu arcadă ce dădea spre Pavia și izbi cu pumnii în obloane. Orașul se întindea înaintea ei sub pătrarul lunii. Crestăturile turnurilor subțiri și dreptunghiulare se ridicau ca tulpinile unei păduri geometrice spectrale. Făcliile licăreau în vârfurile plate ale unor turnuri, probabil ca să ghideze călătorii, din moment ce rolul inițial de apărare al turnurilor din cărămidă, fiecare reprezentând câte-o familie nobiliară, fusese cu mult timp în urmă subminat de ducii de Milano. Beatrice auzi strigăte nedeslușite din vecinătatea universității, însă zgomotul, mai mult fantomatic decât aievea, părea să accentueze singurătatea orașului cufundat în beznă.

Își dezlipi fața de geam. Propria-i reflecție o privea fix, o fantomă pâlpâind peste farurile învăpăiate. Ochii săi erau orbite negre cu o scânteie de foc în mijloc.

„Trebuie să moară", își spuse, „chiar dacă mor odată cu el"

CAPITOLUL 18

Bucătăria castelului Visconteo din Pavia era o fabrică de mâncare enormă, cu două caturi, înțesată cu zeci de bucătari, servitoare și măcelari, ca și un trafic continuu de potcovari împărțiți pe categorii, lachei, rândași, paznici de vânătoare, secretari și majordomi urmărind obținerea unor hatâruri, și culinare și sexuale, de la ajutoarele de bucătărese, printre prepararea felurilor de mâncare. Pereții bucătăriei erau complet acoperiți până la grinzile din tavan cu ustensile și provizii: sute de vase din majolică și tăvi cositorite gofrate așezate în șir pe rafturile superioare; următorul rând de rafturi era plin cu căni din porțelan și din sticlă, cu sfeșnice și pocale. Iar sub dulapurile din stejar erau depozitate vesela și tacâmurile din argint strălucitor, platouri cu ouă, butelii cu vin, coșuri cu fructe, lăzi cu claponi croncănitori. Vatra cu hotă era la fel de mare cât un bordei; fochiștii pompau în foalele masive din piele și învârteau protapii angrenați de roți dințate pe care erau înfipți pui sfârâitori. Mese lungi ocupau mijlocul încăperii, la care femeile

se înghesuiseră să felieze fructe, să întindă aluatul de plăcinte sau să jumulească claponii. Într-un colț, la o măsuță, doi majordomi împachetau meticulos șervețele albe din olandă în sute de pliseuri minuscule, transformându-le în cozi de păuni izbitor de reale.

În centrul atenției se afla Scappi, măcelarul, un bărbat micuț cu antebrațe proeminente și o voce zgomotoasă de muzicant. Scappi apucă metodic un clapon de la ajutorul său, îi despică iute căpățâna și pasă corpul amputat care zvâcnea din picioare altui ajutor, care lăsă sângele să se scurgă într-o urmă din lut înainte de a trimite lesul decapitat pentru jumulit slujnicelor.

— Un bărbat s-a dus la preot ca să-și mărturisească păcatele, povestea Scappi, ridicând vocea ca și cum toate persoanele din bucătărie îl ascultau pe el; în mare parte asta și făceau. Îi mărturisi părintelui că a furat de la un om, însă bărbatul în cauză îi furase în schimb ceva și mai valoros. Așa că preotul i-a răspuns: „Un păcat îl șterge pe celălalt. Ești absolvit." Drept urmare bărbatul continuă și i-a povestit preotului cum bătuse un alt bărbat cu un ciomag, iar acesta îl lovi și el. „Un păcat îl șterge pe celălalt", îi spuse preotul. „Ești absolvit." Povestea se repetă de câteva ori, bărbatul relatându-și păcatele și cum fuseseră răsplătite cu aceeași monedă, iar preotul îl ierta de fiecare dată.

Scappi apucă strâns un clapon care se zbătea de gât și își agită satârul.

— Așa că până la urmă păcătosul spuse: „Nu mi-a mai rămas decât un singur păcat, însă îmi provoacă cea mai adâncă rușine, căci am păcătuit împotriva ta, Părinte." Bărbatul aproape că era prea jenat ca să mai vorbească de această jignire, însă preotul îl tot îndemna

să își facă confesiunea până la capăt. În cele din urmă bărbatul se supuse. „Părinte", zise el, „m-am culcat cu sora ta."

Satârul făcu un zgomot surd pe tocător, iar vocea lui Scappi mai urcă o notă.

— La asta preotul replică: „Nu-ți face griji, fiul meu. Ca și în cazul păcatelor tale anterioare, unul îl curăță pe celălalt. Eu m-am culcat cu sora ta de zeci de ori. Ești iertat."

Bucătăria răsuna de râsete, țipete, mieunături și vorbe de duh rostite în continuare despre preoții obsedați sexual. Beatrice auzise toată năzbâtia din hol și așteptă până când râsetele se potoliră, știind că apariția ei va domoli imediat spiritele. Cutreiera ca de obicei, așa cum putea, prin ușa deschisă care ducea la sala de mese. Căldura, produsă de focul enorm și atâtată de vremea înăbușitoare, aproape că o făcură să se înece. Prezența ei reduse rapid la tăcere zeflemeaua. Toate femeile făcură o plecăciune, iar bărbații îngenunchiară.

Beatrice le făcu semn din mâini în felul în care o văzuse pe maică-sa făcând de nenumărate ori, însemnând că toată lumea trebuie să o ignore și să-și vadă de treabă. Conversația se însufleți, însă cu precauție. Hoinări printr-un grup de bucătărese care spălau păstrăvi proaspeți și puneau la saramură țipari vii în damigene de vin – cinci femei care variau de la adolescente la femei trupeșe de vârsta mamei sale. Broboanele de transpirație curgeau pe chipurile lor și le udaseră bluzele din olandă. Făcură din nou o reverență la apropierea ei.

Cercetând un hârdău pe jumătate plin cu țipari negri leneși, Beatrice rosti:

— Ser Scrappi este o persoană spirituală.

Bucătăresele încuviințară respectuos din cap și își văzură de treabă, însă Beatrice punea rămășag că erau impresionate că știa chiar și numele unui servitor de la bucătărie. Cea mai în vârstă femeie, cu pieptul său impresionant împingând în șorțul din muselină, îi aruncă o privire când spintecă burta păstrăvului. Avea un nas bont și o mustață deslușită.

— Nu știu de ce toată lumea e așa ofensată de excesele preoților, spuse Beatrice cu prefăcătorie. Ați auzit, nu-i așa, că s-a dus vestea despre asemenea scandaluri până la Tatăl Ceresc care a trimis imediat un înger ca să facă cercetări. Îngerul a ales un preot cunoscut pentru păcătoșenia lui – poate chiar preotul despre care Ser Scappi ne-a istorisit – și a poposit în fața lui când cina în refectoriu, cerându-i să facă dovada oricărei fapte bune pe care a întreprins-o ce i-ar putea compensa multele sale greșeli. Ei bine, preotul ăsta fiind un om isteț, i-a spus îngerului: „Vino, îți voi arăta miriadele de acte de binefacere pe care le-am săvârșit în acest orășel." Și astfel îl conduse pe înger pe străzi și se opri într-un grup de cartofori ce jucau barbut în piațetă. După ce cartofori l-au salutat pe preot ireverențios, preotul i-a informat că domnul de lângă el era un înger al Domnului și i-a întrebat dacă ar putea ei să-i povestească îngerului despre mărinimiile preotului lor. Escrocii și-au scos imediat bonetele, iar unul dintre ei rosti: „Părinte, pot să jur înaintea lui Dumnezeu că niciun om nu ne-a dat mai mulți ducați de aur decât dumneata."

Bucătăreasa trupeșă pufni în râs și dădu aprobator din cap.

— Apoi preotul îl duse pe înger la negustorul de vin din orășel, la măcelar, la negustorul de postavuri și de

fiecare dată le puse aceeași întrebare și primi același răspuns: „Părinte, niciun om nu ne-a dat atâtea monezi din cupru și ducați ca domnia ta."

De data asta toate slujnicele reacționară zâmbind superior.

— Îngerul ținu o socoteală precisă puzderiei de acte de caritate, iar când preotul merse prin oraș, îngerul îi aduse la cunoștință că, deși însemnate erau binefacerile sale, tot trebuia să-și ispășească păcatele. Și că, dată fiind situația, preotul nesupus să nu se aștepte la nicio reducere a severității pedepsei lui Dumnezeu. În loc să-și ridice mâinile la cer și să implore să fie iertat de chinurile Iadului, preotul zâmbi și zise: „Ah, Mărite, mi-am lăsat la urmă cea mai importantă lucrare a mea" Își conduse grabnic îngerul la lupanarul orașului, unde o găsi pe femeia care conducea stabilimentul. *Meretrice* ascultă întrebarea preotului și după aceea arătă cu degetul spre palatul imens în care se desfășura negoțul ei. „Nu numai că ne furnizezi pâinea și ouăle și claponii cu care hrănim o duzină de tinere, Părinte, dar le-ai construit și un acoperiș deasupra capetelor." Și cu asta îngerul fu atât de mișcat de compasiunea preotului, că își luă zborul imediat și îl lăsă pe preot să-și îndeplinească vocația ca și până atunci.

Bucătăreasa corpolentă își puse mâinile cărnoase în șolduri și râse pe înfundate, făcându-i din ochi Beatricei.

— Ei bine, Înălțimea Voastră, trebuie să fie zeci de asemenea preoți aici, în Pavia, pentru că avem o duzină de lupanare bune.

— Care-i cel mai mare? întrebă Beatrice. Femeia o privi curioasă. Am auzit din întâmplare că ambasadorul

Papei l-a iscodit pe soțul meu, explică Beatrice cu un zâmbet afectat.

Femeile râseră. Roma avea o populație extrem de numeroasă de prostituate, nu în mică parte datorită concentrării ridicate de preoți din orașul sfânt.

— Al sarazinilor este cel mai mare, răspunse râzând o femeie tânără, poate cu zece ani mai în vârstă decât Beatrice; fața ei de altminteri plăcută era stricată de o pată violetă din naștere ce-i acoperea obrazul și ochiul. În fiecare seară se bat în stradă. Toți studenții de la universitate merg acolo.

— Îmi imaginez că un ambasador ar prefera un stabiliment mai distins, spuse Beatrice alene. Mă întreb unde s-ar putea duce dacă dorește să nu fie observat?

Femeia trupeșă râse.

— Santa Margareta. Mânăstirea sfântă de lângă San Teodoro. *Tutte meretrice*[1].

Beatrice vârî un deget în hârdăul cu țipari. O apucă de mânecă pe femeia cu semnul din naștere și îi spuse celei dolofane:

— Spune-i supraveghetorului că ducesa de Bari a luat-o pe această *signorina* de la treaba ei pentru o clipă.

O conduse pe servitoarea uimită la o *guardaroba* învecinată cu bucătăria. Închise ușa. Încăperea mirosea a făină.

— Vreau să joc o festă cuiva, îi zise Beatrice. Am nevoie de hainele tale. În schimb poți să păstrezi *camora* mea.

Femeia aprobă din cap, țeapănă de uimire. *Camora* Beatricei brodată cu fir de aur valora mai mult decât ar

[1] Toate sunt niște târfe (în lb. italiană – n.trad.).

fi putut să câștige într-o viață; constituia, de asemenea, o zestre satisfăcătoare cu care să-și cumpere un soț destul de bun.

— Și o să-ți mai cer o favoare, spuse Beatrice, dezlegându-și corsetul *camora*-ei. Trebuie să-mi spui cum să dau de mânăstirea Santa Margareta.

*

Noul dom din Pavia, la care se construia de patru ani, fusese deja ridicat până la nivelul lucarnei, însă exteriorul din cărămidă fără ornamente era încă întemnițat într-o schelărie din lemn. Zidarii cu busturile goale munceau la rândul de loji, umplând aerul pârjolitor al după-amiezei târzii cu praf, strigăte și dangăte de mistrii.

Piațeta din fața fațadei de vest a bisericii era dominată de o statuie ecvestră din bronz enormă numită Regisole. Beatrice stătea în picioare sub statuia antică, despre care unii credeau că este a unui împărat roman sau a unui rege got, și privea peste acoperișurile din sud, o întindere de coame din țiglă roșie întrerupte din când în când de hornuri din cărămidă construite asemănător cu niște case minuscule. Și-a localizat următorul punct de reper, cupola bisericii San Teodoro, trei șiruri de colonade octogonale ce descreșteau constant, așezate una în vârful celeilalte. Până acum nu avusese probleme să-și croiască calea. Străzile principale ale Paviei se supuneau unei rețele sistematice stabilite de constructorii romani cu două veacuri înainte de nașterea lui Hristos.

Ieșind din piațetă, Beatrice intră pe o străduță îngustă pietruită. Câțiva câini costelivi se furișau pe lângă ziduri. Clădirile cu trei și patru caturi erau înghesuite una

într-alta, formând un singur canion din cărămidă. Din loc în loc, strada forma un tunel direct pe sub anexele alipite clădirilor de pe fiecare parte. Bolțile umbroase din cărămidă ascundeau surprize dezgustătoare – un porc negru și mare râma în gunoi, un șobolan gonea de colo-colo, un lucrător neras se ușura. Strada începuse să se răsucească și să cotească. În ciuda căldurii sufocante, Beatrice își legase șalul jerpelit din lână al bucătăresei în jurul umerilor.

Strada coti brusc lângă un zid înalt din cărămidă. Beatrice își dădu seama că era deja pierdută.

— *Meretrice,* bodogăni o voce din cadrul unei uși întunecate.

O bătrână cu părul alb dădu din cap spre ea, cu un burduf de vin în brațe. Un bărbos, cu un buboi uriaș ce-i erupsese pe o parte a feței, stătea pe un prag, împărțind o bucățică de pâine cu doi băieței; alături de el o femeie, dezgolită până la brâu, dădea să sugă unui bebeluș rahitic. Un alt copilaș, gol și murdar, se agățase de poalele femeii. Femeia ridică privirea spre Beatrice, ochii săi obosiți fiind terifiant de goi. Trei băieți zvârleau săgeți în urma ei; ultimul o lovi pe Beatrice în coapsă cu un betigaș. O podidiră lacrimile și pentru o secundă copleșitoare își dori să fie acasă. Nu mai fusese niciodată singură într-un oraș.

Se sili să vireze după colțul următor și intră într-un pasaj întunecat al străzii. Ceea ce văzu o făcu să i se înmoaie picioarele: un bebeluș mort într-un morman de zdrențe. Voia să fugă, însă membrele nu-i dădeau ascultare și îl mai privi o dată. Se păcălise, iar oroarea i se domoli numai parțial. Cadavrul în descompunere era o maimuță, un animal de companie pe care cineva îl jupuise și îl azvârlise în stradă.

Când ieși la lumina soarelui clipi din ochi și văzu reperul pe care i se spusese să-l caute: o nișă din stuc, acoperită cu un fronton micuț și triunghiular, ce părea că odată găzduise o sculptură în relief a Fecioarei; tot ceea ce mai rămăsese din ea era capul unei figurine mici. Mai în jos pe stradă se afla o pereche de porți din lemn bătute-n cuie ale unui grajd. Imediat de partea cealaltă a grajdului se găsea intrarea, întocmai cum îi fusese descrisă, un arc din cărămidă tăioasă încadrat de o singură bandă de rozete din teracotă.

Ușa mare din lemn avea o deschizătură mai mică, dar niciun grilaj de privit. Beatrice bătu și așteptă. Auzi în sfârșit vocea unei femei.

— Ce vrei?

— Vreau să mă întâlnesc cu maica stareță.

Niciun răspuns. Beatrice așteptă, panica bubuindu-i în urechi, până când ușița se deschise. Ezită înainte să pășească înăuntru.

Încăperea era rece, mirosind a mucegai, bezna era atât de groasă încât nu putea să identifice nimic decât o altă ușă în dreapta ei.

— Ce dorești? Deși nici această voce nu avea trup, era diferită de prima, atât de bătrână și plăpândă că semăna cu un duh. Ce vrei?

Pe peretele din stânga se mișcă ceva. Beatrice privi mai aproape. Printr-un lambriu micuț din lemn era o crăpătură și vocea se prelingea afară din ea.

— Ce dorești?

— Vreau să o văd pe maica stareță.

Lambriul se învârti devenind spatele unei plăci rotative din lemn. Beatrice nu putuse să obțină monezi din aur fără să ridice suspiciuni – toate cumpărăturile sale

se făceau cu bilete de credit – așa că luase cu ea niște giuvaieruri mici. Așeză cerceii cloisonné pe pervazul din lemn, iar rotativa reveni înapoi în perete.

Ușa din dreapta se deschise brusc. Lumina năvăli înăuntru, dând la iveală anticamera goală, acoperită cu gips. Beatrice intră în holul din partea cealaltă. O curte cu o verdeață incandescentă se putea zări printr-o fereastră din stânga; o măicuță în costum lung și cenușiu îngrijea rondurile de flori. Drept înainte se afla capela mânăstirii. Prin ușa deschisă se putea zări mobila aurită a altarului, o pictură proaspăt zugrăvită și crenguțe de flori viu colorate.

Chiar imediat după fereastră, un hol pe jumătate slab luminat îi făcea cu ochiul. Beatrice traversă șirurile de chilii ale măicuțelor, fiecare având o singură fereastră cu zăbrele din fier. La capătul holului aștepta o femeie. Era tânără și nu era îmbrăcată decât cu un camizol din mătase descheiat aproape până la buric; sfârcurile i se iteau prin materialul diafan. Pielea sa de un alb atrăgător și buzele pline, puternic colorate, îi aminteau Beatricei de Madona lui Botticelli[1].

Femeia o conduse pe Beatrice pe lângă un alt șir de chilii, însă acestea miroseau a parfum, iar zăbrelele din fier erau acoperite cu perdele din damasc. Din spatele unei uși răzbătu râsul unei femei. Se deschise o altă ușă și o femeie goală, cu sânii rotofei legănându-i-se, păși în hol și trecu mai departe nonșalantă; un bărbat o strigă

[1] Operă de tinerețe a lui Sandro Botticelli (Alessandro di Mariano Filipepi, 1445-1510), *Madona cu pruncul și doi îngeri* (1469), poartă însemnele sincerității și ale realismului. Frumusețea și grația figurilor create de Botticelli, precizia liniilor și redarea mișcării fac din lucrarea aceasta o operă ce simbolizează pictura Renașterii italiene (n.red.).

din încăpere cerând vin. Beatrice fu întrucâtva alarmată când își dădu seama că se afla de fapt într-un bordel, însă locația acestui negoț nu era cu nimic ieșită din comun. Mănăstirile erau gropi de gunoi pentru prisosul de fete ai căror tați nu doreau sau nu puteau să le asigure o zestre, iar mai mult de jumătate din cele câteva măicuțe din orice mânăstire aveau mai degrabă impulsuri carnale decât devoțiunea castă cerută de la o mireasă a lui Hristos. Unele mânăstiri funcționau realmente fățiș ca bordeluri. O activitate prosperă ca aceasta era obișnuită, permițându-le tuturor călugărițelor să ducă o existență mai tihnită.

Femeia în camizol se opri și descuie o ușă de la capătul lungii sihăstrii. Îi făcu semn Beatricei să intre. Camera era luminată de o lampă cu ulei cu un miros dulce agățată de o consolă montată în perete. Crenguțe cu flori în vaze de porțelan fuseseră dispuse pe podeaua de sub o icoană înrămată a Sfintei Fecioare, o pictură veche, în stil bizantin cu un fundal auriu neted. Singura mobilă era un scăunel așezat sub un grilaj de lemn încastrat în peretele opus. Femeia îi făcu semn Beatricei să ia loc, apoi părăsi încăperea și închise ușa.

Cineva tuși în spatele grilajului.

— *I fiori,* intonă o voce stridentă.

O clipă Beatrice fu luată prin surprindere și crezu că Polissena stătea dincolo de zid.

— Florile, repetă vocea.

Gura Beatricei era închisă de spaimă.

— Sunt frumoase, spuse ea, cu vocea tremurătoare.

— Eu sunt maica stareță. Ce dorești?

— Vreau să fac ceva cu un copil.

Trecu vreme îndelungată fără niciun răspuns. Liniște funebră. Beatrice își apăsă palmele din reflex pe abdomen.

— Vreau să știu cum să scap de un copil.

— Ești căsătorită?

— Da, șopti Beatrice.

— Atunci fă copilul. Spune-i bărbatului tău că e al lui.

— Nu.

— Atunci pleacă și naște-l. Plătește o familie să-l ia. Dacă e un bebeluș drăgălaș s-ar putea să te plătească pe tine cineva.

— Nu pot să nasc acest copil.

Urmă o altă pauză lungă.

— Este foarte periculos. Pentru fiecare femeie care-și leapădă copilul și rămâne în viață, mor două. Și chiar dacă tu trăiești, s-ar putea să fii așa de bolnavă că nu-ți vei mai părăsi patul niciodată. Înțelegi?

Vocea bătrânei părea că răzbate dintr-o grotă.

Beatrice șovăi.

— Da.

— Folosim virnanț și cetină de jnepeni. Se întrebuințează de pe vremea lui Hipocrat și Plinius cel Bătrân, spuse maica-stareță. Le plantăm la noi în curte. De asta știm cu precizie cât de puternice sunt. Dar dacă doza nu este de-ajuns, nu face decât să vlăguiască femeia. Copilul se dezvoltă și ea încearcă din nou și astfel doza următoare de obicei o ucide înainte de a putea să lepede copilul. Cel mai bine este să iei o doză puternică de prima dată.

Tăcere. Beatrice își asculta inima bufnind și auzi o șoaptă slabă dincolo de grilaj. Gânduri nebunești i se învolburau prin cap; o văzu pe Bianca îngenunchind lângă catafalcul ei încadrat de lumânări.

Beatrice aproape că sări alarmată de pe scăunel când ușa se deschise și femeia în camizol intră. Îi înmână

Beatricei o fiolă micuță albastră ca cele folosite pentru parfum.

Vocea din spatele grilajului o făcu pe Beatrice să tresalte din nou.

— Golește toată fiola într-o cupă cu vin și bea-o imediat. Vinul te va împiedica s-o vomiți. O să vomiți mai târziu, firește, însă până atunci substanța va fi trecut deja la treabă.

Tăcere. Fiola din mâna Beatricei era la fel de rece ca fierul înghețat, la fel de grea ca o nicovală. Stomacul o sâcâia.

Vocea maicii-stareță era un suflu trist, o ușă ce se închide, zăvorând tot ceea ce rămăsese în spatele ei.

— Fie ca bunul Dumnezeu să te ierte și să aibă milă de sufletul tău.

Femeia în camizol o escortă pe Beatrice până la capelă, însă o părăsi la ușă, ca și cum se așteptau de la ea să se roage. Beatrice păși înăuntru, vrăjită de lumina multicoloră ce se infiltra prin ferestrele cu vitralii. Altarul mare, compus din trei lambriuri, fusese deschis dând la iveală o scenă a nașterii pictată meticulos în stilul realist modern. Florile îngrămădite lângă altar emanară brusc o mireasmă îmbietoare.

Lespezile proaspăt tăiate în marmură formau pardoseala ca o cuvertură din petice; inscripțiile gravate clar destăinuiau că majoritatea trupurilor înhumate sub ele fuseseră surori din mânăstire. Beatrice păși fermecată peste cripte, o ordine bizară restaurându-se în universul său. Mai mult decât în existența lui Dumnezeu, credea în sistemul de recompense și pedepse ale Acestuia, armoniul vast, cu multe straturi, sferic, descris de Dante cu detalii atât de vii. În timp ce privea luminile

ameţitoare ce se jucau peste numele morţilor, auzi muzica acelor sfere gigantice, o orgă imensă dintr-o catedrală interpretând notele eterice din aur pur. Nu era o criminală. Dacă sufletul monstrului nu se formase, nu păcătuia mai grav decât un vânzător de peşte napolitan ce-şi etala coşniţa cu caracatiţe moarte. (Revăzu din nou moartea bebeluşului Giovannei...) Nu dorea să moară, aşa că nu vedea cum ar putea fi pedepsită în Pădurea Ucigaşilor, trupul său transformat într-un copac sfâşiat la nesfârşit de harpii care ţipau. Şi dacă nu va distruge progenitura nefastă a soţului său, ar putea foarte bine să fie acuzată de trădare de către neamurile ei şi să-şi petreacă eternitatea în lacul negru şi îngheţat din Cocitus, în al nouălea şi ultimul cerc din Iad. Poate că pentru trădarea ei de departe mai uşoară va fi condamnată să aştepte secole sub stâncile pleşuve înainte de intrarea în Purgatoriu. Însă cândva, în zorii amari şi singuratici ai unei zile, i se va permite să-şi înceapă ascensiunea spre sfera cea mai înaltă.

Beatrice îngenunchie pe pardoseala tare şi rece şi îşi împreună mâinile recunoscătoare. Acum mai avea nevoie numai de o ultimă dispensă. Nu, nu o iertare de păcate, ci doar un martor al tragediei sale şi al triumfului final. Şi de azi în două zile martorul era aşteptat să sosească.

— Tata, murmură ea, privind fix în lumina inefabilă.

Însă nu Domnului Paradisului se adresase ea.

— Tata va fi aici joi, şopti pentru sine.

CAPITOLUL 19

Vigevano, 5 august 1492

Marchiza își ridică juponul *camora*-ei în rafala puternică a vântului din est.

— Asta-i o modalitate bună de a te răcori, îi spuse Beatricei. Întrucât suntem așa de sus, nu aș crede că cineva mi s-ar uita sub rochie. Îți amintești când am pus mâna pe Diodato hoinărind pe sub tribuna centrală la turnir, bucurându-se de priveliște?

Beatrice și marchiza stăteau în picioare pe platforma de supraveghere așezată exact sub cupola din alamă a turnului maestrului Bramante, având sub comandă o panoramă fără piedici a orașului Vigevano și a câmpiilor înconjurătoare. Centrul orașului, care în perioada medievală fusese distrus din ordinul Imperiului Roman până ajunsese un pâlc întâmplător de locuințe roșii-ruginii, fusese complet ras de pe fața pământului și reconstruit în anii trecuți. Turnul lui Bramante încorona un castel poligonal, proiectat tot de acesta, mare cât mai multe orășele la un loc. Curtea imensă a castelului avea deja

înfățișarea unui dedal dichisit cu dibăcie; un pavilion din lemn construit în stilul clasic, desenat de Leonardo da Vinci, fusese construit în centrul complicatului labirint din garduri vii, ronduri de flori și poteci acoperite cu pietriș. Însă mândria principală a orașului era falnicul forum roman vechi reconstruit de Bramante. Piațeta lungă și dreptunghiulară era încadrată de o arcadă pe trei caturi ce încorpora repertoriul curent al lui Bramante, format din motive clasice simple și elegante: arcuri rotunjite, coloane cu capiteluri ionice, șiruri de oberlihturi.

La noua poruncă a Maurului periferia orașului fusese dărâmată, acolo unde acoperișurile din țiglă roșie erau risipite într-o neorânduială medievală. Însă dincolo de zidurile orașului reîncepea geometria impecabilă. Sistemul de canale și conducte de irigații formau o rețea argintie ce se întindea pe zeci de kilometri în toate direcțiile; duzini de complexe fermiere și clopotnițe ale bisericilor satelor pictau regiunile rurale precum piesele pe o imensă tablă de șah verde. Spre sud și spre est, procesiunea ordonată a câmpurilor cu cereale pălea grabnic în depărtare. Spre nord și spre vest, zidul uriaș al Alpilor se stabilise la orizont. Coroana acoperită cu zăpadă strălucea roz și catifelată în soarele dimineții.

Beatrice simțea vântul ca un aspirator puternic ce o purta pe deasupra peisajului. Însă tot ceea ce vedea din unghiul său foarte înalt era fiola albastră din cufărul de la piciorul patului său, așteptând-o ca un destin inevitabil. Două zile se avântase spre culmi și se scufundase, de la viziuni grandioase de martiraj până la frica intensă, înăbușitoare. Cu toate acestea nu se îndoia că o va face. Trebuia să fie noaptea, când va fi sigură că toată lumea va fi prezentă în castel. Apoi să bea de fapt

dintr-o înghițitură fiola va fi la fel de simplu ca și cum ar sări din acest turn, ca să zboare purtată de vânt.

— Beatrice! Spune-mi că-i vezi!

Marchiza indică cu degetul spre sud, unde strada principală din Pavia se întindea paralel cu un canal.

— Uite-i acolo! Sunt absolut sigură că ei sunt!

Gămălii de lumină solară luceau pe armurile din depărtare, pâlpâind prin norul estompat de praf înălțat de cai.

— Beatrice, e Tata! A adus *toată* lumea cu el! Trebuie să coborâm acum și să ne înșeuăm caii ca să le ieșim în întâmpinare. Ba nu. O să luăm caii și o să-i așteptăm în forum adoptând o atitudine falnică, ca și cum i-am saluta pe Cezar și legiunile sale la întoarcerea de pe teritoriile galilor. Nu. Sunt prea nerăbdătoare ca să aștept...

Escortate de zeci de străjeri, marchiza și Beatrice au surprins escorta tatălui lor la porțile orașului. Ducele Ercole d'Este călare pe un armăsar alb cu hamurile din piele gofrate cu aur înainta în fruntea contingentului său de străjeri în armuri, aceștia, la rândul lor, precedau pe „toată lumea" la care făcuse referire marchiza, un contingent de cel puțin patruzeci de actori, poeți, cântăreți și muzicieni costumați într-o varietate de tunici colorate și o colecție excentrică de tichii împodobite cu pene. Sute de rândași, paji și dresori de câini înaintau prin furnicarul de ogari în lesă care încheiau alaiul.

Beatrice credea că niciun bărbat nu arătase vreodată mai chipeș pe cal decât tatăl ei. Peste pieptul și umerii puternici ai ducelui Ercole se întindea aranjată impecabil o tunică din brocart galben pal, brodată cu fir de aur. Picioarele sale musculoase erau învelite în pantaloni strâmți castanii. Suprafețele abrupte ale chipului

său aveau o strălucire aurie scoasă în evidență de părul lung și argintiu care se revărsa de sub o beretă din catifea. Postura lui era atât de dreaptă că părea să stea mai degrabă în picioare pe scară și nu așezat în șa.

Când era mică, Beatrice nu avusese noțiunea felului cum arăta în fapt tatăl său. Bunicul său Ferrante, cu gușa lui de porc, o iubea nebunește în stilul său jovial, nepăsător, ca și cum faptul de a o auzi râzând era distracția lui preferată, însă nu-i inspira mai multă evlavie decât bufonii de la curte, precum Diodato. Iar amenințătorul, diabolicul unchi Alfonso fusese opusul bunicului; nu și amintea să-i fi vorbit vreodată direct, iar dacă ar fi făcut-o, probabil că ar fi urlat îngrozită și ar fi luat-o la goană. După aceea se întorsese acasă ca să-l descopere pe acest străin înalt, respingător, cu fața de granit, rar la vedere căci participa la liturghii interminabile, și dimineața și la vecernie, zi de zi; când nu era în biserică, Ercole organiza reprezentații teatrele pasionale sau strângea hrană pentru săraci ori pentru pelerinii în robe albe de primă importanță de pe străzi. Beatrice a învățat rapid că putea să se ducă la fereastră și să se uite în curte ca să-și privească tatăl plecând călare la slujbă în fiecare dimineață, părul său argintiu și delicat revărsându-i-se de sub boneta din catifea precum razele înghețate ale lunii în zori. Ritualul contemplării devenise consacrarea ei zilnică. Femeile, fusese învățată în Neapole (deși până la urmă sora ei ferrareză i-a povestit altceva), se închinau dureros în genunchi pe altarul iubirii, iar bărbații erau doar niște imagini searbăde de altar, poleite cu aur, la care ele se rugau, cu nimic mai aievea sau mai întrupate decât profilurile schițate în aur ale figurilor din picturile demodate. Așa că acele prime dimineți

scăldate în razele lunii fuseseră suficiente pentru ea ca să-și dea seama că ducele Ercole, drept în șa, cu călărețiii în urma lui pe catâri ca cei doisprezece apostoli, arăta pur și simplu ca un tată.

— Tată!

Marchiza își lovi calul peste noadă și galopă alături de tatăl său. Se înclină, își aruncă brațele în jurul lui și îl sărută, însă el rămase atât de țeapăn și drept în șa că ar fi putut foarte bine să îmbrățișeze o statuie ecvestră pictată.

— Tată! Nu-mi vine să cred că ne-ai adus toate delicatesele acestea. Ai adus pe toată lumea.

Marchiza privi pe deasupra contingentului de artiști.

— Cu ce intenționezi să ne tratezi? *Cefalo* la care lucra Messer Niccolò?

Buzele lui Ercole schițară un zâmbet strâns.

— *Cassina* de Plaut. Maestrul Matteo a tradus-o. Te simți bine?

— Mă simt minunat. Mi-e dor de soțul meu, firește. Beatrice a fost bolnavă. Tată, arăți excepțional de bine. Nu ți-am mai văzut ținuta aceasta până acum. Ai auzit că plec la Genova la sfârșitul lunii?

Beatrice își șterse lacrimile. Își spuse că, atunci când tatăl său va afla despre ambiția nebunească a soțului ei, va înțelege de ce a procedat așa. O să plângă pentru ea și atâta timp cât el va fi în viață lumânările vor arde în bisericile din Ferrara în amintirea sacrificiului ei.

Nu putea să călărească atât de aproape de tatăl ei precum sora sa, căci picioarele îi atârnau pe partea în care se afla cu fața spre el.

— Milord Tată, spuse ea, cu vocea atât de înaltă și de fragilă încât răsună precum cea mai fină sticlă de Murano fisurându-se.

Ercole îi oferi zâmbetul său schimonosit.

— Sora ta spune că nu te-ai simțit bine.

— Sunt bine, tată. Cred că am mâncat niște vânat nepătruns.

— Ei bine, trebuie să fii mai atentă. Mama mi-a dat scrisori pentru voi.

Ercole se întoarse și se uită spre spatele coloanei sale. Două căruțe încărcate cu legume întăreau spatele contingentului ferrarez.

— Împiedicăm marșul alaiului. De ce nu călăriți voi alături de mine? Vom intra în Vigevano cu o manifestare de forțe impresionantă.

Beatrice își struni calul. „E mândru de noi", își zise, iar durerea din inimă fu brusc atât de intensă că nu mai putu să respire.

*

Ercole d'Este șchiopăta ușurel pe măsură ce înainta prin nava imensă de la Certosa di Pavia; piciorul său ologise în urma unei răni contractate într-o bătălie cu mai bine de trei decenii în urmă și iarna era adeseori nevoit să folosească un baston. Sulițele oblice ale razelor soarelui se filtrau prin ferestrele mici sub formă de rozete; bolțile cu nervuri sus deasupra capetelor, zugrăvite cu un albastru închis și bătute cu nenumărate stele aurii, formau un fals paradis strălucitor. Lăsând în urmă capelele de pe culoar, fiecare încadrată cu câte un arc ornamentat și luminată cu o mulțime de lumânări, Ercole dădea din cap ca și cum ar fi salutat personal imaginile

păstrate în raclă ale Fecioarei, diferiților sfinți și ale lui Hristos copil și răstignit. La cel de-al cincilea paraclis Ercole se opri ca să cerceteze una dintre picturile mari. Sfântul Sirus, identificat după inscripția de pe tronul său din marmură, ședea plin de viață într-o grandoare uimitoare, înconjurat de patru sfinți în robe identice din aur strălucitor.

— Cine este maestrul? întrebă Ercole.

— Bergognone, răspunse Maurul grabnic, ca un școlar înfocat.

Își dusese mâinile la spate și se legăna ușurel pe tocuri.

— Cred că dintre toți pictorii noștri el este cel mai credincios naturii. Și desigur credincios lui Dumnezeu.

Ercole aprobă din nou din cap și își continuă înaintarea prin navă. Maurul, Messer Galeazz și alți câțiva funcționari de stat milanezi de rang înalt îi urmăreau. Absida semicirculară din capătul opus al bisericii era ascunsă de schelăria pictorilor. Doi meseriași lucrau la stranele corului, instalând un lambriu decorativ pe tăblia din spatele unuia dintre lojile din lemn bogat sculptate. Maurul le ordonă meșterilor să dispară și făcu semn cortegiului să-i urmeze. El și Ercole stăteau singuri sub bolțile imense și tăcute.

Maurul aștepta în timp ce Ercole studia avid măiestria stranelor, încoronate cu arce și fleuroni lucrate minuțios. Lambriurile decorative erau marchetate – picturi mozaicate compuse dintr-o varietate de furniruri. Lucrările erau atât de profesionist executate că dădeau impresia a fi picturi în nuanțe de sepia. Ercole se uită intenționat atent la câțiva dintre acești sfinți în intarsie. În cele din urmă se întoarse spre Maur.

— Un cor splendid.

Ochii lui Ercole nu erau nici la fel de întunecați, nici opaci ca ai Maurului, însă păreau chiar mai duri, ca și cum ar fi fost sigilați într-un înveliș de diamant.

— Credeți că Neapole va onora orice înțelegere la care vom ajunge?

— De ce nu? Ei sunt obiectul principal al dorinței francezilor.

— Nu am încredere în Papa ăsta Borgia pe care domnia ta și fratele vostru l-ați numit. V-ați gândit că Neapole ar putea să urmărească o alianță independentă cu Roma? Dacă Neapole și Roma ajung la o înțelegere, Piero li se va alătura.

Piero de Medici moștenise cârmuirea consiliului de conducere florentin după ce tatăl său, Lorenzo, răposase în aprilie. Lorenzo de Medici fusese cel mai bun prieten al Maurului, însă moștenitorul său era un incompetent plângăreț a cărui loialitate față de toți, mai puțin față de propriul său interes, era suspectă.

— Neapole, Roma și Florența ar putea să-și creeze apoi propria lor ligă antifranceză, lăsând Milano drept cadou Italiei pentru zelul marțial al Franței.

Maurul făcu un semn nepăsător din mână.

— Aveți dreptate în legătură cu Piero. Însă Ferrante și Borgia nu vor ajunge niciodată la un compromis.

— Însă fiul lui Ferrante și Borgia ar putea să găsească un obiectiv comun, indiferent de animozitatea lor personală. Satana nu are nevoie în groapa sa de tovarăși afabili.

— Ferrante are o sănătate bună, spuse Maurul ridicându-și din nou mâna. Nu cred că ducele de Calabria va deveni rege al Neapolelui ani buni de zile.

— Soarta s-ar putea să hotărască altfel. În cazul morții lui Ferrante, orice înțelegere pe care o avem cu Neapole o să devină caducă.

— Bineînțeles. Însă în această situație totul se va schimba.

Ultima afirmație a Maurului, care-i scăpase pe negândite, cu o inflexiune a vocii pierind treptat, avu efectul contrar de a-i detalia, în loc să-i ascundă, intențiile. Dacă Ercole ar fi fost o femeie, aceasta ar fi fost o invitație senzuală.

Ercole dădu țeapăn din cap.

— Da. În acest caz trebuie să luăm în calcul încă o ecuație.

Maurul făcu un pas spre socrul său. Își coborî glasul.

— În această situație s-ar putea să descoperim că e în interesul nostru să-l încurajăm pe regele Carol în aventura lui.

Ochii celor doi bărbați deveniră imobili. Vocea lui Ercole era o șoaptă.

— Ce veți face în privința ducelui de Orléans?

— Aș putea, cu o persuasiune adecvată, să-l determin pe împăratul german să distragă atenția ducelui de Orléans. Firește că va trebui să-i ofer împăratului o garanție.

Ercole aprobă din cap.

— Continuați.

Ochii Maurului ardeau, misterios de opalescenți.

— Va trebui să pecetluiesc orice înțelegere cu împăratul permițându-i să mă învestească drept duce de Milano.

Buzele subțiri ca tăișul ale lui Ercole rămaseseră nemișcate, ochii nu-i mai clipeau, reacția sa măsurându-se numai prin momentul de tăcere silită înainte de a rosti:

— Milanezii nu vor permite acest lucru până când nu le vei asigura o succesiune sigură. Actualul duce de Milano le oferă un moștenitor pentru dinastia Sforza. În prezent tu nu poți să le oferi decât haosul care a urmat după moartea lui Filippo Maria.

Acest Filippo Maria fusese ultimul duce de Milano Visconti a cărui bastardă Bianca Maria îi dăruise soțului ei, Francesco Sforza, dreptul legitim la titlu numai după un asediu brutal al Milanoului. Faptul că Francesco Sforza se dovedise ulterior a fi un cârmuitor luminat, chiar vizionar, adâncise și mai mult temerile milanezilor despre o altă ruptură în dinastia lor conducătoare.

Maurul își înălță bărbia ca și cum bărbăția lui îi fusese pusă la încercare.

— Pot să vă asigur că Messer Ambrogio și cu mine ne vom da toată silința. Calculele sale au fost absolut exacte, iar eu i-am urmat graficul cu strictețe. Dacă Beatrice ar fi mai grijulie cu sănătatea ei, ne-ar fi mai ușor să procreăm.

Chipul lui Ercole se schimbă contractându-se câteva secunde. Îi venea greu să suporte că cealaltă fiică a lui legitimă, marchiza, nu reușise să rămână grea în mai mult de doi ani de căsnicie și că Maurul sugera printr-o justificare rezonabilă că Ercole făcea comerț cu marfă proastă.

— Da. Beatrice nu părea să se simtă bine în această dimineață când m-a întâmpinat călare. Poate că face prea multă mișcare.

— Ei bine, ajunge.

Maurul își încreți buzele.

— Trimit după Messer Ambrogio. Am avertizat-o de nenumărate ori de pericolul activității excesive și am fost ignorat cu încăpățânare. Poate că veți putea vorbi cu ea. Cu

siguranță nu a deprins aceste obiceiuri în Ferrara, iar noi nu am făcut nimic aici, în Milano, ca să i le încurajăm.

Implicația evidentă era că Neapole constituia sursa coruptiei soției sale.

Ercole își ridică ușurel un umăr, versiunea proprie mai demonstrativă a indiferenței unui om. Nu era neobișnuit ca tatăl să administreze o disciplină postnuptială. Multe căsătorii reușite – ca să nu mai menționăm aliantele – fuseseră salvate prin asemenea intervenții. Apoi ochii săi ca gheața se ridicară spre bolțile înalte, pistruiate cu stele aurii din ipsos.

— Îi invidiez pe arhitecți. Odată ce au înfrânt rezistența pietrei brute, pot fi siguri că întreaga lor creație nu se va mai altera de la viziunea lor inițială. Însă noi, arhitecții statului, trebuie să fasonăm lucrările din virtuțile și slăbiciunile oamenilor, material chiar și mai refractar, însă cu mult mai puțin demn de încredere.

Maurul își apucă socrul de braț. Buzele i se relaxară sub o cordialitate subtilă.

— De asta, milord tată, statul este cea mai importantă operă de artă.

*

— Să nu o ții trează toată noaptea cu bârfele și fleacurile tale.

Capul îmbătrânit al Polissenei se ivi pe neașteptate între marchiză, care stătea în picioare lângă patul surorii sale, și Beatrice, întinsă sub așternuturi, cu capul înclinat spre piept din pricina celor câteva perne rotofeie din mătase.

— Nu e cu nimic mai prejos decât un scandal național cum ducesele de Milano și de Bari călăresc în

fiecare zi, care-ncotro pe caii lor, iar că amândouă au căzut bolnave este de departe și mai îngrijorător, mai ales că Domnul nostru ne înzestrează de obicei cu un așa comportament risipitor. Am văzut multe doamne atrăgătoare irosindu-se și pierind în fața ochilor mei de pe urma unor îndeletniciri mult mai puțin extenuante.

Capul Polissenei o ataca exclusiv pe marchiză.

— Și să nu crezi că tu ești scutită, Înălțimea Ta. Aveai cea mai frumoasă piele albă ca spuma laptelui, însă de când te-ai înhăitat cu activitățile surorii tale, soarele te-a colorat mai ceva decât ca pe o prostituată smăcuită din Roma. Când te va revedea bărbatul tău, o să creadă că s-a căsătorit cu o negresă din Libia.

Marchiza se întoarse spre Beatrice.

— Ai auzit ce s-a întâmplat săptămâna trecută când Polissena a trecut pe sub Regisole?

Marchiza își îngădui o pauză nostimă.

— Când Polissena și-a făcut apariția, acest împărat măreț din bronz, cu o armătură de nenumărate secole, s-a speriat brusc și a sărit de pe cal nemaifiind zărit de atunci. Toată lumea e binevoitoare, remarcând cât de scrupulos a fost executat calul, însă nu cred că statuia este aceeași fără împărat.

Beatrice zâmbi slab. Abia dacă auzise înțepătura. Vomitase în această după-amiază și din nou în seara aceasta. Își aminti ce-i spusese maica stareță, să bea licoarea ce producea avortul cu vin ca să o împiedice să-i vină înapoi. Cum să se aștepte ca licoarea să-și facă efectul, când nici mâncarea nu o putea suporta? Fiola albastră părea să urle la ea de pe cufăr.

Capul Polissenei se iți timp de o clipă meditativă.

— Tu vei fi următoarea care o să zacă la pat, Înălțimea Voastră, și să nu credeți că maica voastră sfântă nu va afla de la mine despre expunerile nesăbuite care au viciat starea de sănătate a fetelor sale. Am redactat deja scrisorile pe care le voi trimite prin tatăl vostru.

Și cu asta Polissena făcu o plecăciune și ieși cu pași apăsați din încăpere. Ultimul lucru pe care-l auziră din gura ei fu ordinul croncănit ca pajul să închidă ușa.

— Vreau să știu.

Marchiza se aplecase deasupra Beatricei, cu mâinile în șolduri, întocmai ca mama lor.

— Vreau să știu numaidecât.

Beatrice tresări ca și cum ar fi fost pocnită, iar buzele începură să-i tremure. Era convinsă că nu va putea să avorteze niciodată dacă Bel afla acum.

— Nu-mi pasă cât o să plângi. O să stau aici până când o să-mi spui.

Lacrimile țâșniră în ochii Beatricei, însă își înțepeni maxilarele cu îndărătnicie și jură să reziste.

Marchiza își temperă tonul cu care-și făcuse cererea.

— Știu că ceva nu e în regulă și vreau să știu ce *este*. *Eu* am considerat că te comporți bizar din clipa când am ajuns aici, însă de câteva zile toată lumea a remarcat.

Marchiza se așeză pe pat și apucă mâna surorii sale.

— Știi că dacă are legătură cu soțul tău este cel mai bun moment să ne spui. Tata o să vorbească cu el. E clar că mariajul tău nu seamănă cu cel al lui Orfeu și Euridice. Tata e deja îngrijorat, însă consideră că soțul tău își dă silința din greu și că tu ești cea capricioasă. Dacă soțul tău face ceva, noi nu avem cum să aflăm, tu *trebuie* să ne povestești.

Beatrice clătină ușurel din cap.

— Se culcă cu tine, nu-i așa? I-a spus tatei că se culcă cu tine. E violent? Îți cere lucruri nefirești? În numele lui Dumnezeu, Beatrice, nu o să-ți vină să crezi ce povești am auzit de curând și din surse de încredere. Soțul meu spune că unui membru de rang înalt din conducerea Veneției îi place să se costumeze ca o femeie, ba își smulge și sprâncenele, apoi iese pe străzi și agață câte un matelot, îl duce acasă și îi cere nu numai soției dar și *fiilor* lui... Ei bine, când te vei simți mai bine o să-ți povestesc și restul. Este cu adevărat o poveste ieșită din comun.

Beatrice era pierdută undeva în spatele ochilor săi încețoșați. Marchiza se cuibări lângă ea și își puse brațul în jurul ei.

— Ce este, iubito?

— Te iubesc atât de mult, Bel.

Începu să suspine, încleștându-și sora într-o îmbrățișare disperată, dându-și seama că își lua rămas-bun.

Marchiza își strânse sora în brațe, o legănă și o sărută.

— *Mia unica sorella,* iubirea mea aparte, deosebită, murmură ea.

Apoi brusc își trase capul înapoi ca și cum ar fi descoperit că îmbrățișa o impostoare. Ochii săi erau măriți și profund concentrați. Își puse palma pe sânul Beatricei și, înainte ca Beatrice să poată reacționa, își mută palma pe pântecele acesteia. Sări în sus.

— Nu! Nu-mi vine să cred că nu am văzut până acum...

Marchiza nu văzuse pentru că nu se gândise nicio secundă că i se va întâmpla Beatricei înaintea ei.

— Bineînțeles, firește, desigur. *Per mia fe.* Greața, melancolia... Oh, dragă, Doamne, oh, Dumnezeule bun!

Poate că nu ai știut? Trebuie să știi! Chiar știi și ne-ai ascuns-o tuturor! Doamne, sunt atât de furioasă că nu mai suport! Dumnezeule, o să am un nepoțel! Doamne, cum o să-mi mai țin iarăși capul sus când surioara mea o să aibă un bebeluș înaintea mea?

Marchiza reflectă iute că poate Beatrice va naște o fiică și că va putea totuși să fie prima care să-i dăruiască tatălui lor un nepot. Se năpusti înapoi în pat și își îmbrățișă sora.

— Dumnezeule, o să ai un copil! Sunt așa de invidioasă că-mi vine să plâng.

Beatrice plânsese suficient cât și pentru sora ei. Trecu o vreme până când marchiza își dădu seama că nu erau lacrimi de bucurie.

— Pentru Dumnezeu, acum ce mai e? Beatrice, eu sunt cea care ar trebui să plângă. Ar trebui să mă arunc pe podea și să îmi smulg părul din cap așa cum francii l-au jelit pe Rolando. Ar trebui să fac o epopee etalându-mi mâhnirea. Acum serios, o să-mi povestești.

Beatrice plânse cu putere și trânti:

— Nu pot să fac un copil, Bel. Dacă voi naște un fiu, soțul meu se va folosi de asta ca să fure Milano de la Iș și Francesco. Nu-i mai e frică de nimeni. L-ai auzit noaptea trecută.

Fălcile rotunde, cam obeze, ale marchizei se încordară. Avea privirea acea glacială, de granit, a neamului Este. Vocea îi era deopotrivă cu înfățișarea.

— Beatrice, uită-te la mine. Numai tu trebuie să știi asta. Nici măcar Iș nu trebuie să știe. I-am jurat soțului meu că nu o să-i povestesc nimănui, nici măcar tatei. Însă ție îți spun. De ceea ce ți-e teamă nu se va întâmpla niciodată. Conducerea Veneției a schițat o rezoluție

secretă, prin care Veneția va ataca Milano cu toate forțele pe care le are la dispoziție dacă Maurul încearcă să devină duce de Milano. Nu e o chestiune ce mai poate fi dezbătută sau amânată. Nu va conta dacă Sfinția Sa poartă mitra și împăratul german privește în timp ce Gian așază de bunăvoie mantia ducală pe umerii soțului tău. Conducerea Veneției nu-i va permite nicicând Maurului să devină duce de Milano.

Dezvăluirea marchizei puse în mișcare construcția minuțioasă a spaimei Beatricei ca o mașinărie uriașă de război, înălțând zidurile uriașe și întunecate, dându-i voie să zărească o strălucire bruscă și orbitoare a empireului orizontului strălucitor. Lăsă ușurarea să o poarte ca un flux călduț, alintător. Și apoi spaima pe care sora ei niciodată nu va putea să i-o înfrângă îi aduse aminte de îmbrățișarea ei rece. Chiar dacă copilul ei nu le-ar mai putea face rău lui Iș și lui Francesco, tot o va ucide pe ea.

— Și asta dacă presupunem că vei avea un fiu.

Marchiza șterse obrajii uzi ai surorii sale cu mânșeta camizolului.

— Îți dai seama că poți naște o fiică.

Marchiza dădu din cap melancolică.

— În acest moment eu m-aș împăca cu o fiică. Vorbesc serios.

Privi în sus.

— Tatăl nostru carele ești în ceruri, dacă mă auzi, amintește-ți că aș prefera un fiu. Beatrice! Știi ceva? Tata vine să te vadă! Cu toată frământarea asta am uitat! A spus că după ce se întoarce de la Certosa, vine să vadă cum te simți!

Beatrice era la fel de năucită cum o buimăciseră toate celelalte lovituri. Toată perioada cât trăise în

Ferrara, tatăl ei nu se aventurase niciodată în intimitatea apartamentelor sale, cu excepția unei singure dăți când avusese febră mare și își făcuseră griji pentru viața ei.

— Ești conștientă că trebuie să-i spui tatei în seara asta. N-o să-l las să părăsească camera asta fără să-i povestești. Am să stau aici cu tine până va veni. Și apoi, dacă tu nu-i spui, am să-i spun eu.

Marchiza se lansase într-o litanie extraordinară despre bârfele licențioase din Veneția, Paris, Roma, Genova și Florența. Beatrice nu auzi nimic. Hotărârea sa morbidă cedă unei melancolii tulburătoare și insuportabil de triste. Demonul din pântecul ei, mijlocitorul ambiției obscene a soțului său, dispăruse deja. Îi luase locul un biet obiect micuț care va veni urlând pe lume doar ca să descopere că e singur. Brusc simți premoniția morții sale din copilărie mult mai puternică ca niciodată, o răceală palpabilă care-i făcură dinții să clănțăne. O să le ceară lui Iș și Biancăi să aibă grijă de copilul ei. Spera că va fi o fetiță micuță care le va aduce întotdeauna aminte de ea...

Pajul ciocăni și-l anunță pe ducele de Ferrara. Ercole intră, îmbrăcat elegant cu o tunică brodată și cu o beretă din catifea. Emoțiile Beatricei se succedau: respect, rușine că sperase de fapt să-și priveze tatăl de nepotul său, părere de rău că nu o va vedea niciodată ținându-și pruncul în brațe, speranța că atunci când el îi va lua copilașul în mâini se va gândi la ea.

Ercole stătea țeapăn lângă pat, chipul său arătând ca o sculptură magnifică în piatră. Își plecă ușurel capul ca să o privească lung pe Beatrice. Ochii duri ca diamantul înregistrau o curiozitate blajină.

— Soțul tău își face griji pentru sănătatea ta. Are de gând să-și trimită medicul.

— Beatrice.

Marchiza începuse să se vânzolească ca și cum ar fi avut purici în *camora*. Buzele sale spasmotice rezistaseră doar o clipă.

— De ce nu-l lămurești pe tata despre starea ta?

Ercole îi aruncă o privire inchizitorială marchizei, care se agita atât de violent de parcă era arsă.

— Be-a-tri-ce... Oh, tată, nu pot să mai suport! Beatrice o să aibă un copil! Tată, Beatrice o să dea naștere nepotului tău! Sau cel puțin nepoatei tale. Tată, sunt așa de geloasă că eu ar trebui să fiu cea care stă în pat. Mor de invidie. Întru totul...

Ercole rămase implacabil o clipă și mai lungă. Apoi miracolul avu loc. Era ca și cum chipul său, acest masiv alpin glacial, fusese însuflețit de un răsărit de soare roz-liu-îmbujorat. Beatrice privea mirată cum muntele veni la ea, aplecându-se aproape implorator. Tatăl său se așează pe pat alături de ea și o luă în brațele sale puternice, o sărută pe un obraz, apoi pe celălalt, iar și iar. Starea de imponderabilitate o asaltă și avu senzația că părăsea cu totul pământul, accelerând spre Paradisul incandescent al lui Dante. Tatăl său o îndepărtă de el o clipă, ochii săi sclipind fără jenă înlăcrimați, și apoi o sărută pe buze, iar în acel moment își imagină că i se îngăduise, precum poetului, să aibă o ultimă viziune inefabilă a chipului lui Dumnezeu.

— Sunt așa de mândru de tine, spuse Ercole. Sunt foarte, foarte mândru. Trebuie să-i dai de-ndată soțului tău de știre.

Soțul ei. Timp de o secundă splendidă, Maurul nu mai existase în noul univers al Beatricei. Soțul ei.

— Tată, rosti Beatrice, cred că ar fi cel mai bine dacă i-ai spune tu soțului meu. Există o persoană pe care eu trebuie să o anunț mai întâi.

*

— Duce Ercole. Sunt plăcut surprins.

Maurul îi făcu semn șambelanului care-l conduse pe Ercole în cameră să aducă niște vin.

— Examinam cu Messer Galeazz măiestria maestrului Donadi. Știți că și-a dedicat șaizeci de ani din viață instrumentului său.

Ercole hoinărea în jurul ceasului enorm, un edificiu din lemn și alamă care-i ajungea lui Galeazz până la bărbie. Galeazz îndepărtase o foaie de metal din alamă și studia rețeaua fantastică de roți zimțate zornăitoare și mecanisme zumzăitoare din interior. Acest mecanism punea în mișcare o coroană minuțioasă cu semnele zodiacale sculptate în alamă, hărți cerestre și sfere crestate și pictate, toate învârtindu-se în ritmul universului.

Galeazz ridică privirea spre Ercole și dădu din cap făcând o plecăciune formală; efortul neînsemnat fusese instinctiv, mai degrabă din obișnuință decât intenționat.

— Acest dispozitiv înregistrează poziția soarelui, a stelelor și a planetelor, ca și a timpului, spuse Galeazz pe un ton atât de tăcut și de înfumurat că ai fi crezut că el însuși pusese în mișcare și acest cosmos în miniatură și copia lui în mărime naturală.

Încovoindu-se ca să examineze filigranul aproape dantelat al mecanismelor ceasornicului, capul lui Ercole se ivi pe neașteptate în ritmul unei melodii inspirate de mașinăria ticăitoare. În cele din urmă îi aruncă o privire Maurului.

— Am lămurit maladia fiicei mele.

Ercole făcu o pauză care dură un moment stânjenitor de lung.

— Îți poartă în pântece copilul.

Galeazz pocni drept în picioare.

— *Per cap de Dieu!* Splendid. *Stupendissimo!*

Buzele senzuale și întunecate ale Maurului se frământau în timp ce privea printre cei doi bărbați.

— Mama mea a fost cea mai înțeleaptă femeie din câte am cunoscut. Pe frontispiciul tuturor cărților ei își gravase motto-ul *Merito e tempore.* Străduiește-te și ai răbdare, iar eforturile îți vor fi răsplătite. Am procedat răbdător, așa cum m-a sfătuit Messer Ambrogio, în ciuda multora care ne-au criticat metoda, iar acum mi-am primit răsplata.

Înaintă și strânse călduros mâinile lui Ercole.

Pajul intră cu trei pocaluri de sticlă pentru vin pe o tavă din argint. Galeazz și-l înșfăcă rapid pe-al lui.

— Să bem și să închinăm un toast în cinstea viitoarei mămici, spuse el, și să ne rugăm pentru sănătatea ei.

Maurul și Ercole își apucară pocalurile.

— Da, rosti Maurul, să bem pentru Beatrice a mea.

Aruncă o privire scurtă lui Galeazz, profilul său vulturesc licărind, apoi îi oferi lui Ercole un zâmbet franc, deschis:

— Și să ne rugăm pentru un fiu.

*

Beatrice își găsi verișoara în odaia copiilor, cântându-i micuțului Francesco un cântec de leagăn napolitan. Beatrice aștepta până când Isabela își isprăvi cântecelul și își întinse băiețelul în leagăn.

— A visat urât, șopti Isabela.

Beatrice se aplecă peste gratiile pătuțului și își atinse buzele ușor de fruntea lui Francesco.

— Mă bucur că ai venit, îi spuse Isabela când părăsiră odaia. Am discutat cu sora ta... Știm că ceva te supără. A vrut să vorbească prima cu tine.

Isabela aruncă o privire fugară spre geam și se uită prin curtea vastă, înnegurată.

— De ce nu mergem să ne plimbăm prin labirint?

Isabela o apucă pe Beatrice de mână și o conduse prin apartamentele sale până la o arcadă cu un singur cat, deschisă spre curtea principală. Labirintul, o încurcătură de straturi de flori și garduri vii înalte până la mijloc, strălucea în lumina sidefată a pătrarului lunii. Deși avea doar câțiva ani, labirintul părea totuși vechi și misterios, un artefact al unei puteri divine care locuise aici cu mult timp în urmă. Ducesele găsiră o intrare în capătul de sud al cercului larg și se învârtiră spre interior de-a lungul cărării cu pietriș. Isabela își puse brațul în jurul umerilor lui Beatrice, iar aceasta și-l strecură pe al ei în jurul taliei verișoarei sale. Hoinăriră tăcute o vreme, fără să-și facă griji că avansau spre centru, ghidându-se după cotiturile abrupte sau reconstituindu-și traseul când ajungeau într-un punct mort.

După o tăcere interminabilă Isabela întrebă:

— Mai ești supărată pe ceea ce a spus soțul tău noaptea trecută? Știi că sora ta mi-a povestit că toți guvernanții Veneției i se vor opune aproape cu siguranță dacă va încerca să-l constrângă pe Gian. Este o persoană foarte reconfortantă. Chiar mi-a făcut plăcere că a venit aici. E pur și simplu remarcabil modul în care semănați amândouă. Și felul în care vă deosebiți.

Beatrice se trase de-o parte cu fața spre verișoara ei; toată voința îngrozitoare pe care și-o mobilizase ca să-și

avorteze copilul acum se orientase spre acest moment, după câte s-ar părea, mult mai dificil. Inima îi urla în urechi.

— Iș... Iș... Iș...

Își imagină că se îneca și trase adânc aer în piept.

— Oh, Iș, o să am un copil...

Pieptul Isabelei se înălță tresărind iute, cu sufletul la gură. Apoi rămase complet nemișcată, ca și cum ar fi fost suspendată în timp, ea însăși o rămășiță a acestui loc străvechi. Fața i se albise, deși poate că schimbarea se datora doar unui capriciu al luminii. Și apoi înaintă, atât de lent că părea să se miște pe sub o mare luminată de lună, avansând prin vâscozitatea timpului. Cu o deosebită băgare de seamă o luă pe Beatrice în brațe.

— Acum îmi dau seama, murmură Isabela. Te-ai schimbat treptat-treptat, așa că niciodată nu m-am gândit... Mă întrebam de ce mergeai după copac de câte ori mă duceam și eu. Dar chiar și așa...

Își apăsă buzele de urechea Beatricei.

— Draga mea, nu te voi minți spunându-ți că nu a existat o vreme când m-aș fi temut de acest lucru mai mult decât de orice. Dar îți mărturisesc sincer că acum există această... bucurie știind că tu... că noi putem fi părtașe la acest... miracol. Scumpo, suntem mai mult decât potire goale pentru visele bărbaților. Ceea ce noi creăm în trupurile noastre este singurul miracol adevărat din lume. Și este al nostru și numai noi îl putem împărți. În curând nu va mai fi nevoie să-ți spun asta. Curând vei simți un suflet nou mișcându-se înăuntrul tău și nimeni niciodată nu te va putea convinge că aparține altcuiva.

Lacrimile îi scăldau obrajii Beatricei. Ar fi trebuit să plângă cu sughițuri spasmotice, însă era atât de golită

că vibrațiile treceau prin ea precum vălurelele printr-un helești.

— Mi-e teamă, Iș.

— Nu, nu, iubito, nu trebuie să-ți fie. Ești atât de puternică. Știi că ești. Nu ai de ce să-ți fie frică.

Deodată Isabela o strânse cu putere pe Beatrice, vrând să-i demonstreze verișoarei sale că trupul său putea să suporte chinurile facerii. Beatrice răspunse cu o îmbrățișare aprigă. Era atât de aproape de Iș, atât de aproape cât putea fi de o ființă umană, cu abdomenul și cu sânii apăsați cu putere unul de altul ca ai iubiților. Era convinsă că poate auzi inima lui Iș bătând alături de a ei. Pasiunea pe care Beatrice nu și-o imaginase niciodată în brațele bărbatului ei o cutremură, o senzație pe care o putea vedea, simți și auzi în același timp, înconjurând-o cu note bubuitoare care explodau în inele imense de lumină. Sufletul i se umplu de o revelație colosală, unanimă: tocmai își concepuse bebelușul. Nu din legătura ascunsă care-i plantase sămânța soțului ei, ci printr-o unire mai înaltă hărăzise un suflet uman nou. Acum bebelușul ei fusese conceput în iubire. Iar acum putea să-și iubească pruncul.

Se agăță de verișoara ei, noaptea dilatându-se la infinit în sunet și în lumină, inima sa gonind în ritmul celor patru suflete legate. Și pe lângă asta în pântecul ei se zbătu ceva, o singură notă discordant de ascuțită, dar mai frumoasă decât orice alt sunet magic. Se dezlipi de Isabela și își apăsă degetele tremurânde pe abdomen. Ridică ochii spre Iș, uimită, întregul univers cufundându-se în liniște.

Ochii Isabelei scânteiau în lumina slabă a lunii.

— Copilul tău a mișcat, șopti ea.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL 20

Alpii francezi, lângă Grenoble, septembrie 1492

Maiestatea Sa regele creștin, Carol al VIII-lea, privea atent prin țeava imensului tun de asediu. Cu umerii înguști cocoșați, nasul ghebos proiectat în afară și ochii bulbucați imprecis focalizați, regele Franței semăna cu o victimă țintuită locului de un șarpe din bronz care era de două ori mai lung pe cât era el de înalt, putând cu ușurință să-l înghită cu totul. Gaura alezajului tunului putea să găzduiască o ghiulea din fier cam de mărimea căpățânii disproporționate a lui Carol.

— Propun să-l înhămăm și să-l urcăm prin trecătoare, propuse Ludovic, duce de Orléans[1], vărul regelui.

---

[1] Ludovic al XII-lea (1462-1515), numit și „Le Père du Peuple", unicul monarh al ramurii Valois-Orléans a Casei Valois. Ludovic s-a născut în Castelul de la Blois, ca fiu al lui Carol, duce de Orléans și al Mariei de Clèves. I-a succedat tatălui său ca duce de Orléans în anul 1465. Era vărul regelui Carol al VIII-lea căruia i-a succedat la tron după moartea acestuia (n.red.).

Privirea jucăușă a lui Ludovic rătăcea iute peste echipajul cu trei duzini de cai ce se deplasa în fața tunului, apoi și-o azvârli spre o culme acoperită cu zăpadă, încadrată de un cer albăstrui-violet, doar la câteva sute de pași deasupra drumului îngust, abrupt și bolovănos.

Carol se holbă o clipă la Ludovic, cu gura sa uscățivă deschisă. Apoi flutură din mână spre brigada de pușcași. Bărbații în uniforme se apucară imediat să înhame caii la șasiul greu din lemn – sprijinit pe două roți masive, roți cu obezi din fier – care legăna arma de asediu din bronz lucitor.

— Crezi că va merge? îl chestionă regele pe Ludovic.

Ludovic ridică din umerii săi atletici. Un tremur ușor al gurii sale lenește, lascive, dădea de înțeles că această acțiune nu era o distracție în aer liber. Ludovic avea o fizionomie neobișnuită, întotdeauna șovăind între o privire încruntată și un zâmbet atotcunoscător. Bărbia sa puternică și nasul drept și nobil contrastau cu fruntea mică și cu tâmplele înguste care păreau să-i fi prins în capcană ochii săi alerți, răutăcioși, forțându-i să zboare ca o pereche de păsări în colivie.

— Credeți că o să meargă?

Amiralul Ludovic Malet de Graville, un bărbat viguros, la jumătatea celor șaizeci de ani ai săi, al cărui cap pivota pe un guler din bărbii multiple, repetă ca un ecou întrebarea regelui șoptindu-i într-o parte lui Antonello di Sanseverino, prințul de Salerno exilat și omniprezentul sfătuitor militar din consiliul în creștere al regelui.

— O să meargă foarte frumos pe cărare în sus, răspunse Antonello.

Înalt și cu părul alb, stătea în picioare printre bonetele din catifea ale cortegiului regal, precum un profet cu capul descoperit.

— Oricum, sunt convins că Maiestatea Sa va hotărî în înțelepciunea sa să se revină la schița cu patru roți pentru șasiul armei. Nu e la fel de ușor manevrabil pe teren drept, însă e mult mai sigur în munți.

— Trebuie... să vorbești acum? spuse, cu grijă, amiralul Graville. Înaintăm pe un teren abrupt.

Fiind una dintre vocile cele mai precaute din consiliul regelui, Graville se referea în aceeași măsură la întreaga Cruciadă a lui Carol ca și la testul noului șasiu.

— Zelul Maiestății Sale este cea mai ascuțită armă pe care o vom traversa peste munți. Nu văd că ar fi cazul să-i tocim lama cu precauții inutile.

Antonello îi privea pe rege și pe Ludovic încălecând pe cai. Îi făcu semn pajului să-i aducă calul, apoi se întoarse spre Graville.

— Înflăcărarea Maiestății Sale este negreșit justificată de cele mai noi vești din Italia.

— Într-adevăr.

Amiralul Graville trase aer în piept dându-și importanță, pieptul său greoi fiind încorsetat în pieptarul brodat, ca și cum se pregătea să devoreze ultima afirmație inteligentă a prințului Antonello. Oportunistul amiral era nerăbdător să depisteze orice schimbare în mișcările politice care ar fi putut să solicite o împunsătură mai agresivă din partea lui.

— Liga milaneză cu Roma, Florența și Neapole este terminată.

Antonello se ridică în șa și își așeză picioarele în scări. Pintenii săi din argint sclipeau în soarele strălucitor. Piero de Medici a dezertat și l-a convins și pe regele Ferrante al Neapolelui să se retragă și el. Maurul își va da seama curând că Franța este un aliat mai de nădejde

decât oricare dintre confrații lui italieni. Și atunci munții vor fi singurul obstacol dintre noi și Neapole.

Graville își mormăi răspunsul pentru sine. Prințul Antonello călărea deja alături de rege.

— Și după aceea poate că Maurul va plăti pentru încă trei sute de corăbii de care vom avea nevoie ca să ne asigurăm că Neapole poate fi aprovizionat, odată ce l-a ocupat armata noastră.

Cei treizeci și șase de cai, biciuiți de tunarii care țineau de șasiu, cărau tunul în sus pe panta abruptă într-o goană surprinzătoare, trecând ușor la pas pe lângă sfătuitorii regelui și arcașii scoțieni călări care-i serveau Maiestății sale drept gărzi de corp. Regele Carol își flutură tichia din samur alb deasupra capului într-un cerc triumfător.

— *Montjoie! Montjoie*! strigă el. Armele noastre de atac ar trebui să fie capabile să avanseze la fel de rapid precum cavaleria!

Se întoarse spre Antonello.

— E adevărat că italienii folosesc boi ca să-și transporte tunurile?

— Într-adevăr, așa este, Maiestate, răspunse apăsat Antonello. Nu se pot mișca mai repede decât o procesiune funerară. Dacă tunul ăsta ar fi fost italian, și acum tot în Amboise îl găseam.

Carol fornăi cu râsul său nazal și strigă *Montjoie!* din nou. Șasiul tunului traversă o pajiște alpină minusculă presărată cu ultimele flori de vară și trecu rapid creasta. Spre est, calote de zăpadă neguroasă se înălțau de-a lungul orizontului precum spectrul unui zid. Meandrele descindeau cioplite în roca cu suprafața curată. Șasiul mugi sub presiunea imprimată de echipajul de cai

care prinsese viteză. Carol, însoțit de doi arcași scoțieni călări, mergea la trap pe lângă șasiul care începuse să prindă viteză la curbe.

— *Montjoie!*

Tichia albă a regelui căzu învârtindu-se pe fundalul unei stânci cenușii.

Obezile din fier ale roților scrâșniră. Un cor de nechezături veni dinspre echipajul care trăgea tunul și câțiva cai se împiedicară. Șasiul tunului înclină carena spre rege, iar unul dintre tunari sări jos.

Cu ochii măriți, drept în șa, cu capul la câțiva țoli de peretele de piatră din spatele lui, Carol privea monstrul din bronz lucitor deplasându-se spre el. O clipă mai târziu ploua cu scântei, căci arma uriașă bufni în stâncă, odată și apoi încă odată, sunetul metalic surd fiind reliefat de un pocnet foarte asemănător cu cel al unei arme de foc mici. Șasiul și tunul se rostogoliră de două ori, azvârlindu-i cât colo pe tunari și doborând caii într-un haos de țipete cabaline și lovituri din picioare. Botul tunului se ridică din nou în aer și apoi, atras de propria-i greutate, căzu pe cărare și adormi.

Tunarii începură să taie cu frenezie harnașamentul cailor, în timp ce sfătuitorii regelui și gărzile se băteau să sară în ajutorul suveranului lor. Carol se afla tot în șa, aplecat pe-o parte, fixând drumul. Drept sub el zăcea un tunar imobil într-un pieptar galben și pantaloni strâmți negri complet intact cu excepția capului. Doar un glob ocular se holba din talmeș-balmeș, ca ochiul unui bou ce privea atent dintr-o halcă de rămășițe proaspăt măcelărite.

— Nu cred că am mai văzut vreodată ceva atât de..., spuse regele, căutându-și cuvintele cu toată convingerea. Atât de... Toată căpățâna.

Ochii neînduplecați ai lui Ludovic galopară peste cadavru, apoi săltară peste povârnișul stâncos din spatele său. Arătă cu degetul spre o pată de un roșu stacojiu sclipitor, ce ar fi putut fi făcută de un burete însângerat azvârlit în peretele din stâncă.

— Se pare că a fost prins între stânci, în timp ce capul i-a fost izbit de țeava tunului, zise Ludovic abscons.

— Bietul om, dragul de el, spuse Carol.

— Sunt sigur că Maiestatea Sa va dori să încerce acum planul alternativ, sugeră prințul Antonello. Patru roți, cu ariergarda detașabilă pentru a permite manevrabilitatea acestuia unde terenul permite.

— Trebuie să ne asigurăm că văduva acestui bărbat curajos nu este neglijată, adăugă Carol, căscând ochii la capul terciuit al tunarului. Și data viitoare ar trebui să încercăm varianta cu patru roți.

— Nu avem suficienți bani să putem construi corăbii, îi șopti pe nerăsuflate amiralul Graville prințului Antonello. Unde vom găsi destui bani ca să pensionăm toate femeile pe care le vom văduvi când vom traversa munții?

Prințul Antonello îi aruncă o privire fugară lui Graville.

— În Italia, răspunse el.

*

Milano, 7 ianuarie 1493

Durerea, ca niște gheare ce i se înfigeau în abdomen, o trezi pe Beatrice dintr-un somn doar pe jumătate liniștit. Își trase picioarele în sus și așteptă, frica zumzăindu-i în cap. Iș și Polissena o avertizaseră că o să aibă aceste

crampe acum; dacă nu se repetau cam la un sfert de oră, însemna că travaliul său nu era iminent. Însă pentru ea acest travaliu sfidător deja o îngrozea.

După prima contracție care o înjunghie nu mai urmă nimic. După un timp, Beatrice trase cuverturile de-o parte și se duse la fereastră. În bezna dimineții premature pădurea semăna cu un banc de ceață neagră ca smoala care avansa. Șanțul cu apă de sub ea avea o strălucire surdă, fantomatică. Rândunelele, vizibile în beznă ca niște spectre în mișcare, zburau pe lângă fereastră.

„Separare", gândi Beatrice, întrebându-se dacă cel ce botezase acest ritual prenatal luase în seamă ironia crudă a termenului. Urmând rețeta obișnuită, Messer Ambrogio îi ordonase să se retragă în apartamentele sale, unde va sta – conform literei instrucțiunilor sale în permanență în pat – până când i se va naște bebelușul. Iș spusese că intenționa să-l chestioneze cu seriozitate pe Messer Ambrogio exact pentru ce crimă o femeie este pedepsită să stea închisă în apartamentele sale în luna de dinainte și de după naștere. Mai bine femeia ar păcătui așa cum îi ordonase diavolul, glumise Iș; atâta timp cât femeia nu se angaja în actul lui Dumnezeu de procreare, era liberă să vină și să plece după bunu-i plac.... Însă acum când Iș era și ea izolată, Beatrice nu putea nici măcar să o vadă sau să-i vorbească.

Mucegaiul pietrei reci se infiltrase în mireasma butucilor de pin din șemineu. Apartamentele Beatricei fuseseră mutate de la lumina și voioșia curții ducale, unde locuise de când se căsătorise, la Rochetta, citadela extrem de fortificată a castelului di Porta Giovia. Zidurile imense și groase din piatră păstrau răceala iernii ca blocurile de gheață. Simțea greutatea acestei închisori

în jurul ei, la fel de apăsătoare ca un mormânt. Până și zilele mai scurte o împresurară, fiecare noapte lungă înfășurând-o într-un giulgiu.

Se târî înapoi sub cuverturi și aștepta. Poate cam după o oră bebelușul adormit s-a trezit lovind incisiv din picioare. Însă pentru Beatrice această durere era un antidot pentru restul, o rană atât de tandră și delicioasă, că-și imagina că prin vene îi curgea miere călduță. Își așeză degetele peste pântec și mângâie delicat nodul tare creat de un picioruș sau un pumn mic. Într-o comuniune șoptită, îi vorbi bebelușului:

— Mi-aș dori să stai așa în mine pentru totdeauna.

CAPITOLUL 21

Extras din epistola ELEONOREI D'ESTE, ducesă de Ferrara, către ERCOLE D'ESTE, duce de Ferrara. Milano, 16 ianuarie 1493

Preailustrul meu lord și soț,

...Am sosit aici în această după-amiază și... am fost întâmpinată cu mare generozitate și pompă, dar și cu numeroasele urale „Maur! Maur!"...Beatrice nu se odihnește cum trebuie în izolare și o pun pe seama neliniștilor sale nejustificate, acum că nașterea este iminentă. Mă rog ca durerile să sosească repede, căci organismul i-a fost slăbit de aceste temeri vagi. Însă eu am convingerea că într-o săptămână toate acestea vor fi uitate și că voi ține în brațe primul nostru nepot...

Maurul mi-a destăinuit că Sanctitatea Sa i-a propus o nouă ligă care să includă Roma, Milano și Veneția. Maurul a lăsat să se înțeleagă că e dornic să uite divergențele sale cu Veneția, dacă și tu te vei obișnui cu ideea de a proceda întocmai, căci e nespus de dornic

să participăm la această ligă. I-am spus că numai dumneata poți lua această decizie, dar că simt cu certitudine că vei fi de acord să accepți oferta de prietenie a unui vechi dușman ca să preîntâmpini o putere nouă și cu mult mai agresivă să se stabilească în Italia...

*

Milano, 25 ianuarie 1493

— Ce simți? Ce simți?

Ochii moașei sticleau de frică, iar strigătele ei se auzeau ca un calambur printre țipetele Beatricei.

–Nu pot să spun..., răspunse ajutoarea moașei, neauzită de nimeni; trăsăturile ei adolescentine deveniseră livide din pricina epuizării.

Îngenunchiase în patul Beatricei. Brațul ei, ascuns aproape până la umăr de camizolul ridicat al Beatricei, dispăru printre picioarele femeii.

— Caută-i nasul! Caută-i părul! țipă moașa. Găsește-i capul! Găscște-i capul și trage-l în jos!

Capul Beatricei zvâcni instantaneu, tendoanele gâtului ieșindu-i în afară prin pielea albită, iar buzele îi dezveliră dinții îngălbeniți și gingiile violet deschise imitând rânjetul căpățânii unui asasinat. Ochii i se fixară o clipă pe ajutoarea moașei cu o voință demență. Își smulse piciorul din strânsoarea unuia dintre ajutoarele lui Messer Ambrogio și îl izbi în spinarea fetei subțirele înainte de a fi prins și fixat pe pat.

— I-ai prins capul?

Capul fetei zvâcni la fel de vehement ca și al bietei Beatrice, cu ochii scăldați în lacrimi la fel de sălbatici. Acum vocea ascuțită a fetei putu fi auzită.

— Se mișcă în continuu! Cât pe ce să-mi rupă brațul!

Messer Ambrogio strigă în urechea mamei Beatricei. Eleonora aprobă din cap. Măturând imperios podeaua cu mantia sa roșie, Messer Ambrogio se îndreptă spre ușă. O clipă mai târziu doi paji voinici îl urmară înăuntru. Îi însărcinase să-i ajute pe bărbații care încercau să imobilizeze picioarele Beatricei, apoi își mută cele două ajutoare spre vintrele Beatricei și îi instrui să-i țină pelvisul pe cât de ferm posibil. Beatrice își arcui șoldurile într-o ultimă implorare disperată de libertate, iar camizolul îi căzu spre piept, dezvelind brațul fetei vârât în vaginul acesteia aproape până la cot.

Beatrice își strivi capul de saltea, iar țipetele ei necontenite își schimbară intensitatea, devenind un sinistru horcăit inuman. Ajutoarea moașei se clătină spre spate, retrăgându-și spasmodic brațul mânjit de sânge din canalul de naștere.

— L-ai răsucit? țipă moașa la ea.

— Așa cred, răspunse fata, răspunsul său fiind prea slab ca să fie auzit printre gemetele lungi, animalice ale Beatricei.

Ochii fetei înotau în lacrimi și începu să plângă, neauzită în continuare.

Messer Ambrogio o conduse pe Eleonora în anticameră, făcându-le semn chirurgului cu înfățișare mohorâtă și inflexibilă, moașei și ajutoarei acesteia să-l urmeze. Închise ușa. Când a deschis gura, vocea lui șuiera ca cea a unui oracol, un acompaniament sinistru de calm pentru zgomotele animalice care răzbăteau neostoit din dormitor.

— Răsucirea a fost izbutită? o întrebă pe moașă, aruncându-i pe jumătate o ocheadă.

Moașa strânse umerii tinerei sale asistente și o iscodi amănunțit. Fata poate că avea treisprezece ani. Plângea și acum cu sughițuri.

— Am simțit capul, scânci ea. Eu... eu... l-am tras în jos.

— Știe care-i diferența dintre cap și noadă? îl întrebă chirurgul pe Messer Ambrogio, fără să catadicsească să se adreseze nici măcar moașei, ca să nu mai vorbim de ajutoarea acesteia. Echivala cu o înaltă trădare să încredințezi sănătatea ducesei unei fete care fără niciun dubiu asistă la prima ei naștere.

Înșfăcând înfuriată brațul fragil și însângerat al fetei, moașa zise:

— Uterul ducesei este atât de strâmt că aș fi fost norocoasă dacă eu mi-aș fi băgat degetul mare prin el. Rar găsești o fată și cu un braț la fel de zvelt ca al ei și pe jumătate atât de isteață ca să urmeze instrucțiunile. Și când fetele fac odată răsucirea, nu vor să o mai repete.

Eleonora se adresă tuturor, ochii săi verzi mișcându-se repede și hotărâți.

— Haideți să presupunem că scăfârlia este în poziția corectă, spuse ea dând recunoscătoare din cap spre fată. Acum la ce ne așteptăm?

— *Dacă* răsucirea a fost efectuată, vom asista la o naștere evoluând normal, răspunse Messer Ambrogio, scepticismul său susuros fiind secondat de încruntătura imperioasă a chirurgului.

— Dacă răsucirea ar fi fost săvârșită cu ore în urmă, așa cum *eu* v-am îndemnat, ar trebui să ne așteptăm ca nașterea să se desfășoare normal.

Moașa făcu o plecăciune Eleonorei scuzându-se.

— Însă acum mă tem că este extenuată. De o noapte și o zi e în chinuri. Un travaliu foarte chinuitor.

Ochii Eleonorei nu clipiră.

— Și dacă nașterea nu evoluează normal?

— Masarea părților moi ar putea fi mai eficientă acum, propuse Messer Ambrogio.

Moașa se înclină din reflex.

— Ierburi. Pomezi. Însă e atât de istovită, Înălțimea Voastră...

— Atunci, după cât se pare, aceste recomandări nu vor avea acum mai mult succes decât au avut noaptea trecută și toată ziua.

Eleonora se întoarse spre chirurg.

— Nu intenționez să-mi las fiica să moară cu un copil în pântec. Aveți instrumentele necesare să scoateți copilul?

Buzele pungite de bătrânețe ale medicului curții, Messer Ambrogio, se lăsară. Pălise vizibil.

— Va trebui să ne consultăm cu ducele de Bari înainte –

— Ducele de Bari nu zace suferind în felul prin care și eu mi-am adus copilul pe lume, clănțăni Eleonora, aruncându-și brațul robust și întinzând amenințător un deget gros spre dormitor. *Aveți instrumentele?*

Chirurgul înghiți în sec și dădu aprobator din cap.

— Atunci ne vom întoarce înăuntru și ne vom ruga ca Domnul să-i poruncească acestui copil să vină pe lume.

Eleonora susținu căutătura nemiloasă a chirurgului.

*

Beatrice îi văzu revenind în dormitor. Nu ca pe niște identități separate, ci ca pe o singură prezență amenințătoare, un demon al durerii cu multe capete. Propria-i durere pe care o cunoscuse deja ca pe suferința unei vieți

întregi, acidul fierbinte care-i ardea fiecare vinișoară, bila usturătoare din plămâni și din gâtlej, povara colosal de dureroasă care-i apăsa pe măruntaie, precum un torent de plumb topit, se zăvorâse înăuntrul ei. Ajunsese să cunoască această *ordalie*[1] suficient de bine ca să ducă tratative cu ea, ca să se încredințeze că atunci când, în cele din urmă, o va ucide, o va face ca un călău specialist, dintr-o lovitură grabnică și curată. Însă această creatură mișcătoare a durerii, cu multe brațe, nu putea fi convinsă; o va sfâșia bucățică cu bucățică. Deja încercase.

Îi privi înconjurând-o, numai ochi, singurul lucru pe care-l putea distinge limpede acum. Masajele și unsorile cu pomezi și îndemnurile și înghiontelile și așezatul la nesfârșit în scaunul pentru nașteri, apoi datul jos, o scoseseră din minți peste putință de imaginat, însă amintirea acestor torturi îi dispăruse din conștiință precum un fulg negru de nea plutind într-o fântână fără fund. În acest moment tot ceea ce-și putea aminti era răsucirea – un fulger limpede, vizibil și distinct în fiecare clipă. Brațul alunecând în ea, fiecare mișcare ca o lovitură separată de cuțit, mai adânc și mai adânc. Și apoi degetele otrăvite sucindu-se în abdomenul ei, fiecare atingere ca o vibrație pripită de agonie care începea în măruntaie și-i exploda în cap într-o distonanță dezgustătoare, precum cornul gălăgios al unui demon care sufla pumnale în loc de note muzicale. Și-a jurat că dacă încercau încă odată răsucirea, își va elibera cumva scăfârlia și va sfâșia cu dinții beregata monstrului.

---

[1] *Ordalie* – mod de stabilire a dreptății sau a vinovăției părților în litigiu, caracteristic Evului Mediu, prin diferite probe (a focului, a apei clocotite, a fierului încins) sau prin duelul judiciar (n.red.).

Însă monstrul nu s-a mai mișcat în ea. După o lungă perioadă de timp Beatrice îi ignoră privirea pofticioasă și discută cu propria-i durere, pe care totuși o găsi mai rezonabilă, simțind că părți din ea începură să plutească în fântâna întunecată de sub ea, bucățele strălucitoare ca beteala din sufletul ei scânteind în uitare. Preț de o secundă își văzu mama stând acolo, cu ochii așa de verzi, și se gândi să vorbească cu ea; poate că a și făcut-o. „Merg acasă, Mama."

Își închipuia că fiecare ochi al său vedea lucruri complet diferite. Unul dormea liniștit, visând la o beznă uriașă luminată de păpuși cu rochii albe din dantelă și sfinți cu mantii din brocart strălucitor. Păpușile sclipitoare și sfinții lucitori treceau în goană pe lângă ea ca o armată de făclii, încoace și-n colo, flamurile zburând. Cu celălalt ochi privea în jos la bestia care se uita tot lacom la ea; acest ochi o văzu pe Mama stând în picioare înăuntrul monstrului, nefăcând parte în întregime din ea. „Vin acasă, Mama. Am un copil cu mine. Vreau să-mi vezi bebelușul."

Și iarăși creatura cu mulți ochi se agită din nou. Mama o îmboldise! „De ce, Mama? De ce îmi faci rău din nou?" Dar știa de ce Mama trezise monstrul la viață, iar durerea acestei realități era ca mâna din pântecul ei care se întindea să-i smulgă inima. Păpușile și sfinții treceră pe lângă ea cât ai clipi din ochi și dispărură; se uita la chirurg cum bagă mâna în desaga din piele și scoate obiecte din metal lucios. Își aminti într-o fracțiune de secundă unde mai văzuse instrumentele alea și ce vor face cu ele și de ce monstrul venise după bebelușul ei.

Beatrice se luptă moale cu chirurgul, încordându-și ultimul dram de putere, însă nu mai era în stare decât să-și miște trupul în ritmul mătăhălos de *bassa danza.*

Înaintă spre ea, cu ciocănelul, lanțeta și cârligul în mâini. Cu un efort uriaș se ridică ca să-l întâlnească. Mâini o înhățară de brațe, însă le scăpă. Se ridică direct în picioare, dar începu să dispară într-un vârtej negru. Își puse palmele pe genunchi și le spuse să-i aducă scaunul pentru nașteri. Se așeză pe vine. I se adresară cu toții în cor, însă se hotărî că nu-și va asculta decât propria respirație. Cunoștea deja termenii înțelegerii pe care tocmai o negociase și se întreba simplu cu cine avusese de-a face. Fusese zeița Fortuna? Sau Mama?

Viața pătrundea și se scurgea din ea în valuri mari, puternice, regulate, cu un sunet ca al talazurilor îndepărtate. Își imagină că se afla într-o catedrală, la fel de împodobită cum era Domul, însă de o mie de ori mai lungă, cu un tunel imens cu o singură lumânare pâlpâind la capăt. Începu să pășească prin el, spunându-și că trebuie să-și precupețească forțele. Din când în când, sfinții se uitau fix la ea din nișele lor, statui însuflețite care o admonestau și o aplecau în noroi, voci zumzăitoare înainte de a le alunga închizând ochii. Periodic, pardoseala se înclina precum versantul unui munte și era nevoită să-și folosească toată forța ca să meargă înainte până să se niveleze din nou. După aceea, de fiecare dată era mai slăbită.

Înaintase destul de departe. Altarul era acum mai strălucitor și mii de lumânări ardeau în jurul lui. Nu mai remarca sfinții povățuitori. Începuse să alerge, înghițiturile mari de aer îi pârjoleau plămânii, iar picioarele o dureau de oboseală. Alerga atât de iute. Pruncul se odihnea pe altar, dezbrăcat, înfășat doar în lumină pură. Pardoseala se înclină nebunește, însă acum într-un fel era ușor, deși știa că atunci când va atinge vârful va cădea

înapoi mai repede decât avansase, va cădea toată distanța parcursă. Nu o mai îngrijora. Căldura lumânărilor era ca soarele și acolo era copilul, cu ochii scânteindu-i ca nestematele. Într-un efort final care o lăsă imponderabilă și o eliberă de durere, se întinse până la el. Era așa neted, atât de perfect, cu pielea ca o petală călduță de trandafir. Cuvintele „te iubesc" scânteiară din buricele degetelor și știu că era pruncul ei și nu conta că acum se năpustea înapoi, căzând în beznă. Își auzi copilul plângând, văzu notele de aur lucitoare ale primelor lui țipete îndepărtându-se de ea și ultimul lucru pe care și l-a spus a fost: „Acum pot să mă duc oriunde."

*

Contele Girolamo da Tuttavilla își dădu jos ochelarii și se frecă la ochi. Ridică privirea spre Maur. Trimisul cu împuterniciri nelimitate cel mai calificat din Milano, căruntul Tuttavilla era de cincisprezece ani cel mai în vârstă supus al Maurului. Ce-i drept, servise și sub tatăl Maurului, Francesco Sforza. Cerceta mesajele trimise de aparatul serviciului de spionaj al Maurului din inima Veneției, genul de rețea de negustori, mesageri, bancheri și chiar curtezane pe care acesta îi organizase în toate capitalele mari din Europa.

— Cunoști zicala, remarcă Tuttavilla, „Știm amândoi câte zile mai sunt până la sărbătoarea Sfântului Biagio." Conducerea Veneției înțelege la fel de bine ca noi că nu trebuie să le permitem francezilor să traverseze munții. Cu siguranță aceștia plănuiesc să intre în alianța pe care Sanctitatea Sa a inițiat-o. Adevărata întrebare este în ce măsură vor susține liga dacă li se va cere mai mult decât vorbe.

Maurul se lăsă pe spate în jilțul lui. Lumina din încăpere, aruncată de globuri mari din sticlă suspendate din tavan cu aplice din bronz, era curios de statornică într-o eră a lumânărilor și a lămpilor cu ulei, ascuțind liniile regale ale chipului Maurului.

— Tocmai asta-i și preocuparea mea. Republica speră că această paradă a unității italiene îl va determina pe regele Carol să stea acasă. Însă dacă armata franceză traversează până la urmă munții...

Maurul făcu o mișcare neînsemnată, disprețuitoare din cap.

— În acest caz sunt sigur că Republica ne va trimite rugăciunile ei.

— Atunci poate că ar trebui să consimțim să intrăm în această alianță numai cu condiția ca fiecare stat membru să se angajeze public că va ajuta orice alt stat membru atacat de francezi. Asta îi va responsabiliza pe venețieni și, fără îndoială, va avertiza capetele înfierbântate din alaiul regelui Carol.

— Republica nu va fi niciodată de acord cu această condiție, răspunse Maurul. Chiar în acest moment întreaga Veneție se teme de Germania mai mult decât de Franța. Și, atâta timp cât francezii se află în poziția de a se opune germanilor care amenință Veneția, Republica nu va dori să adopte o poziție așa de agresivă împotriva francezilor. Guvernul va încerca să realizeze o politică mai prudentă. Bineînțeles, dacă francezii și germanii își vor aplana diferendele, tactica venețiană poate deveni mai riscantă.

— E posibil?

— Contele Belgioioso mă informează că regele Carol încearcă să aranjeze un rămășag cu fiul împăratului

german, Maximilian. Pacea dintre Franța și Germania va înlătura cel mai important obstacol din fața Cruciadei regelui Carol. Și asta ar fi cea mai nefericită chestiune a situației *de facto*.

Maurul își trecu degetul arătător peste micuțul bust rubiniu de pe inelul său.

— Ei bine, în acest moment cred că o alianță ambiguă cu Veneția este mai bună decât niciuna. Este un prim pas. După aceea putem să sporim treptat presiunea asupra Republicii, ca să-și arate colții în învoiala noastră.

Maurul privi meditativ preț de o clipă.

— Mă gândesc că ar trebui să facem liga pe cât de vizibilă posibil. Ca să o confirmăm, te-aș putea trimite la Veneția în fruntea unui mare alai de ambasadori ca să-i ceri ducelui Ercole și Sanctității Sale să procedeze la fel. Mi-aș dori să pot merge personal împreună cu ducele Ercole, însă avem prea mulți inamici printre venețieni.

— Poate soția ta? Și soția ducelui Ercole. Cu un alai foarte însemnat de doamne. Cu siguranță va sublinia importanța pe care o atribuim acestui acord.

Maurul dădu din cap satisfăcut. Stătu o clipă tăcut, apoi se ridică brusc și se îndreptă spre una dintre lămpi. O examină și bătu ușurel cu degetul în globul din sticlă clară umplut cu apă; fitilul ardea într-un cilindru din sticlă așezat înăuntrul globului.

— Ai observat-o în timp ce citeai?

Tuttavilla se răsuci în jilțul său și studie lampa.

— Fără îndoială. Dacă la o lampă cu ulei poți citi două ore până să te apuce oboseala, în cazul acesteia singurul impediment este nevoia de a dormi.

Își învârti ochelarii groși cu rame din sârmă.

Probabil că încă nu suntem în stare să redăm vederea orbilor, însă cunoașterea a luat categoric amploare în folosul bătrânilor.

— Leonardo mi-a făcut-o, îi spuse Maurul, bătând din nou în glob. Îmi trimite o listă cu zece idei, dintre care doar una ar putea fi folositoare. Un om extrem de ciudat. Întotdeauna blamându-i pe umaniști, fără îndoială pentru că nu știe să citească în latină. Cu toate acestea, ai ceva de comentat despre calitatea viziunii sale, neîmpovărată de trecut, concentrată doar asupra viitorului? Desigur că imediat ce unul dintre cărturarii mei a tradus un text din greacă în dialectul local, Leonardo trebuie să-l aibă.

Maurul zâmbi nostalgic.

— Pe tata l-ar fi amuzat. L-ar fi aţâţat pe Leonardo contra lui Filarete – Filarete și-ar fi desenat orașele sale perfecte în formă de stea, Leonardo și-ar fi imaginat străzi îngrămădite una peste cealaltă și trăsuri trase doar de niște fierătănii de mecanisme și resorturi. Tatăl meu avea darul de a vedea geniul acolo unde alții nu vedeau decât bătăi de cap.

Maurul își reluă din nou locul, pe buzele sale rămânându-i doar o reminescență subtilă a zâmbetului său. Nu se uita la Tuttavilla.

Aruncând o ocheadă pe sub sprâncenele sale negre, Tuttavilla îl studie o clipă pe Maur înainte de a rupe tăcerea.

— Ai fost întotdeauna favoritul tatălui tău, deși, firește, nu a putut să declare asta deschis despre cel de-al patrulea fiu, atât de departe de succesiune. Însă o știam cu toții. Îți amintești când aveai cincisprezece

sau șaisprezece ani și ai plecat lângă Binasco la întâi mai? Te-ai înscris la turneul acela de lupte cu voinicii regiunii și i-ai bătut pe toți. Când i-am spus tatălui tău, a izbit cu pumnul în felul său caracteristic și a bubuit: „*Stupendissimo* Lodovico Maria!" Apoi mi-a zis: „Știi cum i-a învins, Messer Girolamo? Nu cu cârca, deși e suficient de puternică. Ci cu mintea. Cu șmecherie și cu șiretenie, fiind mereu cu o jumătate de duzină de mișcări înaintea adversarului său. De asta el o să fie un bărbat mai puternic decât mine. Nimeni nu poate înfrânge mintea lui Lodovico Maria."

Tuttavilla zâmbi călduros și sincer, fără să lase de bănuit că ar fi fost vreun șiretlic flatant.

— Sunt convins că sufletul tatălui tău își găsește alinarea știind că Milano gustă ideea de a-l guverna.

Maurul își ridică privirea. Ochii săi negri și opaci sugerau, deși nu cu cruzime, că Tuttavilla bătuse în retragere de la granița pe care încercase să o treacă. Apoi căută pierdut în lumina nesovăitoare a lui Leonardo.

— Lumina înțelepciunii, spuse el cu o împunsătură ușor ironică. Ni se cere să avem credință că într-o zi această lumină va ilumina întreaga omenire. Și totuși orice pictor învățat îți poate spune că, fără întunericul în contrast cu lumina, nu poate fi redată înfățișarea exterioară a formei și a chipului. *Chiaroscuro*[1]. Lumină și umbră. Cu cât lumina este mai strălucitoare, cu atât mai temeinică trebuie să fie absența ei. Uită-te la lucrările

[1] *Clarobscur* (în lb.italiană) – Procedeu grafic și pictural cu ajutorul căruia se obține redarea volumelor prin distribuirea gradată a umbrei și a luminii sau prin efecte de contrast puternice (n.trad.).

pictorilor florentini. Granița dintre lumină și întuneric este la fel de ascuțită ca a unui tăiș[1].

Ca și cum și-ar fi susținut ipoteza, Maurul se holbă la umbrele clare, distincte, din spatele pupitrelor secretarilor săi. Umerii săi tresăriră grațios surprinși de bătaia din ușă.

Mesagerul era Bernardino da Corte. Șeful securității Maurului era un bărbat costeliv cu trăsături acviline milaneze și cu tenul oacheș, al unui sud-mediteraneean. Puse un genunchi în pământ și își strânse tichia la piept.

— Messer Ambrogio mi-a poruncit să vă înștiințez că soția v-a născut un fiu, fără niciun defect, fără însemne neobișnuite și cu o sănătate viguroasă.

Fața și vocea Maurului nu exprimau nimic.

— I-am dictat lui Messer Calco un plan complet pentru a sărbători. Îi poți spune să-l pună în aplicare.

Surprinzător, Bernardino nu s-a ridicat, iar degetele i se încordară pe tichie.

— Înălțimea Voastră, Messer Ambrogio vă imploră să vă consultați cu el într-o situație care a apărut cu privire la ducesa de Bari.

În ochii Maurului se oglindi o strălucire stranie, ca și cum lampa lui Leonardo răbufnise ca apoi să se stingă.

— Unde este Messer Ambrogio? întrebă uniform.

---

[1] De amintit tehnica maestrului Leonardo da Vinci, *sfumato*, „fără linii sau delimitări, în maniera fumului sau a unei imagini nefocalizate" (precum în *Mona Lisa*). Este o tehnică folosită în pictură, care suprapune multiple straturi translucide de culoare ce sunt aplicate în tușă extrem de subțire pentru a reda senzația de formă, volum și adâncime (o modalitate de amestecare și de tranziție a culorilor foarte fină) (n.red.).

CAPITOLUL 22

Era un loc cu o lumină translucidă, o mare adâncă, limpede. La intervale rare de timp, o stranie statuie plutitoare, poate efigia unui monument funerar, aluneca ușor, veșmintele din brocart fluturându-i pe măsură ce erau propulsate precum o sepie uriașă, învelișul său din nestemate sclipind până când se făcea nevăzută în depărtări.

Durerea o aduse mai aproape de suprafață. Din când în când vedea oameni pe țărm; apăreau scurt precum figurile desenate pe cărțile de tarot, apoi, când norii acopereau soarele dispăreau. Odată o văzu pe maică-sa și își zise: „Mama nu e moartă. De ce e mama aici?"

Pulsațiile din pântece îi decojeau straturile delicate ale visului. Lumina din încăpere deveni regulată și strălucitoare, făcând ca totul să se prefacă în chin și realitate. Avea mâinile și picioarele reci. Știa că era în viață, iar panica ce puse imediat stăpânire pe ea era cea mai rea durere dintre toate: „Mi-am visat copilul?" Trebuia să se ridice în capul oaselor.

Mama era acolo, iar pentru o secundă toată viața ei era ura față de Mama care o împiedicase să se ridice.

Însă nu mai avea putere după asta. Când a deschis din nou ochii, își auzi propriul glas prin fâșâitul din urechi.

— Mama, unde mi-e copilul? Unde este...?

Mama plecă. Când s-a întors, bocceluța din catifea de culoarea dudei din brațele ei sclipi o clipă, izbită de lumina ce se scurgea prin obloanele deschise parțial. Dădu cu ochii de pielea arămie și părul negru și fin. Beatrice se aștepta la ceva magic când mama i-a așezat bebelușul alături, corul întregit al sferelor rotitoare, însă nu a fost nimic din toate acestea, ci doar uimire văzându-i trăsăturile micuțe brute și strânse.

— *Il suo fanciullo, mia fanciulla,* îi șopti maică-sa. Bebelușul tău, micuța mea.

Beatrice atinse obrazul bebelușului. Era mult mai pufos decât părea; era la fel de călduț și de catifelat cum și-l imaginase. Își țuguiase buzele, iar căpșorul i se bălăbănea spre pieptul ei. Instinctiv bâjbâi după șiretul camizolului.

— Nu, iubito, îi spuse mama. Ești prea slăbită. Și va fi mai bine dacă nu începi. Dacă nu îi dai să sugă, nu vei fi nevoită să renunți.

Apucându-și strâns camizolul, Beatrice se înfurie pe maică-sa și pe propriile sale degete reci, neîndemânatice, fără viață. Făceau parte tot din moartea ei? Dar apoi copilul deschise ochii și o privi. Nu auzi decât o notă, însă era cel mai clar și mai pur sunet pe care-l auzise până atunci. Ochii lui aveau o culoare nedeslușită, cristalinii unei omnisciențe bizare pe care Beatrice o înțelese imediat. Nu își cunoștea doar sufletul, ci îl și auzi cântând. El era sufletul ei.

Poate că Maurul se afla în încăpere de puțin timp înainte ca Beatrice să-și dea seama că soțul ei era prezent.

Nu a socotit niciodată că bărbatul ăsta era tatăl copilului ei. Vorbea însufleţit cu Mama – dar ea nu ştia despre ce – şi se aşează pe pat alături de ea. Îi sărută şi pe ea şi pe copil, însă sărutările lui nu avură o semnificaţie mai mare decât atunci când Mariolo bufonul, într-unul din giumbuşlucurile lui de clovn, îşi ţuguia buzele şi se dichisea pretinzând că e iubitul ei.

— Fiul meu se obişnuieşte cu mama lui, spuse Maurul.

„Idiotule", gândi Beatrice. „Nu am nevoie să mă familiarizez cu propria mea carne, propriul meu suflet. Nici într-o sută de ani n-o să-l poţi cunoaşte cum îl ştiu eu acum." O clipă fu înspăimântată că putea să simtă o asemenea furie cât timp îşi ţinea bebeluşul în braţe, însă apoi îşi dădu seama că furia îi salvase viaţa micuţului. Şi că îl va proteja întotdeauna.

Maurul se ridică iarăşi în picioare şi vorbi cu Eleonora. Beatrice îşi continuă comuniunea neşovăitoare cu pruncul ei. „Nu-ţi voi face niciodată rău", îi cânta în tăcere un jurământ, „nu voi lăsa niciodată pe nimeni să-ţi facă rău. N-o să las nicicând pe nimeni să-ţi facă ce mi-a făcut mie Mama."

*

— E cât pe ce, Înălţimea Voastră. E gata-gata. Moaşa se îndepărtă de scaunul pentru naşteri şi vorbi în şoaptă cu ajutoarea sa, aceeaşi fată care executase răsucirea pentru Beatrice. În trei zile ai reuşit să participi la una dintre cele mai dificile naşteri pe care le-am observat în douăzeci şi şase de ani de moşit, iar acum la una dintre cele mai uşoare. Şi nici nu-ţi imaginezi cât de uşoară a fost această naştere pentru Înălţimea Sa, în comparaţie cu prima.

Isabela auzi comentariile moașei care treziră în ea simțul competiției pe care-l simțise de-a lungul scurtului său travaliu: competiție cu sine însăși, ca să scoată copilul afară pe cât de repede posibil și o competiție și mai serioasă cu Maurul, ca fiul ei să i-l întrecă pe al lui și să-și încline din nou echilibrul simplu al cifrelor în favoarea ei. În aceeași măsură în care avea oroare de ele, trebuia să țină seamă de otrăvurile și comploturile și, bineînțeles, de toate bolile naturale care răpuneau atât de mulți copii în primii lor anișori de viață. Acest bebeluș era garanția ei. Primul său fiu, Francesco, nu va mai trebui să ia singur asupra sa povara enormă a sorții. Și, nu în ultimul rând, cel de-al doilea fiu va fi un talisman, un simbol al favorurilor neîncetate ale Zeiței Fortuna.

Simțea cât de aproape era copilul și dintr-odată nu mai dorea ca acest moment să se sfârșească. Se abandonă încă o dată, înălțându-se ușurel în lumina intensă, din când în când silindu-se să rămână în înalturi, dar adeseori plutea firesc, prăvălindu-se în salturi uriașe prin vistieria strălucitoare a speranțelor sale. „Asta e iubirea", își zise în sinea ei, „adevăratul act de iubire, cel mai splendid moment sexual al vieții, validarea supremă a puterii mele."

Se avânta în zbor printre țipetele bebelușului său. Le privi pe femei scoțându-l din ea, mai întâi capul, însângerat și totuși perfect, deja imaginea ei. Pruncul se răsuci; ea se înfioră și îi împinse trunchiul afară, fără nicio pudoare, dezvăluind valul de carne al bebelușului ieșind prin al ei. Cordonul ombilical i se lipise de picioare ca o viperă Sforza albastră...

Panica pulsă prin ea, făcând-o să se prăbușească. Copilul e crăpat, deformat! Era năucă, goală, plonjând printr-un cer care-și pierduse soarele, totul se scursese din ea. El este...

O clipă mai târziu a înțeles ce văzuse, chiar înainte de a-i auzi pe martori murmurând „fiică". Fiul său nu era crăpat, bobocul de putere pe care se așteptase să i-l găsească între picioare se teșise cumva în uter. Acest fiu pur și simplu nu existase niciodată.

Martorii ieșiră supuși din camera de nașteri. Moașa spălă fetița și i-o arătă ducesei de Milano.

— De data aceasta ați născut așa ușor, Înălțimea Voastră. Sunt sigură cu nu vă va fi greu să-i dați să sugă acum, dacă doriți.

Isabela dădu din cap amorțită.

— Mai bine ai vedea dacă doica e pregătită.

Extras din lunga epistolă a TEODOREI DEGLI ANGELI, doamnă de onoare a ducesei de Ferrara, către ISABELA D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. Milano, 20 februarie 1493

...ce-i drept, o vreme m-am temut pentru bunăstarea Madamei, mama domniei voastre. Și-a petrecut atâtea ore îngenunchiind pe pardoseala rece a Capelei Ducale rugându-L stăruitor pe bunul nostru Dumnezeu să o izbăvească pe Madona, sora domniei voastre, și cu siguranță toate acestea nu au făcut nimic ca să-i ușureze Madamei, mama dumneavoastră, necazurile de la stomac, despre care deja aveți cunoștință. Însă Madona, sora domniei voastre, și-a recăpătat sănătatea neobișnuit de miraculos, iar acum Madame, mama domniei voastre, insistă ca Madona, sora dumneavoastră, să nu aștepte cu nerăbdare în viitor nimic altceva decât multfolositoarele nașteri. Sora domniei voastre se odihnește liniștită de multe zile (una peste alta, e o mare diferență față de conduita pe

care i-o cunoaștem), însă strălucește ca altarul Domului când doicile îi aduc pruncul cel frumos în brațe...

Ambasadorii, conții, cardinalii, magistrații, diverșii și feluriții demnitari au fost invitați să vadă darurile și decorațiunile de îndată ce s-a considerat că Madona, sora dumneavoastră, s-a însănătoșit suficient. Așa cum ați cerut, mi-am dat toată silința să vă scriu toate detaliile posibile și să estimez valoarea obiectelor descrise alăturat... un set de carafe din cristal cu baza din aur în formă de grifoni, de satiri și de delfini evaluat la 3.500 de ducați bucata. O urnă mare din aur moarat în stilul *all'antica* în valoare de 15.000 de ducați... Baldachinul patului Madonei, sora domniei voastre, este din *velluto riccio sopra riccio* purpuriu cu... o bordură cu canafi mici și aurii despre care am fost informată că este prețuită la 8.000 de ducați în sine... leagănul are patru coloane aurite și un baldachin din mătase albastră *tabi* tivită și horbotită cu aur, în care micuțul vostru nepoțel Ercole doarme sub o țesătură din lamé care face 150 de ducați cotul!... Madame, mama domniei voastre, este îngrijorată că etalarea este excesivă și că-i va ațâța zadarnic pe ducele și pe ducesa de Milano, din moment ce aceste oboluri au întrecut chiar și pe cele cu care a fost întâmpinată nașterea moștenitorului ducelui de Milano. Deja, am auzit noi, au existat comentarii în consecință venind dinspre camerele ducesei de Milano...

Madona, sora dumneavoastră, va fi eliberată din apartamentele ei în patru zile de acum înainte, ca și ducesa de Milano, lăuzia fiind stabilită de către Messer Ambrogio da Rosate. (Din toată atenția acordată hotărârilor acestui individ, Înălțimea Voastră, ați crede că Messer Ambrogio, și nu Madona, sora domniei voastre, a dat de fapt naștere lui *il bello puttino*...

CAPITOLUL 23

Milano, 24 februarie 1493

— A fost o dulceață de băiat în dimineața aceasta, Înălțimea Voastră.

Doica privea în ochii sticloși și îmbuibați ai lui Ercole Sforza în vârstă de patru săptămâni. Pruncul dădu drumul sfârcului cu o plesnitură jilavă, buzele sale fiind pline de viață sub pelicula translucidă de lapte.

Beatrice apucă bocceluța înfășată și își propti fiul pe umăr, căpșorul lui pufos legănându-i-se pe gâtul gol, pentru ea mirosul curat și umed al bebelușului fiind mai de preț decât cele mai fine parfumuri milaneze. Îl mângâie pe spate, iar când a erupt râgâind răsunător, făcu schimb de zâmbete cu doica. La început fusese geloasă pe doica copilului său, care era cu doi ani mai mare ca ea, însă părea mai tânără datorită manierelor sale candide. Însă Beatrice se înmuie față de doica fiului său (al cărei copil fusese născut chiar în aceeași zi cu Ercole) și îi dăruise deja o avere cu rochiile la care renunțase.

— Dacă varsă, o să îți strici încântătoarea *camora*, va trebui să îți alegi alta nouă din *guardaroba* și nu mai avem timp și pentru asta dacă vrei să-ți părăsești apartamentele la ora desemnată de Messer Ambrogio.

Eleonora înaintă prin ușă, o prezență formidabilă în satin negru lucitor, scoasă în evidență de o broșă cu diamante enormă cocoțată pe pieptul său remarcabil.

— Și chiar dacă nu dai doi bani pe schemele lui Messer Ambrogio, nu trebuie să o lași pe ducesa de Milano să aștepte. Știi că toată lumea va supraveghea cu atenție orice indiciu al comportamentului tău, de o manieră nerespectuoasă față de ducesa de Milano și fiica acesteia.

— Te rog s-o asculți pe maica ta cea sfântă.

Polissena o urmase pe Eleonora în încăpere, capul său pierdut în glugă se iți pe neașteptate aprobând mânioasă.

— Vei fi supusă la grele încercări astăzi doar și pentru că vei sta în picioare, Înălțimea Voastră, ca să nu mai vorbim de Te Deum-ul de la Santa Maria della Grazie din această dimineață și de recepția de la palatul contelui Della Torre din această după-amiază. Și după spaima pe care am tras-o cu toții, nici eu și nici maica ta sfântă nu suntem complet refăcute în prezent ca să te purtăm pe brațe dacă o să te extenuezi, așa cum procedam când erai sugaci.

Beatrice aruncă o privire cuplului ridicol, mama ei robustă împachetată în nuanțe de doliu, iar matroana sa de onoare veștejită dând din cap aprobator după mama ei precum o dansatoare scheletică cu o mască de mort. Se răsuci pe călcâie îndepărtându-se de ele și își miji ochii în aburul strălucitor al dimineții de cositor ce pătrundea prin ferestrele odăii copilului. Pe mama o auzea

întotdeauna din depărtări; Beatrice se închipui pe un promontoriu însorit măturat de vânt, iar vocea Mamei era așa de confuză și de distantă că aparținea cu siguranță unei alte vieți. Însă firește că Mama nu înțelegea că se adresa unei stafii, că Beatrice pe care Mama încă o mai admonesta și îi dădea sfaturi a murit în ziua în care i s-a născut copilul. Nu pentru că era aproape să-și piardă viața, ci pentru că în ziua aceea în cele din urmă a aflat. Nimeni nu putea să înțeleagă că voiajul ei prin beznă începuse în ziua în care se născuse și sfârșise în clipa în care bebelușul său venise pe lume.

Predându-și pruncul doicii sale, Beatrice simți un vestigiu de spaimă împungând-o, aproape cum ai smulge coaja de pe o rană. În primele câteva zile după nașterea lui Ercole, de fiecare dată când i-l lăsa doicii, trăia cea mai cumplită groază că nu-l va mai vedea niciodată. Totuși a trebuit să se convingă pe de-a întregul că fiecare despărțire era doar temporară. Când s-a întors în *guardaroba*, doamnele sale de onoare o întâmpinară cu o agitație de reverențe adânci și teatrale. Începură să mișune în jurul ei cu o ferocitate prădalnică, ciorovăindu-se pe față una cu alta pentru cinstea de a o drapa pe frumoasa ducesă de Bari cu mantia din satin tivită cu samur alb sau de a-i strânge panglicile încolăcite în jurul cositei unice. Beatrice auzea foșnetul ambiției în mătăsurile doamnelor sale și frica din spatele zâmbetelor lor slugarnice și îi fu silă de atenția lor subită mai mult decât de cei doi ani de dispreț fățarnic. Ca și cum se așteptau ca soțul ei să se declare duce de Milano înainte de sfârșitul zilei.

Beatrice își ignoră doamnele de onoare și o sărută pe fiica nelegitimă a Maurului, Bianca, care aștepta timidă la periferia încăierării, obrajii învăpăiați contrastând cu

paloarea feței. Urmărită de alaiul său pompos, Beatrice o apucă pe Bianca de mână și traversă camera de lucru și dormitorul întru totul prea familiar, ca până la urmă să-și părăsească apartamentele pentru Sala della Palla. Acolo fu aplaudată de auditoriul în așteptare al dependințelor curții, de a căror existență aproape că uitase: măscărici și pitici, diplomați și clerici, birocrați și oșteni. Se simțea ca și cum ar fi fost învingătorul unuia dintre cele mai mari turniruri și, o secundă, măruntaiele i se strânseră de o unică neliniște glacială: „Deja a făcut-o. S-a folosit deja de copilul meu ca să se proclame singur duce." Rațiunea alungă iute acest scenariu („nu ar îndrăzni să facă asta, mai ales cu Mama aici"), însă reziduurile fricii îi intensificară sentimentul ciudat de euforie pe care nu-l mai simțise până atunci și nu se putu opri ca să și-l examineze.

Ducesa de Milano și cortegiul ei așteptau în porticul descoperit al Curții Ducale. Formau un grup mai mic decât cel care o însoțea pe Beatrice, în mare parte limitându-se la doamnele de onoare. În mătăsurile și satinurile lor, doamnele Isabelei erau la fel de lustruite precum o pictură proaspăt spoită, cu fețele pictate și părul pomădat cu gumă arabică, așteptând rundele petrecerilor oficiale de lăuzie cu impasibilitatea tăinuită a leoparzilor la vânătoare. Însă ochii lor albaștri și reci și zâmbetele formale lăsau clar să se înțeleagă că nu mai aveau nimic de sărbătorit. Contrastul dintre anturajul Beatricei și cel al Isabelei era atât de evident, încât până și Beatrice fu nevoită să recunoască față de sine: „Toți își închipuie că eu am învins, iar Iș a pierdut."

Nu o văzuse niciodată pe Isabela atât de somptuos îmbrăcată, *camora* ei din catifea *appicciolato* în dungi

verzi și aurii și cusută cu firicele argintii și panglici din velur carmin, părul prins într-o plasă cu diamante minuscule, mantia din velur carmin acoperindu-i neglijent umerii lați, lăsând un pandantiv cu rubin la vedere în decolteu precum un strop de sânge scânteietor. Isabela îi zâmbi stins Beatricei, aproape obosită, colțurile îndesate ale ochilor trădând încordarea. Beatrice gândi încă o dată: „Ce a făcut el, de care eu habar nu am și probabil nici Mama nu știe?"

Beatrice execută imperios o reverență, își sărută verișoara pe obraz și îi șopti:

— Mi-a fost așa dor de tine, Înălțimea Voastră.

Isabela o înfășură în îmbrățișarea ei. Spatele tensionat și puternic al lui Iș simțindu-se ca o armură pe sub rochia-i din catifea moale.

— Prima lună de recluziune am perceput-o ca pe-o săptămână, spuse Isabela pe tonul său frivol obișnuit, iar a doua lună a trecut ca doi ani. Data viitoare când voi fi însărcinată voi insista ca Messer Ambrogio să fie legat în lanțuri în patul său pe perioada recluziunii mele. Va consimți grabnic că două sau trei zile la pat este tot ceea ce ar trebui să ceară pentru a asigura sănătatea unei mame.

— Abia aștept să-l vezi pe Ercole, Iș. Nu mi-am imaginat niciodată c-o să-l iubesc atât de mult. Și ard de nerăbdare să-ți văd fiica. Toată lumea spune că e așa de frumoasă.

— Gian a insistat să-i dăm numele mamei lui, așa că acum e blestemată cu numele Bona.

Isabela se retrase de lângă Beatrice și o salută pe Eleonora.

— Poate că ar trebui să ne deplasăm cu trăsurile, sugeră Eleonora. Avem o zi lungă în față.

Isabelă aprobă din cap. Prinse involuntar privirea lui Beatrice încă o dată, însă se uită iute în altă parte.

Beatrice o găsi pe Bianca și o strânse din nou de mână, căutându-și alinare în căldura ei inocentă. Înăuntrul său se agitau două preocupări – prima, adevărurile neplăcute ale noii sale vieți. Bineînțeles că exista și agitația și resentimentul vădit al lui Iș, poate din pricină că Maurul întreprinsese ceva pe durata recluziunii lor, un lucru despre care Mama nu-i povestise. Sau poate că Iș îi purta pică pentru că Maurul avea acum un moștenitor. Pe Beatrice o exaspera să se gândească că ea și Iș trebuiau să-și clădească de la capăt încrederea una în cealaltă, însă era sigură că oricare ar fi fost cauza, neînțelegerile dintre ele puteau fi aplanate. Însă cel de-al doilea lucru de care Beatrice își dăduse seama o tulbura până în străfunduri. Remarca zăcea ascuțită și periculoasă în mintea ei, ca amintirea copilului pe care l-a văzut nimicit cândva și trebuia să-și impună să o înfrunte: Iș nu-și iubea fetița.

*

— Pun rămășag pe minunata mea catapeteazmă de Bergognone că e cu doi țoli mai înaltă, comentă contesa Della Torre. Aș fi putut să o spun de când și-au făcut intrarea. Când o femeie are un copil la vârsta ei, întotdeauna se mai înalță un pic.

Contesa era soția în vârstă de treizeci și trei de ani a contelui Della Torre, gazda primului banchet postpartum oficial. Privi încordată pe deasupra uneia dintre solnițele sale aurite, o Diană goală pozând provocator cu un arc minuscul, minuțios meșteșugit. Ochii săi experimentați se îngustară privind-o pe Beatrice care ședea în capătul mesei alături de Maur și de ducele și

ducesa de Milano. Contesa se considera deja una dintre supraviețuitoarele desăvârșite ale societății milaneze, o veterană printre femeile predominant adolescente sau la începutul vârstei de douăzeci de ani, înșirate împrejurul mesei sale, toate spoite cu ceruză și cu decolteuri albe strălucitoare, multe dintre ele a doua, a treia sau chiar a patra soție, piesă de rezistență a magnaților bătrâni și cărunți, înlocuitoare ale predecesoarelor doborâte de nașteri, boli și, în unele cazuri, otrăvuri administrate de soți (cu toate că soții mai umani își obligau pur și simplu soțiile bătrâne să intre într-o mânăstire ca să facă loc unei înlocuitoare mai tinere).

— Poartă conduri cu talpă flamandă, sunt sigură. Asta e! Și de aceea este așa de subțire. Elegant... cusuți, aș spune.

Madona Anna da Casate era cea de-a doua soție de douăzeci și cinci de ani a lui Francesco Casate, un membru al cercului intim de sfătuitori ai Maurului. Își îndreptă elegantul său nas lombard spre urechea contesei și se aplecă mai aproape; încă destul de atrăgătoare ca să-și exploateze calitățile sexuale, împărtea cu contesa o inteligență cinică ce i-ar fi putut asigura utilitatea mult timp, după ce o succesiune de metrese și târfe îi va fi uzurpat locul în patul soțului ei.

— Știi că s-a aflat la un pas de moarte. O sursă de încredere absolută mi-a spus că i s-au administrat chiar și sacramentele. Eu pot să bănuiesc că doar echitația i-a format o constituție remarcabilă. Nu a arătat niciodată mai bine.

— *Cara amica,* tu chiar nu pricepi că niciodată nu trebuie să-ți irosești lingușelile pentru cineva care nu le aude.

— Cel puțin am avut bunul-simț să nu rânjesc de câte ori micuța mireasă *forestiera* a Maurului călărea lângă mine. Tata îmi spunea mereu: „Oferă-i unei femei bunăvoință și iute se va lepăda de ea. Arată-i dispreț și pe ăsta îl va păstra pentru totdeauna." Privirea tăioasă a Madonei Anna se vârî în susul și în josul mesei de banchet enorme, îngrămădită de-a valma cu tăvi din aur, pocaluri din cristal, dropsuri argintii și sute de cherubini *confetti* din zahăr roz caramelizat. Conversația dintre cele patru duzini de demnitari și soțiile lor așezați la masă se desfășura pe un ton șoptit, încordat și neliniștit.

— Uitați-vă acum la doamnele de companie ale ducesei de Bari, complotând ca niște hoțoaice pentru a-i câștiga favorurile. *Scioce.* Gândiți-vă la timpul pe care și l-au irosit încercând să-l atragă pe Maur în paturile lor. S-ar fi putut încredința de mai multă influență comportându-se pur și simplu civilizat cu ducesa de Bari.

— Sau culcându-se cu Messer Galeazz.

— Oh, asta ar fi mai degrabă *prea* ușor. Îți amintești reprezentația de teatru de la carnavalul trecut, prostia aia grecească pe care au pus-o în scenă la castel? Am plecat la prima pauză ca să merg la toaletă și el m-a urmat înăuntru.

— Ce curtenitor e căpitanul nostru general. S-a oferit să pună capăt legăturii înainte ca pauza să se fi isprăvit?

— De fapt a rămas în picioare pe toată durata celui de-al doilea act. Și nu cred că tălpile mele au atins vreodată podeaua.

— *Per dio.* Este galant.

Contesa se concentră o clipă asupra Biancăi care conversa voioasă cu Eleonora.

— Mă întreb când îl vor lăsa să o măcelărească pe micuța bastardă a Maurului.

— Mă întreb dacă acum Maurul, când și-a asigurat succesiunea, va începe să-și satisfacă plăcerile.

— Sper că nu te aștepți ca Galeazz să i te recomande. Maurul preferă idilele mai trainice. I-a fost credincios Ceciliei Gallerani pe toată perioada cât a fost cu ea.

— Un amant fidel în Milano? Asta ar fi la fel de vrednic de luat în seamă ca și un soț credincios. De ce nu au fost informate autoritățile papale din Roma de acest miracol?

— La Roma noțiunea actuală de miracol constă în găsirea unei femei cu care Papa să nu se fi culcat.

Contesa se opri și îl studie pe Maur, care, la rândul său, examina gesturile fluide, aproape muzicale, ale mâinilor soției sale – Beatrice discuta animată cu ducele de Milano – încercând să descifreze un limbaj al semnelor. Ceea ce este curios e că Maurul a fost și un soț fidel. Cel puțin loial schemelor lui Messer Ambrogio. Maurul își mută rapid privirea de la Beatrice, aproape ca și cum ar fi fost prins visând cu ochii deschiși.

— Știi, asta-i prima oară când îl văd aruncându-i mai mult decât o ocheadă. Însă e așa cum spui tu, ea nu a arătat niciodată mai bine.

— Ceea ce am avut de gând să spun era „dă-i la o parte giuvaierurile și veșmintele" și vei obține fiica drăgălașă a unui comerciant. Totuși, are un anumit *leggiadria,* acea afectare vivace care, în cele din urmă, se dovedește fermecătoare, acum că este echilibrată de un dram de maturitate și de o patină de paloare. Înainte de perioada de recluziune era o simplă neastâmpărată, o țâncă rumenă în obraji. Poți să-ți petreci fiecare

dimineață spălându-ți fața cu zeamă de urzici sau să ți-o tencuiești cu carne de vițel de lapte, însă nimic nu te înzestrează cu un ten splendid și alb ca porțelanul ca două luni de zile petrecute în pat.

Madona Anna fu distrasă de la peroratia ei de genul de aspect social pe care și-l impusese să-l observe: ducesa de Milano, așezată lângă Maur, se întorsese spre acesta și gesticula energic cu cuțitul.

— Crezi că ducesa de Milano e geloasă?

— Puțin probabil...

— E geloasă pe Maur, asta e.

Madona Anna se înclină înainte lacomă, urmărind captivată și sedusă cum Isabela continua să-i vorbească Maurului, fandând cuțitul cu mâner din aur în împunsături precise, înșiruite.

— Of, faceți liniște, spuse Madona Anna cu o voce joasă și frustrată, trăgându-și umerii goi spre sine ca și cum încerca să obțină o vedere mai bună. Cred că vom fi părtașe la un schimb de opinii.

Însă orice ar fi avut de zis, Isabela deja spusese. Se ridică brusc în picioare, cu ochii înfrigurați de furie, dădu din cap spre gazdă și se îndreptă în grabă spre ușă. Doamnele sale de companie uimite chicotiră între ele și însoțitorii lor pentru o clipă. Apoi se ridicară subit la unison și o urmară.

Madona Anna se întoarse spre contesă, cu sprâncenele-i pensate arcuite întrebător, pe buzele lucioase jucându-i un zâmbet atotcunoscător.

— Te mai interesează să pui rămășag pe catapeteazma ta pictată de Bergognone că vom avea un nou duce de Milano?

*

Eleonora le dădu afară pe servitoarea și doamna de onoare a Beatricei și începu să-i dezlege corsetul *camora*-ei grele din brocart.

— Ce rochie încântătoare!

Mângâie rândurile înzorzonate de panglici înguste din mătase, *stringhe* care acopereau mânecile Beatricei precum penajul unei păsări tropicale.

— Totul e atât de neobișnuit față de când eram o copilă. Îmi amintesc când una dintre *vechhie* m-a acuzat de indecență pentru că mă îmbrăcasem cu o rochie neagră cu mâneci roșii. Presupun că și eu sunt o cotoroanță acum. Îți mărturisesc că am fost șocată de decolteurile rochiilor pe care le-am văzut în seara aceasta. *Nostro Signore,* când unele fete trăgeau aer în piept le puteai zări vârful sfârcurilor.

Eleonora mângâie *stringhe*-le nostalgică, părând a fi deranjată de propria-i tinerețe pierdută, ca și de excesele tinerei generații.

— Mama, el ce a spus?

— Am vorbit cu ambasadorul nostru mai întâi și Messer Trotti m-a informat că nu s-a urzit nimic în afară de niște zvonuri, răspunse Eleonora privind-o pe Beatrice în ochi, degetele sale trăgând în continuare de șnururile corsajului fiicei sale. Soțul tău își consacră toate eforturile ca să-i împiedice pe francezi să traverseze munții.

— Dar, Mama, el încearcă să convingă Serenissima Republică să vină de partea lui.

Eleonora oftă.

— Din moment ce Piero de Medici l-a convins pe tatăl meu să se retragă din alianța anti-franceză, soțul tău

nu are de ales. Trebuie să se apropie de Veneția. Până și tatăl tău a fost de acord cu asta.

Beatrice nu era convinsă că apropierea soțului său de Veneția avea de-a face cu ținerea francezilor departe de Italia. Era posibil ca bărbatul ei să fi convins deja Serenisima Republică să-și retragă decizia secretă de a-l ataca, dacă încerca să devină duce de Milano?

— Mama, tu ai vorbit cu el?

— Mi-am exprimat foarte sincer îngrijorările în fața soțului tău. M-a asigurat că nu are niciun fel de dorință să uzurpeze tronul nepotului său, ci dorește doar să mențină pacea care a dus toată Italia, și mai ales Milano, la un asemenea grad de prosperitate.

— Dar, Mama, Iș are dreptate. Mi-a povestit că atunci când s-a născut Francesco au bătut clopotele doar trei zile, iar soțul meu le-a lăsat să bată șase zile ca să anunțe nașterea lui Ercole. Și au mai fost și tot felul de alte lucruri, precum darurile și decorațiunile. Astăzi nimănui prezent la banchet nu i-a păsat de fetița lui Iș.

— Aiureli. Toate festivitățile sunt *și* pentru copilul tău *și* pentru al Isabelei.

Eleonora oftă din nou.

— Beatrice, trebuie să-ți spun că eu consider că verișoara ta este nedreaptă nu numai cu soțul tău, dar și cu tine. Împreună cu soțul tău sunteți îndreptățiți să vă bucurați de nașterea fiului vostru, iar dacă Isabela nu vă poate împărtăși această bucurie, atunci se comportă rușinos când îți cere să fii părtașă la invidia ei. Nu e nicio rușine să dai naștere unei fiice. Eu am născut două fete și pot să te asigur că și tu și sora ta îmi sunteți la fel de dragi ca și moștenitorii tatălui tău.

— Știu că pentru mine nu au sunat clopotele când m-am născut.

— Asta chiar că nu e adevărat.

Beatrice scutură ușurel din cap; o pleoapă i se zbătu.

— Mama, mi-au spus oamenii care au fost acolo. Oameni care nu m-ar minți.

Eleonora termină de dezlegat corsajul și trase nervoasă rochia țeapănă și grea peste capul Beatricei. O întinse cu grijă pe pat și îi netezi cutele înainte de a răspunde.

— Ei bine, dacă le-ar fi păsat de tine, nu ar fi trebuit să-ți povestească. E ușor de priceput că supușii tatălui tău erau demoralizați că primi săi doi născuți erau fete. Ești norocoasă că nu ai trăit neliniștea care survine ca rezultat al neasigurării succesiunii.

Eleonora făcuse aluzie la istoria sinistră a familiei lor. Soțul ei, ducele Ercole, s-a luptat cu nepotul său, Niccolò pentru succesiune, războiul civil izbucnind după moartea fratelui vitreg mai mare al lui Ercole, ducele Borso d'Este; cinci ani mai târziu, Niccolò a pus la cale lovitura din care Eleonora și cei trei copilași ai săi abia au scăpat. Vreme de câțiva ani după execuția publică a susținătorilor lui Niccolò rămăsese un semn distinctiv obișnuit al vieții civile din Ferrara. Niccolò a fost în cele din urmă decapitat într-o zi de primăvară rece, atât de limpede și strălucitoare că Eleonora încă mai vedea scânteierea dementă a ochilor lui în momentul când sabia a lovit. Ercole a ordonat să-i fie cusută la loc căpățâna mică pentru generoasele funeralii. În plus, el i-a crescut sub acoperișul său pe cei nouă bastarzi ai lui Niccolò.

Beatrice stătea țeapănă în picioare, cu bărbia ridicată ostentativ. Se holba la șemineu.

— Beatrice, știu cât de mult îți iubești verișoara, iar Domnul știe că în calitate de mătușă a ei și eu o iubesc. Însă întotdeauna a fost un copil dificil, prea mult răsfățată de tatăl ei. Mă tem că dacă te înrolează într-un fel de protest, amândouă veți încuraja exact ceea ce tu speri să previi. Zeița Fortuna a fost de partea ta când ai protestat împotriva Ceciliei Gallerani, mulțumită și convingerii în cauza ta și intervenției chibzuite a lui Messer Trotti. Însă tu nu ești pregătită să te implici în genul ăsta de acțiune. Dacă ești cu adevărat prietena Isabelei, o vei sfătui să fie prudentă, în același fel în care procedez și eu cu tine.

Beatrice privea atentă șnururile camizolului său din mătase subțire, degetele sale bâjbâind cu o emoție înăbușită. Bineînțeles că soțul ei era un mincinos; și desigur și Mama. Însă acum pata neagră a suspiciunii se împrăștiase asupra cuiva despre care crezuse că niciodată nu se va îndoi. Dacă Iș nu-și putea iubi propria-i fetiță, cum putea să iubească pe altcineva?

*

Maurul privea prin una dintre deschizăturile pătrate ale galeriei defensive de pe acoperișul care se întindea de la Curtea Ducală până la imensul foișor rotund din colțul nord-vestic al castelului. La dreapta lui în depărtare, Milano dormea în bezna dinaintea aurorei, singurele semne de viață fiind cele câteva făclii și zborul ascendent neîntrerupt al scânteilor și cenușei fierbinți de la topitoriile de pe Via degli Armorai. Își cuibări bărbia în gulerul capei din blană și se uită spre nord, în obscuritatea inexpresivă a parcului ducal. Aștepta mișcând doar ocazional dintr-un picior, ca și cum își punea

la întrecere răbdarea sa cu cea a naturii. Cam după o oră cerul se lumină, iar zgomotele dimineții premature străpunseră tăcerea de sticlă. Alpii se întrupară, mai întâi ca niște umbre distincte, apoi ca un miraj sidefat la orizont. Maurul își ridică bărbia și mai așteptă o vreme. În câteva minute vârfurile începură să se îmbujoreze rozalii lucioase și catifelate, dând coamelor masculine și ascuțite finețea cărnii femeiești. După alte câteva minute bizara iluzie erotică dispăru, iar calotele de zăpadă sclipeau ca un diamant dur, fațetat. Maurul se răsuci pe călcâie și merse spre Curtea Ducală. În urma lui, străzile Milanoului zăceau în continuare în umbre adânci liliachii, însă nenumăratele acoperișuri din țiglă roșie ale orașului se învăpăiaseră în soarele dimineții.

CAPITOLUL 24

Milano, 27 februarie 1493

— Vă cer iertare, Înălțimea Voastră, spuse Marchesino Stanga, cizelatul ministru al lucrărilor publice din Milano, înclinându-se cumva șovăitor în fața Beatricei. Mă tem că trebuie să recunosc că excelentul vin de Malavasia mi-a accentuat stângăcia picioarelor când intenționam să vă impresionez cu grația mea. Îmi pare atât de rău.

— Dar, Marchesino, m-ai călcat pe picior așa grațios, îi replică Beatrice. Își ținea mâna întinsă în așa fel încât ea și Marchesino, care era de aceeași vârstă cu mama ei și o cunoștință a acesteia, să se poată alătura cercului din perechi de dansatori care se mișcau cu variate grade de pricepere în jurul scenei cu muzicanți în livrele roșu-alb-albastru. Marchesino era departe de a fi cel mai nesigur dintre chefliii îngrămădiți în marea sală din Palazzo da Pusterla, una dintre cele mai grandioase reședințe private din Milano. În timp ce multe perechi încă se afundau și se răsuceau cu o siguranță iscusită, majoritatea se împleticeau comic; ducele de Milano,

încercând să facă o piruetă *fioretta* extravagantă, tocmai căzuse în șezut. Totuși, cu mult mai complexe decât îndeajuns de simplele mișcări de *bassa danza* erau manevrele fizice și psihice – de asemenea practicate în grade diferite de acuratețe – prin care dansatorii de ambele sexe își comunicau disponibilitatea pentru o gamă largă de îndeletniciri sexuale.

Beatrice consumase destul vin cât să se bucure de decorul relaxant și să uite pe moment că Iș realmente o ignorase în ultimele două zile. Începuse chiar să țină seamă, deși ambivalent, de părerea că ar trebui să pretindă recompense publice pentru truda sa încununată de succes. Pe de o parte simțea că până la urmă scăpase de iobăgia față de toți acești oameni din Milano, îndeplinindu-și obligația esențială pe care o avea față de ei – și față de soțul ei. Însă pe cât de pătrunzător se deprinsese cu ironiile amare legate de transformarea ei miraculoasă din mireasa *forestiera* nedorită în preaiubita mamă a celui mai sănătos – și probabil celui mai puternic – vlăstar din Europa, nu putea scăpa de sentimentul straniu de apartenență. Poate că era numai butucul unei cârme scrâșnitoare de lingușitori și sicofanți, însă insistența cu care acești oameni erau atrași acum de ea, servindu-și totuși propriul punct de atracție, îi dădea un sentiment de siguranță, de a fi acostat într-un loc stabil pentru prima oară în viața ei.

Muzica sonoră și ritmată de *bassa danza* se sfârși, iar cercul dansatorilor își opri răsucirea. Poetul curții, Gaspare Visconti, își făcu apariția la balustrada de la mezanin dominând sala imensă. Prima sa declarație abia dacă instaură liniștea în mulțime. Apoi, fluturându-și mâna, spuse:

— În onoarea fiului ducelui de Bari, un *cantione alla piffaresca* original, cu participarea trombonului, compus de maestrul Franchino Gafori.

Dansatorii aplaudară. A urmat un interludiu, timp în care instrumentiștii, cărora li se alăturară tromboniștii și câțiva soliști, mai aruncară câteva priviri pe partitură.

Beatrice se ridicase pe vârfuri în expectativă; avea de gând să memoreze fiecare notă așa încât să-i poată fredona și cânta partitura micuțului Ercole când se va întoarce la castel. Notele vesele îi invadaseră deja capul care-i bâzâia și își dădu seama că mare parte dintre formalitățile de la curte, care până atunci i se părură pur și simplu prostești și nesincere, acum aveau sens pentru că se țineau în cinstea băiețelului ei...

— Hai afară cu mine.

Vocea se vârî în reveria Beatricei ca un țipăt într-un vis. Se întoarse îngrozită. Iș era lângă ea, cu ochii ei mânioși de pisică.

— Prima dedicație ar fi trebuit făcută copilului ducelui de Milano. Ăsta e ultimul afront pe care-l voi accepta din partea Maurului. Eu plec și vreau ca tu să ieși afară cu mine. Trebuie să-l facem să înțeleagă limpede că impunerea insidioasă a pretențiilor sale ilegale nu poate continua.

— Iș...

Beatrice se gândi deznădăjduită o clipă la avertismentul Mamei despre asemenea proteste, se gândi să o prevină pe Iș în legătură cu asta, însă pricepu că nu acesta era motivul pentru care nu putea să plece.

— Iș... stărui ea. Iș, e pentru băiețelul meu, primul lui cântec. E... e ca și cum mi-aș părăsi copilul.

— Te-ai gândit vreodată că băiețelul tău l-ar putea costa pe băiețelul meu tot ceea i se cuvine de drept? S-ar putea să ne coste chiar viețile noastre.

— Iș, nu e drept !

Beatrice se opri pe neașteptate, brusc jignită că Iș nu putea să vadă că Ercole era băiețelul *ei*, iubirea noii sale vieți, și nu un mijlocitor sinistru al ambiției Maurului. Vechea furie competitivă pe care o simțise față de Iș când a sosit pentru prima oară în Milano crescu din nou, atât de fierbinte încât o răni. Însă acel reflex inițial a fost iute înlocuit de ceva și mai rece, mai calculat, pe care-l rosti în cuvinte.

— Te înșeli, Iș. Greșești să-mi urăști băiețelul doar pentru că tu nu-ți poți iubi fetița.

Isabela se dădu înapoi tresărind ca și cum ar fi fost trăznită, cu privirea năucă și apoasă. Obrajii și fruntea i se înroșiră.

— Se va folosi de băiețelul tău ca să te întoarcă împotriva mea, spuse ea, pe un ton care nu mai era nici furios și nici dârz, ci doar obosit și trist.

Muzica începuse, suflătorii și cornurile așa jucăușe și vibrante că păreau ridicole. Furia Beatricei dispăruse. Îi rămăsese doar senzația de greață în urma plonjonului după cuvinte, încercând să le captureze și să le aducă la mal. Voia să o îmbrățișeze pe Iș, să-i spună cât de rău îi părea. Însă Isabela își roti tăios umerii și păși maiestuos prin mulțime atât de grabnic că abia dacă îi observă cineva plecarea.

*

Plânsetele sugarului se auzeau din *guardaroba* învecinată cu odaia copiilor. Un paj goni spre odaie ca să-i deschidă ușa ducesei de Milano care trecu în zbor. Când ușa s-a deschis, plânsetele țâșniră cu o intensitate pișcătoare.

Doica balansa iute leagănul greu, poleit cu aur. Se opri și făcu grabnic o reverență în fața Isabelei, apoi încercă să vorbească tare peste hărmălaie.

— Înălțimea Voastră...

Isabela o izbi cu patul palmei pe doica scundă și îndesată în partea de sus a fălcii și o trimise lată la pământ, cu mâinile și picioarele răschirate. Femeia ridică privirea, cu irișii ca niște gămălii de teroare, apoi se ridică iute în picioare și făcu înnebunită câteva reverențe.

— Ieși afară! urlă Isabela la ea. Luate-ar dracu – ieși afară!

Doica se mai înclină încă de două ori și-și luă tălpășița, închizând ușa după ea.

Isabela stătu o clipă deasupra leagănului cu ochii închiși. Ca o consecință a furiei sale avea o frumusețe bizar de melancolică. Se aplecă ca și cum ar fi vrut să sărute țâncul zbierând.

— Cățea! țipă Isabela direct în fața fiicei sale.

Copilașul se zvârcolea, luptându-se cu scutecele, cu trăsăturile sale mici, roșii ca vinul, schimonosite inuman și urla chiar și mai tare.

— Cățea! Cățea!

Isabela era aproape la fel de lividă ca fiica ei.

— Cățea! Cățea! Cățea! Cățea!

După un moment lacrimile Isabelei se dezlănțuiră și plângea în hohote deasupra fetiței, umerii săi săltând ca o mimare liniștită a furiei nedomolite a fiicei sale.

*

Beatrice îi trase Biancăi mantia tivită cu blană până sus la urechi și apoi îi luă mâna înmănușată și i-o legănă în poala sa. Torțele cocoțate pe acoperișul trăsurii dogoreau slab prin perdelele din mătase de la fereastră.

Sunetele cailor sforăind, copitelor tropotind și râsetele chefliilor semnalau exodul general de la Palazzo da Pusterla. Beatrice se instalase între pernele groase, bănuind că accidentele trăsurilor din Piața Domului le vor întârzia plecarea spre castel.

— Toto, o întrebă Bianca, ai cunoscut vreodată pe cineva care a murit?

Beatricei i se păru complet logică această întrebare neașteptată. Mintea Biancăi lucra în mare parte ca a ei. Și salută faptul că o distrăgea de la mânia față de ea însăși și față de Iș. Iș se înșelase și avusese inima de piatră când își alesese momentul să protesteze. Însă Beatrice știa că și ea fusese la fel de nesimțitoare acuzând-o pe Iș că nu-și iubea fiica... Îi trecu prin minte că nicio persoană din cele pe care le iubise nu murise. Își aduse aminte de slujba de parastas pentru cel de-al doilea soț al Polissenei, cum își impusese să arunce o privire chipului acestuia situat la douăzeci de pași mai departe și zărise fulgerător o mască palidă din ceară în lumina sclipitoare a sutelor de lumânări comemorative. Fusese mai puțin autentic decât un bust din marmură. Nici măcar nu și-l putea imagina pe Tata sau pe Bel sau pe Bianca în felul acesta. Oamenii pe care-i iubești nu mor.

— Te gândești la mama ta? o întrebă pe Bianca. Să știi că doar pentru că am copilul meu acum nu înseamnă că nu mai ești *amica* mea cea mai specială.

Bianca strânse cu putere mâna Beatricei. Ușa trăsurii de pe partea Biancăi păcăni și se deschise.

— *Carissima,* murmură un bărbat, apoi îi șopti ceva Biancăi.

Beatrice recunoscu vocea șuierătoare și trebui să se stăpânească ca să nu strângă alarmată mâna Biancăi.

— Merg acasă cu trăsura tatălui meu. Mi-a spus că găsesc o surpriză în ea.

Bianca chicoti și o sărută pe Beatrice.

— Te iubesc, Toto, spuse ea, apoi întinse mâna și dispăru în noapte într-un susur de brocart și blană.

Beatrice își recită în tăcere temerile bubuiturilor inimii sale. Nu e de mirare că Iș era așa supărată; el are de gând să o facă în noaptea asta...

Trăsura se mișca încoace și încolo, iar Maurul se urcă înăuntru, în obscuritate trăsăturile sale părând întunecate și sinistre. Mirosul lui de virilitate discret parfumată ajunse până la ea. Se așeză lăsându-se pe spate și ciocăni ușor în ușă. Trăsura porni clătinându-se.

— Am fost mișcat de compoziția maestrului Gafori, spuse Maurul. A fost de-a dreptul o surpriză pentru mine.

Beatrice nu putea să sufere siguranța calmă cu care vorbea, atât de opusă ritmului frenetic din interiorul ei. Stătea fără să scoată niciun cuvânt, poveștile mamei sale despre trădări pustiitoare țipând în ea ca răpitoarele înfuriate. Acum chiar își dorea să fi acceptat să meargă acasă în trăsura mamei.

— Ești supărată pe mine că verișoara ta a plecat în această seară?

— Știu ce faci.

Maurul își schimbă greutatea înainte de a răspunde.

— Și ce anume?

— Ai de gând să te proclami duce de Milano.

Beatrice simți brusc o ușurare enormă și se întrebă de ce până atunci niciodată nu se gândise să sară în groapă și să-și strige provocarea chiar în fața mârșavă și vicleană a Satanei.

— Tu ești soția mea... rosti Maurul abstract, ca și cum ar fi probat primele cuvinte ale unui discurs pe care știa că trebuie să-l rescrie.

Îi simțea ochii negri pe ea, pete de negreală insondabile în semiîntunericul pâlpâitor. Tropotul copitelor cailor părea tunător. Când începu să vorbească din nou, tonul vocii sale era mai familiar.

— Verișoara ta ți-a spus că intenționează să ceară majoritatea pentru soțul ei și să mă înlăture din funcția de regent?

„E absurd", își zise Beatrice. Nu și-o putea imagina pe Iș nici măcar gândindu-se la așa ceva. Poate că ambiția Maurului avea nevoie să fie strunită, însă în calitate de catâr care trăgea căruța statului, el era esențial. Înlăturarea lui ar fi fost la fel de nesăbuită ca doborârea zidurilor orașului sau ca demolarea castelului. Iar pe Gian prea puțin îl interesa și statutul său titular de duce de Milano, cu atât mai puțin să-și dorească să-și asume sarcinile Maurului. Încercă să râdă arogantă, zeflemisitoare, însă nu-i ieși decât un sunet spart de frică.

— În mod limpede te-ai gândit la ambiția mea, spuse Maurul. La fel de evident cum nu ți-a trecut de niciun fel prin cap care sunt motivele verișoarei tale.

— Înțeleg că verișoara mea, ducesa de Milano, dorește să protejeze dreptul prin naștere al soțului și fiului său.

— Efectiv ești cu mult prea isteață ca să înțelegi atât de puțin.

Făcu o pauză ca și cum îi deplângea în tăcere nesocotința.

— Îndrăznesc să afirm că îmi pasă mai mult de nepotul meu Gian decât de oricine altcineva din Italia, inclusiv decât soția și mama lui. Eu măcar l-am protejat pe

ducele de Milano de rivalii lui, l-am binedispus și l-am făcut bogat și e prea puțin probabil să fiu blamat dacă nu l-am făcut om de nădejde. Verișoara ta face prea multe pretinzând pentru Gian un lucru la care singur a renunțat. Probabil că de fapt își dorește pentru ea puterea pe care mă acuză pe mine că o râvnesc.

— Verișoara mea e conștientă de funcțiile pe care soțul ei dorește sau nu să le îndeplinească. Vrea să se asigure pe ea însăși că atunci când fiul ei va avea vârsta necesară, va putea să moștenească titlul care i se cuvine de drept.

Maurul se întoarse cu atâta forță că Beatrice crezu că era cât pe ce să se năpustească asupra ei.

— Fiului verișoarei tale nici măcar nu-i curge sânge Sforza prin vene.

„Va încerca să te întoarcă împotriva mea", o auzi pe Iș spunându-i. Apoi se auzi pe sine râzând zgomotos, un sunet distonant ca al unor talgere minuscule. Brusc i se făcu foarte teamă de el. Evident era un om nebun, afirmațiile sale erau atât de ridicole, servindu-i propriilor interese, încât până și un copil o putea discerne. Își forță râsul încă câteva secunde. Apoi, cât de sfidător posibil, întrebă:

— Dacă ai cunoștință de acest lucru remarcabil, atunci de ce nu te folosești de el ca să obții ce dorești? Ridică-te în picioare în Dom în fața tuturor nobililor și ambasadorilor și acuz-o pe ducesă de această trădare cu care tocmai ai ponegrit-o.

Beatrice gândea în sinea ei: „Or să creadă că *eu* sunt nebună dacă îl acuz pe el de această bârfă."

— Nu m-am folosit de ceea ce știu că este adevărat pentru că ambiția mea este să asigur pacea și prosperitatea pe teritoriul Italiei și nu, cum presupui tu, să devin duce de Milano. Unchiul tău Alfonso a amenințat odată că-și

aduce armata la porțile cetății Milano ca să apere onoarea fiicei lui. Sunt sigură că ai cunoștință de acest lucru.

O notă iritantă și lucidă întrerupea din când în când melodia nebunească a soțului său. Își aduse aminte de Mama, de Bel, de toată lumea, chiar și de Tata, vorbind despre asta. Gian nu fusese în stare să-și consume căsătoria cu Iș aproape un an de zile. Alfonso ceruse ca zestrea fiicei sale să-i fie înapoiată și, într-adevăr, se adusese vorba de un război între Milano și Neapole. Când sarcina lui Iș aplanase convenabil criza, existaseră cleveteli și pe această temă.

Maurul se lăsă pe spate ușurel, catifeaua și blana fâșâind.

— Sunt convins că ești suficient de isteață ca să vezi de ce multiubita ta verișoară a fost obligată să găsească un tată pentru... ambiția ei.

— Ieși afară!

Vocea Beatricei era pătrunzătoare, ca și cum interpreta cel mai înalt registru la flaut.

— Dacă nu ieși tu afară, am să cobor eu și am să merg pe jos și o să te las să explici de ce ducesa de Bari a sărit din trăsura ei în toiul nopții. Mai repede l-aș crede pe Iuda vorbind prin gura Satanei decât să cred o vorbuliță pe care-o rostești tu! Afară!

Maurul bătu în ușă și trăsura se opri gemând. Așteptă până când vizitiul îi deschise ușa, apoi păși în noapte. Însă, la scurt timp, își vârî capul înapoi în caleașcă. Vizitiul care stătea exact în spatele lui ținea o făclie și o clipă Beatrice își închipui că soțul ei purta o cunună de flăcări.

— Înțeleg că nu mai ai încredere în mine, murmură Maurul. Însă înainte de a presupune că poți să arunci lumina adevărului peste minciunile mele, chiar trebuie să-ți întrebi verișoara cine este tatăl fiului ei.

CAPITOLUL 25

Extras din epistola TEODOREI DEGLI ANGELI, doamnă de onoare a ducesei de Ferrara, către ISABELA D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. 1 martie 1493

...ieri ducele de Bari ne-a adus pe toți aici, în însoritul Vigevano, ca să vânăm și să chefuim în continuare. În această dimineață ne-am îndeletnicit cu un tur al *guardaroba*-ei Madonei, sora domniei voastre, dar ne-ar prinde Paștele dacă avem de gând să vedem totul! Am putea vizita toate prăvăliile de pe Via Torino din Milano, Înălțimea Voastră, și nu am găsi atâtea țesături câte aflăm pe rafturile Madonei, sora domniei voastre...

Madona, sora domniei voastre, nu prea a fost în apele sale în ultimele zile, iar Madame, mama domniei voastre, își face griji că toate aceste activități sunt prea mult pentru ea. Însă ducesa de Milano, care a avut o naștere mult mai ușoară, afișează și ea aceeași epuizare și nu am văzut-o pe amintita ducesă nici măcar dând din cap spre

Madona, sora voastră. De aceea sunt de părere că toate discuțiile privind ce onoruri au fost aduse cărui copil au năpăstuit prietenia mai sus-pomenitelor ducese...

*

Vigevano, 2 martie 1493

— Iș!

Beatrice își lovi calul peste crupă cu cravașa. Animalul îi simți slăbiciunea mâinilor și își potrivi trapul într-o încercare apatică de a o azvârli de pe el. Când calul nu alerga lin, simțea durerea din interiorul său, ca și cum măruntaiele încă îi mai erau strivite după travaliu. Fu vag conștientă de copacul pe lângă care trecu fulgerător, cu mugurii proaspeți ca niște ornamente mici din smarald.

— Iș! chemă ea din nou.

Urmărirea începuse imediat ce Isabela, ca de obicei, se izolase de grupul principal al cortegiului de vânătoare. După două zile de indiferență glacială din partea verișoarei sale, Beatrice și-a dat seama că această vânătoare era cea mai bună ocazie ca să se confrunte cu Iș și să obțină ceea ce-și dorea cu cea mai mare disperare: împăcarea.

Vedea cravașa Isabelei biciuind și stropii de spumă zburând pe măsură ce armăsarul ei alb urma un suiș ierbos. Isabela nu privi înapoi din vârful urcușului și capul ei, încoronat de o bonetă din catifea verde și cu o singură pană de păun dată spre spate ca o giruetă, se pierdu iute sub orizont.

Beatrice călărea încăpățânată spre vârful pantei abrupte. Isabela o aștepta în depresiunea pustie, mocirloasă. Calul se învârti pe loc, iar ea stătea în șa precum

un cavaler în armură, cu capul sus, până acum țanțoșă, boneta de catifea verde subliniindu-i statura.

Beatrice încetini și încercă să-și revină. Inima îi bătea nechibzuită, iar privirea i se încețoșase. Își auzea respirațiile scrâșnite printre sunetele mustoase, absorbante, ale copitelor calului în mocirlă.

— Iș..., trase, cu poftă, o gură de aer. Iș. Îmi pare rău, Iș. Vreau ca totul să fie ca înainte.

Calul Isabelei tremură, iar ea smuci brusc de căpăstrul împodobit.

— Iș, ce vrei să fac? Fac orice, Iș. Iș, el încearcă să spună lucruri oribile despre tine.

Gura complicată a Isabelei se contorsionă indecisă. Până la urmă vorbi:

— Slavă Domnului! În afară de măscăriciul Mariolo al soțului tău nu există nimeni în Italia care să creadă un singur cuvânt pe care-l rostește. Dacă aș vrea să scap de Inchiziție[1], l-aș plăti pe Maur să mă acuze de erezie!

— Îl urăsc, Iș. El spune că tu ai vrut ca el să demisioneze din funcția de regent, astfel ca Gian să poată conduce Milano.

Cornul unui paznic de vânătoare trâmbiță. Isabela o privi pe Beatrice zâmbind mânzește.

— Acum înțeleg de ce soțul tău angajează atât de mulți poeți. Îi pune pe toți la treabă ca să-i scrie aceste născociri, rosti ea cu o frivolitate familiară, neglijentă. Bineînțeles că dacă Gian ar putea fi convins că de fapt eu am vrut ca el să conducă cetatea Milano în locul

[1] Față de tribunalul Inchiziției, instituit de papa Grigorie IX în 1233 ca instanță supremă de reprimare a ereziilor, Inchiziția este o instituție nouă (în Spania și în Italia) (n.red.).

Maurului, o să treacă munții călare pe Neptun și n-o să-l mai vedem în veci. Isuse!

Își clătină capul în bătaie de joc, uimită, apoi îi zâmbi Beatricei cu inocența caracteristică, de fetișcană cu gropițe în obrăjori.

Zâmbetele și tachinările Isabelei făceau sufletul rănit al Beatricei să cânte. Lucrurile nu vor mai fi așa cum fuseseră până atunci. Vor fi și mai bune, prietenia lor era acum mult mai bogată și mai profundă. Abia aștepta să i-l arate lui Iș pe băiețelul ei... Însă știa că, în primul rând, trebuia să se confrunte cu inamicul care le bântuia prietenia.

— Iș, trebuie să-l oprim într-un fel. E nebun! Iș, și asta nu e tot! Spune cele mai îngrozitoare lucruri.

— Ce fel de lucruri?

Ochii Isabelei se îngustară.

Prin fața ochilor Beatricei un șoim trecu spre copacii din apropiere. O clipă mai târziu, un iepure țipă, sunetul semănând izbitor cu urletul de durere al unui copil. Știa că trebuie să-i povestească lui Iș. Era singura cale de a-și opri soțul.

— Iș, încearcă să spună că Francesco nu e fiul lui Gian. Îți imaginezi?

Un moment fața Isabelei se făcu ca ceara și încremeni precum cea a unui cadavru. Apoi zâmbi, însuflețită fără viață, fragilă. Beatrice își aminti de o Fecioară cu un nimb auriu pe care o văzuse cândva într-o biserică din Neapole, pictată în vechiul stil grecesc, atât de amenințătoare în serenitatea ei arhaică, stilizată, încât zâmbetul său neintenționat de crud îi bântuise visele de fetiță zile la rând.

— Dacă oricine altcineva, în afară de tine, ar fi repetat o asemenea calomnie, l-aș fi pus la grele încercări și l-aș fi executat pentru trădare.

Isabela ridică cravașa, plesni zgomotos crupa calului și se depărtă călare.

Printr-o aureolă strălucitoare de lumină solară și de lacrimi, Beatrice își urmărea verișoara dispărând peste urcuș. Încercă să se țină după ea. Se concentră pe detalii – apa mocirloasă băltea în adânciturile lăsate de copitele cailor, un șoim de vânătoare se rotea în spirală sus pe cerul albastru cobalt – acele de gheață ale conștiinței ei o înțepau. „Oh, Dumnezeule bun!", invocă ea. „Te rog, fă să nu fie adevărat!"

*

Isabela călări înapoi spre castelul din Vigevano[1]. În mai puțin de o oră își încărcă copiii și doicile în trăsuri și porniră la drum. Lăsă instrucțiuni pentru soțul său, își organiză un contingent micuț de paznici și plecară spre sud de-a lungul canalului spre Pavia. Mare parte a călătoriei își mână caii de schimb la galop furios, forțându-și gărzile să țină pasul cu ea.

Sosi la castelul din Pavia la căderea nopții. Traversă încăpere cu încăpere în timp ce personalul servitorilor permanenți se grăbea să aprindă lămpile în aplicele din pereți și să facă focurile. După aceea le ordonă să iasă afară.

Continuă să se plimbe prin camerele apartamentului său, având sentimentul recluziunii apăsătoare, zidurile reci urmărind-o dintr-o încăpere în alta. Atât de multe gânduri îi trecură prin minte, o mie de ciori croncănind eliberate în același timp dintr-o colivie.

---

[1] Studiile și proiectele de lucrări hidraulice din manuscrisele lui Leonardo da Vinci arată că el a participat efectiv la vastele lucrări de asanare a zonelor mlăștinoase din regiunea Vigevano (n.red.).

— Cățeaua! croncăneau ele.

Astea erau toate niște cățele. Ce-i făceau, târfele? Niște cățele: Soarta, Beatrice, în care n-ar fi trebuit niciodată să se încreadă; fiica ei, care ar fi trebuit să fie un fiu. Mama ei, cățeaua primordială. Maică-sa, târfa aia neajutorată, scofâlcită. Plânsetele, leșinurile, lunile în care dispărea la vreo stațiune din Alpi ca să se poată „odihni". Felul cum mirosea când se întorcea acasă, puțind a parfumurile sale milaneze. Nu e de mirare că tatăl ei nu dormea niciodată cu ea.

Brusc păsările care țipau se potoliră. Liniștea era copleșitoare, sunetul tuturor rotițelor sorții se opriră și așteptau. O așteptau. Cât de puternică era! Cât de puternică era în ciuda a toți și a toate!

Strigă după o servitoare, disperată să facă acel lucru în timp ce roata aștepta. Când se deschise ușa, dădu ordinele rapid și doar peste un minut servitoarea se întoarse cu câteva foi de velum alb, cu tocurile și cu cerneala ei. Isabela își așeză materialele de scris și o lampă pe o măsuță de lângă pat. Își înmuie pana în călimară, își ținu respirația și așteptă, ascultând, asigurându-se că tăcerea destinului nu fusese încă tulburată. Apoi, în această liniște zgârie salutul de început cu mișcări rapide: „Preaiubitul și ilustrul meu lord Tată..."

*

Beatrice îi șopti îngrijitoarei de noapte a lui Ercole să se întindă o vreme, spunându-i că va sta ea cu copilul și că își va chema doica dacă se trezește. Puse lumânarea pe masa din colț și se aplecă peste leagăn în lumina mocirloasă. Ercole semăna mai mult cu sora ei, Bel, decise ea; o să aibă un ten bălai și părul nisipos.

Se minuna de precizia și de delicatețea trăsăturilor sale, atât de minuscule și totuși atât de perfecte. Într-o lume care brusc o luase razna în jurul său, copilul acesta era toată rațiunea de care avea nevoie.

— Cred în tine, susură ea fiului său adormit. Și tu vei putea întotdeauna să crezi în mine.

Copilul se strânse și plescăi ca și cum ar fi auzit. Ea se gândi la universul lui Dante, unde lumina iubirii divine învârtea toate sferele[1], fiecare sferă mișcându-se deasupra celei de sub ea, transmițând lumina precum o serie de lentile. Oricine ar fi fost Dumnezeu, își imagină că toată iubirea Lui era acum concentrată asupra bebelușului ei.

Lumina și umbra pâlpâiră făcând-o să se întoarcă alarmată. Maurul stătea în spatele ei, cu părul negru ca o glugă, cu chipul înnegurat. Vru să o ia la goană, însă îi fu teamă să-și lase copilul cu el.

Maurul merse la leagăn și se uită lung la copil cu capul plecat. Nu scoase niciun cuvânt mult timp. Apoi șopti:

— Sferele în ierarhia lor iau iubirea din înalt și o trimit pe pământ.

Citatul era din *Paradisul* lui Dante. Coincidența o înspăimântă pe Beatrice și mai mult ca niciodată vru să plece. Însă picioarele o părăsiseră.

El vorbea într-o șoaptă moale, familiară.

---

[1] „Lumină-n veci, ce numa-n tine-ți ești,/ și singură te știi, și-așa știută, / etern știind, surâzi și te iubești !" (Dante, *Paradisul*, trad. de G.Coșbuc, comentariu de Al.Balaci, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957, p.387) (n.red.).

— Verișoara ta a decis să ne părăsească pentru castelul din Pavia. Am încercat să-l conving pe Gian să rămână aici, însă decât să riște să-și supere soția, intenționează să i se alăture în zori.

Beatrice nu știuse că Iș plecase. Simți o ranchiună amară față de Iș căci lărgise prăpastia de incertitudine care le separa acum. Însă mai mult decât atât își ura soțul pentru că era cel care-i spusese.

— Ai avut ocazia să-i adresezi verișoarei tale întrebarea pe care ți-am pus-o?

Beatrice simți că picioarele-i prind viață. Cel mai tare îl ura pentru că-i distrusese acest moment în compania bebelușului ei. Îi mai aruncă o ultimă privire fugară lui Ercole și se îndreptă rapid spre *guardaroba* în semiîntuneric.

Maurul se ținu după ea, o înșfăcă de braț și o întoarse spre el.

Ea se uită dezgustată la mâna lui.

— Messer Ambrogio ți-a dat instrucțiuni pentru seara aceasta? întrebă ea acid. Ți-am dat deja fiul de care ai nevoie. Dacă încerci să vii în patul meu din nou, o să-ți implânt un cuțit în coaste.

Îi dădu drumul brațului.

— Dacă i-ai adresat verișoarei tale întrebarea pertinentă, înseamnă că știi răspunsul...

— Știu că tu ești cel mai mare mincinos al Creștinătății.

„Nu e adevărat", Beatrice discuta furioasă cu propria-i îndoială căscându-se. „Ceea ce am citit pe fața lui Iș nu era o mărturisire..." Spune-mi, te rog, numele tatălui.

— Nu doresc să-l pun pe tată în pericol, nu mai mult decât îmi doresc să amenințe pacea dezvăluind trădarea ducesei de Milano.

Răspunsul său o înfioră până în măduva oaselor, ca izbitura bruscă a unui prunc în pântece. „Dacă mintea", își dădu ea seama, „s-ar fi oferit de bunăvoie să-mi dovedească."

— Atunci de ce îmi spui? întrebă ea, însă la fel de rapid își răspunse singură la întrebare. Înțeleg.

Dădu din cap indicând faptul că a înțeles.

— Însă ți-ai irosit degeaba acest secret. Căci, chiar dacă copilul ducesei de Milano este progenitura vreunui sălbatic din Guineea, n-o să te ajut niciodată să ajungi duce de Milano.

— Ești un elev atât de pasionat de ambiția mea. Cercetările tale ți-au dezvăluit vreun motiv pentru care vreau să mă proclam duce de Milano?

Își dădu seama că niciodată nu mersese mai departe de simpla concluzie că își dorea acest lucru pentru că așa voia, că spera pur și simplu să-și adauge sceptrul de duce de Milano la restul de bibelouri din tezaurul său. Se înfuriase că în toate repetițiile sale închipuite privind această confruntare îi scăpase cu vederea acest punct esențial.

Se îndepărtase de ea, poziția lui alterându-i esența vocii de o manieră pe care n-o mai auzise până atunci.

— Provii dintr-o familie care a domnit în Ferrara timp de două secole. Tatăl tatălui meu s-a născut într-un sătuc mic din Romagna, iar în ziua în care a murit nu știa să-și scrie numele. A fost un ucenic de cizmar care a devenit cel mai mare *condottiere* al timpului său. Fusese botezat Muzio Attendolo, însă puterea lui, *sforza*

sa, a dat familiei noastre acest nume. A luptat în sute de bătălii, însă nu și-a uitat niciodată omenia. S-a înecat încercând să-și scoată pajul, un biet băiat, din viitura unui râu. Tatăl meu, care a luptat pentru prima oară când avea doisprezece ani, avea douăzeci și trei de ani când tatăl lui a murit și i-a preluat trupele. Era tot ceea ce fusese tatăl său, ba chiar mai mult. Mai degrabă o legendă decât un om. Nu a purtat niciodată un coif în luptă și se spune că adeseori, când soldații care-l înfruntau îi vedea chipul, se retrăgeau și puneau armele jos. A luptat mare parte a vieții lui. Avea aproape cincizeci de ani când s-a luptat să se proclame duce de Milano și ani de zile după aceea s-a bătut cu venețienii ca să-și apere statul. În ciuda a toate acestea, a avut înțelepciunea de a construi. Castele, biserici, primul spital de binefacere din Milano. L-a angajat pe arhitectul Filarete, una dintre mințile cele mai strălucite ale generației sale. Jumătate din ceea ce vezi în Milano a fost construit de tatăl meu.

Când Maurul vorbi despre tatăl său, cadența vocii sale acceleră într-un crescendo de pasiune controlată, sau poate de o vehemență subtilă. Acum glasul îi scăzu din nou.

— Am fost cel de-al patrulea fiu al tatălui meu. Nu m-am așteptat niciodată să-i urmez. Însă nicicând nu m-am așteptat la atât de multe câte s-au întâmplat după ce tatăl meu a răposat.

O nuanță de regret modulă această ultimă afirmație, la fel de simplă și tristă precum hohotele unei bocitoare pe fondul polifoniei elaborate a unei slujbe de parastas.

— Nu am încercat niciodată să fiu războinicul care a fost tatăl meu și, chiar dacă aș încerca din răsputeri, nu voi fi niciodată nici pe jumătate bărbatul care a fost el,

nici măcar privind acele calități care nu au nimic de-a face cu războiul. Însă voi construi acest edificiu al statului pe care tata ni l-a lăsat mai presus decât ar fi putut el să viseze vreodată, și numai datorită tăriei fundației pe care a înălțat-o. Și mă rog ca fiul nostru să-l ridice și mai sus și să vadă mai departe decât am visat eu vreodată.

Se întoarse, iar umerii i se prăbușiră ca ai unui zidar la sfârșitul zilei.

— Nu sunt un om rău, *cara esposa*. Poate că, așa cum crezi tu, nu sunt nici măcar un om grozav de bun, dar mă străduiesc să fac lucruri bune, să fac Milano să prospere ca astfel toți locuitorii noștri să prospere. Nici pofta de mărire, nici lăcomia de avuții, nici alte pricini nu m-au îndemnat vreodată să uneltesc cu gând de ludă împotriva ta sau a familiei tale. Trăiesc într-o lume a bărbaților care nu respectă faptele bune nici pe departe la fel de mult cum respectă capacitatea de a transforma acele fapte în praf și pulbere. Bărbați precum unchiul tău Alfonso. Regele Franței și ducele de Orléans. Întreabă-ți mama despre faptele bune ale Serenissimei Republici. Și atâta timp cât nepotul meu este duce de Milano, vom fi ostatici intrigilor Neapolelui și Franței și la mila toanelor Republicii. Toată Europa protestează împotriva pericolului ambiției mele. Însă cine protestează împotriva primejdiei în care se află orașul Milano datorită unui bețivan, un biet băiat, gajul unei soții infidele care ar escorta armata tatălui ei până la porțile orașului ca să-și îndeplinească setea de glorie? Și chiar dacă presupui tot ce-i mai bun despre soția lui Gian, ce zici de vicioasa, de idioata lui mamă, care nu face altceva decât să-i implore pe francezi să-i scape fiul de opresiunea Maurului?

Nu vorbele lui o afectară, ci timbrul vocii cu care le rostise. Cel mai experimentat mincinos al Creștinătății credea de fapt în aceste lucruri. Sau asta făcea parte din jocul lui încâlcit, un joc în care toate minciunile lui anterioare fuseseră prezentate drept minciuni, în așa fel încât minciuna finală, culminantă, să fie deghizată în adevăr?

— Deci ai de gând să faci asta, spuse ea. Să te proclami duce de Milano.

El privea în podea și trăgea de inel.

— Nu știu, îi răspunse, cu vorba ostenită, chiar ușor nedeslușită. Și chiar dacă aș putea fi sigur că asta vreau, nu sunt sigur că aș putea să o fac.

Era uluită că soțul ei se putea îndoi vreodată în viața lui de ceva. Opacitatea care părea să-l protejeze ca un scut lucea, oferindu-i o strălfulgerare translucidă a ceea ce zăcea sub învelișul dur al sufletului său.

Însă când ridică privirea, acea deschidere trecătoare e posibil să nu fi existat niciodată, ci să fi fost doar o iluzie a luminii capricioase.

— Ți-am spus ceea ce voiam să știi, spuse el ca o garanție înnoită. Așa că noapte bună, soața mea.

Se înclină, se răsuci pe călcâie și păși în umbră.

PARTEA A CINCEA

CAPITOLUL 26

Neapole, 28 martie 1493

— Ar trebui să ne convocăm toți ambasadorii și să le dăm voie s-o examineze.

Alfonso, duce de Calabria, stătea pe un cal de război uriaș și nervos, cu picioarele și cu trunchiul atât de puternice și de musculoase încât părea a fi parte componentă dintr-un animal, un centaur sălbatic.

Ferrante de Aragon, regele Neapolelui, mângâia apatic, cu un deget durduliu, pieptul șoimului glugat cățărat pe încheietura mâinii sale.

— Unde e scrisoarea acum? își întrebă fiul, îndepărtându-l tiptil de șirul de muzicieni viu colorați și soldați – care se aflau deja la o distanță respectuoasă – care îi acompaniase la inspectarea zidurilor orașului.

Alfonso privi în sus la un arc masiv nou sculptat în piatră care se interpunea între două foișoare enorme, poarta dinspre mare a zidului estic al Neapolelui, abia terminat. O echipă de pietrari, cocoțați pe o schelă vastă, se chinuiau să instaleze un panou decorativ din

marmură, încă înfășurat în prelată, pe întinderea plată a zidului care se ridica deasupra arcului. Ochii mari ai lui Ferrante se îngustară ca niște arginți verzi și sticloși în timp ce fiul său îi supraveghea tacticos pe lucrători. În cele din urmă Alfonso răspunse ambiguu:

— O țin sub lacăt.

Ferrante pufni uluit pe nările sale strâmte, supape ridicol de mici pe fața lui umflată.

— Dumnezeule! Insist să o păstrezi sub pază. Când vom avea o idee mai bună despre intențiile francezilor, vom putea discuta ce foloase putem trage de pe urma ei.

Aproape fără nicio manifestare limpede a pintenilor argintii sau a frâielor de aur înzorzonate pe care le strângea în mâinile sale vânjoase, Alfonso își retrase calul alături de cel al tatălui său. Gâtul său proeminent, cuprins de gulerul înalt din brocart, îi răsucea capul netot. Îl privi pe Ferrante direct în ochi.

— Când Maurul va aduce Veneția în alianța sa antifranceză, șansa noastră va fi irosită. Dacă ne folosim acum de scrisoare drept justificare pentru o blocadă contra Genovei, Serenisima Republică nu se va amesteca. Republica se teme cel mai tare că ea și notabilitățile statului vor fi taxați să-și plătească făgăduiala militară. Pentru mulți, acesta este neajunsul hotărâtor al republicii ca formă de guvernământ. E absurd să presupui că bărbații se vor înrola în armată de bunăvoie.

Ferrante continua să mângâie pieptul șoimului, mișcarea fiind mai frecventă acum.

— Nici măcar nu știm dacă afirmațiile făcute de fiica ta pot fi susținute. Tu ai încurajat-o să considere o ofensă dacă Maurul nu-i asigură o escortă de cinci sute

de cavaleri și să atârne tende din mătase pe deasupra străzilor de fiecare dată când soțul și copilul ei călăresc spre Dom. Dacă soțul fiicei tale ar fi fost mai apropiat de milanezi, decât de vierii și cerbii din Pavia, poate că ar fi avut mai des ocazia să fie aclamat. *Uccelliaccio* ăla de Gian Galeazzo nu-și poate găsi cocoșelul nici să urineze, cu atât mai puțin să și-l fluture în fața Maurului.

— Fiica mea a îndurat aceste insulte, și chiar mai rău, ani de zile, fără să protesteze vreodată. Oricare altă ducesă din Italia ar fi proferat înjurături de la fereastra ei ca o târfă din Roma. Întrucât a păstrat tăcerea până acum, ambasadorii vor da crezare revendicărilor sale.

Pleoapele crucișe și grele ale lui Alfonso se închiseră ca niște fante amenințătoare.

— Nu se pune problema exclusiv a onoarei fiicei mele. Este un ultraj contra sângelui *nostru.*

— Da. Dacă folosim scrisoarea împotriva Maurului, fără îndoială că ambasadorii îi vor da crezare, iar noua alianță a Maurului va cădea. Izolat, cu portul Genovei blocat, va fi o pradă ușoară pentru armata franceză. Nu uita că francezii s-ar putea să fie aproape de a-și regla conturile cu germanii și că Ludovic, duce de Orléans, poate să ajungă la urechea regelui Franței mai ușor decât poate nerușinatul de prinț de Salerno. Și apoi, după ce Milano se va fi predat, francezii nici nu vor mai fi nevoiți să se împrumute din tezaurul Maurului ca să-și finanțeze mărșăluirea spre sud, contra noastră. Însă ține cont de asta: noi continuăm să le permitem Maurului și Serenisimei Republici să-și adulmece fundurile precum câinii. Veneției vor cădea de acord că se impune ca francezii să fie împiedicați să treacă munții, scutindu-ne astfel de griji. Totuși Republica nu va sprijini în veci

nicio încercare a Maurului de a se proclama duce de Milano, scutindu-ne de asemenea și de această grijă.

Ferrante își întoarse brusc privirea de la șoimul său acoperit cu glugă, ochii săi fiind la fel de strălucitori ca nestematele de pe degetele sale grase.

— Vom fi liberi să ne consacrăm vistieria distrugerii celui mai periculos om din Europa, acest Papă Borgia pe care Maurul l-a numit. Și, când vom invada Roma, atunci vom putea să ne folosim de scrisoarea fiicei tale ca să-l împiedicăm pe Maur să-și salveze puiul de târfă pe care l-a așezat pe scaunul pontifical.

Chipul lui Ferrante se coloră aproape instantaneu, ca și cum un ochi de geam violet fusese așezat între el și soare. Vorbea cu dinții încleștați, fălcile sale durdulii tremurând.

— Am de gând să îmbălsămez cadavrul lui Rodrigo Borgia și să-l aduc înapoi în Neapole. O să-l așez în picioare în dormitorul meu și o să-l pun să privească în timp ce fiica lui îmi suge cocoșelul.

Alfonso își manifestă amuzamentul printr-o ridicare grațioasă din umeri.

— Ei bine, Sanctitatea Sa a văzut deja capul fiicei sale între picioarele lui.

Contemplând în aparență planul tatălui său, Alfonso îi privi o clipă pe pietrari, apoi se întoarse și privi în jos la întinderea considerabilă a zidului din dreapta sa. O sută de pași mai încolo, niște umbrare necoapte din tufișuri uscate se sprijineau de zidul imens din piatră, după toate probabilitățile ridicate de țăranii săraci care sperau să cerșească de la călătorii care intrau în oraș. Cu o rafală de înjurături, Alfonso își expedie soldații care galopară în sânul sălașelor improvizate și în câteva secunde le

transformară în materiale pentru un foculeț în aer liber. Din norul de praf țâșniră câteva figuri micuțe țipând, atât de cafenii încât semănau cu niște maimuțe speriate. Numai după ce și-au întrerupt zborul, aterizând nesiguri și zbierând isterici, au putut fi recunoscuți drept niște copii sfrijiți, murdari și goi.

Alfonso se întorsese deja spre Ferrante. Dinții lui albi îi licăreau.

— Când îl vom îmbălsăma pe Papa Borgia trebuie să fim siguri că are cocoșelul încă suficient de țeapăn pentru toate târfele din Iad. Apoi am de gând să-l aduc aici pe Maur și să-i înfig în fund scula moartă a Papei.

CAPITOLUL 27

Extras din epistola lui LEONARDO DA VINCI, inginer la curtea din Milano, către exploratorul internațional și povestitorului BENEDETTO DEI. Milano, 4 aprilie 1493

...supraviețuirea ducesei de Bari servi pe de-a-ntregul creșterii prestigiului magicianului Ambrogio da Rosate, drept urmare diverși ofițeri de la curte și-au amanetat sănătatea fiecărui necromant și alchimist itinerant care se străduiește să le golească pungile... Doctorii sunt distrugătorii vieții, dragul meu Benedetto, iar doctoriile lor o plagă care întotdeauna va avea nevoie de un leac...

...doamnele de la curtea sa, a căror zburdălnicie ar face de ocară și un lupanar, susțin că ducesa de Bari și-a refuzat soțul în pat de la nașterea progeniturii lor. Pot să mărturisesc din surse demne de încredere că ducesa de Bari nu-și însoțește soțul când acesta își inspectează proiectele pe care le derulăm în prezent. Totuși amintita

ducesă și-a manifestat interesul față de aceste eforturi ale noastre pentru propria-i instruire și adesea face escapade în aer liber în compania prietenului nostru, Messer Galeazzo di Sanseverino, cu scopul de a ne aprecia activitățile. Ieri am fost delegat să călăresc cu ei de-a lungul noilor canale pe care le-am construit aproape de Val Seria, unde au remarcat succesele noastre în cultivarea tuturor varietăților de cereale, ca și a orezului și a duzilor pentru producerea mătăsii, și asta într-un pământ inițial la fel de arid ca deșertul, mai sus-amintitele îmbunătățiri fiind meritul numeroaselor ecluze și dispozitive de irigare pe care le-am proiectat. Ducesa de Bari a pus numeroase întrebări despre această lucrare, iar eu am fost încântat să-i răspund, căci are un spirit capabil și nu repetă refrene vătămătoare din cele mai elementare investigații. Acum a făcut cunoștință cu un număr de cărturari de aici și majoritatea sunt mulțumiți de grija ei și se așteaptă că ea va lua cunoștință de lucrările de adevărată valoare și că-i va ajuta să avanseze la curte, deși, bineînțeles, mediocritățile cârcotesc deja... Despre ducele și ducesa de Milano nu se aude nimic, căci s-au izolat la Pavia, unde ducele poate găsi mai la îndemână o abundență de sporturi nebunești, unicul său țel arzător...

Extras din lunga epistolă a ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova, către FRANCESCO GONZAGA, marchiz de Mantova și Căpitan General al oștirilor Veneției. Mantova, 9 aprilie 1493

Preailustrul meu lord soț,

Mama mi-a scris că Maurul și cu sora mea au căzut de acord să viziteze Ferrara în mai și mi-a prezentat lista

însoțitorilor care îi vor escorta, listă pe care o anexez ca să o cercetezi (deși a trebuit să găsesc un ducat în plus ca să-l plătesc pe curier!). Îți vine să crezi? Să nu am partea mea! Aș putea să amanetez tot ce avem și tot nu aș deține nici pe jumătate din cât au doamnele din suita mea și nicio doime din odoarele pe care le poartă pe ele și nu mă îndoiesc că sora mea poate să-și gătească doamnele sale de companie în rochii din stofe mai costisitoare decât eu însămi îmi permit să port. De-ar da Domnu' să avem banii lor, căci știm atât de bine cum să-i cheltuim!

...Mai târziu Mama pleacă la Veneția, însă m-a asigurat deja că o să stea la palatul Tatei de pe Marele Canal și nu-ți va cere să o primești cu vreo ceremonie pompoasă! Ambasadorii din preajma Maurului vor pleca și ei la Veneția ca să confirme noua ligă, însă Mama n-o poate convinge pe sora mea s-o însoțească, fapt pe care-l consider o binecuvântare căci Veneția, fără niciun dubiu, se va scufunda în mare de greutatea alaiului surorii mele...

Extras din lunga epistolă a ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA către marchizul FRANCESCO GONZAGA. Mantova 22 aprilie 1493

...Să nu-ți vină să crezi! Mama zice că alianța cu Veneția e de o asemenea importanță presantă încât Beatrice trebuie fără doar și poate să-și reprezinte soțul la confirmare. Deși sunt de aceeași părere cu Mama în estimarea importanței acestei ligi, sunt pur și simplu nimicită de gândul că eu și doamnele mele de companie vom fi subiectul nesfârșitelor comparații care, neîndoios,

vor fi prilejuite de extravaganța alaiului Beatricei și de modestia cortegiului meu. Nimic de pe fața pământului nu mă poate convinge să merg la Veneția în același timp cu sora mea! Dacă Beatrice și Mama nu-și schimbă planurile, mi le voi eu schimba pe ale mele...

Decodificarea mesajului secret al contelui CARLO BELGIOIOSO, ambasadorul milanez în Franța, trimisul lui LODOVICO SFORZA, duce de Bari și regent al ducelui de Milano. În original cifrat și semnat *„cito! cito!"* (urgent! urgent!). Amboise, 27 aprilie 1493

Înălțimea [Voastră]: C. [Regele Charles pleacă] la Senlis ca să încheie urgent tratatul cu M. [arhiducele Maximilan] – [se] foarte așteaptă că se va ajunge la o înțelegere. C. nu vorbește de nimic altceva decât de traversarea munților acum. O. [Ludovic, duce de Orléans] s-a angajat furios în campania contra statului Milano ca prim obiectiv al său. Situația nu poate fi mai periculoasă [pentru noi]. [Eu plec] La Senlis cu/C. – voi încerca să exercit influență asupra/germanilor să-l împiedice pe O. Părerea [mea] [este] că francezii nu se așteaptă ca Veneția să ne fie credincioasă. Părere că trebuie să propunem imediat să le cerem să-l aducă pe M. de partea noastră. – B.

CAPITOLUL 28

În apropiere de Vigevano, 1 mai 1493

Galeazzo di Sanseverino se ridică în scări. Tichia sa din catifea atinse ușor crengile înfrunzite ce umbreau pista de călărie de lângă canal.

— Ce a fost asta? întrebă el.

Un sunet purtat de vânt se auzi peste câmpurile cu grâne verzi, ca de pluș. Poate că fusese un cor al naturii, un roi depărtat de lăcuste urmărit de un stol de păsări vorace.

— *Cacarelle,* îi răspunse Beatrice.

Bâzâitul otrăvitor îi aducea de fiecare dată aminte de noaptea nunții. Și, de asemenea, o muzicuță, tobe și cel puțin două lăute.

Galeazz își scoase tichia drept omagiu comic adus auzului extraordinar al Beatricei.

— O formație de provincie. Bineînțeles. Este prima zi de mai. Uităm de ea pentru că în Milano întâi mai este privită ca o sărbătoare câmpenească, potrivită doar pentru neciopliții asudați.

— În Ferrara toată lumea adună rămurelele de mai.

Întâi mai fusese sărbătoarea ei preferată și faptul că anul acesta abia își mai amintise de ea îi dădu o înțepătură de regret, deși, în același timp, remarcă cu rapiditate cât de departe în urmă își lăsase copilăria zdrobită. Se hotărî să ducă acasă niște rămurele pentru Ercole și jură că anul viitor măcar îl va scoate să călărească în parcul ducal.

Galeazz îi arătă cu degetul clopotnița unei biserici îndepărtate peste câmpurile irigate, un turn dreptunghiular vechi de secole cu un acoperiș simplu din țiglă, venerabilul concept lombard fiind omniprezent în toate provinciile înconjurătoare ale orașului Milano.

— Vreți să ne alăturăm petrecerii lor?

— Da!

După care Beatrice privi exasperată în jur la contingentul său din două duzini de soldați și ingineri.

— O să le stricăm petrecerea de îndată ce sătenii or să înțeleagă cine suntem.

— Atunci vom participa doar noi doi deghizați.

Galeazz începuse să-și desfacă nasturii vestei sale din brocart orbitor.

— Va trebui să vă dați jos podoabele și ne vom schimba valtrapurile cu cele ale unor soldați. Vor crede că eu sunt un negustor oarecare care a cheltuit prea mult pe rochia soției lui.

— Nu crezi că totuși cineva te va recunoaște?

Galeazz era cu un cap mai înalt decât media bărbaților și câștigase o jumătate de duzină de turniruri în nordul Italiei, la toate participând zeci de mii de spectatori.

— M-au văzut întotdeauna în armură. Pentru ei Galeazzo di Sanseverino este un bărbat de două ori mai mare decât sunt eu, cu un cap de fier.

Galeazz și Beatrice își isprăviră pregătirile și își trimiseră escorta înapoi la Vigevano. Se îndreptară în unghi drept spre canal, călărind pe lângă una dintre conductele principale de irigat. Gardurile vii, șirurile de copaci și movilele înverzite de pe lângă șanțurile cu apă demarcau cu acuratețe hotarele câmpiilor. Doar o singură dată au traversat un curs de apă natural, mărginit de copaci, cu albia aglomerată cu papură și cârcei. La intervale regulate, zăreau în depărtare ferme prospere cu prispe cu colonade și grajduri din cărămidă îndesate cu fân. Plantația obligatorie de viță-de-vie a fiecărei ferme putea fi identificată prin rândurile țepoase de puieți morți folosite pentru a înlănțui cârceii. Și mai frecvent treceră pe lângă casele țărănești bine întreținute ale arendașilor fermelor, cu ogrăzile cu orătănii hârâitoare și grădinițele pedante cu plante medicinale.

Până la urmă, cărarea lor se intersectă cu un drumeag noroios brăzdat de făgașe străjuit de chiparoși. Muzica urla. Au trecut pe lângă un țăran într-o salopetă pătată cu vin, împleticindu-se aproape inconștient în jos pe drum; încercă să-și încline boneta spre călători, dar își dădu seama că nu avea nimic pe cap și începu să-și înjure furios tovarășul imaginar.

Satul se compunea dintr-o biserică și câteva prăvălii aranjate în jurul piațetei minuscule. O gloată de câteva sute de oameni, compactă și bufă, părând să fie antrenată în demolarea unui mănunchi de clădiri, se adunase pe drum, în piațetă și prin pasajele prăvăliilor. Mare parte dintre ei erau arendași gătiți cu cei mai buni pantaloni strâmți ai lor și tunici din lână vopsită. Proprietarii fermelor mai importante erau îmbrăcați în veste din mătase sau din damasc și purtau ghete din piele lucrate de

mână. Cartoforii, ghicitoarele și muzicanții ambulanți se foiau prin mulțime, pantalonii lor strâmți ordinari și multicolori și cămășile scurte dându-le o înfățișare dezinvoltă. Babele purtau rochii conservatoare din lână și șorțuri albe demodate, însă multe dintre femeile mai tinere erau costumate precum prostituatele milaneze de rang mijlociu, cu corsaje strâmte din damasc și bijuterii ieftine. Majoritatea își îndepărtaseră de la cingătoare ramurile ceremoniale de mai, proaspete, în favoarea burdufurilor cu vin și a ploștilor umplute de la butoaiele așezate împrejurul piațetei.

Noii sosiți erau întâmpinați de vânzători ce le ofereau urlând claponi și porumbei fripți, produse de patiserie ordonate pe mese, felii de pepeni, brânzeturi, țipari murați, păstrăvi copți, ulei tămăduitor despre care se spunea că vindecă arsurile și alină durerile de stomac, dar și un afrodiziac preparat din creier de vrabie. Totuși, vinul se dovedi a fi cel mai eficient afrodiziac. Muieri tinere și flăcăi, chipurile lor purtând roșeața strălucitoare a beției avansate, se înfigeau unii în alții cu o așa nerușinare de parcă erau în așternut cu luminile stinse și nu într-o piață publică.

Lucrătorii de la ferme se uitau fățiș la Beatrice pe măsură ce se plimba printre ei, iar ea le găsi înfățișarea deschisă și tâmpă în contrast bătător la ochi cu practicile sexuale practicate pe furiș în Milano. Se uită la un flăcău chipeș în stilul de la țară, încălțat cu niște conduri ridicoli, după moda franceză, cu vârfurile întoarse, ce își strecurase mâna în corsajul unei fete ososase cam de vârsta ei și nu simți nicio surpriză sau rușine la tulburarea dinăuntrul ei. Chiar de la vârsta de doisprezece ani, când Beatrice ajunsese sub înrâurirea sexualității surorii

sale adolescente, visele sale romantice de fetișcană conținuseră și imagini grăitoare ale pasiunii brute. Și, în timp ce căsnicia i le distrusese, ca și orice alt aspect al dorințelor sale romantice arzătoare, maternitatea (și desigur eliberarea de programul strict al magicianului Messer Ambrogio) îi reaprinsese într-un fel sau altul focul dorinței. Avea un copil și el însemna totul pentru ea, totuși iubirea ei față de copilul său o făcu să conștientizeze acut că îi mai lipsea încă ceva. Voia un bărbat. Unul care să o țină în brațe. Iubirea unui bărbat care să-i desăvârșească iubirea pentru bebelușul său.

Galeazz îi aduse lui Beatrice o ploscă cu vin și foarte repede ajunse să plutească în arșița după-amiezei târzii. Demnitarii locali strigau discursuri pe fundalul zgomotului crescând al sărbătorii. Majoritatea oratorilor își începură discursul toastând în cinstea Maurului, arhitectul bunăstării localnicilor și, nefiind nevoiți să urmeze protocolul de la curte, nu pomeniră nimic despre ducele de Milano. Beatrice observă acest lucru cu o surpriză și o amărăciune mult mai diminuate decât le-ar fi simțit doar cu câteva luni mai înainte. Când începuse pentru prima dată să viziteze diferitele proiecte inginerești și agricole – de obicei în compania lui Galeazz – își imaginase că va demasca puținătatea „faptelor bune", asupra săvârșirii cărora pretinsese că se concentrase soțul ei. Dar, în schimb, își dăduse în vileag propria-i ignoranță despre transformările colosale pe care le suferiseră regiunile rurale din jurul Milanoului, proiectele de irigații și de canalizare, ca și revitalizarea zecilor de orășele și de sate – lucruri pe care nu le văzuse niciodată călărind în parcul ducal cu Iș.

Când discursurile luară sfârșit, formația improvizată încercă să construiască un dans cu pași rapizi cam în

același tempo ca al dansului *moresca*. Trei lăutari profesioniști statornicită vitejește melodia, notele lor exersate fiind în competiție cu bătăile unui toboșar cu un singur braț și cu un grup de băiețandri din regiune cu *cacarelle*. Zumzăitul îngrozitor al acestui instrument era produs de o coardă trasă printr-o membrană întinsă peste un vas, iar brațele băieților se smuceau frenetic în sus și-n jos, ca și cum încercau să ciomăgească armonia.

Beatrice îl duse pe Galeazz în cercul dansatorilor care se învârteau și descoperi firul ritmului în cacofonia formației. Se simțea ușoară și diafană, așa cum nu se simțise niciodată sub bagheta profesorului de dans de acasă, eliberată brusc de picioarele sale grele și de inhibițiile copilărești. Stilul ei șlefuit atrase în curând atenția și o vreme captivă mulțimea; oamenii se strânseră în jurul ei, murmurând: „*Che bellezza*" și exclamând: „Dansează ca o zeiță!" În cele din urmă admiratorii săi fură distrași de trânta animată dintre doi flăcăiandri. Însă, până atunci, Beatrice acceptase ceea ce nu-și îngăduise niciodată să creadă copilă fiind. „*Sunt* frumoasă. Mai ales când dansez."

Nu atât de frumoasă precum Galeazz. Îl apucă strâns de mâna puternică și grațioasă gândind: „Dacă nu ar fi aparținut Biancăi, pe care nu aș putea-o trăda niciodată..." Ar risca cu adevărat? Își aduse aminte de una dintre cele mai vii experiențe ale copilăriei sale. Tatăl tatălui ei, Niccolò, care răposase cu aproape o jumătate de secol înainte de a se naște ea, prăsise atât de mulți bastarzi încât a inspirat un cântecel localnicilor: *Di qua e di la del Po, tutti figli di Niccolò* – „De o parte și de cealaltă a râului Po, toți sunt copiii lui Niccolò". Fiind bătrân, Niccolò își luase o a doua soție tânără, care fusese

atrasă de fiul cel mai în vârstă al lui Niccolò. Trădați de o doamnă de companie, amanții au fost puși față-n față și condamnați să-și petreacă ultima noapte într-o temniță a castelului Este. În dimineața următoare, un Niccolò înlăcrimat și-a impus bărbătește dubla pedeapsă și a asistat în timp ce li s-au tăiat capetele soției și moștenitorului său. Într-o noapte, Beatrice și sora ei au coborât în temnița de multă vreme nefolosită. Legenda spunea că dacă nu făceai niciun zgomot, încă mai puteai auzi lacrimile damnate și șoaptele amanților care-și așteptau ultimii zori de zi. Beatrice și sora ei au stat acolo în beznă, cu mâinile strânse cu putere, încercând să nu tulbure liniștea otrăvitoare nici măcar cu sunetul propriilor respirații. După un timp auziră un șuierat ca al unui val îndepărtat. Șoaptele fantomatice deveniră suspine, năvălind în bolboroseli ale spiritelor reci printre umbrele mișcătoare, sinistre, iar când nici ea și nici Bel nu mai putuseră suporta, o luaseră la goană țipând din infernul întunecat al iubirii... Dar Iș? Se culcase Iș într-adevăr cu altcineva? Dacă da, Beatrice o invidia.

Beatrice se opri ca să golească o jumătate de ploscă de vin. Apoi reintră în vârtej, în dansul haotic, culorile atenuându-se în lumina estompată a serii, până când și mișcările în sine căpătară o tentă de auriu spălăcit. „Liberă", își zise, „sunt mai liberă decât am fost vreodată. În ultimele două luni de zile am învățat mai multe decât în toată viața mea." Revăzu chipul copilului său, primele sale zâmbete știrbe, întocmai ca în cele o sută de dăți pe zi când se afla cu el. „Bebelușul meu este centrul. Înjurul lui se învârtește totul."

Iș. De ce nu a plecat la Pavia să pună ordine în lucruri cu Iș? Poate pentru că se temea că i se va adeveri ceea ce

bănuia în adâncul sufletului său, că nu o cunoștea de fapt pe Iș cu nimic mai mult decât își știa soțul, că exact ca și soțul ei era capabilă de fapte bune – numai dacă îi serveau propriei vanități și mândrii – și că Iș era capabilă să spună cele mai colosale minciuni și înșelătorii. Timp de o clipă ametitoare își zări soțul și pe Iș învârtindu-se în jurul ei ca un inel de dansatori, proclamându-și virtuțile, strigându-și în gura mare acuzații reciproce.

Iș sau soțul ei. Era o alegere pe care trebuia să o facă într-o zi, să găsească adevărul în cercul lor de minciuni vociferate? Nu astăzi. Astăzi nu putea să aleagă, nu era nevoită să aleagă, căci în lumea ei nouă de posibilități învolburate, adevărul era o pată. Un amant, probabil o decepție a ei. Rochia fâșâi și făcu o piruetă în amurg, viteza gesturilor sale fiind multiplicată de mișcările de revoluție ale cercului de dansatori, închipuindu-și că este o stea rotitoare gonind prin ceruri pe orbita roții Sorții.

CAPITOLUL 29

Neapole, 14 mai 1493

Cei doi bărbați găsiră niște locașuri neînsemnate între îmbinările lespezilor cenușii și imense de la baza feței dinspre mare a castelului Nuovo. Se uitară înapoi de-a lungul Golfului Neapole, un pustiu mânjit de cerneală, acoperit cu o draperie dintr-o țesătură de stele. Valuri mari de apă tulbure pălmuiau stâncile, ridicând corpurile bărbaților și forțându-i să-și consume energia chiar și numai ca să se odihnească. Înotători puternici intraseră în apă cu mai bine de o oră în urmă, azvârliți dintr-o barcă micuță cu vâsle în largul golfului.

Înotătorii își îndreptară atenția spre zidul acoperit cu lespezi abrupte și colțuroase care se întindea pe încă zece coți deasupra lor. Toată latura cu fața spre mare a enormului palat-fortăreață era înconjurată de un astfel de brâu de piatră. Deasupra lui, fațada impunătoare a castelului Nuovo se înălța având sub stăpânire o vedere panoramică a Golfului Neapolelui. Chiar imediat după linia unde versantul brâului de piatră se contopea cu

fațada perpendiculară, verticală, se afla o singură ferestruică cu zăbrele și obloane.

— Acum vom afla ce ne-a adus aurul nostru, șopti unul dintre bărbați. Dacă fereastra aia nu e deschisă...

— Va fi deschisă, replică celălalt. Dacă am fi fost trădați, ne-ar fi așteptat.

Cei doi bărbați rămaseră tăcuți, contemplând în întuneric certitudinea unei torturi prelungite și a morții, dacă erau descoperiți. Își scoaseră împreună pumnalele din chingile prinse în jurul mijlocului; înotaseră în nădragi. Până la urmă cel de-al doilea bărbat susură din nou: „Sufletul părintelui nostru nu-și va găsi pacea până când nu vom fi făcut asta."

Începură să-și croiască agale calea pe panta iute, găsind cornișe riscante pentru degetele de la mâini și de la picioare, pe cutele neînsemnate create de lespezile masive tăiate cu aproximație. Cei doi bărbați erau frați, unul de douăzeci și doi de ani, altul de nouăsprezece, fiii unuia dintre nobilii napolitani care dispăruseră în noaptea infamului banchet de reconciliere al lui Ferrante. Cei doi feciori nu avură nevoie de zvonurile despre masacrul din ziua de Crăciun ca să le atâțe curajul. Și mama lor fusese luată prizonieră la banchetul lui Ferrante, iar mai târziu fusese eliberată – siluită, torturată, un cadavru viu jelindu-se în hohote. Toate averile și pământurile întregii familii fuseseră confiscate, iar membrii supraviețuitori, surghiuniți. Ca majoritatea exilaților care nu fugiseră în Franța, acești doi flăcăi dispăruseră în regiunile rurale necizelate din sudul Italiei. Puținele bijuterii și aurul pe care putuseră să le ia cu ei fuseseră cheltuite pe iscoadele și informatorii din interiorul castelului Nuovo. Printre achizițiile lor se număra

și unul dintre secretarii ducelui de Calabria, care-i înștiințase – pentru un preț uluitor – despre premiul pe care veniseră să și-l revendice în această seară.

Obloanele fuseseră deschise. Frații își făcură semnul crucii. Cel mai mare, căruia prietenii și familia îi ziceau Giovann, se strecură printre zăbrele, oprindu-se ca să inspecteze ce se putea prin încăpere. Metalul armelor de foc și al sulițelor mici licări în lumina slabă a stelelor. Giovann își dădu drumul pe podea și așteptă. O clipă mai târziu, tălpile goale ale fratelui său plescăiră pe dușumeaua din lemn de deasupra lui.

Deschiderea spre pasajul dintre ziduri era acolo unde li se spusese că va fi. După ce desfăcură tăblia subțire din lemn, Giovann intră din nou primul. Bezna era atât de desăvârșită, încât părea să aibă consistență, făcând aerul umed chiar și mai greu de respirat. Ghemuindu-se, capul zdrelind tavanul jos din piatră și cu coatele frecându-se de zidurile lipicioase, Giovann își închipui că va întâlni o fundătură și se va întoarce ca să dea peste intrarea zidită. Se întreba câte zile va putea să trăiască împreună cu fratele său, zgâriind pereții ca niște rozătoare prinse în capcană.

Li se spusese că pasajul se va sfârși într-o vastă *guardaroba*. După ce mai trecu o vreme ca să smulgă alt lambriu, Giovann se târî în cămară. În continuare în genunchi, ridică privirea și simți frica ca o mână rece care-l mângâia pe spate și încercă să-și înăbușe strigătul involuntar. Niște ochi, apropiați și roșii în lumina slabă, piezișă, îi pluteau chiar în față, apoi, când se întinse după pumnal, clipiră. Capul îi ardea, iar obrazul îl ustura. Până când nu i-a simțit greutatea, Giovann nu și-a dat seama că atacatorul său nu era un om și abia atunci și-a amintit vag ceva despre leoparzii folosiți ca

să detecteze hoții și să țină sub control șobolanii din *guardaroba* lui Alfonso. Reuși să-și elibereze cuțitul din chingă și îi izbi frenetic de o jumătate de duzină de ori trupul suplu, înfricoșător de puternic. Leopardul urlă și se potoli. Giovann se târî de-a bușilea, cu fața și cu spatele arzând de durere, iar fratele său îl împingea din urmă. Lumina explodă în cadrul ușii.

Fratele său se ciocni de primul paznic și trimise sfeșnicul cu ceară aprinsă zburând de perete. Și cel de-al doilea paznic purta o torță, iar Giovann sări la el și îi implântă cuțitul în stomac. Paznicul strigă: „Iisuse! Iisuse!", iar Giovann trebui să-l reducă la tăcere retezându-i beregata. Apoi se răsuci spre paznicul care se lupta cu fratele său și îi înfipse cu sălbăticie cuțitul în gât. Urmă un vaier profund și paznicul se prăbuși.

Singurul sunet îl producea șuieratul și clipocitul beregății gâjâinde a santinelei. Giovann ridică o torță în flăcări și se duse să-și ajute fratele. În clipa în care lumina dădu la iveală trupul fratelui său, Giovann știu că va părăsi castelul Nuovo singur.

Fratele său își apăsase degetele însângerate peste mațele ce i se revărsau prin spintecătura de-a lungul abdomenului. Clătină din cap.

— Sunt un om terminat, spuse el aproape minunându-se. Dulcele Iisus mă va scoate de aici astă-seară.

Giovann stătea nemișcat, ținând torța strâns într-o mână, iar cuțitul în cealaltă.

— Fă-o, șopti fratele său disperat. Fă-o și du-te!

Giovann îngenunche și își sărută tandru fratele, apoi își apăsă cuțitul pe gâtul său.

Fratele îi răspunse la presupusa întrebare aprobând rapid din cap.

— Pentru Mama și Tata și Iș – Se cutremură când cuțitul se mișcă de-a lungul beregatei. Sângele îi curgea în valuri peste clavicule. Se uită în ochii lui Giovann și zâmbi slab. Nu va fi în viață când paznicii lui Alfonso vor da de el.

Giovann pătrunse în *guardaroba* adiacentă. Auzi un strigăt de undeva, după câte s-ar părea foarte departe. *Guardaroba* era o comoară care i-ar fi captat atenția ore întregi cu diferite amănunte; dădu cu ochii de vaze de majolică, statui din aur și clăi de zgărzi pentru câine bătute cu diamante. El căuta doar caseta din argint. Unde era? Sfeșnicele poleite cu aur înfățișau satiri. Un set de cuțite cu mânere nichelate. Tăvi de servit pictate cu scene mici parcă aievea. Acolo. Patru casete din argint, toate bogat gravate. Două erau prea mici ca să tăinuiască scrisori. Celelalte două, suficient de mari să conțină documente mici, erau identice. Ochi niște nuduri gravate pe capacul uneia. Nu avea vreme să arunce o privire în ele și să afle pentru ce venise. Le luă pe amândouă.

Strânse neîndemânatic casetele sub un braț, amintindu-și că trăistuța impermeabilă se afla în continuare la fratele său, blestemându-se în câteva cuvinte că nu luase o traistă mai încăpătoare pentru această împrejurare.

Acum strigătele puternice veneau din încăperea alăturată. Giovann șovăi. Apoi alergă direct spre voci. Paznicii fură luați complet prin surprindere când năvăli ca un taur peste ei.

Un coridor lung cu o fereastră la capăt. Obloanele parțial deschise. Gonea, sunetul propriilor tălpi goale răpăind pe podea, sunetul pingelelor din piele lipăind în urma lui. Dacă fereastra se deschidea în curtea interioară, era mort. Trânti oblonul de perete, se cățără pe

pervaz, se adună pentru saltul necesar ca să evite brâul din piatră al fațadei, apoi zburâ în abis. Stelele strălucitoare și fidele se precipitară ca și cum el gonea prin univers cu aceeași viteză ca a lor.

Când se izbi, pentru o fracțiune de secundă i-a trecut prin cap că sărise în curtea interioară. Însă apa îi năvăli în nări, iar membrele începură să se zbată contra lichidului benefic, salvator. Reveni la suprafață, hăpăi aerul, apoi începu să înoate pe sub apă.

Apa sărată care-i pătrunse în răni era ca și uleiul încins. Continuă să înoate sub apă, ieșind la suprafață să ia aer de o duzină de ori, înainte de a se opri să privească înapoi la castelul Nuovo. La câteva geamuri străluceau lumini, iar torțele se mișcau de-a lungul cheiului din beton proiectându-se în port. Știa însă că cei de la castel pot trimite în larg zeci de bărci, însă acum aveau puține șanse să-l găsească. Numai atunci și-a dat seama că pierduse una dintre casetele din metal.

Încercând să țină deasupra apei premiul alunecos, Giovann înota, prin minte jonglându-i o sută de lucruri. Imagini ale mamei sale distruse și ale fratelui său spintecat; făcu un efort să-și aducă aminte de ultima oară când și-a văzut tatăl; începuturile unei analize despre Zeița Fortuna care alegea pe unul dintr-o pereche; fratele său era mort; el trăia; o casetă de argint zăcea pe fundul Golfului Neapolelui. Giovann călcă apa și mai privi o dată în urmă la fațada dinspre mare luminată a castelului Nuovo, întrebându-se dacă în caseta din argint pe care încă o strângea în brațe se afla scrisoarea care va doborî casa de Aragon.

CAPITOLUL 30

Extras din epistola ELEONOREI D'ESTE, ducesă de Ferrara, către ISABELA D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. Ferrara, 19 mai 1493

...Sora ta și consortul ei au fost întâmpinați cu strigăte de „Maur! Maur!", fapt care m-a surprins venind de la propriul meu popor, dar asta este popularitatea de care el se bucură astăzi pe tot cuprinsul Italiei... Sora ta s-a înveșmântat cu o *camora* din brocart stacojiu, brodată cu aur cu acel motiv al turnului farului din Genova, pe care știu că servitoarele tale o privesc ca fiind ultima *nove foze*... Sora ta arată excepțional de bine, iar purtarea și grația ei, care sunt cu mult îmbunătățite, m-au făcut așa de mândră, că mă tem că va trebui să-ți mărturisesc! Simt cu adevărat că, deși nici tu și nici Beatrice nu mai locuiți sub același acoperiș, acei ani petrecuți cu tine drept model i-au îngăduit să dobândească demnitatea și șarmul de acum... N-o să-ți vină să crezi cu

ce podoabe și rochii s-au gătit doamnele de companie ale surorii tale pentru apariția la Veneția. Prin urmare, ca doamnele mele să nu fie înfrânte, le-am dat tuturor rozarii din perle și *camore* noi din *velluto allucciolato* verde, în contrast cu vărgile din satin negru. Păstrez ca rezervă pentru doamnele mele o cantitate de pandantive cu rubine și broșe, în eventualitatea că sora ta va fi inspirată să le furnizeze doamnelor ei podoabe suplimentare când va vedea ce am făcut... Tatăl tău a pregătit o săptămână necurmată de distracții, inclusiv trei zile de turnir și trei nopți de reprezentații teatrale, nenumărate *fieste* și o cursă de cai, la care s-a înscris și fratele tău. Astăzi, totuși, va fi o zi de destindere pentru sora ta și consortul ei, căci au plecat singuri la palatul Schifanoia, pe care Beatrice dintotdeauna l-a iubit atâta...

*

Ferrara, 20 mai 1493

Stând în holul principal al palatului Schifanoia, Beatrice își aduse aminte de o altă întoarcere acasă, cu șapte ani înainte. Comparativ cu colosalul castel Nuovo din Neapole, cu panoramele magice ale mării de un albastru safir și ale orașului vast, dichisit cu flori, cățărat pe dealurile dinapoia lui, castelul Este din Ferrara părea o fortăreață medievală înghesuită care privea spre un orășel plat, incolor și un parc paludic numai de curând recuperat dintr-o mlaștină. Însă Schifanoia, casa de recreere a familiei sale (numele semnifica „fără griji"), situată în codrul răcoros din estul orașului, dăduse un sens diferit moștenirii sale neobișnuit de străină. Copiliță în vârstă de zece ani, hoinărise prin aceste încăperi lustruite *all'antica*, înțesate cu sculpturi romane și

tapiserii franțuzești, și chiar și atunci fusese impresionată de sentimentul intangibil de încredere pe care palatul Schifanoia i-l transmitea, un simțământ de secole de rafinament, preferabil celor câteva decenii de ostentație ale casei de Aragon.

De data asta nimic nu o impresionă ca acest hol principal, numit Salone dei Mesi, Salonul Lunilor. Fusese botezat după ciclul magnific de fresce care acoperea în totalitate pereții, o măreață procesiune iluzorie din mitologie care-ți tăia respirația, extravaganța de la curte și viața cotidiană desfășurându-se într-un peisaj imaginar cu dealuri fantastic configurate, castele de basm și ruine romane străvechi. Fiecare lună era reprezentată de un zeu sau de o zeiță care defila într-o procesiune triumfală, printre scene înfățișând muncile și distracțiile de sezon. Minerva lui martie, cu carul ei tras de unicorni albi, prezida peste fermierii care copileau pomii și peste un cortegiu de vânătoare ducal ce înainta printr-o provincie rurală, haitele de câini chefnind la picioarele cailor. Venus încoronată cu trandafiri, așezată pe un tron plutitor tras de lebede, proteja o petrecere de aprilie într-o grădină plină cu flori, loc de întâlnire a îndrăgostiților unde menestrelii le cântau serenade. Copilă fiind, Beatrice se rușinase la început, iar mai apoi fusese intrigată, de erotismul explicit al atât de multor scene: cele Trei Grații, complet dezgolite, în posturi mai degrabă lascive decât clasice; cupluri sărutându-se și pipăindu-se prin grădină; și imaginea apoteotică a unui bărbat îmbrățișat cu o femeie în pat, cu veșmintele azvârlite pasional la repezeală și în dezordine pe podea. Își amintise ce îi povestise sora ei cu detalii fascinante despre ceea ce se petrecea pe sub cearșafuri.

Acum găsea figurile pictate cumva înțepenite și înlemnite, prin comparație cu cele ale lui Leonardo sau chiar ale lui Bergognone, iar purtările lor neobișnuit de demodate. Însă restul era încă izbitor de senzual. Îi aruncă o privire Maurului. Acesta stătea în picioare câțiva pași mai încolo, studiind grav luna septembrie, cu vinieta mitologică a unor Ciclopi cu un singur ochi ce-și forjau armura pe nicovala lui Vulcan. Se întreba dacă el avusese vreodată vreo fantezie, poate cu Cecilia, dacă vreodată apucase strâns în brațe vreo pernă prefăcându-se că era iubita lui.

Nu se gândise la el făcând dragoste cu ea. După schimbul de replici din *guardaroba* de la Vigevano, el se comportase ca și cum luase în serios amenințarea ei că-l va întâmpina cu un cuțit în coaste următoarea dată când va încerca să-i viziteze dormitorul. Respectul său o făcuse să bată în retragere și descoperise că se putea relaxa în preajma lui, ba chiar putea să-l tachineze și să glumească cu el în timpul dineurilor ocazionale la care participau. I se părea în continuare uluitor cât de ușor era să fie mama fiului Maurului, și nu simpla soție a acestuia.

Însă această excursie le amenințase fragila apropiere. În Milano se puteau evita reciproc în mare măsură, însă aici se aștepta de la ei să se comporte în majoritatea timpului ca un cuplu. Până acum nu existase nicio divergență și chiar avuseseră niște conversații însuflețite despre literatură, diverși curteni și câteva dintre proiectele inginerești pe care Beatrice le vizitase. Ea spera doar că armistițiul va dura până când vor pleca spre Veneția.

— *Copiosità,* spuse Maurul admirând abundența pură a frescei. *Grandezza.* Se întoarse către Beatrice.

Aruncăm o privire grădinii înainte ca țânțarii să-și facă apariția?

— Țânțarii nu sunt atât de agresivi aici, la Schifanoia. Dintr-un anume considerent ideea vizitării grădinii îi dădea un sentiment prevestitor de rău, însă motivul era indefinibil, așa că-l dădu deoparte.

El îi oferi brațul și porniră să coboare treptele. Grădinile se aflau în spatele palatului, câțiva acri impecabil dichisiți cu pomi fructiferi, pergole acoperite cu viță-de-vie, statui din marmură și răzoare de flori dantelat terasate cu poteci geometrice din prundiș.

Totul se înfățișa privirii neschimbat. Hoinăriră pe lângă micuța menajerie, iar Beatrice îi salută pe tigru și pe girafă ca pe niște prieteni vechi. Intrară înăuntrul aviariului, un pavilion dintr-o plasă de sârmă de cupru delicată înălțat deasupra câtorva copaci falnici. Beatrice îl recunoscu imediat pe marele ei papagal african, Almanzor, îl strigă și încercă să-l facă să-i rostească numele. Se întristă când el nu-și mai aduse aminte. Zări o fulgerare sulfuroasă de galben, însă nu putea fi sigură că fusese canarul ei de companie, Gia, în care avuse atâta încredere. Chiar se gândise să îl ia pe Gia la Milano, însă cum de se așteptase că el o să fie fericit acolo unde ea nu era binevenită?

— Beatrice! cârâi tardiv papagalul.

Beatrice aplaudă recunoscătoare. Se hotărî să revină cu băiețelul ei ca să-l caute pe Gia.

Părăsiră aviariul și se plimbară printre potecile îngrijite din pietriș. Unele lucruri se schimbaseră: un crâng cu portocali noi plantați se aflau acolo unde cândva existaseră răzoare cu irișii violeți; o pereche de arbuști ornamentali modelați ca două lebede. Însă tufele de trandafiri

erau exact cum le lăsase. Noduroase și cioturoase după decenii de retezături, purtau flori de un alb cremos, ușor rozaliu, sau de un carmin atât de intens și bogat că prefăceau picăturile de rouă în rubine micuțe. Întotdeauna admirase aceste tufe, străvechi și cicatrizate, cu toate acestea sursă perpetuă a unei noi frumusețe atât de alese.

Furia o năpădi cu o grabă și o violență uimitoare, ca și cum dintr-o pulsație inima îi pompase venin prin tot trupul.

— Te urăsc atât de mult, spuse ea cu sălbăticie.

Maurul o privi, clipind iute, surprins.

Știa că trebuia să rostească totul acum, când cuvintele îi vor țâșni la fel de inevitabil precum sângele din rană.

— Când am venit acasă din Neapole nu a fost pentru că Mama mă voia acolo, ci pentru că eram deja promisă ție și venise vremea să mă pregătesc ca să-ți devin mireasă. Obișnuiam să mă plimb prin grădina asta și să mi te imaginez ca pe un cavaler galant aidoma eroilor din cărțile mele, în genunchi stăruind după mănușa mea parfumată ca să o strângi la piept. Prima oară când ai amânat nunta am stat sub pergolă și am plâns până când ochii mi se umflaseră și nu-i mai puteam ține deschiși. A doua oară am tăiat un trandafir din tufa asta și mi-am dat sângele în schimb, un simbol al inimii mele rănite, convinsă că preaiubitul meu cavaler nu va mai sosi nicicând.

Beatrice se opri; gura i se încleștase de furie, iar mâinile îi dârdâiau.

— Ne aflam aici la Schifanoia în noaptea aceea de vară când ți-ai trimis emisarul ca să anuleze contractul. Chipul Tatei: nu voi uita în veci fața tatălui meu. În dimineața ce a urmat nu puteam să mai suport nici

grădina asta. Mă plimbam pe potecile de lângă Po și mă gândeam să mă arunc în râu. Credeam că tata era furios pe *mine* și că numai murind aș fi putut să-mi scutesc familia de o umilință în plus. Se opri din nou și privi fix în trecut. Am venit aici cu o zi înainte de a pleca ca să trăiesc cu tine. Pe pământ se așternuse zăpada și oamenii trebuiau să aprindă focuri ca să împiedice păsările și animalele să moară. I-am spus canarului meu, Gia, cât de mult te uram. Totul era ridicol. Căci aici, în această grădină, nu visasem niciodată cât de mult voi ajunge să te urăsc cu adevărat.

Nu mai avea cuvinte. Durerea trecuse, veninul i se revărsase din membre. Simțea o euforie bizară, ca și cum gonea prin vântul șuierător.

— Crezi că eu nu te-am urât? întrebă Maurul lin, însă cu un glas scăzut ca un plânset straniu și rece.

Sub ochiul drept un mușchi i se zbătea.

— Am iubit-o pe Cecilia Gallerani mai mult decât cred că voi mai iubi vreodată o femeie. Nu iubirea pe care ți-o imaginezi din cărțile cu poze și romanele de dragoste franțuzești, ci o iubire care este hrănită și înfiptă atât de adânc în suflet, încât atunci când este îndepărtată smulge totul din el odată cu ea. Când mi-ai îndepărtat-o pe Cecilia de lângă mine, m-am jelit cum n-am mai făcut-o de la moartea mamei...

Se întrerupse, ca și cum ultimele vorbe fuseseră niște incantații întâmplătoare, autoanihilatoare. Însă apoi repetă plictisitor „mama mea" înainte de a se pierde din nou. Acum ochii săi exprimau un fapt mai presus de orice îndoială și totuși distonant: frica. Obrazul i se zbătea violent. Însă după câteva secunde tremurul îi dispăru și se stăpâni.

— În zece ani cât am trăit cu Cecilia Gallerani nu am făcut niciodată dragoste cu o altă femeie, spuse el cu o tristețe care suna veridic. Până în noaptea nunții tale. Când am intrat în tine prima oară m-am simțit... violat.

— Îți amintești că eu am fost cea violată. Și nu doar în noaptea nunții noastre. Îmi dau seama că toate contactele noastre în pripă la porunca imediată a lui Messer Ambrogio nu m-au făcut o expertă în arta dragostei, însă sunt absolut incapabilă să pricep cum e posibil ca *eu* să te fi forțat pe *tine*.

— Tatăl tău m-a forțat.

„Adevărat", își zise în sinea ei, acel gând intrând în conștiința sa subit vacantă precum ciripitul unei singure păsări înspăimântate în dezmorțeala liniștită de după furtună. „El crede lucrurile acestea, le simte. A iubit-o pe Cecilia, încă o mai iubește. Poate că a plâns după ea, încă mai plânge după ea. Cecilia și Maurul au fost și ei victime ale acestei tragedii? Își iubește fiul", se întrebă ea pe neașteptate, „în felul în care o iubește pe Cecilia și nu ca pe o simplă unealtă a ambiției sale?" Brusc obrajii i se înroșiră de furie, rușinată că își obligase soțul și pe ea să se dezbrace în pielea goală și să se holbeze reciproc la sufletele lor palide, înfometate.

Umerii lui puternici se prăbușiseră.

— Regret toate acestea. Ceea ce tocmai am spus. Îmi pare rău pentru tine. Mi-aș dori să fi putut fi cavalerul galant din visele tale. Îmi pare rău pentru mine și pentru Cecilia. Regret că între mine și tine va exista pe vecie această mare întunecoasă...

Gesticula slab cu ambele mâini, ca un bolnav care se întindea după ajutor.

Beatrice nu se putea gândi decât la cât de extraordinar era totul, căci grădina de la Schifanoia era încă

atinsă de magie. Poate că marea de care el tocmai vorbise nu va putea fi nicicând traversată. Dar, în cele din urmă, ea îl strigase de pe malul celălalt al acestor ape tulburi și descoperise un alt suflet uman.

Extras dintr-un mesaj al contelui CARLO BELGIOIOSO, ambasadorul milanez în Franța, către LODOVICO SFORZA, „Maurul", Duce de Bari și regent al Ducelui de Milano. Cifrată ***cito! cito! cito!*** **Milano, 22 mai 1493**

Preailustrul meu duce de Bari,

Am avut intenția să vă transmit Maiestății Voastre în persoană această dare de seamă a întâmplărilor de la Senlis, însă isprăvind o călătorie de șase sute de mile în șapte zile și nefiind sigur că Înălțimea Voastră se află încă în Ferrara, trimit această telegramă prin curier, alături de mesageri, la Toriaga și Mantova în situația în care Alteța Voastră se va găsi la aceste destinații...

...Maiestatea Sa Regele Creștin Carol al VIII-lea și Maximilian, Arhiduce de Austria, au consimțit asupra unui tratat de pace extraordinar între națiunile Franței și Germaniei... Proporțiile teritoriilor cedate de Maiestatea Sa stau ca mărturie elocventă a insistenței cu care a căutat această alianță...

...imediat după parafare Maiestatea Sa m-a chemat într-o audiență privată și m-a informat că acum este hotărât să treacă munții și că are de gând să înainteze o cerere Înălțimii Voastre ca să-l susțineți în acest efort. Ne-a asigurat cu voioșie că pretențiile vărului său, Ludovic, duce de Orléans, vor fi lăsate de-o parte, din pricina valorii fără pereche pe care Maiestatea Sa Regele Creștin

o acordă prieteniei Înălțimii Voastre. Maiestatea Sa, regele Franței, este și foarte doritor ca Messer Galeazzo di Sanseverino, pe care l-a numit paladinul cel mai de seamă al Creștinătății, să fie trimis în Franța ca să-i dea sfaturi despre tacticile impuse de un atac al Neapolelui...

...Sunt convins că sunt un ecou slab al propriei judecăți a Înălțimii Voastre când insinuez că garanțiile Maiestății Sale Regele Creștin privindu-l pe Ludovic, ducele de Orléans, ar trebui privite drept o momeală în capcana francezilor și nimic mai mult...

*

Ferrara, 24 mai 1493

Ercole d'Este, duce de Ferrara, îi înmânã soției sale mesajul lui Belgioioso. Cu o furculiță cu coada din aur și doi dinți despică o altă bucată de fazan fript și o mestecă deliberat. Eleonora termină de citit înainte ca el să fi urmat înghițitura cu o sorbitură de vin și își tamponă meticulos buzele cu un șervet din olandă. Maurul și Beatrice erau așezați în dreapta lui, cele două cupluri stăteau singure la mijlocul mesei lungi. Până și pajilor li s-a cerut să plece.

Ercole își prefață remarcile privind țintă pe fereastra care domina parcul ducal chiar la nordul castelului Este. Șiruri de felinare amplasate pe stâlpi marcau viitoarele străzi și amplasamentele construcțiilor majore ale unei noi adăugiri a Ferrarei, deja planificată cu detalii precise înainte ca prima cărămidă să fie așezată. Rândurile de lumini schițau fantoma unui oraș licărind în beznă.

— Chestiunea germană pe care am discutat-o în Vigevano, spuse Ercole, întorcându-se spre Maur și

aruncându-i o privire dură ca diamantul, cu buzele strânse într-o singură linie. I-a venit vremea.

— Eu m-am interesat.

Maurul dădu la iveală această dezvăluire numai cu o ușoară ezitare și o neutralitate neîncheiată.

— Acum două săptămâni contele Belgioioso m-a avertizat că germanii și francezii intenționează să facă ordine la Senlis în diferendele lor. Drept răspuns, acum zece zile i-am scris fiului împăratului german, arhiducele Maximilan al Austriei, și i-am oferit mâna surorii ducelui nostru, Bianca Maria, împreună cu o zestre de patru sute de mii de ducați. Aștept un răspuns până la mijlocul verii. Până atunci tatăl lui Maximilian, despre care am fost informat că este grav bolnav, cel mai probabil va muri, iar Maximilian va deveni noul împărat al Sfântului Imperiu Roman.

Beatrice și-o închipui imediat împărătească pe nenorocita de Bianca Maria, prezidând de pe un imens tron strălucitor într-un hol înghețat din Innsbruck sau din Anvers. La început crezuse că solia urgentă a lui Belgioioso înștiința simplu despre o altă manevră diplomatică abstractă, iar conținutul său nu va avea drept rezultat mai mult decât un sonet recitat la cină de un poet de la curte. Însă gândul că dulcea și nesăbuita Bianca Maria își va împacheta trusoul și se va face nevăzută peste munți o forță pe Beatrice să recunoască că acest tratat parafat la Senlis le va schimba viețile tuturor.

— Și învestirea? îl întrebă Eleonora pe Maur cu o voce stridentă de soprană. Milano este o feudă imperială, însă niciun duce Sforza nu i-a cerut vreodată împăratului să-l învestească formal pe ducele de Milano. Puțin probabil să ne putem aștepta ca prinții electori ai

Germaniei să subscrie mariajului viitorului lor împărat cu sora unui simplu duce care nici măcar nu a fost legitimizat prin învestitura imperială. Evident că ai fost destul de isteț să propui acest lucru când Maximilian va deveni împărat, căci se va folosi de oportunitatea de a-l învesti pe ducele de Milano.

Maurul aprobă din cap, cu trăsăturile înlemnite.

— Apoi, cine urmează să fie învestit duce de Milano? Gian Galeazzo?

Eleonora nu clipi în timpul pauzei.

— Sau tu?

Beatrice aproape că invidia abilitatea soțului său de a susține privirea maică-sii cu același calm neclintit.

— Aș fi chiar nesăbuit să-i cer împăratului german să *mă* învestească, spuse el neglijent. După cum știți, Serenisima Republică a adoptat o rezoluție secretă cerând invadarea imediată a teritoriilor noastre și asasinarea mea, dacă aș încerca vreodată să devin duce de Milano.

„Știe", medita Beatrice. „A știut dintotdeauna de rezoluția secretă. La asta se referea când a spus că nu era sigur că se poate proclama duce."

— În acest caz îi vei permite Republicii să te distrugă într-o manieră mai eficace.

Ercole vorbi cu dicția infatuată și elegantă a unui bărbat educat realmente din copilărie.

— Republica nu va fi nevoită să cheltuiască niciun ducat ca să scape de Maur. Pentru că atunci când temutul Alfonso de Aragon devine rege al Neapolelui, o să facă asta pentru ei.

Ochii Eleonorei licăriră iritați către soțul ei.

— Acest pericol nu există în prezent. Tatăl meu continuă să se bucure –

— Tatăl tău a avut o viață foarte lungă, rosti Ercole întrerupând-o. Mai lungă, ar considera oricine, dacă a dorit Dumnezeu să-i suporte lipsa de cucernicie.

Fălcile musculoase ale lui Ercole se contractară.

— Mai lungă decât așteptarea diavolului pentru sufletul lui.

— Domnul va ține socoteala păcatelor tatălui meu, nu tu, bărbate.

Eleonora își făcu semnul crucii.

— În ceea ce-l privește pe fratele meu, Alfonso, cred că statele Italiei îl vor putea împiedica când va veni vremea.

— Statele Italiei nu vor face absolut nimic dacă Gian Galeazzo, după ce va fi învestit de către împăratul german, va dori să-și exercite deplina dominație ca duce de Milano – după cum fără niciun dubiu socrul lui Gian Galeazzo va insista ca el să acționeze. Maurul va fi obligat să demisioneze din funcția de regent, iar Milano va deveni o provincie a Neapolelui.

Eleonora se ridică țeapănă și se întoarse amenințătoare spre soțul ei.

— Ți-ai petrecut prea mult timp cu arhitecții tăi, trasând pe hârtie schițele unor lucruri care nu există.

Ercole continua să-l privească pe Maur, strângându-și și umflându-și fălcile în timp ce muncea metodic la o altă bucată de fazan. În cele din urmă își tamponă gura și lăsă jos șervetul.

— Dacă *tu* nu insiști să primești învestirea de la împărat, nu vei supraviețui, familia ta nu va supraviețui, iar Italia nu va mai rămâne în viață.

— Aiureli!

Eleonora bătu în masă cu pumnul său cărnos.

— Cine-ți spune lucrurile astea? Vrăjitorul ăla în preajma căruia stai mereu și care te îmbrobodește că poate să conjure moartea?

Beatrice avea senzația că făcuse un salt mortal printr-o ploaie de stele. Era buimăcită de prorocirea apocaliptică a tatălui ei, însă era chiar și mai uimită de conștientizarea faptului că Tata și Mama, despre care întotdeauna presupusese că se închinau aceleiași religii comune a unei Italii unite, se contraziceau atât de violent.

— Știi că-ți împărtășesc grijile, milord Tată, spuse Maurul răsucindu-se spre Ercole.

Își împreună calm vârfurile degetelor.

— Însă singura mea grijă în acest moment este doar să țin Franța deoparte și, am ajuns în acest punct, să-mi consacru întreaga atenție integrității alianței noastre cu Roma și cu Veneția. Ultimul lucru de care avem nevoie în această conjunctură este o dezertare oportunistă care-i va convinge pe francezi că ne lipsește unitatea de a le ține piept.

Ercole îi oferi zâmbetul său sec, schimonosit.

— Dacă Serenisima Republică e pusă față în față cu alternativa de a-și aduce tributul pentru apărarea comună a Italiei sau de a-și abandona aliații, ne vor oferi francezilor deja bătuți și legați.

Ercole smulse enervat de pe fața de masă mesajul lui Belgioioso.

— Arată-i asta Republicii. Spune-le că dacă le permite francezilor să cucerească Milano, Republica se va trezi că oștenii francezi se ușurează în Marele Canal. Singurul lucru care consolidează o alianță mai puternic decât lăcomia este frica. Spune-i *Veneției* că, dacă nu consimte public la apărarea noastră mutuală, atunci nu vom avea altă scăpare decât să ne facem din regele

Franței aliatul nostru și să-i permitem armatei acestuia să traverseze munții.

— Sminteală, bodogăni Eleonora.

Beatrice aruncă o privire spre ferestre, întrebându-se cum devenise această seară de primăvară așa de sufocantă. Luminile din parc dădeau impresia că fâlfâiau ca și cum ar fi fost pictate pe o culme ce se învârtea lent. Se simțea scăldată în arșiță și știa că trebuia să părăsească încăperea sau va leșina.

— Milord Tată, spuse ea, ridicându-se și aplecându-se stângaci, dacă mă scuzați, am nevoie de aer.

*

Balconul, suspendat la trei caturi deasupra șanțului pe un șir de contraforturi din pietre mici, avea sub stăpânire panorama parcului ducal către nordul Ferrarei. Beatrice se rezemă de balustrada din marmură. Orașul plin de lumini al tatălui ei pâlpâia în noaptea de primăvară. Extinderea cea vastă era intitulată Terra Nova. Pământul cel Nou.

Se concentră asupra șirurilor regulate de felinare, încercând să-și dea seama de ceea ce tocmai auzise la masa tatălui ei. Își aminti de ceea ce Dante scrisese despre Șansă: de la anotimp la anotimp și de la teritoriu la teritoriu, se transformă la nesfârșit și astfel trebuie grăbită după propria-i necesitate. Beatrice avea senzația că gonea după Șansă într-un fel de Terra Nova, un teritoriu nou unde făcliile speranței licăreau nedeslușit într-o sălbăticie de nesiguranță și de teamă.

Urme de pași păcăniră pe culoarul din piatră. Nu se întoarse, însă știa că era soțul ei. El se opri la o lungime de brat depărtare de ea și privea tăcut în noapte.

— Tatăl tău îl va construi, zise, până la urmă, șoptit Maurul. Am văzut planurile. Magnifice. Ceea ce vezi în seara aceasta sub formă de lumină va dăinui în piatră mii de ani de acum încolo.

Păru satisfăcut de această chezășie și deveni iarăși tăcut.

Beatrice invocă orașul, un monument în cinstea tatălui ei la mult timp după ce va fi dispărut de pe străzile lui. Însă straniu, nu putea să conceapă moartea tatălui ei, nu putea, nici măcar cu cea mai adâncă intuiție, să se vadă condamnată să-l jelească.

— Lumina înțelepciunii, spuse Maurul aproape doar pentru sine. Poate că aceasta este lumina înțelepciunii, aceste felinare în beznă.

Se opri ca și cum ar fi fost izbit de propria-i revelație.

— Și probabil că această lumină este vizibilă și pe valea râului Ticino când canalele de irigat sunt luminate de soare și devin o rețea de argint lichid, până unde poate vedea ochiul omului.

Se întoarse spre ea.

— Asta e ceea ce eu și cu tatăl tău construim. Trimitem lumina înțelepciunii, a păcii și a prosperității de-a lungul Europei. Nu sub forma unor zori impetuoase ale unui soare nou, ci unul câte unul, atârnând felinarele inteligenței într-o pădure întunecoasă.

O clipă Beatrice îl lăsă să o ademenească în pădurea întunecoasă, călăuzită doar de farul vorbelor lui. O apucă de umeri cu fermitate, însă delicat, și o răsuci ca să-l privească direct în față. Se întrebă dacă avea de gând să o sărute. Se întreba cum s-ar fi simțit...

— Tatăl tău și cu mine vrem ca tu personal să duci mesajul lui Belgioioso în fața Veneției și să le soliciți o

declarație de apărare reciprocă. Vorbești la fel de bine ca oricare dintre ambasadorii noștri și, ca fiică a ducelui Ercole și soție a Maurului, prin prezența ta vei proclama în fața întregii Italii imperiozitatea cu care privim această situație. Și bineînțeles, ca proaspătă mămică, ai putea chiar să determini Serenisima Republică să te privească cu simpatie. Cu siguranță, cu mai multă simpatie decât îi vor arăta contelui Tuttavilla.

Mincinos. Sau poate că-i dezvăluia doar o parte din adevăr.

— Vrei altceva, îi spuse ea ursuză.

— Da.

Vocea Maurului sună jenată, surprinsă de propria-i candoare. Însă ochii înaintară agresivi.

— Vreau să le pui întrebări conducătorilor Veneției în folosul meu. Presupun că acum ești conștientă că Republica a adoptat o rezoluție secretă cerând –

La cuvintele „rezoluție secretă", adevărul se ridică din întunecimea pădurii neguroase. Beatrice avu imaginea propriei ființe alergând nebunește prin Terra Nova, strângând mânuța fiului ei, încercând să răzbată prin noaptea neîndurătoare. Când vorbi, nu mai avea aer, ca și cum alergase în realitate.

— Dacă vrei să apelez la Veneția ca să retragă rezoluția secretă care te împiedică să devii duce de Milano, trebuie să știi că nu voi face niciodată asta.

— Nu. Nu îți cer să faci asta. Vreau doar să-i întrebi în ce circumstanțe vor lua în considerare retragerea –

— Nu sunt vreun măscărici de ambasador pe care să-l păcălești cu jocuri de cuvinte.

— Nu ai auzit nimic din ce-a spus tatăl tău?

— Tata m-a vândut ție. Sunt sigură că îți permiți să-i cumperi și vorbele.

Beatrice fu surprinsă cât de lesne se mâniase pe tatăl ei. Era atât de obișnuită să o învinovățească pentru toate pe Mama.

El îi aruncă privirea sa înfuriată „nu înțelegi deloc"

— În mod clar nu ești conștientă că eu sunt cel care ține toate lucrurile acestea la un loc. Tatăl tău se pregătește deja să-l trimită pe fratele tău în Franța ca să-i ofere armatei franceze libera trecere prin Ferrara, în situația în care nu pot obține de la venețieni un angajament ferm și public de apărare reciprocă.

Beatrice râse, notele înalte și aspre săltând în noapte.

— Deci tu ești bărbatul de care depinde pacea Italiei?

Ochii Maurului se dilatară iritați într-adevăr. Plecă de lângă ea și își așeză mâna pe balustrada din piatră a balconului. O vreme privi în jos în șanțul negru și unsuros, bretonul învăluindu-i chipul.

— Nu am dormit niciodată alături de tine, ca să știi ce visez. Visez sânge. Nu sângele dulce, roșu ca vinul lui Hristos, care curăță omenirea. Visez sânge care se încheagă negru și urât mirositor și în care mișună muștele. Sânge pe care l-am văzut.

Își încleștă palmele pe balustradă, încheieturile degetelor ridicându-se ca niște corzi.

— Am semnat cu propria-mi mână moartea unui bărbat a cărui singură crimă a fost loialitatea față de statul nostru și am privit cum sângele îi pompa afară din gât. Am... am fost martor al unor lucruri pe care fratele meu le-a înfăptuit și pe care nu ți le voi povesti, căci nu mă vei ierta dacă o voi face, lucruri...

Maurul apucase balustrada cu o așa ferocitate că brațul îi tremura.

— Încă mai aud țipetele. Țipetele inocenților care nu au putut să înțeleagă răul... Și îl și miros. Miros un sat după ce mercenarii au făcut o descindere și le-au smuls mațele plugarilor. Sânge și fecale. Miros la fel. În ziua în care am devenit regentul nepotului meu, am jurat că nu voi mai întări mortarul statului cu sânge și am suportat furia multora dintre prinții Italiei, inclusiv pe a bunicului și pe a tatălui tău, umblând după o pace pe care nimeni altcineva n-o dorea. Nu am nevoie să-mi dovedesc pasiunea mea pentru pace în fața unei fete care-și imaginează că războiul înseamnă trei zile de turnir.

Se întoarse spre ea.

— Pot doar să-ți spun asta. Dacă nepotul meu va continua să domnească ca duce de Milano, cu siguranță va fi război, căci unchiul tău Alfonso se va folosi de dușmănia verișoarei tale Isabela față de mine ca să-și justifice agresiunea. Și atunci tot ceea ce am construit va fi prădat și ruinat.

„Dar Iș nu ar face asta", își zise Beatrice. Iș nu o mințise de-adevăratelea, chiar dacă îi făcuse rău cu suspiciunile sale, chiar dacă Iș probabil că o mințise în legătură cu vreun lucru care nu avea nimic de-a face cu faptul că Gian ar fi trebuit sau nu să fie duce de Milano. Beatrice știa că adevăratul mincinos era soțul ei; așa erau și tatăl și mama ei. Avea dovezi că *ei* mințiseră, că îi făcuseră răni adânci în inimă. Ei o vor trăda, însă Iș niciodată. Iubirea era singurul adevăr care conta cu adevărat. Și în pofida lunilor de îndoială și de separare, și-a dat seama că încă o mai iubea pe Iș.

— Dacă va trebui să colaborez cu tine ca să devii duce de Milano, îmi voi înșela verișoara, spuse ea cu o fervoare onestă. Și nu pot să fac asta niciodată.

Făcu un pas către ea și se gândi o secundă că s-ar putea să izbucnească furios și să o arunce de la balcon, un martiriu glorios. Dar el se uită în jos la ea și spuse:

— Ești credincioasă. Respect asta.

O studie cu atenție.

— Când m-am căsătorit cu tine acum doi ani, erai o copilă. Acum devii femeie. O femeie atrăgătoare și foarte inteligentă. Nu știam că vrei să devii și înțeleaptă. Știu că eu, la vârsta ta, nu mi-o doream. Nu m-am îndrăgostit niciodată de o femeie care era inteligentă când am cunoscut-o. Se pare că toate femeile pe care le-am cunoscut și-au dobândit înțelepciunea pentru că m-au tolerat.

Beatrice nu înțelegea în ce fel folosea el cuvântul „iubire". El nu o iubea, nu avea de gând să o iubească...

Ridică o mână și îi mângâie obrazul cu degetele. Fără să știe de ce, se întinse și îi apăsă mâna pe buzele sale. Veni mai aproape și îi sărută degetele. Ea îl privi în ochi, apoi coborî privirea. O clipă mai târziu buzele lui șușoteau tăcute peste ale ei. Ceva o tulbura în interiorul său, tentativa unei note de pe o liră ciupită atât de tare, încât știa că, dacă melodiile extravagante ale acesteia ar fi fost vreodată interpretate, nu va mai fi în stare niciodată să detecteze disonanța subtilă a minciunilor lui.

El se retrase.

— Trebuie să o pornești pe fluviu mâine devreme. Și știu că vrei să-ți petreci timpul acesta cu fiul nostru. Îți voi cere doar să înmânezi mesajul lui Belgioioso Serenisimei Republici și să îi rogi să facă o declarație publică de apărare reciprocă. Asta și nimic mai mult.

Îi atinse din nou obrazul și plecă.

Beatrice îl privea depărtându-se, totul învârtindu-se în mintea ei, mașinăria Zeiței Fortuna manipulând noi

permutări bizare. Pe moment intră în panică la gândul de a-și părăsi fiul timp de zece zile, temându-se că-i va face lui Ercole cam ceea ce-i făcuse Mama ei. Apoi își zări soțul oprindu-se în pragul ușii de sub turn, aruncând o ultimă privire luminilor în depărtare și, pentru prima oară din ziua nunții sale, simți fiorul nervos și tulburător al gândului cum ar fi dacă ar face dragoste cu el.

*

Poate că adormise, sau poate că nu, însă auzea spiritele murmurând în atmosfera densă, înăbușitoare. Numai când au început să țipe a fost sigur că era treaz.

Maurul sări din pat și se îndreptă împleticindu-se spre fereastră, ca și cum căuta o scăpare. Cu mâini tremurătoare trase într-o parte obloanele deja întredeschise. Câteva torțe încă mai ardeau în Terra Nova, fărâme de lumină în pustiu.

Țipetele se opriseră, însă oroarea a ceea ce auzise era un zumzăit continuu. Fata țipase prima în timp ce Galeazzo Maria o viola, sodomizând-o cu o perversitate indescriptibilă. Apoi urlă tatăl ei, protestul înăbușit, isteric al unui om deja sigilat în coșciugul său. Erau sunete pe care le auzise de fapt cu ani în urmă și nu le va uita nicicând. Însă ultimul țipăt nu-l mai auzise până acum. Nu era tonul strident al fricii și durerii, ci bocetul terifiant, metafizic, al unui suflet jupuit de toată demnitatea și speranța. Țipătul unei femei care-l privise pe Diavol în față și văzuse expresia rânjită, dementă a primului copil pe care-l purta în pântece.

Maurul își apăsă tâmplele țipătoare cu degetele și le porunci să tacă. Întâmpină vidul care urmă cu un suspin convulsiv, amar.

— Iartă-mă, mamă, șopti el.

CAPITOLUL 31

Extras dintr-o epistolă a BEATRICEI D'ESTE DA SFORZA, Ducesă de Bari, către LODOVICO SFORZA, „Maurul", Duce de Bari și regent al Ducelui de Milano. Chioggia, 26 mai 1493

...și, după cum am promis să trimit de îndată Înălțimii Voastre un raport complet și precis al misiunii mele în Veneția, încep cu amănuntele succesului meu la *scartino,* dobândit pe parcursul voiajului nostru de astăzi... până în momentul când am ajuns în această după-amiază aici am câștigat cinci sute de ducați de la doamnele mele de companie, care și-au aruncat cărțile dezgustate și au purces să se sfădească furioase între ele dacă victoriile mele se datorau dibăciei mele sau hatârului norocului. Sinceră să fiu, am câștigat atâtea mâini că trebuie să subscriu succesele mele ambelor calități și o consider ca pe o prevestire de bine pentru restul călătoriei mele...

Extras dintr-o epistolă a BEATRICEI D'ESTE DA SFORZA către LODOVICO SFORZA. Veneția, 27 mai 1493

...Pe insula Sfântului Clement, Serenisimul Doge Agostino Barbarigio ne-a condus la bordul unei *bucintoro,* care este o galeră de o mărime impresionantă, cu șiruri de vâsle precum niște aripi uriașe și multe ornamente suflate cu aur și tende stacojii. O sută și treizeci de doamne venețiene erau așezate în rânduri în spatele Dogelui la prora *bucintaro*-ului, iar Dogele ne-a poftit pe mine, pe Madame, mama mea, pe contele Tuttavilla și pe ceilalți ambasadori și o parte din alaiul nostru, cât a putut fi găzduit, să ia loc în fața lor. Am pornit din nou la drum și, după ce am traversat printre insulele La Giudecca și Sfântul Giorgio, am întâlnit galere, barje, gondole și goelete într-un număr atât de mare, că însuși orașul Veneția părea o simplă prelungire a acestei insule plutitoare de corăbii de toate tipurile, unele dintre ele înarmate cu șiruri de tunuri care bubuiau saluturi (la fiecare detunătură contele Tuttavilla putea fi văzut făcându-se mic de frică), iar altele ornate precum niște grădini. Până și gondolele erau minuțios decorate cu flori și cu baldachine din mătase colorată... Printre aceste vase am întâlnit o plută întinsă cu figurile lui Neptun și ale Minervei stând alături de un munte enorm confecționat din lemn pictat și pânză de prelată, mai sus amintitul munte încoronat cu vipera Sforza și leul venețian al Sfântului Marcu. Mai întâi Neptun începu să danseze și să jongleze cu mingi pe muzica tobelor și a tamburinelor... Apoi Minerva izbi muntele cu lancea ei, iar un măslin se înălță din interiorul muntelui ca și cum ar

fi fost vrăjit, după câte s-ar părea prin intermediul unui dispozitiv automat similar cu cel pe care l-a născocit maestrul Leonardo. După aceea Neptun lovi muntele cu tridentul său și la suprafață ieși un cal viu. Iar după asta, personaje de toate felurile apărură dinăuntrul muntelui, cu cărți deschise în mâini, semnificând că se gândeau cum să boteze orașul găsit pe munte, onoare pe care, în cele din urmă, o adjudecară în favoarea Minervei și nu a lui Neptun. Minerva alese numele de Atena, leagănul nașterii tuturor învățăturilor. Aceasta, ni s-a povestit, voia să simbolizeze că statele mari se întemeiază prin mijloacele arbitrajului împăciuitor...

În plus față de această scurtă reprezentare teatrală au mai existat multe plute ce duceau actori și figuri reprezentând diferitele bresle ale Veneției, toți foarte ingenioși și încântători la vedere. Și așa am intrat pe Marele Canal, unde Dogele, care ne vorbea în cea mai familiară și animată manieră în pofida vârstei sale venerabile, avu imensa plăcere de a ne atrage atenția asupra tuturor palatelor principale, acestea având rânduri de rame care se aseamănă cu dantela prin modelele sale splendide. Covoare persane atârnau de la fiecare balcon și ghirlande împodobeau coloanele logiilor. Toată lumea venise pe marginea apei ca să observe procesiunea, până și sclavii negri, care se cocoțaseră pe stâlpii din afara ușilor bucătăriilor. Dogele ne-a pomenit despre multele doamne gingașe care își făcuseră apariția la ferestre și la balcoanele împopoțonate cu toate giuvaierurile, însoțite de pudeli, de maimuțe și de păuni. Ne-au mai etalat discret și numeroasele curtezane, în aceeași măsură de splendid gătite precum doamnele familiilor nobiliare. Serenisimului nu i-a fost jenă să le recunoască pe aceste femei,

ne-a spus el, căci ele contribuiau la foarte multe fapte bune pentru Republică, ca rezultat al birurilor foarte împovărătoare la care erau supuse – doar taxa pe prostituție fiind îndestulătoare cât să echipeze întreaga marină venețiană! După ce am văzut toate aceste priveliști, am sosit la palatul tatălui meu, unde Dogele a insistat să ne escorteze până la apartamentele noastre, deși Madame, mama mea, și cu mine l-am implorat să-și cruțe sănătatea. Am găsit palatul plin cu tapițerii și cu draperii în culorile familiei Sforza atârnând pe pereți, iar paturile acoperite cu satinuri brodate cu emblema Sforza... În această seară s-au întrunit trei gentilomi ai Republicii, oră la care am solicitat o întrevedere cu acest organism... Îți voi scrie iarăși mâine dacă audiența a avut loc. Mă supun Înălțimii Voastre...

*

— Dacă Înălțimea Voastră mă va scuza, voi expedia această scrisoare Alteței Sale, soțul domniei voastre, și voi începe să sortez mesajele pe care le-ați primit aici. Sunt sigur că Înălțimea Voastră are neapărată nevoie de odihnă.

Vincenzo Calmeta, noul secretar al Beatricei, un tânăr poet chipeș, cu maniere cizelate, dar totuși sincere, ținea într-o mână un snop de notițe și invitații pecetluite, iar în cealaltă mână scrisoarea pe care Beatrice tocmai i-o dictase. O privea așteptând.

Beatrice îi dădu liber lui Calmeta, deși îi făcea plăcere compania sa mucalită și devotamentul evident față de ea. Nu era pregătită să meargă la culcare în ciuda zilei lungi, istovitoare. Avea în continuare senzația că mergea pe o punte în tangaj, însă, în loc să îi fie greață,

senzația ușoară, plutitoare îi intensifica voioșia zumzăitoare. Putea să închidă ochii și să retrăiască totul: marea colorată și tumultuoasă de corăbii, orașul vechi, aproape oriental a cărui siluetă se profila pe cerul de un albastru ametitor, bubuitul tunurilor, zbieretele trâmbițelor și refrenele surprinzătoare de „Maur!" Alături de ziua în care-l ținuse în brațe pe Ercole, aceasta fusese cea mai grozavă zi din viața ei. Veneția, cel mai puternic oraș al lumii. Buricul pământului. „Iar astăzi", își zicea în sinea ei, „eu am fost centrul buricului lumii"

Abandonă în silă imaginile triumfătoare și ridică pachetul de documente pe care-l plasase pe măsuța de lângă pat. Le mai parcurse o dată în goană, doar ca să se mulțumească că memorase deja punctele pe care soțul ei o instruise să le sublinieze când va prezenta solia lui Belgioioso în fața Serenisimei Republici. Nu avea nicio îndoială privind misiunea sa; tot ceea ce propunea soțul ei era calculat să asigure apărarea Italiei. Până și cel mai sceptic ochi nu ar fi putut să depisteze printre cuvintele lui un argument pentru propriile sale ambiții.

Puse documentele jos când se auzi ciocănind la ușă. Eleonora intră fără să fie anunțată, cercetă încăperea în fugă și legă unul dintre șireturile din aur care strângea laolaltă draperiile baldachinului. Beatrice se avântase în sfere prea înalte ca să fie iritată de felul cum mama sa se agita prin dormitor precum o cameristă. Mama nu se putea abține, fiind atât de irevocabil cu picioarele pe pământ.

— Trebuie să fii foarte, foarte prudentă mâine când te vei adresa conducerii Republicii, spuse Eleonora după ce până la urmă își îndreptase atenția spre Beatrice. Ne aflăm într-o situație foarte delicată, așa că transmite-ți mesajul exact cum te-a învățat soțul tău. De-ar fi dat

Domnul ca soțul tău să nu te împovăreze cu această responsabilitate și să-ți fi permis să te bucuri de prima ta vizită la Veneția.

— Mama, contele Tuttavilla zice că recepția noastră din această după-amiază a fost cea mai extravagantă din câte s-au văzut în Veneția de mulți ani. Îmi vine greu să cred că venețienii au obiceiul de a le face așa o primire inamicilor.

Iar Beatrice deja se considera de-a dreptul intimă cu Dogele.

— Adu-ți aminte că simbolul Veneției este Leul Sfântului Marcu, zise Eleonora. Și nu trebuie să-ți faci griji când rage Leul, ci când te invită să-ți așezi capul în gura lui.

— Mama – Beatrice fu recunoscătoare că era întreruptă de o altă bătaie în ușă. Mama, trebuie să văd cine a venit.

Deschise ușa și-l reprimi pe Calmeta, care începu să facă plecăciuni și să se scuze când dădu cu ochii de Eleonora. Beatrice îl înșfăcă de mânecă.

— Nu, nu, maestre Vincenzo, spuse ea ca să fie auzită de mama ei, știi că trebuie să isprăvim epistola către soțul meu.

Calmeta era suficient de sensibil ca să înțeleagă deja natura relației Beatricei cu mama ei, așa că înțelese de ce era nevoie să termine o scrisoare pe care deja o expediase. Își luă de jos tăblița de scris și se prefăcu că se pregătește pentru dictare. Beatrice își sărută mama de noapte bună și închise ușa după ea.

— Înălțimea Voastră, nu sunt sigur ce să fac cu asta.

Calmeta scoase o notiță cu pecetea ruptă de sub tăblița de scris.

— Autorul, care nu s-a semnat, spune că are o scrisoare pentru soțul domniei voastre și insinuează ca Alteța Voastră să fiți agentul care să i-o transmită.

Calmeta se încruntă zeflemitor.

— Înălțimea Voastră, bărbatul spune că această scrisoare pe care dorește să o duceți mai departe soțului domniei voastre este de la ducesa de Milano.

Sprâncenele Beatricei se înălțară.

— Corespondentul nostru *incognito* zice că trebuie să trimiteți mâine dimineață pe cineva în care aveți încredere la San Marco, purtând această broșă într-o mantie roșie și să-l puneți să aștepte lângă icoana Fecioarei din aripa de vest.

Calmeta își deschise mâna dreaptă și dădu la iveală o broșă din metal ieftin, smălțată cu, dintre toate lucrurile, un crin franțuzesc.

— Înălțimea Voastră crede că acesta e vreun fel de complot franțuzesc ca să ne submineze misiunea?

Beatrice medită o clipă, inima sa bubuitoare părând să o aducă cu picioarele înapoi pe pământ, deși ea naviga încă pe mare. Bineînțeles că Iș nu-i va scrie niciodată soțului ei – și apoi să i-o trimită pe calea asta ocolită? Însă cel puțin era sigură de un lucru.

— Nu, Vincenzo, nu e un scenariu al francezilor. Nici măcar francezii nu sunt așa de lipsiți de tact ca să-și murdărească mâinile în felul ăsta.

— Dar nici nu sunt suficient de subtili ca să ne trimită o broșă în speranța că nu vom ține cont că și-au băgat nasul în această chestiune, adăugă Calmeta cu un zâmbet crispat.

— Oricine ar fi, sunt sigură că această persoană încearcă să provoace necazuri pentru propriu-i interes.

Beatrice se simți în siguranță intuind că, într-un fel, această mică intrigă prevestea o mare încurcătură. Dacă ar fi fost menționat oricine altcineva, dar nu Iș, ar fi insistat să dea uitării complet această poveste. Își aminti tacticile pe care le-a folosit ca să-și bată doamnele la *scartino*; un jucător bun știe când să scape de cărțile proaste... Însă era posibil ca Iș să se afle în spatele acestei povești, că într-o manieră complexă punea la cale o reconciliere?

— Înălțimea Voastră, sunt dispus să merg la San Marco mâine, fie și numai ca să vă satisfac curiozitatea.

— Nu, Vincenzo.

Luă notița și broșa și le examină.

— Asta nu-mi place. S-ar putea să fie periculos pentru tine.

— Înălțimea Voastră, îmi vine greu să mă gândesc că mă voi afla în pericol în San Marco, numai dacă traista îmi va fi prădată de vreun pungaș sau voi ceda și traista și virtutea vreunei curtezane. Regret doar că această misiune nu poate fi mai periculoasă, astfel încât să-mi pot dovedi și mai energic devotamentul față de Înălțimea Voastră.

Își dădu seama că Vincenzo a spus asta cu toată sinceritatea. Poate, se gândi ea ușor înfiorată, chiar era îndrăgostit de ea – într-un mod cast, cavaleresc. Nu voia ca el să meargă în San Marco, însă, dacă-i interzicea, o să-i domolească bucuria din ochii săi cenușiu catifelați.

— Cred că este foarte periculos, Vincenzo, însă am încredere că dorești să mă cruți de durerea pe care aș suferi-o dacă ți s-ar întâmpla ceva. Vei fi foarte atent.

*

În cele cinci domuri vaste în stil bizantin ale bazilicii San Marco răsunau ecouri pe trei nivele sonore. Mai înainte de toate, incantațiile sonore ale preoților care celebrau utrenia din altarul înalt. O polifonie fermecătoare se adăuga trilurilor delicate ale curtezanelor, pe măsură ce defilau prin navă. Buclele lor blonde lungi până la umăr, decolteurile lustruite și straturile concentrice de perle și de coliere din aur constituiau un plus adecvat la odoarele bisericești. Cu mozaicurile sale sclipitoare acumulate de-a lungul a șapte secole, cu lambriurile din marmură, cu marea catapeteazmă suflată cu aur și smălțuită și cu toate candelabrele și icoanele bizantine, bazilica San Marco arăta ca o casetă imensă cu bijuterii.

Cel de-al treilea sunet era un zumzet rezonant și șoptit iscat de conversațiile pe furiș într-o duzină de diverse dialecte italienești și limbi străine. În aceeași măsură în care San Marco era un bazar al cărnii, era și o bursă a unora dintre mărfurile de primă importanță ale vestitei Veneții: secretele. Diplomații, agenții, exilații și asasinii din toată Europa se strângeau aici ca să facă troc de informații, de minciuni și de vieți.

Doi bărbați, deghizați precum majoritatea tovarășilor lor în anonimatul capelor din catifea neagră croite după moda venețiană și cu părul până la umeri, își întinseseră dugheana în brațul stâng al imensei bazilici grecești în formă de cruce. Acest transept era realmente o catedrală în sinea sa, cu propriul său dom avântat și cu capelele de o parte și de alta a coridorului, ale căror bolți erau ca niște butoaie bogat decorate. Lumina blândă a dimineții se filtra prin ferestrele care încercuiau domul și unul

dintre bărbați își plecă ușurel capul înainte, astfel încât părul său lung să-i ascundă cele patru cicatrici livide de pe obrazul stâng.

— Te-ai gândit ce vei face dacă nu vine nimeni? întrebă bărbatul cu cicatrici pe față.

— Giovann, trebuie să înțelegi că nu te mai ascunzi într-un sat din Apulia, îi răspunse răspicat companionul său. Singurul lucru pe care l-am învățat aici este că în Veneția există întotdeauna un alt cumpărător.

— Nici măcar nu ar trebui s-o vindem. Dacă apare cineva ne vom asigura că o reprezintă pe ducesa de Bari și apoi o să isprăvim cu asta. Această scrisoare a fost cumpărată cu sânge și nu poate fi vândută decât în aceeași monedă, spuse Giovann cu amărăciune.

— Nu avem nicio garanție că Maurul sau Republica va face ceva cu scrisoarea asta, poate cu excepția faptului de a o pune pe foc, șopti imperios cel de-al doilea bărbat. Dar dacă îi vom face interesați pe Maur și pe Veneția să liciteze unul împotriva celuilalt, vom putea profita cel puțin ca să ajungem în Franța și să contribuim la eforturile prințului Antonello.

— Cum ai de gând să te apropii de Serenisima Republică? întrebă Giovann.

— Am inițiat deja o conversație cu reprezentantul lor, murmură cel de-al doilea bărbat. I-am sugerat natura mărfii noastre și am aranjat să discutăm din nou după ce se va consulta cu conducerea. Ceea ce ne va permite să stabilim dacă Maurul dorește să plătească înainte de a negocia cu Republica. Acum caută mantia roșie.

Trecu o jumătate de oră. Giovann își înghionti însoțitorul.

— Preotul acela în sutană neagră, de lângă icoana Fecioarei. Nu se află aici ca să ceară de pomană ori să

participe la slujbă. Nu face nimic altceva decât să ne privească.

Vreo treizeci de persoane ascunseseră realmente vederii icoana bizantină cu rama încrustată cu odoare, piesa centrală a unui micuț altar din marmură. Cel de-al doilea bărbat căuta concentrat prin mulțime. Dădu din cap.

— Nu văd niciun preot.

— A dispărut, spuse Giovann. Ne-a văzut că ne uităm la el. Cred că se află aici ca să administreze sacramentele Republicii. Am fost niște blegi să credem că Republica va plăti pentru un lucru pe care-l pot fura cu ușurință. Ar trebui să plecăm acum, imediat.

Șoapta sa șuiera alarmată.

— E cineva cu o mantie roșie lângă...

În secunda în care bărbatul se întrerupse, ochii săi se bulbucară larg de groază și de durere. Preotul stătea în spatele lui, cu o mână strângându-i brațul, iar cu cealaltă trântindu-i un pumn în spinare. Victima icni: „Pleacă, Giovann..." apoi coșmarul său începu, dându-și ochii peste cap, sângele prelingându-i-se pe bărbie și trupul i se prăbuși în brațele preotului.

Giovann aruncase doar o privire fugară trăsăturilor acviline ale preotului venețian, înainte de a se răsuci pe călcâie și a o lua la goană prin mulțime. Bâjbâia prin pelerină după cuțit. Privi înapoi și îl văzu pe preot izbind la pământ o curtezană, care în cădere îl blestemă în gura mare. Brusc îi trecu prin minte că nu era suficient doar să scape; dacă nu-l omora pe criminalul năimit al Republicii, în câteva minute descrierea sa va circula printre renumitele și eficientele forțe de securitate venețiene.

Greșea oprindu-se să-l aștepte pe preot, căci încetinea și-i dădea voie acestuia să-l prindă. După o clipă își

dădu seama de asta și se învârti alarmat. Singurul indiciu că preotul trecuse vreodată pe acolo era curtezana care se ridicase în picioare. Trase arogantă de trâmbele din mătase albă ale camizolului care se întrezăreau prin despicăturile mânecilor sale, bolborosind ceva despre preoții care sodomizează băieții.

*

— Înălțimea Voastră, înțelegeți că vă veți adresa celor șase funcționari conducători ai Serenisimei Republici în Sala del Collegio, nu întregului corp al Republicii în sala Senatului.

Contele Girolamo da Tuttavilla, capul ambasadei milaneze, își coborî sprâncenele dese. Nu era prea sigur că Beatrice îi asculta rezumatul.

— Acești bărbați sunt aleși dintre cei trei sute de membri ai Republicii, care, la rândul lor, sunt și ei aleși din cei o mie două sute de nobili care sunt distribuiți prin drept de naștere în Consiliul Major. Așa că atunci când vă veți adresa acestor șase gentilomi, vă veți adresa întregii Veneții.

Beatrice aprobă din cap; îl scuza pe contele Tuttavilla pentru că presupunea că e absentă. Aruncă o ocheadă șemineului din marmură din fața ei, făcut fărâme, purtând încă semnele pârjolitoare ale focului care, cu zece ani în urmă, făcuse ravagii în palatul Dogelui, reședința ocârmuirii Veneției. Exteriorul palatului fusese somptuos refăcut, însă sărăcăcioasa conducere decisese să stagneze renovarea interiorului. Pereții, peste care agățaseră tapiserii, fuseseră tencuiți în pripă, în timp ce lucrările serioase de refacere a picturilor murale și poleirea cu aur a tavanelor fuseseră amânate la infinit.

Anticamera în care așteptau Beatrice și trimișii milanezi era micuță și simplă, o încăpere pe care o puteai găsi în locuința unui negustor milanez de condiție medie. În închipuirea sa, Beatrice repetase o urare zeloasă sutelor de gentilomi galanți dintr-o sală vastă, splendidă. Acum se vedea stând bot în bot cu o jumătate de duzină de funcționari în colțuri care cel mai probabil nu erau mai mari decât cămările sale.

— Înălțimea Voastră nu trebuie să considere întârzierea un afront, adăugă Tuttavilla. Cu cât este mai urgentă și mai vitală misiunea cuiva, cu atât mai mult timp îi cere conducerea să aștepte. Dacă ai fi venit să întrebi de prețul unui cot de olandă ieftină în Merceria, te-ar fi zărit după o jumătate de oră.

Ușa holului din exterior se deschise. Tuttavilla se duse să vadă cine a intrat. Privi înapoi către Beatrice.

— Secretarul domniei voastre dorește să fie primit, Înălțimea Voastră.

Beatrice fusese atât de neliniștită de misiunea clandestină a lui Calmeta, că i-a ordonat să se prezinte la palatul Dogelui de îndată ce se întorcea din bazilica San Marco. Se grăbi spre ușă și îl împinse pe Calmeta afară, în camera strălucind în lumina soarelui care servea drept zonă de așteptare pentru camerele Senatului și Consiliului celor zece, aparatele de securitate ale Veneției.

Calmeta clătină din cap.

— M-am îmbrăcat cu mantia roșie cu broșă, simțindu-mă foarte inadecvat costumat, și am stat în picioare lângă icoană pe parcursul celei mai mari părți din utrenie. Nimeni nu m-a abordat. A fost un proiect dezamăgitor de salutar, Înălțimea Voastră. Nici măcar vreo curtezană nu a amenințat să mă bruscheze. Totuși,

imediat cum am sosit s-a produs un fel de dezordine. Un bărbat a leșinat și o femeie a fost ofensată de un preot care cumva s-a amestecat în negoțul ei.

Calmeta zâmbi cuceritor și ridică din umeri.

— Bănuiesc că am căzut victimă unei feste pe care ați fost suficient de înțeleaptă să mă sfătuiți să o evit.

Tuttavilla apăru în ușă și îi făcu semn Beatricei. Îi mulțumi lui Calmeta pentru bravura sa nepăsătoare și o luă la goană înapoi în anticamera cu cicatricile incendiului. Un paj deschise balansând ușa spre marea Sala del Collegio. Tuttavilla dădu din cap încurajând-o, iar Beatrice păși înăuntru.

Sala del Collegio era mai lungă decât anticamera sa și mai puternic iluminată, însă la fel de îngustă și fără chibzuială decorată. De jur împrejur, atârnaseră pe pereți draperii din catifea carmin, iar pardoseala era din marmură *opus sectile*[1] afumată și crăpată. O estradă din stejar lăcuit din capătul celălalt al încăperii susținea o singură băncuță din lemn. Șapte bărbați stăteau unul lângă altul pe băncuță, separați de cotiere plate tapițate cu satin violet. În dreapta, de-a lungul peretelui stăteau doi secretari pe o strană din lemn îngrădită.

Beatrice avu puțin timp ca să se orienteze înainte de a parcurge micuța distanță până la estradă. Se afla suficient

[1] *It.* Se referă la o tehnică din artă, popularizată în Roma, unde materialele erau tăiate și încrustate în ziduri și pardoseli ca să formeze o imagine sau un model. Materialele cele mai folosite erau marmura, sideful și sticla. Materialele erau tăiate în bucăți mici, lustruite și apoi tăiate mai departe conform desenului. Spre deosebire de tehnicile în mozaic, unde plasarea unor piese de aceeași mărime formează un desen, piesele *opus sectile* sunt mult mai mari și pot forma părți vaste din desen (n.trad.).

de aproape cât să strângă mâinile gentilomilor, care se ridicară politicoși, însă nu făcură o plecăciune. Nu-și putea face decât o impresie generală a fețelor celor șase membri ai statului, în parte pentru că nu îndrăznea să-i studieze individual, dar și pentru că secolele de exclusivitate politică și socială de care se bucurase nobilimea venețiană îi corcise pe bărbații care arătau – și judecau – foarte asemănător. Acest chip colectiv era puternic încordat, umbrit de o barbă neted rasă, însă deasă și căptușită cu pliuri la fel de ascuțite precum tăișul unui cuțit. Buzele strânse, nasul ascuțit proeminent și ochii albaștri neînduplecați completau un portret al durității, al eficacității și al indiferenței.

Singura prezență umană binevenită era bătrânul Doge, care rămăsese așezat în mijlocul băncuței, ochii săi apoși clipind pe sub pleoapele veștejite. Pelerina sa voluminoasă din damasc alb, brodată cu aur și cu argint, forma un contrast izbitor cu robele lungi și cu mânecile lălâi din velur stacojiu costisitor, însă uni, ale celorlalți bărbați. Boneta asortată din damasc a Dogelui avea la spate o protuberanță asemănătoare cu un corn și aceasta se amesteca cu părul său alb ce-i curgea pe umeri, iar barba îi dădea înfățișarea unui vrăjitor bun capturat de pe un teritoriu îndepărtat de aventurieri necruțători. Brusc Beatrice și-a dat seama că decorul spartan exprima exact ceea ce dorea Republica: vizitatorul ducea tratative cu bărbați a căror singură preocupare era exercitarea totală și eficientă a puterii brute, expeditive.

Dogele îi făcu semn Beatricei să ia loc în dreapta lui, fiindu-i acum imposibil să se uite direct la vreunul dintre bărbați, cu excepția celor doi secretari; îi trecu prin cap că și acest aranjament se potrivea stilului unor bărbați care puneau valoare pe tăcere și pe discreție mult

mai mult decât pe efuziunea diplomatică. Bine. O să învețe mai multe de la ei ascultându-i decât holbându-se la fețele lor hotărâte, imobile.

Dogele o întâmpină cu efuziune, ca și cum i s-ar fi permis toate curtoaziile pe care conducerea le desconsidera atât de evident. Beatrice își înfrânse primul moment inițial de panică și apoi răspunse cu măiestria retorică cu care fusese antrenată aproape din momentul în care a putut să vorbească. Frica participase la fiecare dintre recitalurile sale în latină din copilărie – primul a avut loc când avea patru ani – și așa a învățat nu doar să vorbească bine în fața unei audiențe formate din cei mai în vârstă ca ea, ci și să vorbească bine în timp ce inima ei bătea într-un ritm zăpăcitor, iar gâtlejul i se lupta cu fiecare respirație.

Încheiate fiind glumele, Beatrice prezentă mesajul lui Belgioioso. Fu obligată să stea într-o tăcere torturantă cât timp fiecare bărbat a citit documentul. Însă pe măsură ce foaia de pergament trecea dintr-o mână în alta simțea atmosfera încărcându-se în jurul ei, aproape ca atunci când tavanele încasetate coborau constant presând aerul.

Când pergamentul ajunse în capătul băncii, o voce din stânga ei întrebă:

— Înțeleg că regele francez plănuiește să-i ceară soțului tău sprijinul în aventura sa italiană. Cum intenționează soțul tău să răspundă acestei cereri?

Beatrice remarcă și autoritatea infatuată și viclenia din vocea nazală, supărătoare a interpelatorului său nevăzut. Avea de gând s-o testeze, poate să o momească într-o confesiune nechibzuită despre duplicitatea soțului ei. Subit, fu dornică să-și încerce vorbele cu acest adversar anonim.

— Soțul meu a făcut tot ce i-a stat în putere ca să se opună oricărei incursiuni a francezilor în Italia. Nu vede niciun motiv să schimbe această politică acum, când traversarea munților a devenit un obiectiv neschimbat al regelui Franței.

— Într-adevăr. Oricine ar putea să insinueze că acesta este cu adevărat momentul potrivit ca soțul tău să-și schimbe politica, replică vocea nazală cu o iritare vioaie care-i dădu Beatricei un junghi de frică. Acum francezii îți vor ispiti soțul cu promisiuni și cu amenințări ca să-și abandoneze aliații italieni și să le permită francezilor să acționeze.

Deci acesta era jocul: Serenisima Republică își va scuza propria-i lipsă de decizie pretinzând că Maurului i s-a dat un imbold mai mare decât celorlalți ca să dezerteze din alianță. Beatrice decise să se îndepărteze de acest punct întorcând acuzațiile împotriva pârâtului.

— Este subiectul de dispută al soțului meu, că nu numai Milano, ci și Veneția vor fi expuse la aceleași promisiuni și amenințări.

Beatrice era prea prinsă de moment ca să noteze mândria combativă cu care fluturase sintagma „soțul meu" Însă aici, în această încăpere minusculă, alături de cei mai puternici bărbați din lume, începuse să nutrească ideea că Milano, soțul ei și copilașul lor îmbrățișaseră cu toții aceeași cauză indivizibilă.

— Conform înțelegerii noastre, așa cum prevede ea acum, Republica și-a luat angajamentul față de o alianță de prietenie mutuală, convocând pentru consultare în chestiuni de apărare reciprocă statele Roma, Milano, Ferrara și Mantova. Negreșit soțul tău nu pune la îndoială garanția furnizată de angajamentul mărturisit al Republicii?

Beatrice își controlă exaltarea, la fel cum o făcuse și când privise la o mână câștigătoare la *scartino* sau *buttino*. Contraatacul său îi atrase pe funcționari direct în cursă.

— Soțul meu crede că stipularea „consultare în chestiuni de apărare reciprocă" nu-l va descuraja suficient pe regele Franței. Prin urmare, soțul meu propune ca Milano, Roma, Veneția, Ferrara și Mantova să schițeze și să facă publică o înțelegere revizuită, apelând la susținerea imediată a întregii ligi dacă oricare stat membru va fi atacat. Ba mai mult, tatăl meu propune ca liga să publice un avertisment special pentru regele Franței, cum că orice incursiune în Italia a armatei franceze va fi privită drept un atac simultan asupra întregii ligi.

Se instală o tăcere mormântală. După o clipă, cineva, așezat în stânga Beatricei, șopti, iar mâinile făcură semn spre dreapta ei, de parcă gentilomii comunicau și prin semne. Murmurul deveni un suspin grav generalizat. Beatrice abia putea să deslușească vorbe separate, cu atât mai puțin să discearnă direcția acestei discuții politice neobișnuite. Dogele se întoarse spre ea și zâmbi stins.

După câteva minute încăperea se cufundă din nou în tăcere. Vocea nazală se adresă Beatricei.

— Soțul tău va înțelege precis că dorim să ne consultăm cu Sanctitatea Sa în această chestiune.

Beatrice vru să strige: „Sanctitatea Sa îi aparține soțului meu!" În schimb clănțăni:

— Soțul meu are deja promisiunea Sanctității Sale în această problemă. De angajamentul domniilor voastre vrea să se asigure.

Vocea nazală răsună aproape plictisită.

— Serenisima Republică va lua propria-i hotărâre în această chestiune, separat de dorințele Sanctității Sale.

Lui Beatrice nu-i venea să creadă că acest bărbat, oricine ar fi fost el, și-a închipuit că ea nu o să-i audă subînțelesul glacial: Republica va lua propriile sale hotărâri și când Ludovic, duce de Orléans, va mărșălui prin Milano.

Dogele îi zâmbi din nou, ochii săi albaștri acoperiți de pungi fiind singura despicătură de culoare. După aceea se ridică, oferindu-i mâna Beatricei. Când se sculă în picioare, înțelegerea a ceea ce tocmai se petrecuse îi înmuie genunchii și crezu că o să se prăbușească. Apoi panica dispăru și un sunet rece de alamă îi reverbera mai mult în stomac decât în urechi. „Ai pierdut această mână", spunea sunetul. „Și, în jocul pe care-l joci acum, prețul înfrângerii este războiul."

*

Beatrice zăcea trează departe în noapte. Deschisese obloanele ca să poată auzi minunatul murmur fluid al gondolelor și al plutelor care treceau prin preajmă; dormitorul său de la primul etaj avea vedere direct peste canal și din când în când auzea frânturi de conversație și râsete atât de clare, că ai fi crezut că bărcuțele se scurgeau pe la piciorul patului ei.

Își recita în minte iar și iar fiecare cuvânt din conversația ei cu reprezentanții Republicii. Contele Tuttavilla îi spusese că răspunsul acestora la apelul de apărare reciprocă era în mare parte așa cum se așteptase și că procedase bine demascându-le politica zăbavnică. Dar în vreme ce Mama nu zisese nimic, ea privise în mod clar audiența ca pe o greșeală și ca pe un eșec amarnic – pe care nu-l comunicase prin nimic altceva decât printr-o

sprânceană ridicată și printr-o anume iuțire în felul în care abandonase chestiunea.

În această privință Beatrice fusese de acord cu Mama. Se așteptase la mult mai mult. Alimentase chiar viziunile despre propria-i persoană ca una dintre femeile abile în arta politicii de primă însemnătate ale Italiei, arbitrul ovaționat al unității și al armoniei. Acum își dorea orice cuvințel înapoi – ca să-l reformuleze, să-i dea o cu totul altă elocvență, să anihileze rezerva glacială a reprezentanților cu calmul său implacabil. Șansa îi pusese la îndemână o ocazie, însă îi lipsise abilitatea de a se folosi de ea cum se cuvine. Se ambalase și își pusese singură bețe-n roate.

În cele din urmă adormi și visă, dar nu despre diplomație și bărbați severi. Se afla pe apă, un râu cam cum era Po acasă în Ferrara, întinsă într-una din gabarele mici asemănătoare unei gondole cu care ea și sora ei ieșeau adesea în larg. Barca plutea de-a lungul malului, uneori sub soarele strălucitor, alteori în umbra aruncată de copacii uriași plecați deasupra râului. Apa era presărată cu petale de flori și ea își plimba mâna prin ele. Era îmbrăcată cu un camizol desfăcut, iar briza îi ridica învelișul diafan de pânză mângâindu-i pielea. Apoi apăru un bărbat, degetele sale rătăcind pe unde trecuse briza și fiecare atingere o făcea și mai fluidă până când deveni ca un râu călduț, senzația furnicând-o...

Căzu ceva pe ea și o aruncă în apă, iar mirosul sălciu, sufocant, îi năvăli în nări. Se îneca pe loc, cu apa ca o mocirlă cleioasă în gură, și se uită în sus și văzu ochii albi privind pofticioși prin beznă, pielea neagră... Prea aievea! Țipă, un sunet înăbușit obsedant. Prea aievea! Și apoi: „Asta nu e un vis!" Și mai calmă: „Sunt moartă. N-o să-mi mai văd copilul niciodată."

Cel care se dăduse la ea era un bărbat. Un flăcău. Sudoarea îi sclipea pe chip, iar cămașa lui albă era descheiată. Îi țintuise brațele cu genunchii, iar cu o mână îi închise gura. Putea să respire pe nări.

— Ascultați cu atenție, Înălțimea Voastră, șopti flăcăul, cu vocea un tremolo de frică, oboseală și fermitate. Am o epistolă scrisă de ducesa de Milano pe care sunt sigur că soțul domniei voastre va dori s-o vadă.

Beatrice nu se mai zbătea. Bărbatul băgă mâna în cămașă și scoase un sul de pergament cu o pecete ruptă.

— Îi recunoașteți caligrafia?

Beatrice putu să distingă doar un model vag al manuscrisului. Apoi zări monograma de sub semnătură. IX. Isabela. Înfloritura majusculelor era inconfundabilă.

— Înălțimea Voastră, pot să am încredere în domnia voastră că nu țipați dacă vă permit să aprindeți o lampă ca să puteți examina această scrisoare?

Beatrice îi făcu semn din cap și bărbatul își îndepărtă mâna. Păși grabnic spre fereastră, ținând în continuare pergamentul. O clipă ea ezită, întrebându-se dacă ar trebui să țipe, sigură că a auzit râsul batjocoritor al Zeiței Fortuna. Apoi s-a ridicat și a aprins lampa, nepăsătoare că era îmbrăcată doar cu un camizol.

— Cine ești? întrebă ea.

Avea trei sau patru cicatrici recente pe obrazul stâng, toate în linie, ca și cum ar fi fost zgâriat de o felină mare. După toate probabilitățile avea vreo douăzeci și ceva de ani.

— Sunt un om care nu va părăsi Veneția viu, zise el cu indiferență. M-am ferit de copoii Republicii toată ziua, însă mă tem că am epuizat generozitatea Fortunei.

Am nevoie ca dumneavoastră să transmiteți această scrisoare soțului vostru.

Îi întinse pergamentul la o lungime de braț de parcă i-ar fi fost frică de ea.

Dezvăluirea intrusului că fugea de Republică îl făcu să crească considerabil în ochii Beatricei. Apoi cercetă sigiliul rupt și își dădu seama că dacă nu era al lui Iș, atunci era un fals de calitate. Însă scrisul strâns și lizibil nu lăsa nicio îndoială că documentul era autentic. Scrisoarea era datată 2 martie. Începea: „Preaiubitul și ilustrul meu lord tată..."

Restul scrisorii păru se readucă durerea în povestea Beatricei, fiecare propoziție o mână ticăloasă care i se chircise în pântec: „M-ai căsătorit cu Gian Galeazzo înțelegându-ne că în timpul cuvenit va ascede la tronul strămoșilor săi Visconti și Sforza. Acum Gian Galeazzo are vârsta, e tatăl unui moștenitor și se așteaptă să i se ofere guvernarea deplină ca duce de Milano. În schimb, toată puterea rămâne în mâinile Maurului, care a asudat laborios ca să-l împiedice pe Gian să-și preia vreo îndatorire sau vreun privilegiu prin naștere... Soția lui se comportă ca și cum ar fi ducesa de Milano, iar curtea o privește astfel. Toată lumea presupune aici că fiul Maurului va succede la tronul ducatului și din pricina asta toate onorurile unui moștenitor regal i-au fost închinate mai sus-numitului copil la nașterea sa, în timp ce noi și pruncii noștri am fost sfidați, abia ni s-au pus la dispoziție obiectele de primă necesitate pentru a trăi și am fost nevoiți să fugim la castelul din Pavia pentru că ne temeam pentru viețile noastre... Dacă ai vreo compasiune părintească și dacă iubirea pentru mine și gândul la lacrimile mele încă îți mai mișcă sufletul, te implor

să-ți aduci armata în sprijinul nostru și să-i eliberezi pe fiica și pe ginerele tău din sclavie, punând capăt regenței vrednice de dispreț a Maurului și restituindu-i lui Gian Galeazzo puterea care-i revine de drept... Dacă nu ne vei ajuta, mai degrabă mor de propria-mi mână decât să continui să îndur jugul Maurului și al soției sale..."

Beatrice începuse încet-încet să se înmoaie pe măsură ce citea; când termină de citit trebui să se sprijine cu mâinile de genunchi. Voia să se îmbolnăvească. Rana mai adâncă, moartea brutală a iubirii lui Iș, fusese la fel de grabnică ca o amputare și încă nu putea să se descurce cu ea. Avea o imagine a unchiului ei Alfonso, cu chipul întunecat, demonul încruntat al copilăriei sale, tunând împotriva cetății Milano în fruntea armatei sale. „Adu-ți armata și eliberează-ne..." Tot ceea ce-i spusese Tata și soțul ei era adevărat. Tot ce-i spusese Iș era o minciună... Se holbă din nou la scrisoare. Nu ar fi putut fi mai îngrozită dacă bărbatul ăsta i-ar fi adus capul lui Iș pe o tavă. În cele din urmă ridică privirea și întrebă:

— De ce? tânguindu-se ca o victimă. De ce ai făcut asta?

— Am făcut-o pentru sufletul tatălui meu. Și al fratelui meu. Pentru mama mea. Am făcut-o ca să-mi eliberez poporul.

Părea să nu-i mai fie frică.

— Aveți un fiu. Veți jura pe capul fiului domniei voastre că soțul vostru va vedea scrisoarea?

Dădu aprobator din cap, nefiind în stare să-i spună că această scrisoare nu va reprezenta nicio surpriză pentru soțul ei, că ea era singura persoană din toate curțile

Europei pentru care această scrisoare era ca un pumnal înfipt în inimă.

Bărbatul o privi un moment și ea fu nevoită să-i susțină privirea. Se întreba de ce și cum plănuise Soarta acest conflict al destinelor care se roteau. Apoi, fără niciun semn de despărțire, fără ca măcar să mijească, bărbatul își îndepărtă privirea și se cățără pe fereastră. Auzi bufnitura tălpilor sale când păși în gondolă, iar după asta oftatul slab al unei carene despărțind apa.

Întregul univers se schimbase, sferele se învârteau în dezacord și în dezordine. Și în acest univers nou exista doar un singur punct fix, un cristal dur al terorii, ca un diamant care captura întunericul în locul luminii. Ce se va întâmpla cu bebelușul ei când va veni Alfonso?

CAPITOLUL 32

Veneția, 29 mai 1493

— Trebuie să precizez că am fost surprins să primesc petiția ta la această întrunire.

Serenisimul Doge Agostino Barbarigio îi făcu semn Beatricei spre jilțul din fața sa.

— Deși sunt, desigur, încântat de încă o ocazie de a mă vizita. Pur și simplu m-am gândit că te-ai săturat de atâția bătrâni și de suferințele lor. O tânără fermecătoare ca Înălțimea Ta și-ar petrece mai bine timpul bucurându-se de frumusețile orașului nostru. Și astfel contribuind cu propria-i frumusețe la cea a Veneției.

Beatrice se cuibări pe marginea jilțului și acceptă complimentul Dogelui cu o înclinare grațioasă din cap. Apartamentele Serenisimului se aflau la cel de-al doilea etaj al palatului, sub camerele conducerii de la etajul al treilea. Își situase camera de lucru – care era la fel de spartan decorată ca și restul clădirii – într-o încăpere exterioară, profitând de lumina strălucitoare a dimineții reflectată de cornul măturat de apă al canalului

San Marco și de laguna de dincolo de el. Panorama cuprindea autoritatea distructivă a Veneției, ca și întinderea placidă a mării și cerului. O pădure de catarge marca zona Arsenale, imensul șantier naval unde galerele complet echipate erau întoarse la fel de rapid ca Fecioarele din teracotă, modelate din lut la un atelier de olărit.

După o pauză stânjenitoare Dogele vorbi din nou.

— Gentilomii Republicii au fost foarte impresionați de eleganța cu care li te-ai adresat. Au remarcat cu toții cât de bine vorbeai și cât de limpede ai prezentat poziția soțului tău.

„Da", își zise Beatrice, „au fost cu toții impresionați cât de repede mi-am dezvăluit mâna." Nu răspunse din nou. De data asta Veneția va fi pusă în încurcătură.

Dogele zâmbi și îi făcu semn cu degetele sale albe, veștejite.

— Îți înțeleg dezamăgirea față de răspunsul mai degrabă ambiguu pe care l-ai primit de la gentilomii Republicii. Însă hai să așteptăm și vom vedea. Sanctitatea Sa va avea fără nicio îndoială propriile sale vederi privind chestiunea apărării mutuale.

Beatrice stătea cu mâinile încrucișate și îi aruncă Dogelui o privire care spunea: „Nu te mai obosi să-mi repeți născocirea asta"

După încă o perioadă de tăcere din partea oaspetelui său, Dogele își ciuli curios capul cărunt.

— De ce ai venit, fiica mea?

— Dați-mi voie să fiu deschisă. Cred că Serenitatea Voastră, fiind cel mai înțelept între bărbați, este mult mai favorabil înclinat spre grijile soțului meu decât sunt gentilomii Republicii.

Dogele dădu din cap cu gravitate.

— Neîndoios pun mare preț pe prietenia soțului tău.

Zâmbi, arătându-și dinții pătați.

— Știi, fiica mea, se spune adesea că Republica pune mare însemnătate pe două calități când își alege dogele. Prima este înțelepciunea unui bătrân venerabil, iar a doua absența unei ambiții personale, o calitate care atât de des îi înzestrează pe cei în vârstă. Sunt convins că îmi satisfac colegii cel puțin privind cea de-a doua calitate. Nu încerc să conving Republica de niciun fapt pe care nu sunt deja dispuși să-l admită.

— Și nu pot fi convinși că Veneția e supusă pericolului reprezentat de francezi.

Dogele surâse răbdător.

— Copila mea, francezii nu pot să treacă munții fără ca mai întâi să aibă acces la tezaurul Maurului. Fără împrumuturi de la soțul tău, regele Franței nu va fi în stare nici măcar să-și plătească armata până la Grenoble. Iar soțul tău nu prea pare dispus să finanțeze distrugerea propriului stat. Pe de altă parte, chiar și fiind atât de nesăbuit, Veneția cu greu se poate aștepta să beneficieze de pe urma legăturii cu prostia conducerii orașului Milano.

— Soțul meu nu va avea altă opțiune decât să finanțeze aventura francezilor dacă va fi amenințat să fie atacat de Neapole.

— Nu există o asemenea amenințare. Și nu va mai exista niciuna atâta timp cât ginerele lui Alfonso de Aragon rămâne duce de Milano.

Beatrice se hotărâse deja că dacă oferea scrisoarea lui Iș drept mărturie a situației soțului ei, va fi pur și simplu forțată să ducă tratative de pe o poziție slabă – care acum știa că putea fi fatală când aveai de-a face cu Republica. Se decisese în schimb să simuleze o poziție puternică, pretinzând, ca și în jocul de *scartino*,

că deținea cărțile învingătoare când de fapt nu avea niciuna. Numai că acesta nu mai era un joc.

— Alfonso va ataca Milano când soțul meu se va proclama duce de Milano.

Dogele era la fel de rigid ca un mort. Ochii săi nu mai erau însuflețiți, ci abia dădeau impresia că reflectă marea și cerul azuriu dincolo de fereastră. În cele din urmă zise:

— Republica va privi uzurparea ducelui de Milano de către soțul tău drept o atrocitate cu cele mai serioase consecințe.

— Sugerați că veți impune rezoluția secretă care solicită intervenția venețiană pentru a-l împiedica pe soțul meu să devină duce de Milano. Însă ne putem întreba – continuă Beatrice – cât de eficientă va fi rezoluția Republicii dacă soțul meu va fi învestit duce de Milano de către împăratul german?

— Agenții noștri nu ne-au raportat niciun angajament de acest fel din partea împăratului german, spuse Dogele voios.

— Sunt sigură că agenții domniei voastre vor fi în curând mai bine informați.

Beatrice nu avu nicio ezitare să se convingă de una singură că înțelegerea soțului ei cu germanii era ca și făcută. Chiar dacă nu necesita învestitura soțului ei, Republica va trebui să suspecteze o cauză secretă.

— Și, când împăratul va fi de acord să-mi învestească soțul drept duce de Milano, Republica va avea două opțiuni. Fie să vă retrageți imediat rezoluția secretă și să-i permiteți soțului meu să se folosească de simpla amenințare a intervenției franceze ca să-l forțeze pe Alfonso să consimtă tacit, fie puteți să impuneți rezoluția

secretă, astfel aliind Veneția cu Alfonso de Aragon și asigurându-vă că francezii, și foarte posibil și germanii, vor intra în Italia în apărarea soțului meu.

Dogele își încrucișă mâinile înăuntrul bonetei sale albe și își înțepeni bărbia ca și cum se pregătea să moțăie. După un moment zâmbi și spuse:

— A fost plăcerea mea să ne întâlnim, copila mea. Însă acum trebuie să scuzi un bătrân a cărui sănătate nu-i permite o întrevedere mai lungă.

Extras din mesajul contelui GIROLAMO DA TUTTAVILLA, capul ambasadei milaneze la Veneția, către LODOVICO SFORZA, „Maurul", duce de Bari și regent al ducelui de Milano. Veneția, 31 mai 1493

...ultima noastră noapte aici ne va prinde la banchetul ce sărbătorește liga, fiind orchestrat la palatul Dogelui, în marea sală a Consiliului Major. Întrucât extravaganța și durata acestui eveniment vor fi invers proporționale cu angajamentul veridic al Serenisimei Republici față de aliații săi, mă tem că suntem nevoiți să slăbim chinga pentru o seară epuizantă și interminabilă de festivități și feluri de mâncare, cu siguranță exacerbată de arșiță...

*

Gondolele se îmbulziră la cheiul din fața palatului Dogelui. Pajii așteptau pe uscat să escorteze doamnele și gentilomii din bărcile lor. Beatrice aproape că alunecă când păși din gondola ei. Urcă treptele către piațetă cu groaza imaterială cu care își imagină că un condamnat escalada eșafodul călăului. Fațada palatului era o bijuterie gotică, cu nenumărate coloane dantelate și flori

din piatră albă, ce contrastau cu modelele zidăriei de cărămidă din marmură roz de Verona. Îi aducea aminte de scena ei ornată cu păpuși animate din Neapole, unde cavalerii marionetă se băteau cu maurii ticăloși.

Înăuntrul palatului Beatrice mai urcă un alt refugiu cu scări, apoi fu condusă în prelungirea de mărimea unei catedrale a sălii Consiliului Major, locul de întâlnire pentru cei o mie două sute de nobili ai Consiliului Major, corpul de conducere care alegea reprezentanții Republicii. Căldura din sala uriașă era sufocantă, iar lumina ferestrelor mari dădea spre o apă tulburător de strălucitoare. Nu s-a uitat direct pe deasupra șirurilor de mese, însă avea deja conștiința indirectă a splendidei abundențe: rând după rând de bărbați în culori sobre alternând cu șirurile soțiilor sau amantelor lor, toate în aur și perle și trâmbe din mătase albă și sâni albi răscopți. Era sigură că fiecare avea cunoștință de încercarea ei patetică de a-l constrânge pe Doge să retragă rezoluția secretă.

Chiar mai mult decât se simțea umilită, Beatrice era înspăimântată. Nu s-ar fi comportat așa nesăbuit dacă nu ar fi fost atât de disperată să-și salveze copilul. Ar fi așteptat și să se răzbune pe Iș. Însă fusese așa de sigură că modul de a trata cu conducerea Republicii era să amenințe, să ceară mai mult decât dorea. Se convinsese singură că dacă-și zugrăvea soțul ca fiind gata să-l zdrobească pe Alfonso, Republica se va oferi să medieze între ei. Plăsmuise un tratat care îl va avertiza pe Alfonso să stea departe pentru totdeauna și să o lase pe Iș să țipe tot ce poftea, până când toată lumea va ști că era nebună. Însă se înșelase din nou. Acum Republica probabil că-l va susține pe Alfonso, s-ar putea chiar să-l încurajeze să atace. În două zile trecuse de la plăsmuirea

că era salvatoarea Italiei la certitudinea că distrusese Italia, familia, pe ea și pe copilul ei.

Urcă iarăși, de data asta spre estrada enormă din capătul îndepărtat al sălii. Stratul inferior de var roșu al unei fresce în desfășurare acoperea întreaga tencuială proaspătă a zidului din spatele estradei ca un crochiu al lui Titan. Înfățișa tronul ceresc al lui Hristos flancat de corurile de îngeri. Două mese lungi, deja ocupate de câteva sute de membri ai Republicii și de soțiile acestora, fuseseră întinse pe estradă, de fiecare parte a unei scene artistic construite. Beatrice fu așezată împreună cu mama ei, episcopul de Como chinuit de gută – membrul senior în vârstă al delegației milaneze – și contele Tuttavilla, diplomatul senior. Își îndreptă atenția asupra tacâmurilor de aur și argint și a veselei din cristal și încercă să nu se uite la nimeni. Presupuse că Dogele va ocupa locul gol din stânga ei. Însă, spre mirarea sa, interlocutorul ei la dineu se dovedi a fi bărbatul care-i arătase jilțul, un bărbat înalt, imperios, cu părul de culoarea oțelului, cam de vârsta tatălui ei.

— Înălțimea Voastră, să mă prezint: eu sunt *nobilomo* Ser Constantino Privolo, spuse interlocutorul ei după ce-și ocupă locul.

Beatrice trebui să-și strângă părul ca să-l împiedice să-i năvălească peste chip. După audiența cu reprezentanții Republicii invocă iar și iar aroganta voce nazală, simțind-o ca pe un grilaj în jurul oaselor. Nu recunoscu fața bărbatului în seara aceasta pentru că nu fusese în stare să-l vadă clar în timpul audienței.

— Serenisimul regretă că nu ni se poate alătura în această seară, continuă Ser Privolo. Serenisimul vă trimite scuzele sale sincere și speră că veți înțelege că sănătatea lui precară i-a refuzat această plăcere.

Beatrice simți goliciunea fierbinte a înfrângerii și a umilinței cumplite. Bineînțeles că avea sens. Dogele nu o să mai aibă din nou de-a face cu ea, nici măcar formal. Și-a trimis în schimb călăul.

Muzica de dans, interpretată cu suflători și cu lăute, agita atmosfera înăbușitoare. Perechile începură să se strecoare pe scenă pentru scurte întoarceri pe ritmul lent de *basa danza*. Beatrice observă o vreme cercul domol de dansatori, capul învârtindu-i-se ca și cum se rotea în *moresca*. Se luptă cu amețeala, însă după aceea greața îi tulbură stomacul și știu că trebuia să plece înainte de a i se face rău la masă. Era așa dezorientată că i se părea că altcineva se ridicase și-și ceruse scuze.

Nici măcar nu era sigură cine o escortase la etaj și pe un hol spre un dormitor micuț cu vedere spre apă. O minunată briză marină plutea prin ferestre. Se întinse pe pat, iar mama îi pusese un prosop ud pe frunte.

— E o serbare foarte slab prezentată, spuse Eleonora irascibilă. Au chemat prea mulți oameni în hol și au programat prea multe distracții și de asta au fost nevoiți să înceapă seara devreme, când încă mai este canicula. Și, când se va face întuneric și vor aprinde făcliile, va fi la fel de cald. Manierele venețienilor nu sunt mai bune decât ale germanilor.

— Mama, du-te înapoi. Am nevoie să stau singură în liniște.

Beatrice se temea de o mare parte a celor spuse de Mama când va afla. Mama avusese dreptate. Nu era pregătită pentru această responsabilitate.

Beatrice se prefăcu că adormise și, după un timp, Mama plecă. Briza răcoroasă începu s-o liniștească și se simți moleșită. O luă somnul.

Când se trezi camera era întunecată. Auzea muzica din sala de banchet. Văzu imagini cu Ercole și nu mai putea de durere să-l țină în brațe. Se gândi la ceea ce acest Ser Privolo îi făcea bebelușului ei și brusc se hotărî să se întoarcă și să-l înfrunte. Sau cel puțin să-i arate că nu-i era teamă de el și de Serenisima lui Republică mincinoasă.

Sala era iluminată cu sute de făclii din ceară și era încinsă așa cum prezisese Mama. O procesiune de actori zugrăvind figuri alegorice – șerpii Sforza, leii venețieni, Justiția întronată pe un car suflat cu aur – șerpuiau printre mese. Beatrice se strecură pe scaunul ei, atrăgând atenția doar cu un minim de agitație. Mama se încruntă ca și cum nu ar fi trebuit să revină. Ser Privolo se înclină și căută sfios spre ea.

Actorii tot soseau, mișcându-se prin sală înainte de a-și interpreta rolurile pe scenă, intrările și ieșirile lor fiind uneori marcate de explozii sclipitoare de praf de pușcă. Titani cu coarne ale abundenței aurii, himere călărite de mauri goi ce loveau nenumărate tamburine și talgere, Diana și Meleagru jucând moartea celui din urmă. Când și când globuri imense din aur, cărate pe lectici ca și cum ar fi fost sultani otomani, explodau în nori de fum și scuipau și mai mulți actori, transformați în șerpi și lei.

Într-un târziu, trâmbițele anunțară începerea banchetului. Felurile de mâncare erau aduse lângă torțe, platourile mari din argint înaintând prin sală la fel de neobosite precum actorii costumați, rundă după rundă de păsări, porci, cerbi, miei, capre întregi împodobite cu giuvaieruri, împăunate sau suflate cu aur și atât de multe animale marine că aveai senzația că tot oceanul fusese prădat. Deserturile înfățișau o diversitate uluitoare de prăjituri, împreună cu o întreagă populație de figurine

confetti, toate colorate minuțios cu vopsele și sirop auriu. Aceste produse confecționate din zahăr caramelizat reproduceau multe dintre figurile alegorice care apăruseră pe scenă, însă existau și tablouri detaliate ale personajelor reale – Papa și cardinalii lui, Dogele, Maurul, ducele și ducesa de Milano, chiar și Beatrice.

Precum felul principal, *confetti* defilară pe lângă făclii, pe tăvițe mici din argint. Beatrice era fascinată acum, privind visătoare dansul luminii pâlpâitoare de pe fețele oamenilor reali și ale locțiitorilor minusculi ai acestora din zahăr caramelizat, la fel de însuflețiți ca spiridușii. Își închipui o masă unde ea trecea mai departe ca o figurină *confetti*, destinată să sfârșească pe farfuria vreunui titan. Poate că titanul arăta întocmai ca ea și o să se devoreze singură.

Torțele pâlpâiau în spatele ei și le simțea căldura. Pe farfuria ei apărură două *confetti*. Era atât de minunată de acuratețea cu care fuseseră reproduse trăsăturile, încât o secundă pierdu din vedere simbolismul lor. I se serviseră figurinele ducelui și ducesei de Milano. Gian și Iș.

Astfel fusese prezentată ultima alegorie. Ea și soțul ei fuseseră avertizați în maniera cea mai umilitoare să-l accepte pe Gian drept duce de Milano. Rezoluția secretă nu va fi niciodată retractată. Brusc se înfurie atât de tare că tremura. Voia să trântească *confetti*-le de podea.

Ser Privolo pluti amenințător lângă urechea ei și avu un impuls căruia greu i se putea împotrivi să dea și cu el de pământ.

— Tot îi mai dorești? murmură el.

Era șocată din pricina confuziei neartificiale. Ce voia să spună?

Se întoarse spre ea zâmbind vârtos și se aplecă atât de aproape de ea, încât îi simți respirația în ureche.

— Republica s-a gândit la ultimatumul soțului vostru și considerăm că, în circumstanțele actuale, trebuie să-l respingem. Dar firește că circumstanțele sunt supuse schimbării și ne-am gândit și la asta. Înțelegeți că nu putem să facem publică decizia noastră. Nici măcar nu am înregistrat-o în minutele întâlnirii noastre. Însă vă oferim în numele Serenisimei Republici aceste condiții în care vom retracta rezoluția secretă. Dacă Alfonso de Aragon îi succede tatălui său ca rege al Neapolelui sau dacă regele Ferrante îi permite lui Alfonso să trimită trupe împotriva cetății Milano, nu numai că vom accepta, dar și vom încuraja învestirea soțului domniei voastre ca duce de Milano.

*

— Vă vine să credeți că episcopul de Como a bâzâit la nesfârșit precum o *cacarella* despre zăpușeală și durerea sa de picioare și întreba când se va sfârși petrecerea și, în tot acest timp, a scurmat în mâncare precum soldații care ridică parapete și a spălat-o cu suficient vin ca fiecare barcă din Veneția să se mențină la suprafață? Când, în cele din urmă, ne-am ridicat, l-am văzut îndesându-și în traistă nuci poleite și înșfăcând cu fiecare mână câte un pumn plin de fructe glasate.

Glasul ridicat al Beatricei și râsu-i sclipitor răsunau ca muzica peste apă. Restul cortegiului său, care sosea din urmă într-o duzină de gondole, era contrastant de frânt și mut după chinuitorul banchet interminabil.

Când au ajuns la *palazzo* Este, pasagerii au fost conduși din gondolele lor direct pe treptele logiei de la primul etaj. Beatricei nu-i păsă de pajii care-și oferiră ajutorul. Țopăi în sus pe scări, simțindu-se atât de ușoară încât se întreba de ce nu păsise ușor peste apă spre casă, în loc să ia

gondola. Un cor de îngerași îi cântau în cap: *Vittoria! Vittoria!* Victoria îi aparținea Beatricei, care fusese mai bună decât atotputernica Republică și îngrozitorul de Alfonso și trădătoarea de Iș! Ea salvase Italia! Își salvase copilul.

— Beatrice.

Beatrice se întoarse către mama ei care venise înainte într-o altă barcă și stătea în picioare în logia ca o santinelă, cu mâinile în șolduri.

— Beatrice, vreau să mănânci înainte să mergi la culcare. Abia dacă ai ciugulit ceva la banchet și ai băut prea mult vin pe stomacul gol. Am întins o masă în balconul meu.

O scară în spirală ducea în logia micuță de la cel de-al treilea cat, învecinată cu dormitorul Eleonorei. Beatrice năvăli pe scările șerpuitoare ca un copil care se joacă. Eleonora își târa greoaie picioarele în urma ei. Masa era decorată simplu, cu castronașe din argint ce conțineau supă și pocale din sticlă de Murano pline cu vin îndoit cu apă. Nu trăsese obloanele peste ferestrele înguste și înalte, iar Beatrice putea să privească în jos pe canalul din dreapta ei. Lămpile încă mai ardeau în logiile și balcoanele clădirilor din apropiere, subliniind modelele colonadelor din piatră fragilă încoronate cu flori sculptate, aproape maure.

Eleonora mestecă în supă, apoi își puse lingura jos.

— Când am pornit la război cu Veneția, această casă ne-a fost confiscată de Republică. După tratativele de pace, casa ne-a fost retrocedată. Cred că nu mi-a venit să cred că războiul se încheiase cu adevărat până când nu am venit aici din nou. Însă Veneția nu a mai fost niciodată aceeași pentru mine. Părți din această casă dăinuiesc aici de cinci sute de ani și, totuși, până

și această construcție părea schimbată după război. Nu mai puteam iubi nici singurul lucru din Veneția care era al nostru.

Beatrice nu era obișnuită cu sfârșeala, aproape fragilitatea, din vocea mamei sale. O considera pe Mama la fel de trainică precum casa.

— Ce ți-a promis Ser Privolo în această seară?

Beatrice își auzi lingura zăngănind în castron.

— Am văzut afacerea cu *confetti*. La fel de bine e posibil să se fi adresat întregului Consiliu Major.

În ciuda propriei voințe, Beatrice era ușurată că Mama știa.

— Mama, am păcălit Republica.

Undeva în adâncurile sale o voce implora: „Mama, te rog, fii mândră de mine." Iar una chiar și mai profundă: „Te rog, iubește-mă."

Eleonora își făcu semnul crucii.

— *Nostro Signore*, ești la fel de nebună ca tatăl tău. Pentru numele lui Dumnezeu, ce vrei să spui?

— Mama, povestindu-le că soțul meu plănuiește să fie învestit de către împăratul german, i-am determinat să fie de acord că poate deveni duce de Milano dacă Alfonso face vreo mișcare. Am cerut mai mult decât voiam și am primit exact ce îmi doream. Ne-am asigurat pacea, Mama.

Eleonora își privea fiica cu un amestec de groază și uimire, cu ochii străpungători și maxilarul moale.

— În numele Domnului, ce te-a împins să faci ceva atât de completamente...

— Mama, Iș i-a cerut lui Alfonso să ne atace și am o scrisoare care poate s-o dovedească. Pot să-ți arăt scrisoarea lui Iș, Mama.

— Unde este scrisoarea?

Beatrice se aruncă în jos pe scări spre dormitorul ei. Extrase scrisoarea din caseta de argint cu ornamentații pentru documente și țopăi înapoi pe scări, inima bătându-i anticipând bucuroasă. Acum Mama o să înțeleagă.

Eleonora examină sigiliul. Citi iute, dând din cap ușurel. Când isprăvi, ridică privirea spre Beatrice.

— Mă așteptam la asta din partea verișoarei tale. Însă ceea ce ai făcut tu este cu mult mai nesăbuit și mai prostesc. Nu ai idee cu ce te joci. Ai fi putut foarte bine să ne aduci în pragul războiului. Vreau să-mi juri solemn că nu-i vei povesti în veci soțului tău ceea ce ți-a spus Ser Privolo în această seară.

Cuvântul „prostesc" a fost o palmă atât de tare că buzele Beatricei tremurau. Și apoi se înfurie.

— Nu, Mama, tu ești neghioabă. Căci dacă bunicul Ferrante moare, singura cale prin care vom evita războiul este dacă soțului meu i se va permite să devină duce de Milano.

Eleonora privea în depărtări. O gondolă neagră aluneca ușor pe apa înnegrită precum un catafalc plutitor.

— Pacea este soția fiecărui bărbat, spuse ea. Iar războiul este amanta lor. *Condottieri* ca fratele meu iubesc războiul atât de mult pentru că ei nu trebuie să trăiască cu consecințele lui. Pentru ei războiul este o vânătoare sau un turnir grozav. Galopează prin provincie în armuri, urmărindu-și joviali armatele, evitând cu orice preț să se întâlnească de-adevăratelea în bătălie. Dacă un cătun sau un oraș este prea slab să li se opună, îl jefuiesc și-l pradă sau pur și simplu își storc cheltuielile de la locuitorii îngroziți. Și ard și devastează fiecare sat

ce le iese în cale. În toate războaiele care s-au desfășurat în Italia de când m-am născut, o sută de femei și de copii au fost uciși de soldați pentru fiecare soldat cu care s-au întâlnit accidental în timp ce evitau lupta.

— Mama, am convingerea că soțul meu nu dorește războiul. Și totuși o îndoială se ridică ca o șoaptă dintr-o fântână adâncă. „Așa este?"

— Da, cred că este adevărat. Și soțul tău este chiar mai periculos decât fratele meu. Soțul tău crede că se poate folosi de amenințarea cu războiul ca să aducă pacea. Va amenința Neapole cu Franța și Veneția cu Germania și Florența cu Roma și spune că face totul în numele păcii. Crede că-l poate chema pe regele Franței peste munți și apoi să-l trimită înapoi la fel de ușor ca și cum ar fi un *condottieri* cu cincizeci de infanteriști.

— Mama, regele Franței nu va fi nevoit să vină niciodată în Italia atâta timp cât Alfonso nu atacă –

— Asta-i plăsmuirea soțului tău, ca să-l biruie pe fratele meu cu amenințări, întocmai cum fratele meu își imaginează că o să cucerească Milano cu armata lui. Bărbații care guvernează Italia trăiesc în castelele închipuirilor lor, defilând în armurile lor la turnire și ordonându-le arhitecților lor să le deseneze orașe cu străzi drepte și recitându-le amantelor sonete scrise de poeții lor.

Eleonora își scutură capul gânditoare.

— Însă tu, draga mea fiică, precum o soție simplă de plugar, ești condamnată să trăiești în lumea reală. Și tu, la fel ca oricare femeie, știi că violența și suferința îți cer să aduci un singur copil pe lume. În fiecare clipă a fiecărei zile, undeva, o femeie își oferă tributul unei zbateri mortale ca să dea viață. Și în fiecare moment al existenței trebuie să ne războim să hrănim și să protejăm

această viață pe care am creat-o cu durerea și sângele *nostru*. La sânii noștri trebuie să sugă mielul păcii, căci nu va găsi nimic la sfârcul uscat al bărbatului.

Eleonora își făcu semnul crucii, mâna sa durdulie mișcându-se de-a curmezișul pieptului cu o grație exersată.

— Dumnezeule milostiv, Beatrice, ce am văzut de pe urma războiului! Îți promit că mă rog Fecioarei în fiecare zi ca fetele mele să nu fie martore la asemenea orori.

Se închină din nou.

— Și îi mulțumesc Domnului în fiecare zi că nu mi-am pierdut niciun prunc. Îmi amintesc când venețienii ne-au asediat. Nu primeam mâncare. Apa s-a împuțit rapid. Apoi ciuma a izbucnit în oraș. Au murit atât de mulți încât cadavrele pe care le cărau cu cotiga spre Dom în fiecare zi umpluseră întreaga piațetă. Zi după zi. Se înnegriseră cu toții de la boală. Atât de mulți bebeluși, așezați la rând, cu fețișoarele înnegrite precum statuile căzute ale unor îngeri căzuți, negri și mici. Fiecare fusese cândva în pântecul unei femei și hrănit la sânul său. Morți cu toții, tot laptele ăla dulce și șoaptele de dragoste și mângâierile blânde se transformaseră în putregai și mortăciune. L-aș implora pe scumpul Iisus să mă ia înainte ca să mai văd vreodată așa ceva. Îl implor pe bunul Dumnezeu să mă ia dacă moartea îmi poate scăpa unul dintre copii de asemenea atrocități. În asta constă războiul. În prunci morți.

Beatrice privea fix, ca și cum cerceta aceste șiruri de cadavre micuțe și negre. Apoi își scutură capul violent.

— Ești o mincinoasă și o ipocrită, Mama. Da, cunosc durerea și frica care mi-au trebuit să-l aduc pe lume pe Ercole și știu că aș face asta din nou de o mie de ori ca

să-l mai țin măcar o dată în brațe. Și mi-aș da viața pentru el, Mama. Aproape că am făcut-o.

Se ridică brusc în picioare.

— M-ai lăsat în Neapole, Mama. Timp de opt ani nu știam ce înseamnă cum e să ai o mamă să mă strângă în brațe. Cum poți să-i iubești pe bebelușii altor femei, Mama, și pe mine nu?

Eleonora țâșni de pe scaun.

— Nu am să te ascult rostind asta...

Apoi convingerea i se scurse de pe chipul greu, puternic. Își privi supa, fălcile sale groase tremurând la fiecare mișcare puțin piezișă a capului. Întinse mâna și își apăsă degetele pe fața de masă. Brațele i se zgâlțâiau. În cele din urmă spuse:

— Cred că nu am dorit niciodată să știi cât de mult îl detesta tatăl tău pe al meu. Bineînțeles, după noaptea precedentă sunt sigură că ți-ai dat seama de asta. S-au dușmănit de când tatăl tău era băiețel.

Era o resemnare înspăimântătoare în vocea ei, ca și cum vorbele sale mărșăluiau spre moarte.

— V-am luat pe voi, copiii, la Neapole cu mine pentru că nepotul tatălui tău, Niccolò, tocmai încercase să ne detroneze. După ce am ajuns, tatăl tău l-a învinovățit pe tatăl meu că-l sprijină pe Niccolò și un lucru duce spre altul și se părea că un alt război urma să se dezlănțuie iarăși. Văzusem deja prea multe lupte și nu asistasem decât la o mică fracțiune din ceea ce fusesem martoră până atunci. Așa că am fost de acord să mă întorc la Ferrara și să duc tratative de pace între tatăl meu și al tău.

Eleonora se opri, iar sprâncenele sale negre și prăvălite tresăreau spasmodic.

— *Tatăl meu* m-a obligat să-mi las unul dintre copii cu el drept ostatic al păcii.

Tonul Eleonorei era atât de înveninat, că Beatrice înțelese instantaneu un fapt pe care nu și-l putuse imagina nici în cele mai sălbatice împrejurări: Mama își ura tatăl.

Beatrice simți că ura mamei sale o trăgea după sine pe a ei, precum două năpârci șuierătoare ce se înfruntau.

— Și de ce m-ai ales pe mine, Mama?

— Desigur că fratele tău Alfonso trebuia să se întoarcă. El este moștenitorul tatălui tău. Tu erai cea de-a doua fată...

Beatrice era atât de șocată de calculul matematic elementar, în funcție de care își făcuse alegerea mama ei încât trecu doar o secundă până să-și dea seama că nici acesta nu era adevărul. Țipătul ei plesni în logia și răsună în jos pe canal.

— Mincinoaso, Mama! Ești o mincinoasă!

Eleonora se întinse peste masă într-un gest patetic, implorator, ca și cum încerca să scape de trupul ei mătăhălos.

— Nu știi cât m-a durut, copilule. M-a durut la fel de tare de parcă mi-ai fi fost smulsă din pântec. Pentru numele lui Dumnezeu, copilule, dacă nu crezi nimic altceva, atunci crede că te iubesc și că te-am iubit întotdeauna.

— Eu nu te iubesc, Mama.

Beatrice i-o trânti triumfătoare, părând să domine alături de postura înfrântă a mamei sale.

— Și nu-mi pasă dacă m-ai iubit vreodată.

Se năpusti pe lângă mama ei într-un murmur de tafta și dispăru în casă.

Eleonora se întoarse și își ridică brațul din nou, chiar și mai slab perceptibil, apoi îl lăsă să cadă. Privea fix de cealaltă parte a canalului. Chiar în fața ei se afla una dintre bisericile mai noi din Veneția, în stilul *all'antica* al radicalei purități geometrice, fațada sa neîmpodobită fiind realmente la fel de simplă ca o piatră funerară.

Imaginile pe care le păstrase zăvorâte atâta vreme se iviră în beznă, o pantomimă de umbre pe fundalul curat al zidului bisericii. Tatăl ei venind la patul ei, o pacoste întunecoasă, greoaie, duhnind a vin. Scheletul înnegrit al unui sat și rândurile de dâmbulețe proaspete din pământ de un roșu crud din Campania. Execuțiile în masă, procesiunile gâturilor decapitate din care țâșneau sângele... Și apoi își examină propria-i vină, o lespede funerară mentală păstrată cu detalii meticuloase. Beatrice. Domnul știa cât de mult o iubise pe Beatrice. Însă prima ei născută, Isabela, fusese copilul la care visează fiecare mamă, atât de bălaie și de înzestrată de parcă un înger fusese trimis pe pământ. Chiar și acum simțea mâhnirea când Bel plecase departe la Mantova să se căsătorească, în ziua următoare plimbându-se prin apartamentele goale ale fiicei sale ca și cum ar fi umblat prin cavoul ei, iar în ziua de după a ordonat ca încăperile lui Bel să fie sigilate pentru totdeauna ca să nu mai fie nevoită să le vadă goale din nou. S-o ierte Bunul Dumnezeu. În Neapole nu și-a pus niciodată întrebarea ce copil să abandoneze. S-o ierte Dumnezeu, pentru că în inima ei Îi mulțumise că o avusese pe Beatrice ca să o lase zălog.

Eleonora se sforță să se ridice în picioare. Se sprijini de balustrada din marmură și provocă toate ororile pe care le invocase în noapte. „Nu pot să-ți redau copilăria", se confesa în tăcere Beatricei. „Pot doar să vă dau ție și Italiei pacea pentru care copilăria ți-a fost

masacrată. Dacă ar trebui să mă întorc înapoi din mormânt, voi asista la această pace pe care tu și copilul tău o aveți. Și poate atunci vei ști că te-am iubit."

*

Beatrice se trezi iute în camera întunecoasă și își aminti că se afla la Veneția. O maimuță făcea glume răutăcioase pe undeva, urmate de lătratul unui câine, sunetele fiind atât de îndepărtate încât dădeau impresia că aparțin altui timp. Nu auzea nimic mișcându-se pe canalul de sub fereastra ei.

Visul ei era încă aievea. Fusese în nava întunecoasă a unei catedrale, numai că această catedrală era rotundă ca o roată, cu circumferința largă cât zidul unui oraș. Catedrala s-a răsucit, iar ea stătea în centru, privind capelele de pe coridor, strecurându-se ușurel, fiecare iluminată un moment de o explozie de lumină strălucitoare, precum artificiile arzând. În secunda aceea de lumină fiecare capelă se întrupase și dispăruse. Lucruri ciudate. Tatăl ei pe catafalc, ca un obiect făcut din ceară. Iș îmbrăcată în negru, plângând în hohote, cu fața atât de scofâlcită ca a unui cadavru. Unul dintre bebelușii morți ai Mamei, o statuie din teracotă smălțuită cu negru cu ochi rubinii înfricoșători. Un tablou al unchiului ei Alfonso, înconjurat de ghirlande de rodie și de sfinți îngenunchiați, cu chipul albastru. Copilașul ei, însă pe placa de marmură de sub el era numele altui băiat. O madonă goală, cu picioarele rășchirate și cu organele genitale pictate cu roșu...

Catedrala se învârtea de jur împrejur, mai repede și mai repede, vârtejul uriaș al mișcării ridicându-i-se în urechi, imaginile ivindu-se atât de repede că între ele nu mai exista nicio clipă de beznă. „Oprește roata", șoptea

vântul sub mugetul său, „oprește roata." Dar știa că dacă o face, forța care o menținea în centru o va trimite zburând într-una din capelele de pe coridor și acolo va rămâne pentru totdeauna, înghețată pentru eternitate, locul său din centru fiind luat de un nou penitent urmărindu-i propria-i soartă trecând în goană.

Se ridică în șezut. În noaptea asta dormise dezbrăcată din pricina căldurii. Își apăsă palmele pe sân și își simți inima, atingerea ei deșteptând un amestec de teamă și de dorință. Teama era rezultatul înfricoșător al secretului pe care acum îl ținea sub cheie în inima ei, cunoscut numai de ea, de Mama și de Serenisima Republică. Însă nu trebuia să descătușeze acest secret. Nu până când era nevoită să-și salveze copilul. Numai atunci o să-i spună soțului ei. Poate că bunicul Ferrante o să trăiască veșnic; poate că n-o să-i mai permită niciodată lui Alfonso să facă nimic.

Dorința ei era mai complicată. Puterea făcea parte din această dorință. Desigur că avea puterea să se răzbune pe Iș. Oricând dorea. Însă acum avea, de asemenea, putere asupra soțului ei. Puterea de a-i da lucrul pe care și-l dorea cel mai mult. Puterea de a-l ridica sau de a-l doborî. Puterea de a juca jocul sorții.

Beatrice își mângâie ușurel sfârcurile până se întăriră. Se cutremură și o năpădi un fior de plăcere.

— Atinge-mă, îi susură iubitului său imaginar. Strânge-mă. Ascultă-mi inima și închipuie-ți că-i înțelegi muzica, că alintările tale au fost autorul fiecărui cântec. Căci nu vei auzi niciodată muzica inimii mele secrete. Mă vei atinge neștiind nicicând că exact sub degetele tale există cheia la care nu vei ajunge în veci, cheia care deschide fiecare destin. Alegerea mută a inimii mele secrete.